

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

Amar Konkani **52** **अमर कोंकणी**

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ,

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

Institute of Konkani, St Aloysius College, Mangalore

AMAR KONKANI

January 2010 / 52

ಬಾಪ್ ಜೊಸೆಫ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಜೆ.ಸ., ರೆಕ್ಟರ್
बाप जोसेफ् रोड्रिगस् जे.स., रेकटर
ಬಾಪ್ ಸ್ವೀಬರ್ಟ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ, ಜೆ.ಸ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ್ / ನಿರ್ದೇಶಕ್
बाप स्वीबरट डिसिलवा जे.स., प्रांशुपाल/निरदेशक
ಸಂಪಾದಕ್/ಪ್ರಶಾಸಕ್ : ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೊಜಾ
संपादक/प्रशासक: ऐड्वीन जे.ऐफ. डिसोजा

ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್:
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್
ಮಂಗಳೂರು ೫೭೫೦೦೩
प्रगटनार:
सां. लुवीस कोंकणी संसथो, सां. लुवीस महाविध्यालय
मंगळूरु 575003

Printed at:
Assisi Press, Jail Road, Mangalore - 575 003

ಮಾಂಡಾವಳ್

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಂಕೊ - 52

ಸಂಪಾದಕಾಚೆ ಶ್ಬ್ದರೆ

1. ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆ ತೀನ್ ಪ್ರಬಂದ್ - ದೊ| ತಾನಾಜಿ ಹಳರಣ್ಕಾರ್, ದೊ| ಸುನೀತಾ ಬಾಯ್ ಆನಿ ಬಾಪ್ ವಲೇರಿಯನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ - ಹಾಣಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ, ನ್ಯೂ ಡೆಲ್ಲಿ ಹಾಂಚೆ ವತಿನ್ ಅಗೋಸ್ತ್ 29-30ವೆರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ ದಿಸಾಂಚ್ಯಾ ಅಂತರ್‌ರಾಜ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಂತರ್ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ಕಾಮಾಸಾಳ್ ಹಾಂತುಂ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

   ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಂಕ್ ಲಗ್ತಿ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯೊ ಪಟ್ಟ್ಯೊ ಆನಿ ತಕ್ಟೆ ಆಮಿ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂವ್.

2. ಜೇಸನ್ ಪಿಂಟೊ ಹಾಚೊ ದೀರ್ಗ್ ಪ್ರಬಂದ್ ತಾಣೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಪದವಿಕಾ ಶಿಕ್ಪಾಚ್ಯಾ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮಾಕ್ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಆಸಾ.

ತಿದ್ವಣ್

"ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ" ಅಂಕೊ ಜೂನ್ 2009/51 ಹಾಂತುಂ ಪಾನ್ 18 ಆನಿ 23 - ತಕ್ಟೊ 6 ಹಾಂತುಂ ದಿಲ್ಲೆ ಅಂಕ್ಡೆ-ಸಂಕ್ಡೆ ಹೆ ಪರಿಂ ತಿದ್ವುನ್ ವಾಚಿಜೆ: ಹೊನ್ನಾವರ್ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ "ಉಜ್ವಲ್" ದ್ವಿ-ಮಾಸಿಕಾಚೊ ಪ್ರಸಾರ್ ಸಂಖೊ 3000 ಆನಿ ಹೆಂ ನೆಮಾಳೆಂ 1996-ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಮಾ| ಭಯ್ಣ್ ಮರಿಯಾ ಗೊರೆಟ್ಟಿ ಹಿಣೆ ಬಾಲ ಪ್ರಗತಿ ಕೇಂದ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಅಶೆಂ. ಹಿ ಚೂಕ್ "ಉಜ್ವಲ್" ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಸುರೇಶ್ ಲೊಪೆಜ್ ಹಾಣಿ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಧನ್ಯವಾದ್.

ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ. ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾ
ಸಂಪಾದಕ್, "ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ"
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಮಂಗ್ಳೂರ್

ಅಂತರ್‌ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ ನಿರ್ಮಿತಿ - ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ

ಡಾ| ತಾನಾಜಿ ಹಳರ್ಣಕರ್, ಗೊಂಯ್
(ಮುಖೆಲ್ ಸಂಪಾದಕ್, ಕೊಂಕಣ ವಿಶ್ವಕೋಶ್)

ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಹೆಂ ಖಂಯ್ಚ್ಯೆಯ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲೆಂ ವೈಭವ್ ತೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಕಿತ್ಲೆ ಆನಿ ಕಸಲೆ ಕೋಶ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಹಾಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಥಾರ್ತಾ. ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯೆಯ್ ಭಾಶೆಚಿ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ದಾಖಯ್ತಾ.

ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಹೆಂ ಅಕ್ಷರ್ (ಅಕ್ಷಯ್=everlasting) ಸಾಹಿತ್ಯ್. ತೆಂ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಓಘಾಂತ್ ನಶ್ಟ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತೆಂ ಅಮರ್ (imperishable) ಉರ್ತಾ. ತಾಕಾ ಪಿರಾಯೆಚೆಂ ಬಂಧನ್ ಲಾಗನಾ. ತಾಕಾ ಕಾಲಮರ್ಯಾದಾ ಪಡನಾ. ಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ಶಂಬರ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕೋಶ್ ಆಯ್ಜ್ ತಿತ್ಕೆಚ್ ಮ್ಹತ್ವಾಚೆ ಆಸಾತ್. ಕಾಂಯ್ ಕೋಶಾಂಚ್ಯಾ ಬಾಬ್ತಿಂತ್ ತರ್ ತೆ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಪರಸ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಚಡ್ ಗಿನ್ಯಾನಿ ಥಾರ್ಲ್ಯಾತ್. ಮ್ಹಣೂನ್ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ದಾಲ್ಗಾದೊ (1893) ವ, ಫಾದರ್ ಮಾಫೆಯಿ (1883) ಹಾಂಚೆ ಕೋಶ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಶಿಕ್, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂದರ್ಭಾಕ್ ಲಾಗೂನ್, ಆಯ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾನಾಂಮದಿಂ ಆದರಾಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಥಾರ್ಲ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾಂ ಶಂಬರ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂನಿ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ. ಬರಿಚ್‌ಶಿಂ ಕಾಳಾ ಆಡ್ ಗೆಲಿಂ. ಕೋಶ್ ಮಾತ್ ಆಜೂನ್‌ಯ್ ಲೋಕ್ ಹಾತಾಂತ್ ಥರ್ತಾತ್, ಅಭ್ಯಾಸ್ತಾತ್.

ಅಶೆಂ ಜಾವ್ಪಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕೋಶಾಂತ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ - ಧನ್. ಕೋಶ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಅಭ್ಯಾಸೂನ್, ತಪಾಸೂನ್, ಮಾಪೂನ್, ಮೆಜೂನ್, ತಿಜೂನ್, ಎಕ್ಟಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್-ಭಾಂಡಾರ್. ಹ್ಯಾ ಗಿನ್ಯಾನಾಚ್ಯಾ ಗುಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೋಶಾಚಿ ಉಪಯುಕ್ತತಾ (utility) ಸದಾಂ ಕಾಳ್ ಉರ್ತಾ. ತಾಚೆ ಉಪಯುಕ್ತೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಹೆಂ Functional Literature ಜಾತಾ.

ಅಶಾ ಅಕ್ಷರ್-ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ. 1567ಚ್ಯಾ ಸುಮಾರಾಕ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ರಾಶೊಲ್ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ರಚಿಲ್ಲೊ ಕೋಶ್ ಹೊ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂತ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ಕೋಶ್ ಆಸಾ.

ಆಯ್ಜ್ ಮೆರೆನ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವೆಂಚಿಕ್ ಕೋಶ್:

1567 - ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ರಾಶೊಲ್ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ರಚಿಲ್ಲೊ ಕೋಶ್-ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂತ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ಕೋಶ್

1626 - ಫಾದರ್ ದಿಯೆಗೊ ರಿಬ್ಯೆರೊ - ಕೊಂಕಣಿ - ಪುರ್ತುಗೀಜ್ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೀಜ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

1883 - ಫಾದರ್ ಆಂಜೆಲೊ ಮಾಫೆಯಿ - ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಕೋಶ್

1893 - ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ರುದೊಲ್ಫ್ ದಾಲ್ಗಾದ್ - ಕೊಂಕಣಿ-ಪುರ್ತುಗೀಜ್ ಕೋಶ್ (ಬೊಂಬೈ)

1905 - ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ರುದೊಲ್ಫ್ ದಾಲ್ಗಾದ್ - ಪುರ್ತುಗೀಜ್-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ (ಲಿಸ್ಬೊಆ)

1980 - ಶ್ರೀಪಾದ್ ರಘುನಾಥ್ ದೇಸಾಯ್ - ಕೊಂಕಣಿ-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ - ಪಯ್ಲೊ ಖಂಡ್.

1983 - ” ದುಸ್ರೊ ಖಂಡ್

1986 - ” ತಿಸ್ರೊ ಖಂಡ್

1990 - ” ಚವ್ಥೊ ಖಂಡ್

1992 - ಪಾಂಡುರಂಗ್ ಭಾಂಗಿ ಆನಿ ಎಸ್.ಎಸ್. ನಾಡಕರ್ಣಿ - ಕೊಂಕಣಿ-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ ಪಯ್ಲೊ ಖಂಡ್ (ಅ)

2003 - ” ದುಸ್ರೊ ಖಂಡ್ (ಆ)

1992 - ಶಾಂತಾರಾಮ್ ಹೆದೆ - ಕೊಂಕಣಿ-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

1994 - ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೆಕಾರ್ - ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

1999 - ಸುರೇಶ್ ಬೋರ್ಕರ್, ಮುಕೇಶ್ ಥಳಿ, ದಾಮೋದರ್ ಘಾಣೇಕಾರ್ - ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಕೋಶ್ - ಪಯ್ಲೊ ಖಂಡ್

2001 - ” ದುಸ್ರೊ ಖಂಡ್

2003 - ಪ್ರಕಾಶ್ ಥಳಿ ಆನಿ ದಾಮೋದರ್ ಘಾಣೇಕರ್ - ಇಂಗ್ಲಿಶ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

2003 - ಡಾ| ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

1987 - ಡಾ| ಸುನೀತಾಬಾಯ್ - ಕೊಂಕಣಿ-ಹಿಂದಿ-ಮಲಯಾಳಮ್-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಕೋಶ್

1999 - ಡಾ| ಪಿ.ಬಿ. ಜನಾರ್ದನ್-ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಕೋಶ್

2001 - ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ ನಿರ್ಮಿತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಂತರ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್

2006 - ಎಮ್. ಮಾಧವ ಪೈ - ಕೊಂಕಣಿ-ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಕೋಶ್

2007 - ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ - ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್

2009 - ಸುರೇಶ್ ಬೋರ್ಕರ್, ದಾಮೋದರ್ ಘಾಣೇಕರ್ - ಸಚಿತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ-ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರ್, ಶಬ್ದಾವಲಿ ಆಯೋಗ್ (Scientific and Technical Terminologies Commission)-ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಭಾಶಿಕ್ ಕೋಶ್-ಪ್ರಶಾಶನ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್, ವನಸ್ಪತ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್, ರಸಾಯನ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್.

ದೋನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿ

1) 2002 - ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣ್ಯೆ - ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಉಲೊಂವ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್ ಸಂಗ್ರಹ್

2) 1995 - ಡಾ| ಕಾಶೀನಾಥ್ ಮಹಾಲೆ - ಗೊಂಯಾಂತ್ ಘೊಳ್ಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳ್

ಭಾಶೆಚೆಂ ವೈಭವ್ ಆಶಿಲ್ಲೆಂ, ಅಮರ್ ಆಶಿಲ್ಲೆಂ, ಹೆಂ ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಚ್ ಭಾಶಾಂನಿ ಉಪೇಕ್ಷಿತ್ (neglected) ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾವ್ಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿಂತ್, ಘಾಟ್ಲ್ಯಾಂ ಧಾ-ಬಾರಾಂ ವರ್ಸಾಂ ಮದಿಂ ಬಾರಾಶಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚೆ ಮದಿಂ ಫಕತ್ ತೀನ್‌ಚ್ ಕೋಶ್ ಆಸಾತ್. ಬರಯ್ಣಾರ್ಯಾಂಮದಿಂ ಕೋಶ್-ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಆವಡ್ ನಾ ಆಸ್ಪಾಚಿಂ ಕಾರಣಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್.

ಅ) ಕೋಶ್ ನಿರ್ಮಿತಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ಹೊ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್. ಅಸೊ ವಾವ್ರ್ ಆಸನ್‌ಮಾಂಡಿ ಘಾಲೂನ್ (ನಿಶ್ಚೆನ್) ಸಂದರ್ಭ್ ಗ್ರಂಥಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರೂನ್, ಫೀಲ್ಡ್‌ವರ್ಕಾಚೊ ನಿಯಾಳ್ ಕರೂನ್ ಕರ್ಚೊ ಆಸ್ತಾ.

ಆ) ಅಶಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆ ತುಳೆನ್ ಖೂಬ್ ವೇಳ್ (Time Consuming) ಲಾಗ್ತಾ. ತೆ ಖಾತೀರ್ ಸಾತ್ತ್ಯ (regularity), ಸಹನ್‌ಶೀಲತಾ (patience) ಜಾಯ್. ಹಾಂಗಾ shortcut ಉಪ್ಕಾರನಾ. ಏಕ್ ಕೋಶ್ ವರ್ಸಾಂಚಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಘೆತಾ.

ಇ) ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆ ತುಳೆನ್ ಕೋಶ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಹೆಂ ಭೊವ್ ಆಯಾಮಿ. ತಾಕಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಾಣಾಂಚೊ ಹಾತ್‌ಭಾರ್ ಲಾಗ್ತಾ. ಕೋಶ್ ಸಂಪಾದಕಾಕಡೆನ್ Teamwork managementಚೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಲಾಗ್ತಾ.

ಈ) ಸಾಹಿತ್ಯ-ವಿಶ್ವಾಂತ್ ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಾನೀನಾ. ತೆ ಖಾತಿರ್ ತಾಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಮಾನಾಚೊ ಪಾಟ್ ದೀನಾ. ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಥಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಂತ್ ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಬಸಯ್ನಾ. ತಾಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪುರಸ್ಕಾರಾಖಾತಿರ್ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕೆಲಾ. ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಕರೂಂಕ್ ನಾ. ಅಣ್ಕಾರಾಖಾತಿರ್ ಲೆಗೀತ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ದವರ್ಲ್ಯಾತ್. ಪೂಣ್ ಕೋಶಾಕ್ ದವರೂಂಕ್ ನಾ. ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿನ್ ದರೇಕ್ ಭಾಶೆಂಚೊ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಬರೊವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಾ. ತಾತುಂತ್ ಬಾಲಸಾಹಿತ್ಯ್ ಧರೂನ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಮೆರೇನ್ ಆಸ್ಪಾವ್ ಕೆಲಾ. ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಕರೂಂಕ್ ನಾ.

ಉ) ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಖಾತಿರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಚ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್, ಮಾನ್-ಸನ್ಮಾನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಮಿ ವೆಳಾಂತ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕರೂಂ ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಸಾರ್ಖ್ಯಾ ವೇಳ್ ಖಾಯ್ತ್ಯಾ, ಅನಾಕರ್ಶಿತ್ (Glamourless) ವಾವ್ರಾಕಡೆನ್ ಬರಯ್ಣಾರೆ ಆಡ್ ನದರ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಹೆಂ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ (creative literature) ನ್ಹಂಯ್ ಮ್ಹಣಪ್ ಪುರಾಯ್ ಸತ್ಯ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ದಿಸ್ತಾ ತಿತ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತಾ (creativeness) ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ದಿಸನಾ ಆಸ್ಲಿ ತರೀ ತೀ ಥಂಯ್ ಆಜೀಬಾತ್ ನಾ

ಮ್ಹಣೂಂಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಂನಾ. ಉತ್ರಾಂಚಿ ಸೋದ್, ತಾಂಚಿ ನಿವಡ್, ಮಾಂಡಾವಳ್, ವಿಸ್ತಾರ್, ಮೋಡಿ, ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ, ತಾಂಚೆರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಸಾಮಾಜಿಕ್-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್-ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಅಶಾ ಸಾಬಾರ್ ಕೋಶಾಂಚ್ಯಾ ನಿರ್ಮಿತಿ ಘಟಕಾಂ - ಕಡೆನ್ ಕೋಶ್‌ಕಾರಾಂಚಿ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲತಾ (creativeness) ದಿಸ್ತಾ. ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹೊಂವಾಂಚಿ (Honey) ಉಪಮಾ ದಿವ್ಯೆತಾ. ಮ್ಹೊಂವಾಮೂಸ್ (Honey-bees) ಸಾಬಾರ್ ಫುಲಾಂ ಕಡ್ಚ್ಯಾನ್ ಫುಲಾಂಚೊ ರೋಸ್ ಚೊಖೂನ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ತಾಂತುಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹೊಂವಾಚಿ ನಿರ್ಮಿತಿ ಕರ್ತಾ. ಮ್ಹೊಂವ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸಾಬಾರ್ ಫುಲಾಂಚೆಂ ಮಿಶ್ರಣ್ ನ್ಹಯ್. ತೀ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ನಿರ್ಮಿತಿ. ತಿಕಾ ತಿಚೆಂ ಸ್ವತಾಚೆಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಆಸ್ತಾ. ಏಕೂಚ್ ತರೆಚೆಂ ಧಾನ್ಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಚಾರ್ ರಾಂದ್ಪಿ ರಾಂದ್ತಾತ ತೆನ್ನಾ ಚಾರ್ ಜಾಣಾಚ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಚಾರ್ ತರೆಚಿ ರೂಚ್ ಉರ್ತಾ. ಧಾನ್ಯ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಆಸ್ಲೆಂ ತರೀ ದರ್ ಏಕಾ ರಾಂದ್ಪ್ಯಾಚಿ ಫಿಶಾಲ್‌ಕಾಯ್ (Creativeness) ತಾಚ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ವೆಗ್ಳಿರೂಚ್ ಹಾಡ್ತಾ. ಅಶೆಂಚ್ ತರೆಚಿ ನಿರ್ಮಿತಿ-ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕೋಶಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಘಡ್ಟಾ. ತೆನ್ನಾ ಕೋಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಚಾಂತ್ ಆಮಿ ತಾಚೆರ್ ಅನ್ಯಾಯ್ ಕರ್ತಾ ಅಶೆಂ ಜಾತಾ.

ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶಾಚಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಗರಜ್ ಆಸಾ?

ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ಮುಖೆಲ್‌ಪಣಾನ್ ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ್, ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ ಆನಿ ಕೇರಳ್ ಅಶಾ ಚಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾನಿ ವಾಂಟೂನ್ ಗೆಲಾ. ಪರ್ಥೂನ್ ಫುಡೆಂ ತೀನ್ ಧರ್ಮಾನಿಂ (ಹಿಂದೂ, ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್, ಮುಸಲ್ಮಾನ್) ಆನಿ ಚಾರ್ ವರ್ಣಾಂನಿ ವಿಭಾಗ್ಲಾ. ಹಾಚೆಚ್ ಜೊಡ್‌ಯೆಕ್ ಚಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಾರ್ ಭಾಶಾಂನಿ (ಪುರ್ತುಗೀಜ್, ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡ್, ಮಲಯಾಳಮ್) ಆನಿ ಚಾರ್ ಲಿಪಿಂನಿ (ನಾಗರಿ, ರೊಮಿ, ಕನ್ನಡ್, ಮಲಯಾಳಮ್) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ವೆಂಗಯ್ಲಾಂ. ಅಶೆತರೆನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿಕ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್, ವರ್ಣಿಕ್, ಭಾಶಿಕ್ ಆನಿ ಲಿಪಿಕ್ ರೂಪ್-ಧ್ವನಿ ಪ್ರಾಪ್ತ್ ಜಾಲಾಂ. ಗೊಂಯಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಶೆಚೊ ಆನಿ ತಿಚೆ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಚೊ, ತಶೆಂ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಚೊ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ್-ತುಳು ಭಾಶೆಚೊ ಆನಿ ತಾಚೆ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಚೊ, ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಮ್ ಭಾಶೆಚೊ ಆನಿ ತಿಚೆ ಲಿಪಿಚೊ, ಆನಿ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರಾಂತ್ ಮರಾಠಿ-ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶಾಂಚೊ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ನಾಗರಿ-ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ದಿಸ್ತಾ. ಏಕಾಚ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಉತರ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ವರ್ಣಿಕ್ ಫರಕಾಕ್ ಲಾಗೂನ್, ಧರ್ಮಾ-ವರ್ಣಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರೂಪಾಂತ್-ಧ್ವನಿಂತ್ ಘೊಳಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಚಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಚಾರ್ ರೂಪಾಂ ಧಾರಣ್ ಕರೂನ್ ರಾವಿಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣೀಚ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಅಪರಿಚಿತ್ ಜಾತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ illness ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ರೋಗ್, ಪಿಡಾ, ವಾಯ್ಟ್ಪಿ, ದುಯೆಂಸ್, ವ್ಯಾಧಿ ಅಶಿಂ ಸಬಾರ್ ಉತ್ರಾಂ ವಾಪರಾಂತ್ ಆಸ್ತ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ 'ಪೆಟಯ್ಲೊ' ಮ್ಹಣ್ಜೆ 'ಧಾಡ್ಲೊ' (sent) ಅಶೆಂ ಜಾತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ 'ಪೆಟಯ್ಲೊ' ಮ್ಹಣ್ಜೆ 'ಉಜೊ ಲಾಯ್ಲೊ' (fired) ಆನಿ 'ಮಾರ್ಲೊ' (beaten) ಅಶೆಂ ಜಾತಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ 'ಕಾನಡಿ' (mirror) ಹೆಂ ಉತರ್ ಕನ್ನಡಿ, ಕಾನ್ನಡಿ, ಆರ್‌ಶಿ, ಹಾರ್‌ಸೊ ಅಶಾ ರೂಪಾಂತ್

ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾ.

ಲಿಪಿಂಚ್ಯಾ ವಣ್ಟ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಎಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆಸ್ವಾದ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪಾವನಾ. ತಾಚೆರ್ ಉಪಾಯ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಲಿಪಿ ಶಿಕಪ್ ಅಸೊ ಏಕ್ ಪ್ರಸ್ತಾವ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ತೊ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾವಪ್ ಬರೊಚ್ ಕಠೀಣ್ ದಿಸ್ತಾ. ದುಸ್ರೊ ಉಪಾಯ್ ಮುಖಾರ್ ಆಯ್ಲೊ ತೊ ಲಿಪ್ಯಂತರಾಚೊ ಆನಿ ತೊ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾವ್ಪಾ ಸಾರ್ಕೊ ದಿಸ್ತಾ. ಲಿಪ್ಯಂತರಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲೊ ತರ್ ಮಾಗಿರ್ ಅಡ್ಚಣ್ ಉರ್ತಲಿ ತೀ ಅಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾಂಚಿ. ಬರಯ್ತಾನಾ, ವಾಚ್ತಾನಾ, ಉಲಯ್ತಾನಾ ಯೆವ್ಪಿ ಅಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಅಡ್ಚಣ್ ಸೊಡೊವ್ಪಾಚೆಂ ಭೋವ್ ಮೊಲಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಹೊ ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ ಕರ್‍ತಲೊ.

ಸಮಾಂತರ್ ಕೋಶಾಚಿ ನಿರ್ಮಿತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ (ನಿಯೋಜನ್) :

1) ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ಶಬ್ದ್ ಸಂಖ್ಯಾ (No. of words) ಹಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತೀನ್ ತರೆಚಿ ಅಸುಂ ಯೆತಾ.

ಅ) ಸಗ್ಳಿಂ ಉಪಲಬ್ಧ್ ಉತ್ರಾಂ (all available words)

ಬ) ವೆಂಚಿಕ್ ಉತ್ರಾಂ (selected words)

ಕ) ಫಕತ್ ಫರಕ್ ಆಶಿಲ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ (only the words having differences)

ವಯ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ಲಿ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಏಕ್ ವೆಂಚ್ತಾನಾ ಉಪಲಬ್ಧ್ ಜಾವ್ಪಿ ದುಡು (available fund) ಉಪಲಬ್ದ್ ಮನಿಸ್‌ಬಳ್ (available manpower) ಆನಿ ಉಪಲಬ್ದ್ ವೇಳ್ (available time) ಹಾಂಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕರುನ್‌ಚ್ ಥಾರವ್ಣಿ ಕರ್ಚಿ ಲಾಗ್ತಲಿ.

ಖಂಯ್ಚೆಯ್ ಎಕೆ ತರೆಚೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಚೊ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರತಕೀರ್ ಏಕ್ ಜತನಾಯ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಲಾಗ್ತಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ವಿಶಯಾಂಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಕರಪಾಚಿ ತಶೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ವಿಶಯಾಂ ಮದಿಂ ಶಬ್ದ್‌ಸಂಖ್ಯೆಚೊ ಸಮತೋಲ್ ರಾಖ್ಪಾಚೊ. ತರೀಯ್ ಚಡ್ ವಾಪರಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಚಡ್ ಮ್ಹತ್ವ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ಉತ್ರಾಂಚೆರ್ ಭರ್ ದಿವ್ಪಾಚೊ.

2) ಶಬ್ದಾಂಚಿಂ ಶುದ್ಧ್-ಅಶುದ್ಧ್ ರೂಪಾಂ ವೆಗ್ಳಾಂವ್ಚಿಂ:

ಭಾಶೆಂತ್ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಅಶುದ್ಧ್ ಅಶೆಂ ಕಾಂಯ್ ನಾಸ್ತಾ. ಜೆಂ ಉತರ್ ತೊಂಡಾರ್ ಘೊಳ್ಟಾ, ತೆಂ ಶುದ್ಧ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕಾಯ್ ಭಾಶಾ ಬುದ್ವಂತಾಂಚೆಂ ಮತ್ ಆಸಾ. ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶಾಚಿ ನಿರ್ಮಿತಿ ಕರ್ತಾನಾ ಹೆಂ ಮತ್ ಪುರಾಯ್‌ಪಣಾನ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸನಾ. ಘೊಳ್ಣುಕೆಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿಂ ಸಗ್ಳಿಂಚ್ ಉತ್ರಾಂ ಸರ್‌ಸಕಟ್, ತಶಾಚ್-ತಶಿಂ ಘೆತ್ಲಿಂ ತರ್ ಕೋಶಾಚೆ ಮಾಂಡಾವಳಿಂತ್ ಥೊಡಿ ಬಾಧಾ ಯೆವ್‌ಂಯೆತಾ. ಕೋಶಾಚ್ಯಾ ಭಾಶಿಕ್ ಗುಣಾಂಚೆರ್‌ಯ್ ತಾಚೊ ವಿಪರೀತ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ಯೆತಾ. ಅನೇಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂಮದ್ಲೆಂ ಭಾಶೆಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹೆಂ ಏಕ್ ಕೋಶಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಆಸ್ತಾ. ತೆಂ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಲೆಂ ತರ್ ಉತ್ರಾಂ ಘೆತಾನಾ ತಿಂ ಚಾಳೂನ್, ಝಾಡೂನ್, ಆಸ್ಸೂನ್, ಘಾಸೂನ್, ತಿಜೂನ್, ನಿವಳಾವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚಿಂ ಲಾಗ್ತಲಿಂ. ಶುದ್ಧ್-ಅಶುದ್ಧ್ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯೊ ಕಾಂಯ್ ಪತಿ

ಸ್ಪಶ್ಟೀಕರಣಾಂ ಸಯ್ತ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಯಾ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್	ಕೊಂಕಣಿ
Husband	1. ಘೊವ್, ಘರ್ಕ್ಯಾರ್, ಪತಿ, ಪ್ರಾಣನಾಥ್, ದಾದ್ಲೊ, ಬಾಮಣ್
	2. ಘೊವು, ಘರ್ಕ್ಯಾರು, ಪೊತಿ, ಪ್ರಾಣನಾಥು, ದಾದುಲೊ, ಬಾಮಣು
	3. ಗೊವ್, ಘರ್ಕಾರ್, ಪೊತಿ, ಪ್ರಾಣನಾಥ್, ದಾದ್‌ಲೊ, ಬಾಮ್ಣ್, ಬಾಮ್ನು
	4. ಗೊವು, ಘುರ್ಕಾರು
Work	1. ವಾವರ್, ಕಾಮ್, ಕಾರ್ಯ
	2. ವಾವರು, ಕಾಮು, ಕಾರ್ಯು
	3. ವಾವ್ರ್
	4. ವಾವರೂ, ವಾವ್ರ್

ವಯ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ತ್ಯಾಂತ್ husband ಆನಿ work ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯೊ ಘೊಳ್ಳಿಕೆಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯೊ ಪ್ರತ್ಯೇಕೀ ಚಾರ್ ಜೊಡ್‌ಯೊ ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಪಯ್ಲೆ ಜೊಡ್‌ಯೆಂತ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ದಿತಕೀರ್ 2, 3 ಆನಿ 4 ಜೊಡ್‌ಯೆಂತ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಕೋಶಾಂತ್ ದಿವ್ಪಾಚಿ ಗರಜ್ ದಿಸನಾ. ಚಡ್‌ಟ್ ತರ್ ಜೊಡಿ 1 ಆನಿ 2 ಮಧ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ದಿವ್ಚಿಂ. ಜೊಡಿ 3 ಆನಿ 4 ಹಿಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ ಜೊಡ್‌ಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಅಶುದ್ಧ್ ರೂಪಾಂ ದಿಸ್ತಾ. ಉಲೊವ್ಪಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಾಚ್ಯಾ ಸೊಪೆಪಣಾಖಾತೀರ್ ತಾಂಚೊ ವಾಪರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ. 'ಕೊಂಕಣಿ' ಹೆಂ ಉತರ್‌ಯ್ ವಯ್ಲೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಅಶುದ್ಧ್ ರೂಪಾಂನಿ ಬರಯ್ತೆಲೆ ಮೆಳ್ಟಾ. ಜಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊಂಕಣೀ, ಕೊಂಕಾಣೀ, ಕೊಂಕನಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಕೊನ್ಕಣಿ. ಪಯ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಹೆಂ ಉತರ್ ಸೊಡುನ್ ಬಾಕಿಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾಚಿಂ (ಕೊಂಕಣಿಚಿಂ) ಭ್ರಶ್ಟ್ ರೂಪಾಂ ದಿಸ್ತಾತ್. ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋಶ್ ರಚ್ತಾನಾ ಹೊ ಶುದ್ಧ್-ಅಶುದ್ಧೆಚೊ ಭೇದ್ ಲಕ್ಷಾಂತ್ ದವರ್ಚೊ ಲಾಗ್ತಲೊ.

ಸಾದ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚಿಂ ಜೋಡಾಕ್ಷರಾಂ ಉತ್ರಾಂ ಕರಪ್ ಜಾಲಾಂ ತೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾ ತಶೆಂ ಬರೊವ್ಪಾಚೆ ಸವಯೆನ್ ಜಾಲಾಂ. ಉಲಯ್ತಾನಾ ಮನಿಸ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಉಲಯ್ತಾ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಮೋಡ್-ತೋಡ್ ಕರ್ತಾ ಆಸ್ಲೊ ತರೀ, ಬರಯ್ತಾನಾ ತಶೆಂ ಕರೂಂಕ್ ಫಾವ್‌ನಾ. ತೆಂ ಭಾಶೆಚೆ ಶುದ್ಧತಾಯೆಕ್ ತಶೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಕ್ ವಾಯ್ಟ್ ಪಡ್ತಾ. ಹೆರ್ ಭಾಶಾಂನಿ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಅಕ್ಷರಾಂಚೆ ಅರ್ದ್‌ಕುಟೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕೆಲೆ ತರೀ ಬರಯ್ತಾನಾ ಉತ್ರಾಂ ಪುರಾಯ್‌ಪಣಾನ್ ಬರಯ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಕೊಂಕಣೆಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಘರ್ಕ್ಯಾರ್' ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಮರಾಠಿಂತ್ 'ಘರ್‌ವಾಲಾ' ಹಿಂದಿಂತ್ 'ಘರ್‌ವಾಲಾ' ಅಶಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಸಾತ್. ಉಲಯ್ತಾನಾ ಮರಾಠಿಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಹಿಂದಿಂತ್ 'ಘರ್‌ವಾಲಾ' ಉಚ್ಚಾರ್ ಘ ರ ವಾ ಲಾ ಅಸೋ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಏಕ್ಷಮ್ 'ಘರ್‌ವಾಲಾ' (ಘರ್ವಾಲಾ) ಅಸೊ ಕರ್ತಾ. ಪುಣ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಘರ್‌ವಾಲಾ ಅಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾ. ಹೆರ್ ಭಾಶಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ಅಶಿಚ್ ಜತನಾಯ್ ಘೆವ್ಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಕೋಶ್ ನಿರ್ಮಿತಿ ವೆಳಾರ್ ಹಿ ಗಜಾಲ್ ಮತಿಂತ್ ಘೆಂವ್ಚಿ.

3) ಮಾಂಡಾವಳ್: *Presentation:*

ಮಾಂಡಾವಳ್ ದೋನ್ ತರಾಂನಿ ಕರೂಂ ಯೆತಾ. (1) ಸಗ್ಳೆ ವಿಶಯ್ ಸರ್‌ಸಕಟ್‌ಪಣಾನ್ (All subjects alphabetically arranged) (2) ವಿಶಯಾನುಸಾರ್ (subjectwise alphabetically) ದೋನ್‌ಯ್ ತರಾಂಚೆ ಆಪ್ಲೆ ಅಶೆ ಫಾಯ್ದೆ (advantage) ಆನಿ ತೊಟೆ (disadvantage) ಆಸಾತ್. ಸರ್‌ಸಕಟ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್ ಫಕತ್ ಉತರ್ ಖಬರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ. ವಿಶಯಾನುಸಾರ್ ಕೋಶಾಂತ್ ಫಕತ್ ಉತರ್ ಖಬರ್ ಆಸೂನ್ ಉಪ್ಕಾರನಾ. ತೆಂ ಉತರ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಶಯಾಖಾಲಾ ಯೆತಲೆಂ ಹಾಚೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಲಾಗ್ತಾ. ತೆಂ ನಾಸತ್ ತರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂನಿ ತೆಂ ಉತರ್ ಸೊದ್ಪಾಂತ್ ವೇಳ್ ಪಿಡ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ. ವಿಶಯಾನುಸಾರ್ ಕೋಶಾಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಏಕ್ ಉತರ್ ಸೊದ್ತಾನಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಶಯಾಂಚಿ ಆನಿಕ್‌ಯ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂಚ್ ವಳಖ್ ಜಾತಾ. ತೆಂ ಸರ್‌ಸಕಟ್ ವಿಶಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್ ಶಕ್ಯ್ ನಾಸ್ತಾ.

4) ಮನಿಸ್‌ಬಳ್: *Manpower*

ಕೋಶ್‌ಕಾಮ್ ಹೆಂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಕಾಮ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಶಾ ಕಾಮಾಚಿ ಆವಡ್ ಆಶಿಲ್ಲೆ ಆನಿ ಅಶಾ ಕಾಮಾ ಖಾತಿರ್ ವೇಳ್ ದಿವ್ಪಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ ನಿವಡ್ ಜಾವಪ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಆಸಾ. ತಾಂಕಾಂ ಭಾಶೆಚೆಂ ಕಿಮಾನ್ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಆಸೂಂಕ್ ಫಾವ್. ಅಶಾ ಕಾಮಾಚೊ ಫಾಟ್ಲೊ ಅಣ್ಭವ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ್ ಮೆಳೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹೊ ಕೋಶ್ ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸ್ವರೂಪಾಚೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮನಿಸ್‌ಬಳಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಘಟಕಾಂಕ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ್ ಮೆಳೂಂಕ್ ಜಾಯ್.

5) ಲಿಪಿ: *Script:*

ಹೊ ಕೋಶ್ ಚಾರ್‌ಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚಿ ಗರಜ್ ಭಾಗೊವ್ಪಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಚಾರ್‌ಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಸವಂಕಳಿಚಿ (familiar) ಅಶೆ ಲಿಪಿಚಿ ನಿವಡ್ ಜಾವಪ್ ಹಿ ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಜೆನ್ನಾ ಚಾರ್‌ಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆ ಸವಂಕಳಿಚೊ ಪ್ರಶ್ನ್ ಯೆತಾ ತೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಲಿಪಿ ಮುಖಾರ್ ಯೆತಾತ್. ಏಕ್ ರೊಮಿ, ದುಸ್ರಿ ನಾಗರಿ. ಹ್ಯೊ ದೋನ್‌ಯ್ ಲಿಪಿ ಚಾರ್‌ಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಭೊವ್‌ಸಂಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಪರಿಚಿತ್ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲಿ ಅಭಾರತೀಯ್ ಆನಿ ದುಸ್ರಿ ಭಾರತೀಯ್. ಲಿಪಿಚೆ ಸವಂಕಳಿಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಹೊ ಲಿಪಿಚೊ ಏಕ್ ಗೂಣ್ ಜಾಲೊ. ದುಸ್ರೊ ತಾಚ್ಯಾಯ್ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಮ್ಹತ್ವಾಚೊ ಗೂಣ್ ಆಸಾ ತೊ ಭಾಸಿಕ್ ಗೂಣ್. ಲಿಪಿ ಹೆಂ ಭಾಶಾ ಪ್ರಕಟ್ (express) ಕರಪಾಚೆಂ ಮಾಧ್ಯಮ್. ಭಾಶೆಚೆಂ ಆಪ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಧ್ವನಿಶಾಸ್ತ್ರ (Phonetics) ಆಸ್ತಾ. ಹೆಂ ಧ್ವನಿಶಾಸ್ತ್ರ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರ್-ಶಾಸ್ತ್ರಾಕ್ ಪೂರಕ್ (supportive) ಆಸ್ಪಾಕ್ ಜಾಯ್. ಭಾಶಾ ತಿಚ್ಯಾ ಪುರಾಯ್ ಸಭಾವಾಸಯ್ತ್ ಆನಿ ಅರ್ಥಾಸಯ್ತ್ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತೆಂ ಕಾಮ್ ಲಿಪಿಚೆಂ. ಭಾಶೆಚಿ ಸಭಾವಿಕ್ ಲಿಪಿಚ್ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಸಮರ್ಥ್‌ಪಣಾನ್ (competently) ಆನಿ ಪುರಾಯ್‌ಪಣಾನ್ (in

totality) ಕರೂಂಕ್ ಸಕ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಆರ್ಯಕುಲೀನ್ ಭಾಸ್. ತೆ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಭಾವಿಕ್ ಉಚ್ಚಾರ್-ಶಾಸ್ತ್ರಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಭ್ಯಾಸಾಚೆರ್ ಆಧಾರಿತ್ ಅಶಿ ಸಮರ್ಥ್ (competent) ಆನಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ (complete) ಅಶಿ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಘಡಯ್ಲ್ಯಾ. ಮ್ಹಣೂನ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಇತ್ಕಿ ಆನಿ ಖಂಯ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಆರ್ಯಕುಲೀನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್, ಸಭಾವಿಕ್ ಲಿಪಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಸಭಾವಿಕ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರಪಾಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಕಿತ್ಕಿ ಸಮರ್ಥ್ ಆಸಾ ಹೆಂ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ತ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಲಕ್ಷಾಂತ್ ಯೆತಾ.

Nagari	Romi International Standard	Romi Konkani Standard	Remarks: Romi Konkani Standard
अ / ओ	A / O	O / O	Pronounciation of अ and ओ is expressed by O only.
आ	Ā	A	Pronounciation of अ+आ is expressed by A only.
इ	I	I	
ई	Ī	I	Makes no difference between first इ & second ई
उ	U	U	
ऊ	Ū	U	Makes no difference between उ & second ऊ
त	TA	TO	
ट	ṬA	TTO	For one nagari letter three romi letters
ठ	ṬHA	TTHO	For one nagari letter four romi letters
ठ्ठ	ṬṬHA	TTH'TTHO	For two nagari letters seven romi letters & one accent (')

same case with the letters
द, ड, ढ, ड्ढ, न, ण, ण्ण, ल, ळ, ळ्ळ, etc.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆ ಸೊಪೆಪಣಿ ಜಾವ್ನಿ ಉಚ್ಚಾರ್-ಪ್ರಗಟನಾಚ್ಯಾ ಗುಣಾಖಾತಿರ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೊ ವಾಪರ್ ಜಸೊ ಸಮರ್ಥನೀಯ್ ದಿಸ್ತಾ, ತೆಚ್ ಪರಿ ನಾಗರಿಚೊ ಆಯ್ತೊ ವೆವ್ಹಾರಿಕ್ ಉಪಯುಕ್ತತಾಯೆಚೊ ಲಾಬ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಉದರ್ಗತ್ ಸಾದೂಂಕ್ ಮದತ್ ಕರ್ತಲೊ.

ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಸ್ ಹಿ ಭೊವ್ತೇಕ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಏಕ್ ತರ್ ಅನಿವಾರ್ಯ್ (compulsary) ಭಾಸ್ ಮ್ಹುಣೂನ್ ವ ವೆವ್ಹಾರಿಕ್ ವಾಪರಾಚಿ (Functional utility) ಭಾಸ್ ಮ್ಹುಣೂನ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕ್ರಮಾಂತ್ ಘೊಳ್ಳ್ಯಾ. ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಶಿಕ್ಪಿ ಘುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಶಿಂಚ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ತೆ ಭಾಯ್ರ್ ರಾಶ್ಟ್ರಭಾಸ್ (National language) ಮ್ಹುಣೂನ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಶೆಚೊ ವಾಪರ್ ಆನಿ ಪ್ರಸಾರ್ ಸರ್ಕಾರಿ, ನಿಮಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಥಾಪನಾಂ, ಟಿ.ವಿ., ರೇಡಿಯೊ, ಸಿನೇಮಾ ಸಾರ್ಕಿಂ ಪ್ರಸಾರ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಂ ಹಾಂಚೆ ಮಾರ್ಫಾತ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಿಂದಿವರ್ವಿಂ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೊ ಸಂಚಾರ್ (Existence) ಸಗ್ಶೆ ಕಡೆನ್ ದಿಸ್ತಾ. ನಾಗರಿಲಿಪಿವರ್ವಿಂ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಉಪಕ್ರಮಾ-ಕಡೆನ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಸಾದಪ್ಯ್ ಸೊಪೆಂ ಜಾತಾ. ತರೀಯ್ ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್, ದೇವನಾಗರಿ ವಾಂಗ್ಡಾಚ್ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಂಚೊಯ್ ವಾಪರ್ ಕರಪಾಚೊ ಪರ್ಯಾಯ್ ಉಕ್ತೊ ದವರೂಂಯೆತಾ. ತೇ ಖಾತಿರ್ ಛಾಪ್ಣಾವಳೀಚ್ಯಾ ಜಾದಾ ಖರ್ಚಾಚಿ ತಜ್ವೀಜ್ ಕರ್ಚಿ ಲಾಗ್ತಲಿ.

6) ಮುಳಾವೊ ಶಬ್ದ್: Key word:

ಹೊ ಅಂತರ್‌ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಸಮಾಂತರ್ ಕೋಶ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಉತರ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಮೊಡಿಂನಿ (styles) ರೂಪಾಂನಿ (forms) ಯೆತಲೆಂ. ಮ್ಹಣ್ಟಾಕೀರ್ ಮುಳಾವೊ ಶಬ್ದ್ ಹೊ ಕೊಂಕಣಿ ಆಸೂಂಕ್ ಫಾವನಾ. ತೊ ಸಾರ್ಕೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ (guidance) ಕರೂಂಕ್ ಪಾವ್ಚೊನಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಕೋಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಸೊಪೆಪಣಿ ಸೋದ್ ಲಾಗ್ಚೊ ಮ್ಹುಣೂನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಪರಿಚಿತ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಶಬ್ದಾಂಚೊ ಮುಳಾವೆಶಬ್ದ್ (Key words) ಮ್ಹುಣೂನ್ ವಾಪರ್ ಕರಪ್, ಕೋಶ್-ವಾಪರಾಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಸೊಪೆಂ ಜಾತಲೆಂ. ಜಾಕಾ ಎಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ದುಸ್ರೆಂ ಸಮಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್ ಸೊದೂನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಆಸಾ ತಾಕಾ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಮುಳಾವೆಂ ಉತರ್ (Key word) ವ್ಹಡ್ಲೊಶೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಕರೂಂಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂನಾ ತರೀ, ಸರ್ವಸಾದಾರಣ್ ವಾಚಕಾಕ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಮುಳಾವೆಂ ಉತರ್ ಬರೆತರೆನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಕರೂಂಕ್ ಪಾವ್ತಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾಚೊ ಭರ್ವಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ಮುಳಾವೆಂ ಉತರ್ ಮ್ಹುಣೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಫಾಯ್ದ್ಯಾ ತೊಟ್ಯಾಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪರಸ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆ ಚಡ್ ಫಾಯ್ದೆ ನಕ್ಕಿಚ್ ಜಾಂವ್‌ಯೆತಾ.

ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ನದ್ರೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್

ಡಾ| ಎಲ್. ಸುನೀತಾ ಬಾಯ್
(ಕೊಚ್ಚಿನ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಓಫ್. ಸಾಯನ್ಸ್)

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆಜ್ ದೇಶೀಯ್ ಆನಿ ಅಂತರ್‌ದೇಶೀಯ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚೆರ್ ವಾಪರೂನ್ ಆಸಾ. ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಹಿ ಭಾಸ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯ್ಚಿ ತೀ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಬೀ ತಿಚಿಂ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರೂಪಾಂ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾತ್. ಹಿಂ ರೂಪಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತರೀಕೂಯ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಸಮ್ಜನಾ. ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸಮ್ಜನಾ. ಹಿಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ವಿಸಂಗತಿ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಬೀ ಹಿಚಿ ವಿಸಂಗತಿ ಪಳೊವ್ಪಾಕ್ ಮೆಳ್ಟಾ. ಹಿ ಅವ್ಡಿಕಾಯ್ ಪಯ್ಸ್ ಕರಪಾಚಿ ಆಸಾ. ಹಾಚೆಂ ಉತ್ತಮ್ ಉಪಾಯ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹೆಂ ಆಮಿ ಕರೂಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಭಾಸ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾವಳ್:

ಉತ್ರಾವಳ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಏಕಕ್. ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಥಕ್ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಮೇಳ್. ಉತರ್ ನಾತಿಲ್ಲೆಂ ಅರ್ಥ್ ನಾ, ಅರ್ಥ್ ನಾತಿಲ್ಲೆಂ ಉತರ್ ನಾ. ಮ್ಹಾಕವಿ ತುಲಸೀದಾಸ್ ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಾನ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್ - "ಗಿರಾ ಅರ್ಥ್ ಜಲ್ ವೀಚಿ ಸಮ ಕಹಿಯತ್ ಭಿನ್ನ ನ ಭಿನ್ನ". ಉತರ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಲ್ಹಾರ್ ಆನಿ ಉದಾಕ್ ಜಶೆಂ ಅಭಿನ್ನ್ ಆಸಾತ್, ತರ್ ಭಿನ್ನ್ ದಿಸ್ತಾ. ಉತ್ರಾಂತ್ ಅರ್ಥ್ ಸಹಜ್ ಸಮಾವಿಶ್ಟ್ ಜಾತಾ. "ವಾಗರ್ಥಾವಿವ ಸಂಪೃತ್ತೌ" ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕವಿ ಕಾಲಿದಾಸ್ ಹಾಂಣಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾಂ. ಶಬ್ದಾಚೊ ಆನಿ ಅರ್ಥಾಚೊ ಹೊ ಯೋಗ್ ನಿತ್ಯ ಆಸ್ತಾ. ತೊ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೇ ವಾಟೆನ್ ಜಾತಾ. ದೆಖಿಕ್- ರಾಮಾನ್ ಬಡ್‌ಯೆನ್ ದಿವ್ಡಾಕ್ ಮಾರ್‍ಲೊ - ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಅರ್ಥಾಚೊ ಸಮಜ್‌ಕಾರಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂಚೆ ವಾಟೆನ್ ಜಾತಾ. ಹಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ಉತ್ರಾವಳಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ನಾ ತರ್ ಅರ್ಥಾಚಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾವನಾ. ಅಶೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ ನಿಯೋಗಾನ್ ಆಸ್ಲೆಂ ವಿಶೇಶ್ ಸಾರ್ಥಕ್ ಧ್ವನಿಸಮೂಹ್ ಉತರ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆ ವಾಟೆನ್ ಭಾವ್ ವ, ವಿಚಾರಾಂಚಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕರಪಾಚೆಂ ಸಾಧನ್. ದರ್ ಏಕ್ ಭಾವ್ ಏಕ್ ಪ್ರತೀಕಾ ವಾಟೆನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾ. ಹಾಕಾ ಆಮಿ ಉತರ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಉದಾಹರಣಾಕ್ - "ಗಾಯ್" ಹೆಂ ಉತರ್ ಅಪ್ಲೆಪಣಾಚೊ ಭಾವ್ ಫೇವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ "ಸಿಂಹ್" ಹೆಂ ಉತರ್ ಭಯ್ ದಾಖೊವ್ಪಿ ಪ್ರತೀಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಅಶಿಂ ಉತರ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಮುಖೆಲ್ ಘಟಕ್. ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಂದರ್ಭಾಖಾತಿರ್ ಆಸ್ತಾ. ಭಿನ್ನ್ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಏಕಾ ಉತ್ರಾಚೆ ಭಿನ್ನ್

ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾತ್. ದೆಖಿಕ್-ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಂತ್ "ಸೈಂಧಂವಂ ಆನಯ" ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ವಾಕ್ಯ್. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಚೆ ದೋನ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹೆ ದೋನ್ ಸಂದರ್ಭಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದಾನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಪಯ್ಲೊ ಸಂದರ್ಭ್ - ರಾಂದ್ಪಾಚೆ ಕುಡಾಂತ್ 'ಮೀಠ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಣ್ ಜಾತಾ. ಆನಿ ದುಸ್ರೊ ಸಂದರ್ಭ್ - "ಝುಜಾ ಮಳಾರ್ ಘೊಡೊ ಹಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್" ಮ್ಹಣ್ ಜಾತಾ. ಅಶೆಂ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಎಕಾಚ್ ಉತ್ರಾಚೆ ಅಗ್ಗೈ ವೆಗ್ಗೈ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಭಿನ್ನ್ ರೂಪಾಂತ್ ಉತ್ರಾಚೆ ಭಿನ್ನ್ ಅರ್ಥ್:

ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ರೂಪಾಂ ಆನಿ ಭಿನ್ನ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್-ಗೊಂಯಾಂತ್ "ಆಂಬಟ್" ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ SOUR ಆಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ SWEETMEAT ಆಸ್ತಾ. ಹೆ ಭಿನ್ನತಾಯೆಚೆ ಕಾರಣ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಆಸ್ತಾ. ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂ ಉಚ್ಚಾರಣಾಚೆ ದಿಶ್ಟಿನ್ ಸಮಾನ್ ಆಸ್ತಾತ್, ತರ್ ಅರ್ಥಾಚೆ ದಿಶ್ಟಿನ್ ಅಸಮಾನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಭಿನ್ನ್ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಎಕಾಚ್ ಉತ್ರಾಚೆ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಆಸ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್-

ಗೊಂಯ್	ಅರ್ಥ್	ಕೇರಳ್	ಅರ್ಥ್
ಆಂಬಟ್	Sour	ಆಂಬಟ್	A kind of sweetmeat
ಆಳ್	Slander	ಆಳ್	Man
ಓಡ್	Longing	ಓಡ್	Banyan tree
ಪಡ್ದೊ	Curtain	ಪಡ್ದೊ	Bull
ಖಳ್	Mixture of salt and juice of unripe mangoes	ಖಳ್	Yard
ಖಿಣ್	Moment	ಖಿಣ್	Ankle-joint

ತಶೆಂಚ್ ಎಕಾಚ್ ಭಾವಾಚಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಭಿನ್ನ್ ಉತ್ರಾಂ ವಾಟೆನ್ ಜಾತಾ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ್-

ಗರ್ದಿ	crowd	ಖೀಟ್	crowd
ಬಪ್ಪ್ಡ್ಲ್ಯೊ	paternal uncle	ಅಪ್ಪಪ್ಪಾ	paternal uncle
ಧಾಡಪ್	send	ಪೆಟ್ಟವಪ್	send
ಲ್ಹಾರ್	wave	ಪಾಳ್	wave
ಅಜಾಪ್	wonder	ಆಶ್ಚರ್ಯ್	wonder

ಉತ್ರಾವಳಿಚೆಂ ಸಮಾನ್ ಸ್ವರೂಪ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ರೂಪಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಭಿನ್ನತಾಯೆಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ಸಮಾನತಾಯ್ ಭೀ ಪಳೊವ್ಪಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್ -

ಗೊಂಯ್	ಕರ್ನಾಟಕ್	ಕೇರಳ್
ಇಂಗ್ಳೊ	ಇಂಗ್ಳೊ	ಇಂಗ್ಳೊ
ಉಗ್ಡಾಸ್	ಉಡಾಸ್	ಉಡ್ಗಾಸ್
ಉಪ್ರಾಂತ್	ಉಪ್ರಾಂತ್	ಉಪ್ರಾಂತೆಂ
ಉಲೊವ್ಪ್	ಉಲೊಪ್	ಉಲ್ಲವ್ಪ್
ಒಲ್ಲೆಂ	ಒಲೆಂ	ವೊಲ್ಲೆಂ
ಕರಾವಳ್	ಕರಿಯಾವೆಳ್	ಕರಾವಳಿ
ಕಾಂಬ್	ಕಾಂಬ್	ಕಾಂಬಿ
ಕಾಂಬಳ್	ಕಾಂಬೊಳ್	ಕಂಬಳಿ
ಕಾಪಡ್	ಕಾಪಡ್	ಕಪ್ಪಡ್
ಕಾಯ್ನಾಥೊ	ಕಾಯ್ನಾತೊ	ಕಯ್ನಾತೊ
ಘಡ್	ಘಡಾಯ್	ಘಡಾಯ್
ಚಾಮ್‌ಖೀಳ್	ಚಾಮ್‌ಕೋಳ್	ಚಮ್ಕೋಳ್
ಮಾಕಡ್	ಮಾಂಕೊಡ್	ಮಂಕಡ್
ರಗ್ದೊ	ರಗ್ದೊ	ರೊಗ್ಗೊಡೊ
ಲೊಣ್ಚೆಂ	ಲೊಣ್ಚೆಂ	ನೊಣ್ಚೆಂ

ಹಿ ಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಭಿನ್ನ್ ರೂಪಾಂಚಿ ಮುಳಾವಿ ಎಕ್ವಟ್ ದಾಖಯ್ತಾ. ಥೊಡೆ ಧ್ವನಿಭೇದ್ ಖೊಡೂನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ್ ರೂಪ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಯೆತಾ. ''ಮಂಕಡ್'' ಉತ್ರಾಚಿ ಅನುನಾಸಿಕ್ ಧ್ವನಿ ''ವೊಲ್ಲೆಂ'' ಉತ್ರಾಂತ್ 'ಒ'ಚೆ ಬದ್ಲಾ 'ವೊ'. 'ನೊಣ್ಚೆಂ' ಉತ್ರಾಂತ್ 'ಲ'ಚೆ ಬದ್ಲಾ 'ನ' ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ರೂಪ್‌ಸಾಮ್ಯ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಪಾಂತ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಹಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಮಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗುಯೆತ್.

ಉತ್ರಾವಳಿಚೊ ಸ್ತ್ರೋತ್‌ಗತ್ ಅಭ್ಯಾಸ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಸ್ತ್ರೋತ್‌ಗತ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಭೋ ಮ್ಹತ್ವಾಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಚೆ ಜಿಣೆಚೊ ಇತಿಹಾಸ್, ರೀತ್-ನೀತ್ ಬೀ ಉತ್ರಾವಳಿಚೆ ಭಿನ್ನತಾಯೆಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಆಸ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್ ಕೇರಳಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಜನ್ ಜೀ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾತ್ ತಾಂತ್ 80% ಉತ್ರಾವಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಿ ಆಸ್ತಾ. ಹಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ತಾಂಚೆ ಸಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಪ್ರಾಯಃ ಉಣೆ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಚಡ್‌ಶಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಪುರ್ತುಗಾಲಿ ಭಾಶೆಚಿ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆಚಿ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಮ್ ಭಾಶೆಚಿ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ್ ಪುರ್ತುಗಾಲಿ ಉತ್ರಾಂ - ಇಗರ್ಜ್, ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್, ಇಂತೆರೆಸ್, ಇಂತೆರ್, ಇಸ್ತಿಮಾಸಾಂವ್, ಇಂತ್ರುಜ್, ಇದಿವೋಲ್ತ್, ಇಶ್ಪೆರ್ತ್, ಇಂಫೆರ್ನ್, ಇಸ್ಕ್ರಿತೂರ್ ಆದಿ. ಕನ್ನಡ್ ಉತ್ರಾಂ-ಸೊಪಿ, ಅಪ್ಪಮಡಿ, ಮರವಾಳೊ,

ಮಾಟ್, ಕರಿಬೇವ್, ಕೊಡ್‌ಬೇವ್, ಅಂಗಡಿ, ಕೇರಿ, ಕೆಳಗು, ಕೆಚ್ಚು, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಆದಿ. ಮಲಯಾಳಮ್ ಉತ್ರಾಂ - ಆಳು, ಇಷ್ಟ್, ಕಣಕ್ಕ್, ಕನ್ನಡಿ, ಕೂಟ್ಟುಕಾರಿ, ಕೊಟ್ಟೆ, ತವಣೆ, ಮಿನ್ನಲ್, ಸೌಕರ್ಯ ಆದಿ. ಪುರ್ತಗಾಲಿ ಉತ್ರಾಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಜನಾಂಕ್ ಪರ್ಕಿಂ ಆನಿ ಮಲಯಾಳಮ್ ಉತ್ರಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಜನಾಂಕ್ ಪರ್ಕಿಂ ಆಸ್ಸಾತ್. ದೆಖೊನ್ ಸರ್ವಪ್ರಥಮ್ ಉತ್ರಾವಳಿಚೊ ಸ್ರೋತ್‌ಗತ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರಪಾಚೊ ಆಸ್ಸಾ. ಹೆ ದಿಶ್ಶಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಜಿಂ ಸಮಾನ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್ ತಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ಚಾಚೊ ಆಸಾ. ಹಾಂಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ತೀನೂಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಭರ್‍ಪೂರ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆ ದೋನ್ ವಿಭಾಗ್ ಕರೂಂಕ್ ಶಕ್ತಾ. ತತ್ಸಮ್ ಆನಿ ತದ್ಭವ್. ತತ್ಸಮ್ ಉತ್ರಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವಿನಾ ಬದಲ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂ ಥೋಡಾ ಬದ್ಲೂನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಉದಾಹರಣ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಯಾಂ-

<u>ಸಂಸ್ಕೃತ್</u>	<u>ಗೊಂಯ್</u>	<u>ಕರ್ನಾಟಕ್</u>	<u>ಕೇರಳ್</u>
ಅಙ್ಗಣ	ಅಙ್ಗಣ್	ಅಙ್ಗಣ್	ಅಙ್ಗಣ್
ಅನುಭವ	ಅನುಭವ್	ಅನುಭವ್	ಅನುಭವ್
ಅನ್ನ	ಅನ್ನ್	ಅನ್ನ್	ಅನ್ನ್
ಅನ್ಯಾಯ	ಅನ್ಯಾಯ್	ಅನ್ಯಾಯ್	ಅನ್ಯಾಯ್
ಅಪಮಾನ	ಅಪಮಾನ್	ಅಪಮಾನ್	ಅಪಮಾನ್
ಅಪಶಕುನ	ಅಪಶಕುನ್	ಅಪಶಕುನ್	ಅಪಶಕುನ್
ಅಭಿಮಾನ	ಅಭಿಮಾನ್	ಅಭಿಮಾನ್	ಅಭಿಮಾನ್
ಅಲಂಕಾರ	ಅಲಂಕಾರ್	ಅಲಂಕಾರ್	ಅಲಂಕಾರ್
ಅಹಂಕಾರ	ಅಹಂಕಾರ್	ಅಹಂಕಾರ್	ಅಹಂಕಾರ್
ಕಂಕಣ	ಕಂಕಣ್	ಕಂಕಣ್	ಕಂಕಣ್

ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂ ತತ್ಸಮ್ ಉತ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಥೊಡಾ ಬದ್ಲೂನ್ ತೀನೂಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರೂಪಾನ್ ಪಳೊವ್ಪಾಕ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್-

<u>ಸಂಸ್ಕೃತ್</u>	<u>ಗೊಂಯ್</u>	<u>ಕರ್ನಾಟಕ್</u>	<u>ಕೇರಳ್</u>
ಅಂಗಾರಕ	ಇಂಗ್ಳೊ	ಇಂಗ್ಳೊ	ಇಂಗಾಳೊ
ಅಗ್ರಶಾಲಾ	ಅಗರ್‌ಸಾಳ್	ಅಗರ್‌ಸಾಳ್	ಅಗರ್‌ಸಾಳ್
ಅನಾವಿಲ್	ಅನ್ವಾಳೆಂ	ಅನ್ವಾಳೆಂ	ಅನ್ವಾಳೆಂ
ಆವಲಿ	ಆವಳ್	ಆವಳ್	ವೋಳಿ
ಕರ್ಣ	ಕಾನ್	ಕಾನ್	ಕಾನ್
ಗ್ರೀಷ್ಮ	ಗೀಮ್	ಗೀಮ್	ಗೀಮ್
ಚರ್ಮಕೀಲ	ಚಾಮ್‌ಖೀಳ್	ಚಾಮ್ಖೊಳ್	ಚಮ್ಖೊಳ್
ನಪ್ತೃ	ನಾತು	ನಾತು	ನತ್ತು

ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂ ಬೀ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಸಮಾನ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಉದಾಹರಣ್ -

<u>ಪ್ರಾಕೃತ್</u>	<u>ಗೊಂಯ್</u>	<u>ಕರ್ನಾಟಕ್</u>	<u>ಕೇರಳ್</u>
ಅದ್ದ	ಅರ್ದ್	ಅರ್ದ್	ಅರ್ದ್
ಏತ್ತಾಹೆ	ಆತಾಂ	ಆತಾಂ	ಅತ್ತಂ
ಚಮಾರಅ	ಚಾಮಾರ್	ಚಾಮಾರ್	ಚಮಾರ್
ಚಲ್ಲಣ	ಚಲಪ್	ಚಲ್	ಚಲಪ್
ಚವುತ್ಥಿ	ಚವಥ್	ಚೌತಿ	ಚವ್ವತಿ
ಚಿಕ್ಖಲ್	ಚಿಖಲ್	ಚಿಖಲ್	ಚಿಕ್ಕೆಲ್
ಚುಣ್ಣ	ಚುನೊ	ಚುನ್ನೊ	ಚುನ್ನೊ
ಣಾಂವ್	ನಾಂವ್	ನಾಂವ್	ನಾಂವ್
ಣಿದ್ದಾ	ನ್ಹೀದ್	ನೀದ್	ನೀದ್
ಣಈ	ನ್ಹಂಯ್	ನ್ಹೊಂಯ್	ನ್ಹಂಯಿ
ಪಾಂಗುರಣ್	ಪಾಂಗ್ರೂಣ್	ಪಾಂಗ್ರೂಣ್	ಪಂಗುರ್ಣೆಂ
ಪಡಣ	ಪಡಪ್	ಪಡ್	ಪಡಪ್
ಮಕ್ಕಡ್	ಮಾಕಡ್	ಮಾಂಕೊಡ್	ಮಂಕಡ್
ಮಟ್ಟಿಅ	ಮಾತಿ	-	ಮತ್ತಿ
ವಕ್ಖಾಣ್	ವಾಖಣ್ಣೆ	-	ವಂಕಾಣ್ಣಣಿ
ವಚ್ಚಣ	ವಚಪ್	ವಚ್	ವಚ್ಚಪ್
ವಿಅಣ	ಅಯ್ನೊ	-	ಅಯ್ನೊ

ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅದಿಕೂಯ್ ಸಮಾನ್ ಆಸಾತ್. ಜಂಯ್ ಥಂಯ್ ಥೊಡೆಂ ಧ್ವನಿಪರಿವರ್ತನ್ ಪಳೊವ್ಪಾಕ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಹಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ತೀನೂಯ್ ರೂಪಾಂಚೊ ಮುಳಾವೊ ಸಂಬಂದ್ ದಾಖಯ್ತಾಪಾಟಿ ಆಸಾ. ಸ್ರೋತ್‌ಪರಕ್ ಅಭ್ಯಾಸಾಂತ್ 'ದೇಶೀ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್' ಭೋ ಮ್ಹತ್ವಾಚೊ. ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ತೀನೂಯ್ ರೂಪಾಂಚೆರ್ ಪಡ್ಲಾ, ಹಾಂತ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. 11ವೆಂ ಶೆಂಕ್ಯಾಂತ್ ಹೇಮಚಂದ್ರ ಹಾಂಣಿ ದೇಶೀನಾಮ್‌ಮಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಕೋಶ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೊ. ಹಾಂತ್ 3978 ಉತ್ರಾಂ ಆಸಾತ್. ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ದೇಶೀ ಭಾಶೆವಿಶಿಂ ವ್ಹಡ್ ಮೋಗ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹೇಮಚಂದ್ರ ಹಾಂನಿ ದೇಶೀ ಭಾಶೆಚೆಂ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದೇಶೀನಾಮ್‌ಮಾಲಾ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಕೆಲ್ಯಾಂ. ಹಾಂತ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಸುಮಾರ್ 200 ಉತ್ರಾಂ ಕೇರಳಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಬೀ ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂ ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಹೆ ಉತ್ರಾವಳಿಚಿ ಏಕ್ ವಳೆರಿ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಲ್ಯಾ-

ದೇಶೀ	ಗೊಂಯ್	ಕರ್ನಾಟಕ್	ಕೇರಳ್
ಅಕ್ಕಾ	ಅಕಾ	-	ಅಕ್ಕಾ
ಅಜ್ಜೊ	ಅಜೊ	ಆಜ್ಜೊ	ಅಜ್ಜೊ
ಅಪ್ಪಾ	ಬಾಪ್	ಬಾಪಾ	ಅಪ್ಪಾ, ಬಪ್ಪಾ
ಅವ್ವಾ	ಆವಯ್	ಆವಯ್	ಅವ್ವಯ್
ಒಪ್ಪಾ	ಓಪ್	ಓಪ್	ಓಪ್
ಓಲುಗ್ಗೊ	-	-	ವಲ್ಲಗ್
ಓಸರಿಅಂ	-	ವಾಸರಿ	ವಸ್ಸರಿ, ವಸ್ಸಾರೊ
ಒಸಾವೊ	ಅಸಡಪ್	-	ಅಸಡಪ್
ಉಡಿದೊ	ಉಡಿದ್	ಉಡಿದು	ಉಡಿದ್
ಊಅ	ಉವೊ, ಉಯೊ	ಊವ್	ಊ, ಉವ್ವೊ
ಊಸಯಂ	ಉಶೆಂ	-	ಉಸ್ಸೆಂ
ಕಯಾರೊ	ಕೊಯ್ರ್	ಕೊಯ್ರ್	ಕೊಯ್ರ್
ಕರಿಲ್ಲಂ	ಕಿಲ್ಲ್	ಕೀರ್ಲು	ಕೀರ್ಲು
ಕಾಹಲ್ಲಿ	ಕಾಯ್ಲ್	ಕಾಯಲಿ	ಕಾಯ್ಲಿ
ಕೊಲ್ಲುಓ	ಕೊಲೊ	ಕೊಲ್ಲ	ಕೊಲ್ಲೊ
ಖಡ್ಡಂ	ಖಾಡ್	ಖಾಡ್	ಖಾಡ್
ಖಣುಸಾ	ಹುಡಕೊ	-	ಖಣುಸಾಂ
ಖುಂಪಾ	ಖೊಂಪ್	-	ಖೊಂಪಿ
ಖುಟ್ಟಂ	ಖುಂಟಪ್	ಖುಂಟ್	ಖುಂಟಪ್
ಗೊಂಡಿ	-	-	ಗೊಂಡಿ
ಚಂಗ	ಚಾಂಗ್	ಚಾಂಗ್	ಚಾಂಗ್
ಚಾಡಿ	ಚಾಡಿ	-	ಚಾಡಿ
ಛಲ್ಲಿ	ಸಾಲ್	ಸಾಲಿ	ಸಾಲಿ
ಛಾಣಂ	ಶೆಣ್	ಶೆಣ್	ಶೆಣ್
ಛೆಡಾ	ಶೆಂಡೊ	ಶೆಂಡೊ	ಶೆಂಡೊ
ಟುಂಟೊ	ಥೊಂಟೊ	ಥೊಂಟ್ಯೊ	ಥೊಂಟೊ
ಡಾವೊ	ದಾವೊ	ದಾವೊ	ದಾವೊ
ಢಕನಿ	ಧಾಂಪ್ಣೆ	ಧಾಂಕ್ಣೆ	ಧುಂಕ್ಣೆ
ಣಕ್ಕೊ	ನಾಕ್	ನಾಕ್	ನಾಂಕ್
ಣೀಸ್ಸಿಆ	ನಿಸಣ್	ನಿಸಣಿ	ನಿಸ್ಸಣಿ
ತಲ್ಲಂ	ತಳೆಂ	ತಳೆಂ	ತೊಳೆಂ

ತುಪ್ಪ	ತೂಪ್	ತೂಪ್	ತೂಪ್
ದೋಗ್ಗಂ	ದೋಗಾಂ	ದೋಗಾಂ	ದೋಗ್ಗಂ
ದೊರೊ	ದೊರ್	ದೊರ್	ದೊರ್
ಪಕ್ಕೊ	ಪಾಖೊ	ಪಾಖಾಟೊ?	ಪಕ್ಕೊ
ಪಿಲ್ಲಂ	ಪೀಲ್	ಪೀಲ್	ಪೀಲ್
ಪೋಟ್ಟಂ	ಪೋಟ್	ಪೋಟ್	ಪೋಟ್
ಭಾವುಜ್ಜಾ	ಭಾವಜ್	ಭಾವಜ್	ಭಾವಜ್
ಭಾವೊ	ಭಾವ್	ಭಾವ್	ಭಾವ್
ಮೆಹುಣೆಯಾ	ಮೆವ್ಣಿ	ಮೆವ್ಣಿ	ಮೆವ್ಣಿ
ರೂಂದೊ	ರೂಂದ್	ರೂಂದ್	ರೂಂದ್
ರೋಟ್ಟಿ	ರೋಂಟ್, ರೋಟೀ	-	ರೋಂಟಿ, ರೋಂಟಸ್
ವಹುಣಿ	ವ್ಹನಿ, ವಯ್ನಿ	-	ವ್ಹೊನ್ನಿ
ವೊಜ್ಜುಓ	ವಜೆಂ	ವಜೆಂ	ವಜ್ಜೆಂ
ಹಡ್ಡಂ	ಹಾಡ್	ಹಾಡ್	ಹಾಡ್

ಅನೇಕ್ ದೇಶೀ ಉತ್ರಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಸಮಾನತಾಯೆನ್ ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್, ತರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ನಾತ್. ಏಕ್ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಾತ್ ಅಜೂನ್‌ಯ್ ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ವಳರಿಂತ್ ಓ ಮಾಹಿತಿ ಸತ್ ಸತ್ ದಿಲ್ಯಾ.

ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಕೋಶ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿಚ್ಯಾ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಭ್ಯಾಸಾಂತ್ ಕೋಶ್‌ನಿರ್ಮಾಣ್ ಭೋ ಮ್ಹತ್ವಾಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ತುಲನಾತ್ಮಕ್‌ಕೋಶ್ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ ಕರೂನ್ ತಿಚ್ಯಾ ವಿಭಿನ್ನ್ ಸ್ರೋತಾಂಚಿ ಜಾಣ್ವಿಕಾಯ್ ಅಭ್ಯಾಸಕಾಂಕ್ ದಿತಾ. ಹಾಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲೆಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚಿ ಜಾಣ್ವಿಕಾಯ್ ಬೀ ಕರೂನ್ ದಿತಾ. ಹೆಂ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಂತ್ ಭೋ ಸಹಾಯಕ್ ಜಾತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಆಜ್ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಕೋಶ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ದಿಸ್ತಾ. ಆವಡ್, ಸಮರ್ಪಣ್ ಭಾವ್, ಧೈರ್ಯ ಆನಿ ತಾಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾ. ಶ್ರದ್ಧಾ, ಭಕ್ತಿ ಆನಿ ಸೋದ್ ಅತ್ಯಂತ್ ಅವಶ್ಯಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಉತ್ರಾಂಚೆ ಉಚ್ಚಾರಣ್, ಸ್ರೋತ್, ಪರ್ಯಾಯ್, ಪ್ರಯೋಗ್ ಆದಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಪಕ್ಷಾಂಚೆ ವಿವರಣ್ ಚಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚೆ ಉತ್ರಾವಳಿಚೊ ಆಪ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊವ್ಪಾಚೊ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಖಾಣಾ ಜೆವ್ಣಾ ಸಂಬಂಧಿ, ವಸ್ತ್ರಾಚಿ ಆನಿ ಆಭೂಷಣಾ ಸಂಬಂಧಿ, ಶರೀರಾಚ್ಯಾ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಭಾಗಾಂ ಸಂಬಂಧಿ, ನಾತ್ಯಾ-ಗೋತ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿ, ಸಮಯವಾಚಕ್ ಆನಿ ದಿಸ್ಪಡ್ತೆ ಜಿಣೆಂತ್ ಉಪೇಗಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಆಸೂಂಕ್

ಜಾಯ್. ಭಿನ್ನ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳಿಚೆಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ರೂಪ್ ಹ್ಯಾ ಕೋಶಾಂತ್ ಯಥಾಸಂಭವ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಸಮಾನ್ ಆನಿ ಅಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾಂ ಯಥಾಸ್ಥಾನ್ ಆಸ್ಪಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ದರ್ ಏಕ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ದ್ವ್ಯರ್ಥಕ್ ಜೀ ಆಸ್ತಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ತಿಚಿಂ ಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾಂ ನಾಸ್ತಾತ್ ವಾ ಉತ್ರಾಂಚೆ ದೋನ್ ಅರ್ಥ್ ಅಸನಾತ್. ದೆಖಿಕ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್ -

ಉತರ್	ಸಂಜ್ಞಾ	ಕ್ರಿಯಾ
ಕರಡಿ	Bear	Crush
ಕಳ್ಳೆಂ	Bran	Understand
ಕೊರೊ	A fried victual	Let him do
ಜಾವೊ	Wives or husband's elder and younger brothers	Let it be so
ಪಳ್ಳಿ	Church	Lied down
ಮಾಗ್	Obstacle	Beg
ಮಾರಿ	Epidemic	Kill, beat
ಸಾಂಗ್	Pod	Say

ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ದ್ವ್ಯರ್ಥಕ್ ಆಸಾತ್ ತರ್ ತಾಂಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಿಕ್ ರೂಪ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಭಿನ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ಉತರ್	ಸಂಜ್ಞಾ	ಸಂಜ್ಞಾ
ಖಾಣ್	Food	Shelf
ಚುಳೊ	Siren	Brick-kiln
ಭತ್ತೊ	Fungus	Bellows
ವಾಯು	Air	Fibre of a plantain tree

ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ರೂಪಾಂಚೊ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ತಾಂಚಿ ಭಿನ್ನ್ ಭಿನ್ನ್ ರೂಪಾಂ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ ಹಾಡೂನ್ ಸೊಂಪೆಪಣಾನ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕರಪಾಂತ್ ಸಹಾಯಕ್ ಜಾತಾ.

ಸಬ್ದ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್

ಫಾ| ವಲೇರಿಯನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಅಜೆಕಾರ್

(ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನ್ಯೂ ಡೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಹಾಂಣಿ ಅಗೋಸ್ತ್ 29 ಆನಿ 30 ತಾರಿಕೆರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ಆಂತರ್-ರಾಜ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಂತರ್ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ಕಾಮಾಸಾಳ್' ಹಾಂತುಂ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅಭ್ಯಾಸಿಕ್ ಉಲವ್ಪ್.)

ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್, ಯಾ ಉತಾರ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಹೆ ವಿಶಿಂ ಕಾಂಯ್ ಚಿಂತಪ್ ಆನಿ ಮಾಹೆತ್ ತುಮ್ಚೆ ಸಾಮ್ಕಾರ್ ಆತಾಂ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಜಾತಾ. ಹೆ ಕಾಮಾಸಾಳಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಹೊ ವಿಶಯ್ ತುಮ್ಚೆ ಸಾಮ್ಕಾರ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಪುಣ್ ಹೊ ಅಭ್ಯಾಸಾಂತ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ವಿಶಯ್ ನಿಮಾಣೆ ಉತಾರ್ ನ್ಹಂಯ್. ಆಮ್ಕಾಂ ಸಂಪನ್ಮೂಳ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಪಯ್ಲಾ ತರಿ ಆಮಿ ಕೊಣ್ಯಿ ಪುರ್ತೆ ಜಾಣ್ಕಾರ್ (perfect expert) ನ್ಹಂಯ್. ಮ್ಹಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಚುಕ್ತಾ ತೆಂ ದಾಕಂವ್ಕ್ ತುಮ್ಚೆಲಾಗಿಂ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತೆಂ ಚುಕಾನಾಸ್ತಾನಾ ಹೆರಾಂ ಖಾತಿರ್ ವಾಂಟೊವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ತುಮ್ಕಾಂ ಆವ್ಕಾಸ್ ಖೂಬ್ ಆಸ್ತೊಲೊ. ಆಮಿ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತೆಂ ನಿಮಾಣೆಂ ಉತಾರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸರ್ವಾಂನಿ ಸಮ್ಜೊಂಚೆಂ.

ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ (ಮನ್ಶಾಂ), ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ. ಹಿ ಆರ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚಿ ಭಾಸ್. ಭಾರತಾಂತ್ ಸರ್ವ್ ಅನ್ಯಭಾಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಭೊವ್ ಚಡ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಪಾವುಲ್ಲಿ ಭಾಸ್. ಹಿ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಚಿ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್,. ಆಧುನಿಕ್, ಸಾಹಿತಿಕ್ ಭಾಸ್. ತಿಕಾ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಬಾಶೆಲೆಂಪಣ್ ಆನಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಆಸಾ. ತೀ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ 21 ಮುಖೆಲ್ ಭಾಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್. ಹೆಂ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ವ್ಹಡ್ಪಣ್.

ಮನ್ಶಾತ್ ಮೊನಿ ತರ್ ಮನಿಸ್ ಉಲಯ್ತಾ. ಅಶೆಂ, ಭಾಸ್ ಮನ್ಶಾಕ್ ಮನ್ಶಾತಿ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳೊ ಕರ್ತಾ, ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶಾಂನಿ ಧ್ವನಿ ವಾಪರೂನ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕಡೆನ್ ಕರ್ಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್. ಪುಣ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಸಂಕಲ್ಪಣ್ (concept) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾ. ಆಮಿ ಉಲಯ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಆಯ್ಕತಾಂವ್ ತ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ. ದರ್ ಎಕಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಎಕಾ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಕ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಬೊಲಿಯೊ (1) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಆನಿ (2) ಸಮಾಜಿಕ್ ಆಸಾತ್.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿ:

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ್, ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ಕರೂನ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತೆಚ್ ಥಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಸಾವಂತವಾಡಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಗೊಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ, ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ, ಕಾರವಾರಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಕೇರಳ ಕೊಂಕಣಿ ಅಸಲ್ಯೊ ಬೊಲಿ ದಿಸ್ಸೊನ್ ಪಡ್ತಾತ್. ಆಮಿ ಫಕತ್ ಕರ್ನಾಟಕ್, ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಕೇರಳ್ ಹ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ ನದ್ರೆನ್ ಪಳೆತಾನಾ ಉಚ್ಚಾರ್, ರೂಪ್ ವಿನ್ಯಾಸ್, ಅರ್ಥ್, ಉತ್ರಾವಳ್ ಆದಿ ರಿತಿನ್ ವಿವರ್ ಆಸಾ.

ಕರ್ನಾಟಿಕ್	ಗೊಂಯ್
ಗ್ರಾಸ್	ಗಿರಾಸ್
ವರ್ಸ್	ವರೂಸ್
ವ್ಯಕ್ತಿ	ವ್ಯೆಕ್ತಿ
ಸ್ತ್ರೀ	ಅಸ್ತ್ರೀ
ರೂಣ್ (obligation)	ರೀಣ್
ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್	ಮನಿಸ್ಪಣ್
ಸೊಬಾಯ್	ಸೊಬಿತ್‌ಕಾಯ್
ಉಟ್ಚೆಂ	ಉಟ್ಪಾಚೆಂ
ತಾಂತುಂ	ತಾಂತೂನ್
ತೆಂ ಕೂಡ್ (room)	ತೀ ಕೂಡ್
ತೀ ವಿಧಿ	ತೋ ವಿಧಿ
ತೆಂ ತರ್ಕ್	ತೋ ತರ್ಕ್
ತೆಂ ಹಕ್ಕ್	ತೋ ಹಕ್ಕ್
ತೆಂ ಗ್ರಂಥ್	ತೊ ಗ್ರಂಥ್
ಹಾಂವ್ ಆಯ್ಲಿಂ	ಹಾಂವ್ ಆಯ್ಲೆಂ
ತುಂ ವೆತಾಯ್	ತುಂ ವೆತಾ/ವೊತಾ
ತುಂ ನಿದೆ	ತುಂ ನೀದ್
ತುಂ ಪಿಯೆ	ತುಂ ಪೀ
ರಾಂಡ್ ಬಾಯ್ಲ್	ಚೆಡಿ/ವಿದವಾ
ಮಾಸ್ಕಿ	ನುಸ್ತೆಂ/ನಿಸ್ತೆಂ
(ಜೆವ್ತಾನಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಲಾವ್ಚೆಂ)	
ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್, ಶೆಣ್	ಸೊಂಪ್/ಮೊರ್ (die)
ಭೆಟ್ (visit)	Present, gift, offering
ಆಂಗಡ್	ಪೊಸ್ರೊ
ಕೊಬು	ಊಸ್
ಜಾಲ್/ಆಂಗಣ್	ಆಂಗಣ್
ಹಿತಾಲ್	ಭಾಟ್
ವ್ಹೊಲ್	ಚಾದೊರ್
ಬಿಡಾರ್	ಬಿರಾಡ್
ಪೆಂಕಡ್	ಕಮರ್
ಉಡಾಸ್	ಯಾದ್/ಉಗ್ಡಾಸ್
ಸವಾಲ್	ಪ್ರಶ್ನ್

2. ಸಮಾಜಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ:

ಹ್ಯೊ ಧರ್ಮಾ ಆನಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ಥಾತ್.

ಕರ್‍ನಾಟಕಾಕ್ ಆದಾರೂನ್ ಧರ್ಮಾಪ್ರಕಾರ್ ಬೊಲಿಯೊ:

<u>ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್</u>	<u>ಹಿಂದೂ (ಸಾರಸ್ವತ್)</u>
ತೊ ವೆತಾ	ತೊ ವೊತ್ತಾ
ವೊಚುಂಕ್ ಜಾಯ್	ವೊಚ್ಕಾ
ಕಸ್ಲೆಂ / ಕಸಲೆಂ	ಕೊಸ್ಲೆಂ
ಆಮ್ಚೊ	ಆಮ್ಗೆಲೊ
ಭುರ್ಗಿಂ	ಚೆರ್ಡುವಾಂ
ಉಜೊ	ಉಜ್ಜೊ
ವಿಚಾರ್	ನಿಮ್ಗಿ
ಕರಿಜೆ	ಕರ್‍ಕಾ
ಯೆಜೆ	ಯೆವ್ಕಾ

ಜಾತಿ ಪರ್‍ಮಾಣೆಂ ಬೊಲಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಎಕಾ ಧರ್ಮಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ತ್ಯಾ ಜಾತಿಂ ಮಧೆಂ ಮೆಳ್ತಾತ್ ತ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ. ಹೆ ವಿಶಿಂ ಚಡ್ ವಿವರ್ ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗರ್ಜ್ ಅಸೊ ದಿಸಾನಾ.

ಕೊಂಕಣೆಚೆರ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್:

ಕೊಂಕಣಿ, ಆರ್ಯ ಘರಾಣ್ಯಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ್ (ನೈಋತ್ಯ) ಪಂಗ್ಡಾಚಿ ಭಾಸ್. ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜರಾಥಿ ತಿಕಾ ಭೊವ್ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿ ಕಾತಿಚಿಂ, ಇತಿಹಾಸಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕ್ ದರ್ಯಾ ವೆಳೆರ್) ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸ್ ಉಲೊವ್ಪಿ ಆದಿವಾಸಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾಲೊ. ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸಾಂಚೊ, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲೊ. ಗೊಂಯಾ ಹೊ ಉಣೊ ತರ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಹೊ ಚಡ್. 16. 17 ಆನಿ 18 ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ (ದುಕೊಳ್, ವೊಸ್ಯಾಚಿ ಪಿಡಾ, ಮರಾಟ್ಯಾಂಚೆಂ ಆಕ್ರಮಣ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕೊಡ್ತ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆರ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆರ್ ಘಾಲ್ಲಿ ಬಂದಿ, ಕೃಷಿ, ಸುಪೀಕ್ ಭುಂಯ್, ವೆಪಾರ್ ಆದಿ) ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂ ಹೆರ್ ಧರ್ಮಾಚೊ ಲೋಕ್ ಕೆನರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಜಣಾಂ ಕೇರಳ್ ಸಯ್ತ್ ಪಾವ್ಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಆಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ತಾಂಚೆ ಥಂಯ್ ಯೆದೊಳ್‌ಚ್ಚ್ ಆಸ್ಲೆಲಿ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಚಿ ತಶೆಂ ಭಾಶೆಚಿ ವಳಕ್ ಘಟ್ ಜಾಲಿ; ತಶೆಂಚ್ ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ತುಳು ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಮ್ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ.

ಕನ್ನಡ್ ಮುಳಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ:

ಗುಡ್ಸುಲ್ (hut)	ಕೊಬು (sugarcane)	ಹಕ್ಕ್ (legal right)
ಸಲ್ವೊಣಿ (defeat)	ಕೋಲ್ (staff, stick)	ಕಾಲ್ಸಿಯ್ (mix ingredients)
ಸಾಗ್ಚಿ (transport)	ಗೊಂದೊಳ್ (mix-up, confusion)	ಕುರ್ಡೊ (blindman)
ಸುದಾರ್ಚಿ (bear with, tolerate)	ತಗಡ್ (tin)	ಕಳ್ವಳ್ (sufferings)
ಮುಗ್ದಿ (finish, complete)	ದುಡು (money)	ಗಾದೊ (field)

ತುಳು ಮುಳಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ

ಜಾಲ್ = ಆಂಗಣ್ (courtyard)

ಒಟ್ಟೊ = ದೊಂಪ್ಲೊ (hole)

ತೋಡ್ = ವಾಳ್ (brook, stream)

ಪೆಚಾಡ್ = ಭಾರ್ ಘೆ (struggle, take the brunt of)

ಈಟ್, ಈಟಾಳ್ = ಸುಪೀಕ್ (fertilizer / fertile)

ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರದೇಶ್ ಗೊಂಯ್, ಬಿಜಾಪುರ್‌ಚ್ಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾ ಹಾತಾಖಾಲ್‌ಯೀ ಆಸ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಪಾರ್ಸಿ-ಅರಬಿ ಉತ್ರಾಂಯೀ ಭಿತರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ದೆಕಿಕ್: ಫುರ್ಸೊತ್, ಆರಾಮ್, ಕುಸ್ಕುಟ್, ಚರಾಬ್, ಗಪ್-ಚೂಪ್, ಜಮಾತ್, ದುರ್ಬೀನ್ ಆನಿ ಹೆರ್...

1510 ವರ್ಸಾ ನವೆಂಬರಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ ಪೊರ್ಚುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ಗೆಲೆಂ ತೆದ್ನಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಬರಿಂಚ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಂತ್:

ದೆಕಿಕ್: ಬೆಸಾಂವ್ (blessing)
ತೆಂತೆಸಾಂವ್ (temptation)
ಆಮ್‌ದಾರ್
ಆಲ್ತಾರ್
ಆಬ್ರು
ಕಂತ್ರೆಲ್
ಕಾಜಾರ್

ಧರ್ಮಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಆಸಾತ್.

ದೆಕಿಕ್: ಪವಿತ್ರ್ ಸ್ನಾನ್, ಧರ್ಮ್‌ಸ್ನಾನ್, ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕ್, ಕ್ರಿಸ್ತಪ್ರಸಾದ್, ಪವಿತ್‌ಸಭಾ, ಆಗ್ಮೆಂತ್, ಪಾಸ್ಕ್, ನತಾಲ್.

ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್:

ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಉತ್ರಾಂ ಭರಾನ್ ಭಿತರ್ ರಿಗೊನ್ ಆಸಾತ್. ಆಪ್ಲಿ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಮೂಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಭಂಗ್ಲ್ಯಾ ಅಶೆಂ ಜಾಯ್ತೆ ಘುಣ್‌ಘುಣ್ತಾತ್ ತರ್ ಹೆರ್ ಜಾಯ್ತೆ ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಗ್ರೇಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಅಶೆಂ ಸಂತೊಸ್ ಉಚಾರ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸರ್ವ್ ನಾಮಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಲಿಂಗಾಚಿಂ ಆಸಾತ್. ಸರ್ವ್ ಅಡ್ವಾದ್ ಸೊಡೂನ್ 'ಐ' ಆನಿ 'ಇ' ಸ್ವರಾನ್ ಸಂಪ್ಚಿಂ ನಾಮಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್, ಏಕ್ ಆನಿ ಬಹುವಚನ್ ತರ್ 'ಐ' ಆನಿ 'ಯೊ' ಸ್ವರಾನ್ ಸಂಪ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಏಕ್ ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ 'ಇಂ' ಆನಿ 'ಎಂ' ಸ್ವರಾನ್ ಸಂಪ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ನಪುಂಸಕ್ ಏಕ್ ಆನಿ ಬಹುವಚನ್ ಉತ್ರಾಂ ಆಸ್ತಾತ್.

ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಹಾಡ್ಟಾನಾ ಚಲ್ತಾ ತೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ನಿಯಮಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್ತಾ. ಕಾಂಯ್ ವೆಳಾರ್ ತ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಚೆ ಶಾರೀರಿಕ್ ಲಿಂಗ್, ಆಕಾರ್ ಆನಿ ಗಾತ್ರಾಚೆರ್ ಆದಾರೂನ್ ಹಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲ್ಚಿ ಆಸ್ತಾ.

1. ಚಡ್‌ಶ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್ ಲಾಯ್ತಾತ್ (ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್)

   ದೆಕಿಕ್: ಸಾಯ್ಕಲ್, ಟ್ರಕ್ಕ್, ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಫ್ಯಾನ್, ಫೆಯ್ಲ್, ಒಪ್ರೇಶನ್, ಪೆನ್ನ್, ಶೋಪ್

2. 'ಆರ್' ವ್ಯಂಜನಾಂತ್ ಸಂಪ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ನಪುಂಸಕ್ ಆಸ್ತಾತ್.

   ದೆಕಿಕ್: ಕಾರ್, ಹೀಟರ್, ಲೆಟರ್, ಮೊಟರ್, ಲೀಟರ್, ಪೇಪರ್, ಕವರ್

3. 'ಓ' ಆನಿ 'ಆ' ಸ್ವರಾನ್ ಸಂಪ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಆಸ್ತಾತ್.

   ದೆಕಿಕ್: ಫೊಟೊ, ಸ್ಟುಡಿಯೊ, ಹೀರೊ, ಡ್ರಾಮಾ, ಸೋಫಾ, ಸೋಡಾ

4. 'ಎಸ್', 'ಕ್', 'ಟ್ಟ್', 'ಡ್ಡ್' ('s', 'k', 'tt', 'dd') ವ್ಯಂಜನಾಂನಿ ಸಂಪ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಆಸ್ತಾತ್.

   ದೆಕಿಕ್: ರೇಸ್, ಪ್ರೆಸ್, ಜ್ಯೂಸ್, ಸೊಸ್, ಹುಕ್, ಬುಕ್, ಫ್ಲಾಸ್ಕ್, ಸೂಟ್, ಬೂಟ್, ಕೋಟ್, ರೋಡ್

5. 'ಇ' ಸ್ವರಾನ್ ಸಂಪ್ತಾತ್ ತಿಂ ಆನಿ 'ಐ' ಸ್ವರ್ ಯೆತಾತ್ ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಆಸ್ತಾತ್.

   ದೆಕಿಕ್: ಲೊರಿ, ಲೊಂಡ್ರಿ, ಲೊಟ್ರಿ, ಟಿವಿ, ಬೇಕ್ರಿ, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಸಿಗ್ರೆಟ್, ಟಿಕೆಟ್

ಸಂಪವ್ಣಿ:

ಆಮಿ ಖಂಚಿಯಿ ಭಾಸ್ ಘೆತ್ಲಿ ತರ್ ತ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ ಉಲೊಂವ್ಪಿ, ಬರೊಂವ್ಪಿ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಅಮ್ಕಾಂ ಸಭೆ ಮ್ಹಾಚಾರ್ ಉಲಂವ್ಚಿ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾ. ಆಮಿ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾಂವ್, ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂತ್ ಘುಸ್ಲ್ಯಾಂವ್, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಆನಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ವೆಸ್ತ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಪರ್‌ಯೆಕ್ ವಠಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿನ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾ ತರೀ ಆಮಿ

ಸಾಂಗ್ತಾ ವಾಪ್ಲಿಂಸಾಂವ್. ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ವಾಂಟೂನ್ ಘೆತ್ಲಿ ನಾ. ದೆಕುನ್, ಎಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ರಾವ್ಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಜೆಕ್ ಹೆರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ವಾಚೂಂಕ್ ಲಿಪಿಚೆ ದೊರೆ ಆಡ್‌ಯೆತಾತ್. ಲಿಪಿಚಿ ಅಡ್ಕಳ್ ಉತರ್ಲಿ ತರೀ ಹೆರಾಂಚಿ ಉತ್ರಾಂವಳ್ ಸಮ್ಜೊನಾ ಜಾತಾ. ಹೆ ಬರಾಬರ್ ತ್ಯೆ ತ್ಯೆ ಬೊಲಿಂಚಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಬಾಂದಾವಳ್ ಸವಾಲಾಂ ವಯ್ರ್ ಸವಾಲಾಂ ಉಡಯ್ತಾತ್. ಮ್ಹಣ್ತಚ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಗೊರ್ ಪಳೇನಾಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲೆ ಬಾಂಯ್ತ್‌ಚ್ ಉರ್ಚೆಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಬರೆಂ ದಿಸ್ತಾ.

ಹೊ ಪ್ರಶ್ನ್ ಸುಟೊಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ವಾಟ್ ಅಶೆಂ, ಹೆಂ ಅಂತರ್‌ರಾಜ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಂತರ್ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ಕಾಮಾಸಾಳ್ ಆಸಾ ಕೆಲಾಂ ತೆಂ ಸಂತೊಸಾಚಿ ಆನಿ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಗಜಾಲ್. ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಕ್ ಪರ್ಬಿಂ.

ಆತಾಂ ಮೆರೆನ್ ಆಮಿ ಸಕ್ಡಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಂಬಾಳ್ಳ್ಯಾ. ತೀ ಉಲಂವ್ಕ್, ಬರಂವ್ಕ್ ಆನಿ ವಾಚುಂಕ್ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾ. ಗಾಂವಾಂನಿ, ಚಡ್ ಮ್ಹಳಾಂನಿಂ ಆನಿ ಶ್ಹೆರಾಂನಿ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ತೀ ಆಜೂನ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಸಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮ್ಹಳಾಂನಿ ತಿಚಿಂ ಪಾಳಾಂ ಮುಳಾಂ ರೊಂಬ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಇತ್ಲೆಂಚ್ ಪುರೊನಾ. ಆಜೂನ್ ತೀ ವಾಡಂವ್ಕ್, ಫುಲಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಆಮಿ ಹಾಚ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತಿಚೊ (ಆಮ್ಚೊ ಕೊಂಕಣಿಚೊ) ವಾಸ್ ಆನಿ ಸ್ವಾದ್ ಸಗ್ಳೆ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜೆನ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಕರೂನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಹೆ ಉದೆಶಿಂ ಆಮಿ ಕಾಡ್ಲ್ಲಾಂ ತೆಂ ಮೆಟ್ ಫಳಾದಿಕ್ ಜಾಂವ್, ಆಮ್ಚೆಂ ಸಪಣ್ ಖರೆಂ ಜಾಂವ್.

ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ - ನಿಯಾಳ್ ಆನಿ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ

ಜೇಸನ್ ಪಿಂಟೊ, ಸಿಂಧುದುರ್ಗ

1. ಪ್ರಸ್ತಾವನಾ:

1.1. ಹೊ ವಿಶಯ್ ವಿಂಚೂಂಕ್ ಕಾರಣ್:

ಗೊಂಯ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ಜಾಲಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಹೊ ಏಕ್ ವಿಶಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲಿ. ತೆನ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಆತಾಂ ಮೆರೇನ್ ಸುಮಾರ್ ಚಾಳೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಯ್ತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಆಖ್ಖ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜೆ ಮುಖಾರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದೂ ಬಾಮಣ್ ಆನಿ ಬಹುಜನ್ ಸಮಾಜಾಮದೆಂ ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆಜೂನ್ ಮೆರೇನ್ ಉತ್ಪನ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣಾಂ ಸಾಬಾರ್, ನಿಬಾಂ ಹಜಾರ್!

ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಏಕೆ ಸುವಾತೆರ್ ಮ್ಹಣ್ಲೆಲೆಂ, "ಕಾಶ್ಚಿ ನ್ಹೆಸ್ತಲ್ಯಾ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಕ್ ಲೆಗೂನ್ ದಿಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ತಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್". ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ಲಿ ಬಿಗಡ್ಲ್ಯಾಕೀ ಜಾಸ್ತೆಂ ರೆವಡ್ಲ್ಯಲ್ಯಾ ಬಾಮಣಾಕ್ ಲೆಗೂನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಬರಯ್ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪರ್ಕಿ ದಿಸ್ತಾ. ಲಿಪಿವಾದ್, ಬೊಲಿವಾದ್, ಹಟ್‌ವಾದ್, ಬಾಮಣ್‌ವಾದ್ - ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ವಾದಾಂನಿ ಅಸ್ಕತ್ ಜಾಲ್ಲಿ 'ವಾದ್‌ಗ್ರಸ್ತ್' ಕೊಂಕಣಿ ಕೆನ್ನಾ ಮುಕ್ತ್ ಜಾಯ್ತ್? ಆಮ್ಚೆ ಭಾಶೆಚಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರೂಂಕ್ 'ಸೊಡ್ವಣ್‌ದಾರ್' ಯೆಂವ್ಚೊ ನಾ. ಆಮಿಚ್ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೂಕಾಂನಿ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ಚೊ ಪಡ್ತಲೊ. ಸಂಶೋಧಕಾಂಚಿ ಬೂಧ್ ಘೆಂವ್ಚಿ, ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಕರ್ಚಿ ಆನಿ ಏಕಾಮೆಕಾಕಡೆ ಸಮ್ಜಿಕಾಯ್ ದಾಕೊಂವ್ಚಿ. ಹಾಂವ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬೊಲಿಯೆಚೊ, ಅಸಲೊಚ್ ವಾವ್ರ್ ಜರ್ ಹೆರ್ ಗಟಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಕೆಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಬಾವ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಮಳಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕರೂಂ ಯೆತಾ.

1.2. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಇತಿಹಾಸ್-ಏಕ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ನದರ್:

ಡಾ| ಸು.ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹಾಂಚ್ಯಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ: ಪ್ರಕೃತಿ ಆನಿ ಪರಂಪರಾ' ಆನಿ ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ 'ಲಿಟರರಿ ಕೊಂಕಣಿ - ಎ ಬ್ರೀಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ' (ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಇತಿಹಾಸ್) ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭುಂಯೆಚಿ, ಲೊಕಾಂಚಿ, ಭಾಶೆಚಿ, ಸಾರಸ್ವತೆಚಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿಶಯಾಂಚಿ ಜಾಯ್ತಿ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ಮೆಳ್ತಾ.

1.2.1. ಕೊಂಕಣ್ ಭೂಂಯ್:

ನೀಜ್ ಕೊಂಕಣ್ ಭೂಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾರ್ ನಾಶಿಕ್ ತೆ ಸೂರತ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದಮಣ್‌ಗಂಗಾ ನ್ಹಂಯೇ ಥಾವ್ನ್ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಂಗಾವಳಿ ನ್ಹಂಯ್ ಮೆರೆನ್ ಅದ್ಮಾಸ್. ಕುಂಡಲಿಕಾ ನ್ಹಂಯೇಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಅಶೆದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲೆ. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ 'ಅಪರಾಂತ್' ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ 'ಬನವಾಸಿ' (ಗೊಮಂತಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾವ್ನ್)

ಅಶಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪಡ್ಲಿಂ. ಹೊ ದೊ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಾಂಡಾರ್‌ಕಾರಾಂಲೊ ಮತ್. ಟೊಲೆಮಿನಿ ಹ್ಯಾ ವಿದೇಶೀ ಜಾಣಕಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಗುಜರಾತ್ ಆನಿ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಮೆಳೂನ್ 'ಅಪರಾಂತ್' ಆನಿ ದಕಿಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಆರಿಕಾ'. ಶಿಲ್ಪಾರಾಂಚೆ ರಾಜ್ವಟೆ ಕಾಳಾರ್ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ 'ಕೊಂಕಣ್ 1400' ಆನಿ ದಕಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ 'ಕೊಂಕಣ್ 900' ಅಶೆಂ ದೋನ್ ವೆಗ್ಳೆ ವಾಂಟೆ ಆಸ್ಲ್ಲೆ. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚಿ ರಾಜಧಾನಿ ನಾಲಾಸೊಪಾರಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಂಕಣಾಚಿ ರಾಜಧಾನಿ ದಂಡಾ ರಾಜಪುರಿ. ಮಹಾಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸವ್‌ವ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಆನಿ ಸ್ಕಂಧ ಪುರಾಣಾಚ್ಯಾ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಖಂಡಾಂತ್ ಗೋಮಂತಕಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾಲಾ. ತಶೆಂಚ್ ಸೂತಸಂಹಿತಾಂತ್ 'ಗೋವಾಪುರಿ' ಹೊ ಪ್ರಾಂತ್ ದಿಲಾ. ಕದಂಬಾಂಚಿ ರಾಜಧಾನಿ 'ಗೋಪಕ್‌ಪಟ್ಟಣ್' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚೆಂ 'ಆದ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್' ಹೆಂ ಆಮಿ ಲಕ್ಷಾಂತ್ ದವರ್ಚೆಂ. ಸಾಂಪ್ರತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಮುಂಬೈ, ಠಾಣೆ, ರಾಯ್‌ಗಡ್, ರತ್ನಗಿರಿ ಆನಿ ಸಿಂಧುದುರ್ಗ ಮೆಳೂನ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆ ಪ್ರಾಂತ್, ಅಸೊ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಮಾಜ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ.

ಪೂಣ್ ಮಾಗಿರ್ ಕುಳಕರ್ಣಿ ಸಾಂಗ್ತಾ ಕಿ 'ಕೊಂಕಣಾ'ಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿಚ್ ಮ್ಹಣ್ಲೆ, ಹೊ ಚುಕಿಚೊ ಸಮಜ್. ಮರಾಠಣ್ ವ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶ್ ಮ್ಹಣ್ ಮರಾಠಾ ರಾಶ್ಟ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ 'ಕೊಂಕಣ್' ಹೊ ಪುರಾಣಿಕ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ ಹ್ಯೂಯೆನ್‌ತ್ಸಾಂಗ್ ಭಾರತಾಚಿ ಭೇಟ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲ್ಲ್ಯಾವೆಳಾರ್, ಜೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಪಾವ್ಲ್ಲೊ ತೆನ್ನಾ ಹಾಂಗಾ 100 ಬೌದ್ಧ ಮಠಾ ಆನಿ ಹಜಾರಾಂ ವಯ್ರ್ ಬೌದ್ಧ್ ಭಿಕ್ಷು ಆಸ್ಲ್ಲೆ ಖಂಯ್. ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತಾಂತ್ ಸಪ್ತಕೊಂಕಣಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣಾಂತ್, ಪದ್ಮಪುರಾಣಾಂತ್ ಆನಿ ಮಹಾಭಾರತಾಂತ್ ಆಮ್ಕಾಂ 'ಕೊಂಕಣ್' 'ಅಪರಾಂತ್' 'ಸುನಾಪುರಾಂತ್' ಹಿಂ ನಾಂವಾಂ ವಾಚೂಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

1.2.2. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್:

ಪುರಾಣಿಕ್ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಶೆಂ ವಾಚೂಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಕಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಹೆ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮಾಚೆ ವಂಶಾವಳಿಂತ್ಲೆ. ಎಕೆ ಪಾತ್ಯೆಣೆ ಪ್ರಕಾರ್ 1900 ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಉತ್ತರ್‌ಪಶ್ಚಿಮಾಂತ್ ವ್ಹಾಂವ್ಚಿ ಸರಸ್ವತಿ ನ್ಹಂಯ್ ಸುಕ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಥಂಯ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಗೊಮಾಂತಕಾಂತ್ ಯೆವ್ನ್ ರಾಬಿತೊ ಕರೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ತಾಂಣಿ ತಾಂಚಿ ಸೌರಸೇನಿ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಬೊಲಿ ಆಪ್ಣಾ ಬರಾಬರ್ ಹಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ಥಳಾವ್ಯಾ 'ಕೊಂಕ' ಜಮಾತಿಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ತೇ ಭಾಶೆಚೊ ಮಿಸಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಜಲ್ಮಲಿ. ತರ್ ಕೊಂಕ ಜಮಾತಿಚೆ ಆನಿ ಸಾರಸ್ವತ್ (ಫಕತ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಮಣೂಚ್ ನ್ಹಯ್) ಹೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭುಂಯೆಚೆ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆ ಮೂಳ್ ಲೋಕ್. ಹೆ ಕೊಂಕ ಲೋಕ್ ಆಜೂನ್‌ಯ್ ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕುಣಬಿ, ವೇಳಿಪ್, ಗಾವ್ಡೆ, ಬೀ ಮ್ಹಣ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ಆನಿ ವಯ್ರ್ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಮಾಂತಕಾಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಲೆ ಸಾರಸ್ವತ್-ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಮಣ್, ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಮಣ್, ಚಾಡ್ಡೆ, ಶೆಟ್ಯೆ ವೈಶ್ಯವಾಣಿ ವೆಪಾರಿ ಆದಿ ಮ್ಹಣ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ಧರ್ಮಾಂತರ್

ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ತೀನ್ ಮುಖೆಲ್ ಧರ್ಮಾಂನಿ ವಾಂಟೂನ್ ಗೆಲಾ - ಹಿಂದೂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್. ತಶೆಂಚ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಜಾಲಲ್ಯಾ ಸ್ಥಳಾಂತರಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ತೆ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕಾ, ಕೇರಳಾ ಆನಿ ವಿದೇಶಾಂತ್ ಲೆಗೂನ್ ವಸ್ತಿ ಕರೂನ್ ಆಸಾತ್. ಆಧುನಿಕ್ ಎಕ್ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಥಳಾಂತರಾಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಡತೂಚ್ ಆಸಾ.

ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ತಾಬ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲೆಂ ಗೊಂಯ್, ಹೆಂ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಮೂಳ್ ಪೀಠ್. ಹಾಂಗಾ ರಾವ್ಪಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ 100 ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್. ಪೂಣ್ 16ವ್ಯಾ ತೇ 21ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಯ್ತೊ ಮರಾಠಿ ಲೋಕ್ ಹಾಂಗಾ ವಸ್ತಿ ಕರೂನ್ ಆಸಾತ್. ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ಹಾಂಗಾಚಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಲೆಗೂನ್ ಮರಾಠಿ ಕರ್ಚೆಂ ಷಡ್ಯಂತ್ರ್ ಕಾಂಯ್ ನೀಜ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಮಾಂಡ್ಲಲೆಂ. ಗೊಂಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವ್ಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲೆ ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಲೆಗೂನ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಆನಿ ಕುಣಬ್ಯಾಂಚಿ (ಮಲ್ಯಾಳಮ್ ಭಾಶೆಂತ್-ಕೊಂಗ್ಣಿಮಾರ್) ಬರಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಆಸಾ. ಸಾರಸ್ವತಾಂ ಮದೆಂ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಚಿತ್ರಾಪುರ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಅಶೆ ದೋನ್ ಗಟ್ ಆಸಾತ್. ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಹೆ ವೈಷ್ಣವ್ ಪಂಥಾಚೆ, ಉಡಪಾಚೆ ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯಾಚೆ ಶಿಶ್ಯ್, ಜೆ ಕಾಶೀ ಮಠಾಚೆ. ಚಿತ್ರಾಪುರ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಪರಂಪರಿಕ್ ಶೈವಾ ಪಂಥಾಚೆ - ಕೈವಲ್ಯ ಮಠಾಚೆ. ಕಾಸರ್‌ಗೋಡಾಂತ್ ರಾವ್ಪಿ ಆಡೆಮರಾಟೆ ವ ಕಾಡೆಕೊಂಕ್ಣೆ ಜೆ ಕರ್ಹಾಡಿ ಬೊಲಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಹೆಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್. ತಶೆಂಚ್ ಭಟ್ಕಳಾಂತ್ ರಾವ್ಪಿ ನವಾಯತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ, ಜೆ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ (ನವಾಯ್ತಿ) ಬರೊಂವ್ಕ್ ಫಾರ್ಸಿ ಅರಬಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಬೆಳ್ಗಾಂವ್, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಖಾನಾಪುರಾಂತ್ ರಾವ್ಪಿ ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್ ಮಂಡಳಿ ಬಾರ್ದೇಶಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ, ಮುಳಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್, ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್. ತಶೆಂಚ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರಾಂತ್ ಮಾಲ್ವಣಿ, ಕುಡಾಳಿ ಬೊಲಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಜೆ ಗೋಂಯ್ ಸೊಡೂನ್ ಹಾಂಗಾ ವಸ್ತಿ ಕರೂಂಕ್ ಆಯ್ಲಲೆ, ಹೆ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್. 2001ಚ್ಯಾ ಖಾನೆಸ್ಮಾರಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಆದ್ಮಾಸ್ 24 ತೆ 25 ಲಾಖ್‌ಭರ್ ಆಸಾತ್. ಠಾಣೆ, ನಾಶಿಕ್, ಧುಳೆ, ಡಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ 'ಕೊಕ್ಣೆ' ಆದಿವಾಸಿ ಜಮಾತಿ ಆಸಾತ್, ಜಾಂಚಿ ಬೊಲಿಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪೂಣ್ ಹಿಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಗೊಮಾಂತಕಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿಲಾಗಿಂ ನಾ, ಅಶೆಂ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಾಬ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಚತ್ರಾಯೆನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ದೆಖೂನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಫಕತ್ ಎಕಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚಿ ವ, ಎಕಾಚ್ ಗಟಾಚಿ ಭಾಸ್ ನ್ಹಯ್. ತೀ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್. ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕೂಯ್ ತಿಚೆರ್ ಸಮಾನ್ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾ.

1.2.3. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್:

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಿ ಭಾಸ್ ಚಾಲಂತ್ ಆಸ್ಲಲಿ, ತೆ ಭಾಶೆಕ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆಸ್ಲಲಿಂ. ಜಶಿ 'ದೇಶೀ ಭಾಷಾ' 'ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್' 'ಗೊಮಂತಕೀಯ್' 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ' ವ 'ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಭಾಸ್', 'ಕಾನಾರಿ' ವ 'ಕಾನಾರಿಂ', 'ಕೊಂಕೊನಿ' 'ಲಿಂಗ್ವಾ ಕಾನರಿ', 'ಲಿಂಗ್ವಾ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ' ಅದಿ. ಭೊವ್ ಕರೂನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರೂನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ ಪಾಸೂನ್ ಇಲ್ಲಿ ವೆಗ್ಳಿ ಆಸ್ಲಲಿ. ದೆಖೂನ್ ವಿದೇಶೀ ಭಾಶೇ ವಿಜ್ಞಾನಿಕಾಂಕ್ ತ್ಯೋ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಭಾಸೊ ದಿಸ್ಲ್ಯೊ ಜಾಂವ್ಕ್ಯಾಯ್ ಪುರೊ ಆನಿ ದೆಖೂನ್ ಬಾಮಣಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಕ್ 'ಲಿಂಗ್ವಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ' ಆನಿ ಬಾಮಣ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಕ್ 'ಲಿಂಗ್ವಾ ಕಾನಾರಿ' ಅಶೆಂ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲೆಂ, ಜಿ ಆದ್ಲೆ ಹಳೆಕನ್ನಡ್, ವ ಕಾನಡವಿ, ವ ಗೋಂಯ್‌ಕನ್ನಡ್, ವ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ತಾಲೆ. ಕಾಂಯ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಥಳಾವ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಮಣಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ತಾನ್ ಭಾಗೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಮರಾಠಿ ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಂತೂಂ ತೆ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾಲೆ. ಹೆಂ ಪಳೊವ್ನ್ ಭೌಸಾನಿ (ಬಾಮಣ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲಲೆ ಬಹುಜನ್) ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಲೆಗಿತ್ ತೀಚ್ ವಾಟ್ ಧರ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಂಣಿ ತಿಕಾ - ಮರಾಠಿಕ್, ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚೊ ದರ್ಜೊ ಪರ್ಯಾನ್ ದಿಲೊ. ದೆಖೂನ್ ಆತಾಂ ಭೌಸಾಕ್ ಮರಾಠಿ ಸೊಡೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ವೇಂಗ್ ಮಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾರ್ ಏಕ್‌ದಮ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ಗಜಾಲ್. ಜಿಬೇರ್ ಜರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆಸಾ, ಪುಣ್ ಕಾಗ್ದಾಂ ಪತ್ರಾರ್ ಮರಾಠಿ ಜಾಯಿಚ್ಚ್. ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಬಾರಿಕ್ಸಾಣೆನ್ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ದಿತಾ. ಯಾದವಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ವಟೆ ಕಾಳಾರ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ವಠಾರಾಂತ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಶೆಚೊ ದರ್ಜೊ ಮೆಳ್ಳಲೊ. ಬಿಜಾಪುರ್ ಸುಲ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಲೆಗಿತ್ ಅಶೆಂಚ್ ಚಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ದುಸ್ಮಾನ್ ವಿಜಯನಗರಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಮಣಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜ್ ಕಾರ್ಭಾರಾಂತ್ ಕಾಮಾಕ್ ಲಾಯ್ಲೆ. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಮಂದಿರಾಂನಿ ಜೊ ಜಾಗೊ ರಿತೊ ಉರ್ಲೊ ತೊ ಮರಾಠಿ ಭಟಾಂನಿ ಘೆತ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಂಣಿ ಮಾಗಿರ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ-ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚ್ರಾಲಿ. 16ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆಧುನಿಕ್ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯ ಭಾಸೊ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲ್ಯೊ. ತಾಂಚೆ ಪೈಕಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿ ಆಸ್ಲಿ. ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಪ್ರಗತ್ ಜಾಲಿ ಕಾರಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ-ಪರಸ್ ಮರಾಠಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಚಡ್ ಆಸ್ಲೊ. ಆಜೂನೂಯ್ ಆಸಾ. ಮರಾಠಿ ಭೊಂಯ್ ವ್ಹಡ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿಕ್ ರಾಜಕೀಯ್ ತೆಂಕೊ ಲಾಬ್ಲೊ. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಧರ್ಮಾಚಿ ಸ್ಥಾಪನಾ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರೂಂಕ್ ಥಳಾವೇ ಭಾಶೆಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕೆಲೊ. 1556 ವರ್ಸಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಛಾಪ್ಕಾನ್ಯಾಚಿ ಸ್ಥಾಪನಾ ಜಾಲಿ ಆನಿ ಹಾಚೆ ವಾಟ್ಲಿ ಫಕತ್ ಮೂಟ್‌ಭರ್ ಶಿಕ್ಲಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಪಾದ್ರಿ ವ ಬ್ರದರ್ ಆಸ್ಲೆ. ರೊಮಿಂತ್ ಬರಯ್ಲೆಲೆ ಹೆ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಸಾಬಾರ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಆನಿ ಲಾತೀನ್ ಉತ್ರಾಂ ರಿಗ್ಲಿಂ. ಥಳಾವೆ ಲಿಪಿಯೆಥಾವ್ನ್, ತಶೆಂಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಯ್ಣಿ ಭಾಶಾಂ ಥಾವ್ನ್ ತಿಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ತುಟ್ಲೊ. ತೀ ಏಕಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚ್ ನೆಟಾನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಚಿ ಪ್ರಗತಿ ಜಾಲಿ.

ಆತಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಚೆರ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆರ್ ಏಕ್ ಬಾರೀಕ್ ನದರ್ ಮಾರೂಂಯಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಾಬಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಆನಿ

ಉದರ್ಗತ್, ಕಾಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಏಕ್ ತಕ್ಕೊ ತಯಾರ್ ಕರೂನ್ ದಾಕಯ್ಲಾ. ತೆ ಪರ್ಮಾಣೆ 800 ತೆ 1000ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ (ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಉಪ್ರಾಂತ್) ಮೆರೇನ್ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರೀ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಫಾಂಟ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಜಾಲೊ. ಹಾಚೊ ಪುರಾವೊ ದೀಂವ್ಕ್ ಕಾಂಯ್ ಶೀಲ್‌ಲೇಖಾಂತ್ಲಿ ಬರ್ಪಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1000 ತೆ 1200 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಹೊ ಕಾಳ್ ತೊಂಡ್ಪಾಶೀ ಸಾರಸ್ವತಾಚೊ ಕಾಳ್. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ಣಿ, ವಾಕ್ ಪ್ರಚಾರ್, ಲೋಕ್‌ವೆದ್... ಹಾಂಚಿ ರಚನಾ ಜಾಲಿ. 1200 ತೆ 1500 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚೊ ಹೊ ಕಾಳ್ ಕಾವ್ಯಾಂಚೊ ಕಾಳ್. ಪುಣ್ ಹಾಚೆ ಪುರಾವೆ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಮ್ಕಾ ಲಾಗಿಂ ತಿತ್ಲಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ವ, ಗ್ರಂಥ್ ನಾಂತ್. ಹೊ ಕಾಳ್ ನಾಮದೇವ್, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ್, ಕೃಷ್ಣದಾಸ್ ಶಾಮಾಚೊ ಕಾಳ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾಕ್ ತೆಂಕೂನ್ 1500 ತೆ 1600ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಕೃಷ್ಣದಾಸ್ ಶಾಮಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ, ರಾಮಾಯಣ್ ಆನಿ ಮಹಾಭಾರತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಬರಯ್ಲ್ಯೊ. ಅಶೆ ತರೆನ್ ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಜಾಲೊ. ಪುಣ್ ಹೊ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕಾಳ್ ಚಡ್ ವೇಳ್ ತಿಗೊಂಕ್ ನಾ. 1500 ತೇ 1575 ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತೂಚ್ ಸಾಬಾರ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾಲೊ. ಪೂಣ್ ಮಾಗಿರ್ 1575 ತೆ 1684 ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಗೊಂಯ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಸತ್ತೇಖಾಲ್ ಆಯ್ಲೆಂ, ಜೆನ್ನಾ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ರಚನಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಆನಿ ಹೆ ಪರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲಿ. ಹೊ ಸಂಖಾಚೊ ಪಾವ್ಸ್ ಚಡ್ ತೆಂಪ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ. 1684 ತೆ 1855 ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಪಡ್ಲಲ್ಯಾ ಮಾರೆಕಾರ್ ಇಂಕ್ವಿಶನ್ ಫರ್ಮಾಣೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆರ್ ಬಂದಿ ಘಾಲಿ ಆನಿ ತೀ ನಾಂಚ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಯತ್ನ್ ಜಾಲೊ. ತಿಚೊ ಗಳೊ ಚಿಡ್ಡೂನ್ ಬಳಾತ್ಕಾರಾನ್ ಜೀವ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಷಡ್ಯಂತ್ರ್ ತಾಂಣಿಂ ರಚ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಪರತೂನ್ 1855ಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯೆಚೆರ್ ಸುಖಾಚೆ ದೀಸ್ ಉದೆಲೆ. 1855 ಥಾವ್ನ್ 1961, ಹೊ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಪುನರ್ಜನ್ಮಾಚೊ ಕಾಳ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ತೀನ್ ವೀರ್, ಫಾ| ಅಂಜೆಲ್ಯೂಸ್ ಮಾಫೆಯಿ, ಮೊ| ರುದೊಲ್ಫ್ ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ದಾಲ್ಗಾದ್ ಆನಿ ಶೆಣ್ವೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಜಿಯೆಲಲೆ. ಮಾಫೆಯಿ ಜರ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ, ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಬುನ್ಯಾದಿ ಫಾತರ್ ಆಸ್ಲಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ದಾಲ್ಗಾದ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಆಧುನಿಕ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಫಾತರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಅಂತ್ರುಜ್‌ಕಾರ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಫುಡಾರಿ. ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ವೀರಾಂಚಿ ಚಡ್ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ಆನಿ ಯೋಗ್‌ದಾನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಂತ್ ದಿಸನಾ.

ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ 1961-1992 ಹೊ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ಕಾಳ್. ಗೊಂಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಕ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ದರ್ಜೊ ಮೆಳ್ಳೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಗೊಂಯ್ ರಾಜ್ಯಾಚಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಜಾಲಿ. ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿಚಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳ್ಳಿ ಆನಿ ಸಂವಿಧಾನಾಚೆ ಆಟ್ವೆ ವಳೆರೆಂತ್ ತಿಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಜಾಲೊ.

ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಅದ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆರ್ ಏಕ್ ನದರ್ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರ್ 1116 ತೆ 1117 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ

ಅದ್ಮಾಸಾಕ್ ಶ್ರವಣ ಬೆಳ್ಗೊಳಾಚ್ಯಾ ಗೊಮಟೇಶ್ವರಾಚಿ ಮೂರ್ತಿ ಕಾಂತಯ್ಲಲ್ಯಾ ಶಿಲ್ಪಕಾರಾನ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಆಪ್ಲೆಂ ನಾಂವ್. ಗೋಮಟೇಶ್ವರ್ ಜೈನ್ ಪಂಥಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ತೀರ್ಥಂಕರ್ ಆದಿನಾಥಾಚೊ ಪೂತ್ ಆಸ್ಲೊ, ಜಾಚಿ ಮೂರ್ತ್ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡರಾಯ್ ಆನಿ ಗಂಗರಾಜಾನ್ ಕಾಂತಯ್ಲಲಿ. ತಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ:

"ಶ್ರೀ ಚಾವುಂಡರಾಜೇಂ ಕರವಿಯಲೆಂ"
"ಶ್ರೀ ಗಂಗರಾಜೆಂ ಸುತ್ತಲೆ ಕರವಿಯಲೆ"

ಹೆ ದೊನೂಯ್ ಲೇಖ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಜಾಣ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಅಶೆಂ ಮತ್ ಆಸಾ ಕಿ, ಹ್ಯಾ ದೋನೂಯ್ ಶಿಲ್ಪಕಾರಾಂಕ್ ಅಸ್ತಂತ್ ಆನಿ ದಕಿಣ್-ಅಸ್ತಂತಾಂತ್ ಆಪ್ಲಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ತ್ಯಾ ವಾಠಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಸಮಸ್ತ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲಲೆಂ. ದೆಖೊನ್ ತಾಣಿಂ ತಮಿಳ್, ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಆನಿ ಥಂಯ್ ರಾಬಿತೊ ಕರೂನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತೂಯ್ ಆಪ್ಲಾಲಿಂ ನಾಂವಾಂ ಕಾಂತವ್ನ್ ದವರ್ಲಿಂ. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ಗಜಾಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿ ಪರಸ್ ತಡ್ ಆದ್ಲಿ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಾಪರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಜಾತಾಲೊ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾಮದೇವಾಚ್ಯಾ 'ಪಂಚ ಗವಳಣಿಂಚ್ಯಾ' ಕಾವ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಗವಳಣಿಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ. ಹಿ ಗವಳಣಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಉತ್ತರ್ ಘಾಂಟ್ಯಾಚಿ ಮಾಲ್ವಣಿ/ಕುಡಾಳಿ ಬೊಲಿ ಉಲಯ್ತಾ. ತಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ:

"ಪಾವ್ ಗಾ ದಾತಾರಾ | ಪಾವ್ ಗಾ ದಾತಾರಾ |
ತೂಂ ನಂದಾಚಾ ಝಿಲೊ ||
ಮಾಕಾಂ ಫಡಕೊ ದೀ | ಮಿಂ ಹಿವಾನ್ ಮೆಲೊಂ |
ಘೆ ಮಾಝೊ ಕೊಯ್ತೊ | ದೇವಾ ಪಾಯಾಂ ಪಡ್ಲೊಂ ||"

ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ 14ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಥೊಡೆ ಶೀಲ್‌ಲೇಖ್ ಬಾಂದೊಡೆಂ (ಗೊಂಯ್) ಆನಿ 1474 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಂದಿವಾದರ್, ನಾಗೇಶಿಂ ದೆವ್ಳಾಂತ್ ಕಾಂತಯ್ಲಲೆ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ಶೀಲ್‌ಲೇಖ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಆನಿ ಶೆಕಿಂ ಏಕ್ ಜಿವೊ ಪುರಾವೊ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಪ್ಪುಭಟ್, ವಿನಾಯಕ್ ಪಂಡಿತ್ ಆನಿ ರಂಗಾಭಟ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿಚ್ಯಾ ತೀನ್ ವೈಜಾಂನಿ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ವನಸ್ಪತಿಂಚ್ಯಾ ವಾಪರಾಚೆರ್ ವಕ್ತಾಂ ಪುಸ್ತಕ್ - 'ಹೊರತುಸ್ ಇಂದಿಕುಸ್ ಮಲಾಬಾರಿಕುಸ್' ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಡಚ್ ರಾಜ್ವಟೆ ವೆಳಾರ್ ಬರಯ್ಲಲೊ 1678ಂತ್ ಛಾಪ್ಲಲೊ. ತ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾರೂಚ್ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ವೈಜಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚಿ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ, ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಭಾಶೆಚಿ ಆನಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ (ನಾಗರ್ ಬರಪ್) ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಲ್ಯಾ. ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ರಾಜ್ವಟೆ ವೆಳಾರ್ ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪ್ಲಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಗ್ರಂಥ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಫಾ| ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಚೊ (1549-1619) 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಪುರಾಣ್'. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಭಾಸ್ 'ಮರಾಠಿ' ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತರೀ ಪುಣ್ ತೀ ಗೊಮಂತಕೀಯ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಮುಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹಾಚೆಂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಅಶೆಂ ಕಿ ಭಾಸ್ ಜರಿ ಮರಾಠಿ

ಆಸ್ಲಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಣೆಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ (ಥಳಾವಿ ಭಾಸ್) ಉತ್ರಾಂ ಭರ್‍ರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ಲಲೊ. ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಭಾಸ್ 'ಮರಾಠಿ' ಹಾಂತೂಂ ಕಸಲೊಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ಬರಯ್ಲಲಿಂ ದೋನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಮ್ಹುತ್ಸಾಚಿಂ. ಏಕ್ ದೊತ್ರಿನಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾ (1622) ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಬೊಲಿಂತ್ ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್, ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್. ಫಾ| ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್, ಹೊ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೊ ವೀರ್, ಹಾಂತುಂ ಕಾಂಯ್ಬಿಚ್ಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಾ| ಆಂತೊನಿಯೊ ದ. ಸಾಲ್ದಾನ್ಹಾನ್ (1599-1663) ಕುಣಬಿ ಬೊಲಿಂತ್ 1651ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ 'ಸಾಂತ್ ಆಂತೊನಿಚಿಂ ಅಚರ್ಯಾಂ' ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೆ ದೋನ್ ಭಾಗ್ ಆಸಾತ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚಿ ಕಥಾ ಆಸಾ. ಜಿ ತಾಣೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ 17ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಿಗೆಲ್ ದ ಆಲ್ಮೇದಾನ್ (1607-1683) 1658ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ 'ವನವಾಳ್ಯಾಂಚೊ ಮಳೊ' ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ.

ಹೆಂ ಪರಿಂ ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ಭಾಸ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ಲಲೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೀ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್, ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಬಾಮಣಾಂಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಬಾಮಣ್ ನಾಸ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಫರಕ್ ಆಸ್ಲಲೊ. ಹೀ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಬೊಲಿ' ವ, 'ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಬೊಲಿ' ಫುಡಿಯೆ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯಾ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್, ಜೆ ಧರ್ಮಾಂತರ್ ಆನಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಹಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ವಾಠಾರಾಂನಿ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣೆಂತ್ ಕನ್ನಡ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಪಾವ್ಲೆ. ತಶೆಂಚ್, ಬಾರ್ದೆಸಾಂತ್ ಧರ್ಮಾಂತರಾಕ್ ಭಿಯೆವ್ನ್, ಮರಾಠ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಕ್ರಮಣಾಂಕ್ ಭಿಯೆವ್ನ್, ದುಕಳೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಜಾಯ್ತೆ ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್, ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ ಆನಿ ಸಿಂಧುದುರ್ಗಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೆ. ದೆಖೂನ್ ಸಾಷ್ಟಿಚೆ ಬಾಮಣ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಮಣಾಂಚೆ ಪುರ್ವಜ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್, ಹೆಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಪುರ್ವಜ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಾಷ್ಟಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕಡೆನ್ ಚಡುಣೆಂ ಜುಳ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಹಿ ಮುಖೆಲ್ ಗಜಾಲ್ ಮನಾಂತ್ ದವರೂಂಕ್ ಫಾವೊ.

ಮಾಫೆಯಿನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್-ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ (1883), ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ (1882) ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ (1885) ಬರೊವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಬಿಂ ರೋಯ್ಲೆಂ. ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂ ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಪುಣೆ ಥಾವ್ನ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ದ ಸೋಜಾನ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ 1889ಂತ್ 'ಉದೆಂತಿಚೆಂ ಸಾಳಕ್' ಪರ್ಗಟ್ಲೆಂ. ವಾಲ್ಡಾದಾನ್ 'ಕೊಂಕಣಿ-ಪುರ್ತುಗೇಜ್' ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ (1893 ಮುಂಬಯ್)

ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್-ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ (1905, ಲಿಸ್ಬನ್) ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲೊ. ಜೆನ್ನಾ 1912ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಹೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ, ತೆನ್ನಾ ಮಾಫೆಯಿಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ವಾವ್ರ್ ಸುಫಳ್ ಜಾಲೊ. ತೊಮಾಸ್ ಮಾವ್ರೊಸ್ (ಕುಂಬಾರ್‌ಜುನಾಚೊ ಬಾರಾಂವ್) ಹಾಣೆಂ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮುಳಾವೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ನಾಗರಿಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಲೆಂ. ಹಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯೆಚಿ ಲಜ್ ವಾಟಾಂವ್ಕ್ ಶೆಣ್ವಿ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ರಿಗ್ಲೊ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಂ ಆನಿ ಬರ್ಪಾಂ ವರ್ವಿಂ ತಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಮಾನ್ ರಾಕ್ಲೊ. ತಾಚೆಂ 'ಕೊಂಕಣಿ ಮುಳಾವೆಂ ಪುಸ್ತಕ್' ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್' ಹಿಂ ದೋನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ.

ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಳೆರೆಂತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿ ತಶಿಂಚ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದಿತಾನಾ 10ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ 21ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಮೆರೇನ್ ಜಿಯೆಲಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರಾಂಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ಹಾಂವೆಂ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಹೊ ಮ್ಹಜೊ ಹೇತು ನ್ಹಯ್. ಮ್ಹಜೊ ಹೇತು ಫಕತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆ ಪ್ರಗತಿಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡ್ ಕಶಿ ಜಾಲಿ, ಹೆಂ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಮಾತ್.

1.3 ಪ್ರಬಂಧಾಚೊ ಸಾರ್:

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆನಿ 5 ಅವೆಸ್ವರ್ ಆಸಾತ್. ಪ್ರಸ್ತಾವನಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಹಿ ವಿಷಯ್ ವಿಂಚ್ಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಜೊ ಹೇತು ಕಿತೆಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಆನಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಹಾಚೆರ್ ಬರಯ್ಲಾಂ.

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಬಂಧಿತ್ ತೀನ್ ವಾದ್-ಭಾಶಾವಾದ್, ಲಿಪಿವಾದ್ ಆನಿ ಬೊಲಿವಾದ್ ಹಾಂಚೆರ್ ಬರಯ್ಲಾಂ ಆನಿ ಮ್ಹಜೆಂಯ್ ಮತ್ ಉಕ್ತಾಯ್ಲಾಂ.

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಆಡಾವ್ಲಿ ಮುಖೇಲ್‌ವಾದ್ 'ಲಿಪಿವಾದ್' ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಬರಯ್ಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ಆದ್ಲ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ತಾಂಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಂಚೆವಿಶಿಂ ಇಲ್ಲೆಂ ಬರೊವ್ನ್, ಆತಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಮುಖೇಲ್ ಲಿಪಿಯೊ- ರೊಮಿ, ನಾಗರಿ, ಕಾನಡಿ - ಹಾಂಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಂಪಣ್ ಆನಿ ಉಣೆಪಣ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ಏಕ್ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ತಕ್ಟೊ ದಿಲಾ.

ಚೊವ್ಥ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ ಬೊಲಿಯಾಂಚಿ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ದೀವ್ನ್ ತಾಂತುಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಶೆಂ ಕರುಂಯೆತಾ, ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸಂಚೊವ್ಣ್ಯೊ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿ ಘೆವ್ನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿಕಡೆ ಕಶೆಂ ಯೆಂವ್ಯೆತಾ ಹಾಚೆರ್ ಖೆರೀತ್ ನಿಯಾಳ್ ಕೆಲಾ.

ಸವ್ಪೊ ಅವೆಸ್ವರ್ ಹೊ ಸಮಾರೋಪ್. ಹಾಂಗಾ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾ ಮನಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಉಕ್ತಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್.

2. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಬಂದಿತ್ ತೀನ್ ವಾದ್:
ಭಾಶಾವಾದ್, ಲಿಪಿವಾದ್ ಆನಿ ಬೊಲಿವಾದ್

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯೆಸ್ ಸುಖಾಚೆ ದೀಸ್ ಕೆನ್ನಾ ಕಾಡ್ಲೆ? ಹೊ ಏಕ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೊ, ಯಾಳ್ಪ ಸಾರ್ಕೊ ಪ್ರಶ್ನ್. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅವೆಸ್ಥರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್‌ವಾದಾವಿಶಿಂ ಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಮ್ಹಾಯಿತಿ ದಿಲ್ಯಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ಚೊವ್ತ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಾದಾಂಚೆರ್ ಸ್ತಾರಾನ್ ಬರಯ್ಲಾಂ. ಪಯ್ಲೊ ವಾದ್ ಹೊ ಭಾಶಾವಾದ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿಚ್ಯಾ ಂಬಂದಾವಿಶಿಂ. ಪುಣ್ ಹೊ ಪ್ರಶ್ನ್ ಆತಾಂ ಸುಟಾವೊ ಜಾಲಾ. ದೆಖೂನ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂನಿ ಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರೂಂಕ್ ನಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ವ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಖಂಯ್ಚೆಯ್ ಾಶೆನ್ ಅಸಲೆ ದೂಖ್ ಸೊಸೂಂಕ್ ನಾಸ್ತಲೆ.

2.1 ಭಾಶಾವಾದ್:

ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಫಾಯ್ದೊ ತಶೆಂಚ್ ುಕ್ಸಾಣೂಯ್ ಜಾಲಾಂ. ಫಾಯ್ದೊ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್, ತಿಕಾ ಮರಾಠಿಚ್ಯಾ ಬಾಂದ್ವಾಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ದವರ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಿಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ನಪಯ್ತ್ ಕರ್ಚೊ ಯತ್ನ್ ಲೆಗೀತ್ ಕೆಲೊ. ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಣಿಂ ತಿಕಾ ಅಪ್ಣಾ ಭಿತರ್ ಆಸ್ವಾಂವ್ಚೊ. 'ಪುರ್ತುಗೆಜೀಕರಣಾಚೊ' ಯತ್ನ್ ಕೆಲೊ. ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಆದಿಂ ಲೆಗಿತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಹಿಂದ್ವಾಂನಿ ಮರಾಠಿಕ್ (ತಶೆಂಚ್ ಕನ್ನಡಾಕ್) ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಂಣಿಂ ತಾಂತುಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲೆಗೀತ್ ಉಪ್ಜಯ್ಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಅಶೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ಮರಾಠಿನ್ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ವ ತಿಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ರಾಕ್ಚಿ ಪರವಾ ಕೆಲಿ ನಾ. ಉಲ್ಟೆಂ, 1807 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ಕೊಟ್ ಜೊನ್ ಲೇಡನ್ (1775-1811) ಹ್ಯಾ ಪಂಡಿತಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಫಕತ್ ಮರಾಠಿಚಿ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ತಿಚೆಂ ವೆಗ್ಳೆಂ ಆನಿ ಖಾಶೆಲೆ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚೊ ಗಳೊ ಚಿಡ್ಡೂನ್ ಮೊನ್ ಕೆಲೊ. ತಾಚೇ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಮರಾಠಿವಾದ್ಯಾಂನಿ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಹಿ ಘಟಾಳಿ ಫುಡೆಂ ಪಸ್ರಯ್ಲಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ ನಾಸ್ ಕರ್ಚೊ ಯತ್ನ್ ಕೆಲೊ. ಪೂಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಯೆಸ್ ಮೆಳೂಂಕ್ ನಾ.

ಮಾತ್ ಜೊನ್ ಲೇಡನಾನ್ ಪೆಟಯ್ಲಲೊ ಹೊ ಉಜೊ ವಾಡ್ಡೂಚ್ ಗೆಲೊ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ದಾಲ್ಗದ್, ಗೋಯ್‌ಬಾಬ್ ಆನಿ ಹೊ ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆವರ್ಚಿಂ ತೊ ಉಜೊ ಥಂಡ್ ಜಾಲೊ. ಅಸೊ ಮರಾಠಿ-ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾವಾದ್ ಸೊಂಪ್ಲೊ. 26 ಫೆಬ್ರುವರಿ 1975ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿನ್ ತಿಕಾ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯೀಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೂನ್ ಹೆ ಗಜಾಲಿಕ್ ಆನಿಕ್ ಏಕ್ ಚಡ್ ಬಳ್ಗೆಂ ದಿಲೆಂ.

ಮೊ| ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಕಿ ಜೊನ್ ಲೇಡನ್ ಹೊಚ್ ಕೊಂಕಣಿ-ಮರಾಠಿ ಪಿತರ್ಕಿವಾದಾಚೆ ಮುಖೆಲ್ ಕಾರಣ್. ಏಡನ್‌ಬರೊಂತ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಶಿಕಪ್ ಸೊಂಪಯ್ಲೆಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1803ಂತ್ ತೊ ಮದ್ರಾಸ್, ಭಾರತಾಂತ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ತಾಬ್ಯಾಖಾಲ್

ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಂತಾಂನಿ ಭೊಂವ್ಲೊ. 1807ಂತ್ ತಾಣೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂಚೆರ್ ಏಕ್ ನಿಬಂಧ್ ಬರಯ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಕಿ ಜೊನ್ ಲೇಡನ್ ಪಯ್ಲೊ ಯುರೋಪಿ ಮನಿಸ್ ಆಸ್ಲಲೊ, ಜಾಣೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ತಾಚೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂಚಿಂ 2 ಮುಖೆಲ್ ಕೇಂದ್ರಾಂ ಆಸಾತ್. ಉತ್ತರಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ತಮಿಳ್. ಹೆರ್ ಜ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಆಸಾತ್ ತ್ಯೊ ಫಕತ್ ಮದ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ. ಹ್ಯಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಭಾಶಾಂಚೆಂ ತೊ ದೋನ್ ಗಟ್ ಕರೂನ್ ತಾಂಕಾಂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಆನಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ, ಹೆಂ ನಾಂವ್ ದೀವ್ನ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಬೊಲಿ ಹಾಂಚೆ ಮದೆಂ ಅಂತರ್ ಕರ್ತಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಗಟಾಂತ್ ತೊ 8 ಭಾಶಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾ, ಜಾಂತೂಂ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜರಾತಿಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಆಸ್ಲಲೊ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಗಟಾಂತೂಯ್ ತೊ 8 ಬೊಲಿಯಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರೂನ್ ತುಳು, ಕೂರ್ಗಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ (ಮರಾಠಿ) ಭಾಶೆಚಿ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಕರ್ತಾ. ಆಪ್ಲೊ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ಸಮಾನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಭಯ್ಣ್ ಭಾಶಾಂಚೊ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ಶೋಧ್ ಕರ್ಚೊ ನಿಚೆವ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಹಾಂತುಂ ಮರಾಠಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಒಡಿಯಾ ಆದಿ ಭಾಶಾಂಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಆಸ್ಲಲೊ. ಪುಣ್ ದುರ್ದೈವಾನ್ 1811ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ತೊ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಚೊ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ತಸೊಚ್ ಉರ್ಲೊ. ಜರ್ ತಾಣೆಂ ಹೊ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ಶೋಧ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಹ್ಯೊ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳುನ್ ಯೆತಾಸ್ಲೆಂ.

ಶಣೈ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾಚೆ ವೆಳಾರ್ ಅನಂತ್ ಕಾಕಬಾ ಪ್ರಿಯೊಳ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಮರಾಠಿವಾದಿ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿ ಮ್ಹಣ್ ಪೆಂಪ್ರೆಂ ವಾಜೊವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾಂಕ್, ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಂ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಾಂವರ್ವಿಂ ಥಂಡ್ ಬಸಯ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಂಚೆ ಆದಿಂ ದೊ. ಯೆಲಿಯೆದೊರು ಕುಂಞ ರಿವೇರಾ (1800-79), ಹ್ಯಾ ಏಕಾ ಪುರ್ತುಗೆಜಿ ಪಂಡಿತಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಶೋಧ್ ನಿಬಂಧಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಚಿ ಭರ್ಪೂರ್ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ದಿಲ್ಲಿ. ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗ್ರಿಯರ್ಸನಾನ್, 1905ಂತ್ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಕಯ್ಲೊ. ತಾಂಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಸಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರೂನ್ ದೊ. ಸು. ಮಂ. ಕತ್ರೆನ್ 'ಫೊರ್ಮೆಶನ್ ಆಫ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಆನಿ ಅ. ಮಾ. ಘಾಟಗೆನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಖಾತ್ರಿ ಪೂರ್ವಕ್ ಪುರಾವೆ ದಿಲೆ. ಹೆ ಪರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿಚೊ ತರ್ಕ್ ನಾಸ್ಲಲೊ ಹೊ ವಾದ್ ಹಾಂಗಾಚ್ ಸೊಂಪ್ಲೊ.

2.2 ಲಿಪಿವಾದ್:

ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಯಾಂಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಆಸಾ. ಥೊಡೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿ ತರ್ ಥೊಡೆ ಜಾಣ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಮೋಡಿ, ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಕಾನಡಪಿ ವ ಗೊಂಯ್-ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ. ಜಾಯ್ತ್ಯಾಂಚೆಂ ಮತ್ ಆದಿಂ ಪಾಸೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಫಕತ್ ಏಕೂಚ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ತಿ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ 'ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ' ಅಶೆಂಯ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಮಾಗಿರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಾಪರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚೆ ರಾಜ್ವಟೆ ವೆಳಾರ್ ಸುರು

ಜಾಲೊ ಆನಿ ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆವರ್ವಿಂ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ವಳಕ್ ಜಾಲಿ. ಭಟ್ಕಳಾಂತ್ ನವಾಯಿತ್ತ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್‌ಭಾಸ್, ನವಾಯಿತ್ತ-ಕೊಂಕಣಿ, ಫಾರ್ಸಿ-ಆರಬಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಥಂಯ್ಚೆ ಮಲ್ಯಾಳಮ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ನ್ ಜಿವಿ ದವರ್ಲಿ.

'ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚಿ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡಿ ಧೂವ್. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚಿ ಲಿಪಿ ಹಿಚ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಲಿಪಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್'. ಪುಣ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಲಿಪಿಯಾಂಚೆಂ ಕಿತೆಂ? ತಾಂಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಚೆಂ ಕಿತೆಂ? ಹ್ಯಾ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಲೆಗಿತ್ ಆಪ್ಲಿ ಏಕ್ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ, ಖಾಶೆಲೆಪಣ್ ಆಸಾ, ತಾಚೆಂ ಕಿತೆಂ?

ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ ಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಕತ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಚ್ ದರ್ಜೊ ದಿಂವ್ಚೊ ಅಸೊ ವಾರ್‍ಯಾರ್ ಉಬೊವ್ನ್ ಆಯ್ಲಲೊ ಥರಾವ್ ಗುಪಿತ್, ಕೊಣಾಕೂಚ್ ಖಬರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಪಾಸ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯೆಚ್ಯಾ ದೋನ್-ತೀನ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಂಚೊ ನಿಶ್ಚಯ್ ಆಖ್ವೆ ಪರ್ಜೆಚಿ ಥಾರಾವ್ನಿ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕೂನ್ 'ದೇವನಾಗರಿ-ಹಿಚ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ' ಅಸೊ ಥಾರಾವ್ ಜೆನ್ನಾ ಘೆತ್ಲೊ, ತೆನ್ನಾ ಹೆರ್ ಲಿಪಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಘಟಯ್ಲೆಂ ಪರಿಂ ಭೊಗ್ಲೆಂ. ಮಾಗಿರ್ ತಾಂಣಿ ಲೆಗಿತ್ ಆಪ್ ಆಪ್ಲೆ ಲಿಪಿಯೆಕ್, ವಿಶೇಸ್ ಕರೂನ್ ರೊಮಿವಾಲೆ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿವಾಲ್ಯಾಂನಿ, ತಾಂಕಾಂ ಲೆಗೀತ್ ಸಮಾನ್ ದರ್ಜೊ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಬೊಬಾಟ್ ಘಾಲೊ - ಮಾಚಿಯೆರ್ ತಶೆಂಚ್ ಪತ್ರಾಂನಿ.

ಹೆ ಪರಿಂ ಘಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾ ವೀಸ್ ವರ್‍ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹೊ ಲಿಪಿವಾದ್ ಚಾಲೂಚ್ ಆಸಾ. ರೊಮಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರಾಂನಿ ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದಾಂಚೊ ಆನಿ ಸಮ್ಮೇಲನಾಂಚೊ ಬಹಿಶ್ಕಾರೂಚ್ ಕೆಲಾ. ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ತೇಯ್ ಆತಾಂ ಲಿಪಿಯೆಚೆರ್ ಕೇಂದ್ರಿತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದೊ ಆನಿ ಸಂಮ್ಮೇಲನಾಂ ಫುಡೊಂವ್ಚೆ ಇರಾದ್ಯಾರ್ ಆಸಾತ್. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಚೆ ಉದರ್ಗತಿ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಸಂಮ್ಮೇಲನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ವರ್‍ಸಾ (2008) ಘುಡ್ಲಲೆಂ. ರೊಮಿವಾಲೆ ಆಜೂನೂಯ್ ದೇವನಾಗರಿ ಸಾಂಗಾತಾ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಲೆಗಿತ್ ಸಮಾನ್ ದರ್ಜೊ ದಿಂವ್ಚಾಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರೀತ್ ಆಸಾತ್. ಹೊ ದಿಶ್ಟಾವೊ ಗೊಂಯ್ಚೊ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ತರ್ ದೇವನಾಗರಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಲೆಗಿತ್ ನಾ.

2.3 ಬೊಲಿವಾದ್:

ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್. ಧರ್ಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ, ಜಾತಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಆನಿ ವಾಠಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್. ಥೊಡೆ ಜಣ್ ಲಿಪಿಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂಯ್ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ, ಕಶೆ ಉಪ್ಜಾಲ್ಯೊ ಹಾಚೆವಿಶಿಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ದಿಲಾಂ. ಹಾಂಗಾ ಹಾಂವ್ ಬೊಲಿವಾದ್ ಕಿತೆಂ ಆನಿ ಕಸೊ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲೊ, ಹಾಚೆರ್ ಇಲ್ಲೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಲೂಂಕ್ ಸೊದ್ತಾಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಫಕತ್ 'ಮರಾಠಿಚಿ ಬೊಲಿ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಚೆರ್

ಸಂಕಟ್ ಘಾಲೂನ್ ಭಾಶಾವಾದ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ನಾಗರಿ ಬರೋಬರ್ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂಕೂಯ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗೂನ್, ಲಿಪಿವಾದ್ ಸುರು ಜಾಲೊ. ತೆಚ್‌ಪರಿಂ 'ಆಮ್ಚಿಚ್ ಭಾಸ್ ಶುದ್ದ್, ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಅಶುದ್ದ್, ತಿ ಭಂಗ್ಲ್ಯಾ, ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕೂನ್ ಫಕತ್ ಎಕಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚೆ ಬೊಲಿಯೆಕ್ 'ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ಲಲೊ ದರ್ಜೊ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊ 'ಬೊಲಿವಾದ್' ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲೊ.

ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಪಾಸೂನ್ ಆರ್ಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಮೆರೇನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಬರಯ್ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಸದಾಂಚ್ ಭೊಗ್ಲಲೆಂ. ತರೀ ತೇ ಸೊಂಸೂನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಸೊ, ಜಾಂಕಾಂ ಭಾಶೆಚೊ ದರ್ಜೊ ಮೆಳ್‌ಲಾ ತೊ ಖರೊ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ವಾಠಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಬೊಲಿ. ಹಾಕಾಚ್ ಲಾಗೂನ್ ಜೆನ್ನಾ ಆಮಿ 'ಪ್ರಮಾಣ್ ಮರಾಠಿ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ತೀ ಖರ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೆ ಕಾಯಸ್ಥ್ ಪ್ರಭುಂಚಿ ವ ಪುಣೆಚ್ಯಾ ಚಿತ್ಪಾವನ್ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಬೊಲಿ, ಜಿ 19ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ದಾಂತ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಗೆಲಿ, ಹೆಂ ಅ.ಕಾ. ಪ್ರಿಯೊಳ್ಕರಾಂಚೆಂ ಮತ್. ತಶೆಂಚ್ 'ಪ್ರಮಾಣ್ ಕಾನಡಿ' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾ ಮೈಸೂರಾಂತ್ ರಾಜಿತೊ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಯತ್ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಬೊಲಿಭಾಸ್.

ಹೆಚ್ ಗಜಾಲಿಚಿ ನಕ್ಕಲ್ ಕರೂನ್ ಅಂತ್ರುಜ್ ಮ್ಹಾಲಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಬಾಮಣಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಬೊಲಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಅಶಿ ಯೆವ್ಜಣ್ ಮಾಂಡ್ಲಿ. ಶಿಕ್ಷಣೆಕ್ ಮಳಾರ್ ತಾಂಣಿ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಪ್ಲೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಿಂ. ಶಾಳೆಂತ್ ಲೆಗೂನ್ ತಾಂಣಿ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊವ್ಪಿ ದವರ್ಲೆ, ಜಾಂಣಿ ವಿಶ್ವಾಶಿಪಣಾನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಕಾರ್ಯ ಮುಖಾರ್ ವ್ಹೆಲೆಂ. ಮರಾಠಿ ಜಾಣಾಂ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆರ್ ಆನಿ ಬಾಮಣ್ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆರ್ ಹಾಚೊ ಚಡ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡೂಂಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆ ತರ್ ಹಾಲ್‌ಹವಾಲ್ ಜಾಲೆ. ಫಕತ್ ಮೂಟ್‌ಭರ್, ದೋನ್ ತೀನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭುರ್ಗೆ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ವ್ಹಡ್ಲೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಜಾಲೆ, ಪುಣ್ ಚಡಾಂತ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ 'ದುಸ್ರಿ ಭಾಸ್' ಕಶಿ ದಿಸೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಆತಾಂಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ತೆ ಶಿಕ್ಲಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂಪಣ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಲಾಗಿಂ ಕರ್ತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಮರಾಠಿಂತ್ ಆನಿ ನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕೂಚ್ ದಿಸ್ತಾ ಕಾಯ್ ಕಿತೆಂ? ಭೊವ್‌ಮತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಭೌಸಾಂನಿ, ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಹಿ 'ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್' ಆಪ್ಲಿ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ನಾ. ಹೆ ಗಜಾಲಿಕ್ ಆತಾಂ 40 ವರ್ಸಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹೆಂಯ್ ಏಕ್ ಕೊಡು ಸತ್, ವ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೂಂಕ್ ಭೆಂಯ್ ದಿಸ್ತಾ, ದೂಖ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ವಿಶಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಾಠ್ಯ-ಪುಸ್ತಕಾಂ ಥಾರಾಂವ್ಪಿ, ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಚಲ್ತಾಲಿ. ತೆನ್ನಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಚಾಲಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ

ವಾಪರ್ ಕರ್‍ಚೊ ಜೆನ್ನಾ ಪ್ರಶ್ನ್ ಉದೆಲೊ, ತೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ ಮದೆಂ ಜನಮತ್ ಜಾಲೆಂ. ತಾಚೊ ನಿಕಾಲ್ ಅಸೊ ಜಾಲೊ ಕೀ 'ತಾಂಚಿಂ ಪಾಠ್ಯ-ಪುಸ್ತಕಾಂಯ್ ನಾಕಾತ್, ಬೊಲಿಯ್ ನಾಕಾ ಆನಿ ಲಿಪಿಯ್ ನಾಕಾ', 'ಆಮ್ಕಾಂ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಆಸಾ' ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಅಸಲೆಯ್ ದೀಸ್ ಪಳೊಂವ್ಚೆ ಪಡ್ಲೆ.

ಆತಾಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಲೆಗಿತ್ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಖುಶಾಲ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಹಿ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲೆಲಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಜೀ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಶಾಳಾಂನಿ, ತಾಂಚೆಚ್ ಲೋಕ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಫಾಲ್ಯಾಂ ಜರ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಕೂಯ್ ಇಲ್ಲೆಂ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಬಳ್ಗೆಂ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾರ್, ತಾಂಚ್ಯಾಯ್ ಸಂಸ್ಥೆಂನಿ ತೀಂಯ್ ತಾಂಚೆಚ್ ಬೊಲಿಯೆಂತ್, ತಾಂಚೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೂಂಕ್ ಸುರು ಕರೀತ್. ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲಲ್ಯಾಪರಿಂ ಲಿಪಿವಾದ್ ಆನಿ ಬೊಲಿವಾದ್ ಮ್ಹಣ್ ದೊನೂಯ್ ಸಮಾಜಾಂ ಮದೆಂ ಫೂಟ್ ಪಡತ್. ನಿಮಾಣೆಂ ವಿವಿದ್ ಲಿಪಿಯೊ, ವಿವಿದ್ ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪಾಂ ಮ್ಹಣೂನ್ ಕಾಂಕ್ರೆ ಪಿಡಾ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮರ್ತಲಿ. ಜರ್ ಗೊಂಯಾಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಸಮಾಜಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ ಥಾಪೂನ್ ಬಾಮಣ್‌ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ಲಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ ಥಾಪುನ್ ನವೊ ಬಾಮಣ್‌ವಾದ್ (neo-brahminism) ಮಾಂಡ್ಲಾ. ಶೆಕಿಂ, ಹ್ಯಾ ಝುಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ 'ಬಾಪ್ಪಾಯಿ ನಾ, ಪುಡ್ವೆಂಯಿ ನಾ' ಜಾಯ್ತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಆತಾಂ ಜೆನ್ನಾ ಬಂದೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸುಟ್ಲ್ಯಾ, ಚಿಡ್ಡಿಲಲಿ, ಚೆಪ್ಲಲಿ, ದಾಂಬ್ಲಲಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್, ಪುನರ್‌ಜಿವಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತೆನ್ನಾ ತಿಚಿ ಸೇವಾ ಆನಿ ವಾಡಾವಳಿ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚೆ ಬದ್ಲಾ, ತಿಚೆ ಮುಖಾರ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಸ್ವಾರ್ಥಾಕ್ ಲಾಗೂನ್, ಪುರಸ್ಕಾರಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಡ್ವಳಿ ಹಾಡೀತ್ ಆಸಾತ್. ಆಪ್ಲಿಚ್ ಬೊಲಿ ಸಮಸ್ತಾಂಚೆರ್ ಥಾಪ್ಚಿ - ಹೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ನಿರ್ಫಳ್ ಜಾಲೊ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಏಕ್ವಮೂಟ್ ಮಾರೇಕಾರ್ ಜಾಲೊ. ದೆಖೂನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ಆನಿ ತರ್ಕ್ ಬುದ್ವೀನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಾಳ್ ದವರೂಂಯಾ. ನವಿ ಬೊಲಿ ರಚ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಆಸಾ ತೆಂಚ್ ಪುಂಜೊವ್ಯಾ. 'ಥೊಡೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ, ಥೊಡೆಂ ತುಮ್ಚೆಂ' ಹೆಂ ಶಣ್ಯೆಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಲೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಮನಾಂತ್ ದವರೂನ್ ಆಮ್ಚೆ ತುಮ್ಚೆ ಮದೆಂ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಸಮಾಸಮ್ ಆಸಾ ತೆಂ ದೊಳೆ ಧಾಂಪೂನ್ ಘೆಂವ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಂಬಾಳುಯಾಂ, ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಫಕತ್ ಫುಡಾರಿ ನ್ಹಯ್, ಝುಜಾರಿ ಜಾಂವ್‌ಯಾ, ತಿಚಿ ಬರಿ ಸೇವಾ ಕರೂನ್, ತಿಚ್ಯಾ ಭೆಯ್ಣ್ಯಾ ಭಾಶಾಂಕ್ ಜೊ ದರ್ಜೊ ಫಾವೊ ಜಾಲಾ, ತಸಲೊಚ್ ದರ್ಜೊ ಆಮಿ ಆಮ್ಚೆ ಮೊಗಾಳ್ ಆವಯ್ ಭಾಶೆಕ್ ಫಾವೊ ಕರೂಂಯಾ.

ಹಿಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಳ್ ಆವಯ್ ಭಾಶೆಚಿ ಗತ್. ತಿಚೊ ದುಖ್‌ಭರಿತ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್, ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳ್ ಆನಿ ಭವಿಶ್ಯ್‌ಕಾಳ್. ಭೂತ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಭಾಸ್ ಕಾಯ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಶೀ ಭಾಶಾವಾದಾಕ್ ಸಾಂಪ್ಡಲಿ. ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳಾಂತ್ ತಿಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ ಖಂಯ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಶೀ ಲಿಪಿವಾದಾಕ್ ಸಾಂಪ್ಡಲ್ಯಾ ಆನಿ ಭವಿಶ್ಯಾಂತ್ (ಆತಾಂಯ್) ಖಂಯ್ಚಿ ಬೊಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಥಾರಾಂವ್ಚಿ ವ ನವಿ ಬೊಲಿ ಘಡೊಂವ್ಚಿ ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಕ್ ತೆಂಕೂನ್ ಬೊಲಿವಾದ್!

3. ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಲಿಪಿವಾದ್

ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಆದ್ಲ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ, ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ ಥೊಡೆ ಭಿತರ್ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ದಿಲ್ಯಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಚಾಲಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ ತೀನ್ ಲಿಪಿಯೊ - ರೊಮಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ, ಹಾಂಚೆ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್ (historicity), ಉಪೆಗಾಚೆ ನದ್ರೆನ್ (facility) ಆನಿ ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯತಾಯೆಚೆ ನದ್ರೆನ್ (popularity), ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಲಿಪಿಯೆಚ್ಯಾ ಖಾಶೆಲೆಪಣಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಉಣೆಪಣಾಚ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಾಂಚೆರ್ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ತಕ್ಶೊ ದೀವ್ನ್ ನಿಯಾಳ್ ಕೆಲಾ.

3.1 ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಆದ್ಲ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ:

ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಾಣ್ಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ಮತಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಫಕತ್ ಜಿಬೆರ್ ಉಲಯ್ಚಲಿ ಭಾಸ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ತಿಚೆಂ ಭರ್ಪೂರ್ ತೊಂಡ್ಚಾಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಾತ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಬರ್ಪಾವಳ್ ಚಡ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾಸ್ಲಿ ವ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾಸ್ಲಿ ಮ್ಹಣೂಯ್ ಲೆಕ್ತಾತ್. ದೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ``ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಖುಬ್ ಬರ್ಪಾವಳ್ ಆಸ್ಲಲಿ, ಜಿ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ಲಾಸೂನ್ ಉಡಯ್ಲಿ'', ಹಾಂತುಂ ತಿಳಾ ಇತ್ಲೆಂ ಸತ್ ನಾ. ಕಾರಣ್ ಹೆ ಗಜಾಲಿಕ್ ಘಟ್, ದರ್ಜೆದಾರ್ ಪುರಾವೆ ನಾಂತ್.

ತಾಂಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಲೇಖಾಂತ್ ತಾಂಣಿ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಲಿಪಿಯೆ ವಿಶಿಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ತೆ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಕಿ, ಗೊಂಯ್ಚೆ ಆದ್ಲೆ ವೆಪಾರಿ ಆಪ್ಲೆ ಹಿಶೊಬ್ ದವರೂಂಕ್ ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ವ ಪೊರ್ನೆ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಕದಂಬಾಂಚೆ ರಾಜ್ವಟೆಕ್ ಲಾಗೂನ್, ಜಾಯ್ತೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ವೆಪಾರಿ ಹಾಂಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಕನ್ನಡ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೆ ಆನಿ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ತೇ ಹಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕ್ಲೆ, ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಹಾತ್ ಬರ್ಪಾಂಚಿ ಪತ್ರ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ಹೆರ್ ಜಾಣ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಮತ್ ಅಶೆಂ ಕಿ, ಸಗ್ಳೆ ಜಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಾಪರ್ ಕರಿನಾಸ್ಲೆ. ಥೊಡೆ ಜಣ್ ಜೆ ಮರಾಠಿ ಶಿಕ್ಲಲೆ ತೆ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆನಿ ಮೋಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಖಂಯ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಥೊಡೊ ಭೊವ್ ಬದಲ್ ಕರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಜುಳೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಸುದಾರ್ಲಲಿ ಲಿಪಿ ಘಡಯ್ಲಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಹೆಚ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ 'ಗೊಂಯ್ ಕಾನಡಿ' ವ 'ಕಾನಡವಿ' ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸ್ಲಿ ಕಾಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಘಟ್ ಪುರಾವೆ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಜೂನ್ ಮೆಳೂಂಕ್‌ನಾಂತ್. ಪುಣ್ ಮಂದಿರಾಂನಿ ಆನಿ ಫಾತರಾಂಚೆರ್ ಕಾಂತಯ್ಲಲೆ ಶೀಲ್‌ಲೇಖ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಸೊದೂನ್ ಕಾಡ್ಲಲೆಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಂತ್. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಪರಂಪರಾ ಜರಿ ಆಸ್ಲಿ, ತೀ ಫಕತ್ ಮೂಟ್‌ಭರ್ ಪಂಡಿತಾಂ ಮದೆಂ ಮಾತ್ ತಿಗೂನ್ ಉರ್ಲಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ತೆಚ್ ಪರಿಂ ಜರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಮ್ಹಾಪೀರ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಕ್ ಆಪ್ಲಾನ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಲೇಖ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್

ಭಾಷ್ಚೆಂ ದಿಸ್ಲಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ 16 ತೇ 17ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬರೊಚ್ ಆಸ್ಲೊಸೊ ದಿಸ್ತಾ.

ಥಳಾವೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಛಾಪೂಂಕ್ ಖಿಳೆ (ಠಸೆ) ನಾಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಆಪ್ನಾಕ್ ಸೊಂಪಿ ಪಡ್ಚಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಘೆವ್ನ್ ವಿದೇಶಿ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಬರ್ಪಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಛಾಪೂಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ಹಿಚ್ ಲಿಪಿ ಇಗರ್ಜೆಚಿ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ ಜಾಲಿ. ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ವ್ಹಡಾಂತ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ. ಕಿತ್ಲೆಶೆ ಗ್ರಂಥ್, ಗಿತಾಂ ಝುಲೆ, ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಬರ್ಪಾವಳ್ ಬೀ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ಯಾರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲಿ ಕೊಂಕಣಿ' ಅಸೊ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಸಮಜ್ ಆಸ್ಲೊ. ವೆಟಿಕನ್ ನಗರಾಂತ್ (ರೊಮಾ ಶಾರ್) ಜಂಯ್ ಎಕೆ ವಣ್ತೆರ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಬರಯ್ಲಲೆಂ 'ಆಮ್ಚೆ ಬಾಪಾ' ಹೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಆಸಾ, ಥಂಯ್ ಹೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಲೆಗೂನ್, ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಆಸಾ. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆವರ್ವಿಂ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಗಾಜ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಅತಿತಾಯ್ ಜಾಂವ್ಚಿನಾ.

ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾಂತ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಜರ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿ, ತಾಚೊ ಶ್ರೇಯ್ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಕ್ ವೆತಾ. ತಾಣೆಂ ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್ (ತಶೆಂಚ್ ರೊಮಿಂತ್) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಮರ್ಥಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಬರಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಛಾಪ್ಲೆಂ. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆ ಬರೊಬರ್ ಅಂತ್ರುಜಿ ಬೊಲಿಯೆಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಣ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿ. ಹಿ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಸೊಡೂನ್ ಭೊವ್ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾಲೆ. 20ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅರ್ದಾಂತ್ ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ಚೆ ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್, ಸಿಂಧುದುರ್ಗಾಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್, ತಶೆಂಚ್ ಕಾರ್ವಾರ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೆ ಕಾಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಪುಣ್ ಹಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ಫಕತ್ ತಾಂಚೆಚ್ ಮದೆಂ, ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಮಾತ್ ಉರ್ಲಿಂ. 1939ಚೆ 'ಪಯ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದೆ' ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಚೊ ಥಾರಾವ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ, ತೆನ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿಚ್ ವಾಪರೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚೆ ಸುಟ್ಕೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚೊ ಭಾಗ್ ಮೆಳ್ಳೊ, ತೆನ್ನಾ ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತೂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಪ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ. ಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ಚಾಳೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಶಿಕ್ಲಲೊ ಹರೇಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭುರ್ಗೊ ಹಿ ಲಿಪಿ ಜಾಣಾ. ಪುಣ್ ಭೊವ್ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪಿ, ವಿಶೇಶ್ ಕರೂನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲೆ ಉಪ್ಜಲ್ಯಾತ್, ಹೆಂ ಪಳೊವ್ನ್ ದೂಖ್ ದಿಸ್ತಾ!

ತೆಚ್ ಪರಿಂ ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ವಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಲಿ. ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಜಾಂಣಿ ಮಾಫೆಯಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ತೊಂಡಾರ್ ಆಸ್ಲಲಿ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್, ಗ್ರಂಥಿಕ್ ರೂಪಾರ್ ಕಾಗ್ದಾಂ ಪತ್ರಾಂಚೆರ್ ಹಾಡ್ಲಿ. 1912ಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್

'ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಸುರು ಜಾಲೆಂ. ಆತಾಂ ತೆಂ ಬಂದ್ ಪಡ್ಲಾಂ, ತೆನ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಆತಾಂ ಮೆರೆನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ದಿಸಾನ್‌ದೀಸ್ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಯ್ತ್ ಆಸಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ತರ್ ದಿಸಾನ್‌ದೀಸ್ ಮ್ಹಣ್‌ಲ್ಯಾಪರಿಂ ಗ್ರಂಥ್, ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಪುಸ್ತಿಕಾಂ, ಪತ್ರಾಂ ಬೀ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾತ್. ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಚಡಾಂತ್ ಚಡ್ ವಾಚ್ಪಿ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಅತಿತಾಯ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿಖಾತಿರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಫಕತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್, ಮುಂಬಯ್ ವ ಭಾರತಾಂತೂಚ್ ಮರ್ಯಾದಿತ್ ನಾ. ತೆಂ ಗಲ್ಫಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿದೇಶಿ ದೇಸಾಂನಿ ಚಲತ್ ಆಸಾ. ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ದಬಾವಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಜ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ-ತಿಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ವಿಶಯ್' ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕೂಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಅಂತರ್‌ಜಾಳಾರ್ ಲೆಗಿತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜಳ್ತಾ. ಕಿತ್ಲೆಶೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಯ್ಟ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲೆ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಆಸಾತ್ ಜಾಂಕಾಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚೊ ಬರೊ ಪ್ರತಿಸಾದ್ ಮೆಳ್ಳಾ.

ಇತ್ಲೆಂ ಸಗಟ್ ಆಸುನೂಯ್ ಫಕತ್ ಏಕೂಚ್ ಲಿಪಿ ದವರಾತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಲಿಪೆಯೊ ಭಾಯ್ರ್ ಮಾರಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹೊ ಏಕ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ವಿಶಯ್ ಜಾಲಾ. ಪ್ರತಿ ಏಕ್ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆಪ್ ಆಪ್ಲಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ, ಖಾಶೆಲೆಪಣ್ ಆಸಾ ಜೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದಬಾವ್ ಆನಿ ಬಳ್ ಘಾಲೂನ್ ಕಾಂಯ್ ಫಾಯ್ದೊ ನಾ. ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾತಾ ತೆಂ ಆಮ್ಚೆಂಚ್. ದೆಖೂನ್ ಬರೆ ತರೆನ್, ಉಕ್ತ್ಯಾ ಮನಾನ್, ಫುಡಾರಾಚೆಂ ಚಿಂತೂನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಪಣ್ ರಾಕೂನ್, ಕೊಂಕಣಿ ವಿಶಿಂ ಆಮಿ ನಿರ್ಣಯ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಹೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ಹೊ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ತಕ್ಲೊ ಆದಾರಾಕ್ ಪಡತ್.

3.2 ಆತಾಂಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಮುಖೆಲ್ ಲಿಪಿಯೊ: ಏಕ್ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ತಕ್ಲೊ:

ಹ್ಯಾ ತುಳಾತ್ಮಕ್ ತಕ್ಲ್ಯಾಚೊ ಹೇತು ಖಂಯ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಯೋಗ್ಯ್ ವ ಖಂಯ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಆಮಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಹೆಂ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ನ್ಹಯ್. ಹಾಚೊ ಹೇತು ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಮುಖೆಲ್ ಲಿಪಿಯೊ - ರೊಮಿ, ನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ, ಹಾಂಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಪಣ್ ಆನಿ ಉಣೆಪಣ್ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ದಾಕಯ್ತಾ. ಹೆಂ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಲಿಪಿಯೆಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಇತಿಹಾಸಾಚೆ ನದ್ರೆನ್, ಉಪೇಗಾಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯತಾಯೆಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಪಾರ್ಕಿಲಾಂ.

3.2.1 ರೊಮಿ ಲಿಪಿ

ಖಾತೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರಕಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಜಾಲಿ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಜೆನ್ನಾ ಕಾಳೊಕಾಚೆ ದೀಸ್ ಆಯ್ಲಲೆ, ತೆನ್ನಾ ತೀ ಜಿವಿ ಉರ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟಿವನ್ಸಾನ್ ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಪಯ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ (1567), ಪಯ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಧರ್ಮ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ (1622), ಪಯ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ವರ್ತಮಾನ್ ಪತ್ರ್ 'ಉದೆಂತಿಚೆಂ ಸಾಳಕ್' (1889) ಆನಿ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪಯ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಛಾಪ್ಲಲಿಂ. ಕೊಂಕಣಿ ತೊಂಡ್ವಾಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಜರ್ ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ರೂಪ್ ಮೆಳ್‌ಲೆಂ ತರ್ ತೆಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಲಾಗುನೂಚ್.	ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರಕಾಂನಿ ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಾಪರ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕರೂಂಕ್ ನಾ, ಪುಣ್ ಆಪ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ಯಾಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ತಾಂಕಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಬೇಸ್‌ಬರಿ ಯೆತಾಲಿ ಆನಿ ಥಳಾವೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಛಾಪೂಂಕ್ ತಾಂಚೆ ಲಾಗಿಂ ಖಿಳೆನಾಸ್ಲೆ. ಲಿಪಿಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಭಾಶೆಚೆಂ ವಿದೇಶೀಕರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಆವ್ಯಾ್ಕಚ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಪರ್ಕಿ-ವಿದೇಶಿ ಕಶಿ ದಿಸೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಜಾಯ್ತಿಂ ವಿದೇಶೀ, ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಆನಿ ಲಾತೀನ್ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಹಿಸ್ಪಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿಂ. ಕಿತೆಂಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಶೆಕಿಂ ತೀ ಏಕ್ ವಿದೇಶಿ ಲಿಪಿ.

ಖಾತೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಉಪೇಗಾಚೆ ನದ್ರೆನ್	
ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾ್ಕ ಕೊನ್ಯಾ್ಕಕ್ ಪಸರ್ಲ್ಯಾ್ಕ. ಹೆ ಲಿಪಿಯೆವರ್ವಿಂ ವಿದೇಶಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರೂನ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಆಪ್ಲೆ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಶೆಲಾಗಿಂ ಸಂಬಂಧ್ ದವರೂಂಕ್ ಸೊಂಪೆಂ ಪಡತ್. ಶುದ್ಧ್ ಲೇಖನಾಚೆ 50 ನೇಮ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವರ್ಚೆ	ಎಕೆ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶೆಕ್ ವಿದೇಶೀ ಲಿಪಿ ಸಾರ್ಕಿ ನ್ಹಯ್, ಅಶೆಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಾಣ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಮತ್. (ಪುಣ್ ಉತ್ತರ್ ಪೂರ್ವಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯೊ 95 ಟಕ್ಕೆ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸೊ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತೂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಶಾಳಾಂನಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್!) ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ ಖುಣಿ ಬಾಬ್ತಿಂತ್,

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಉಪೇಗಾಚೆ ನದ್ರೆಸ್	
ಬದ್ಲಾ 'ಸ್ಪೆಲಿಂಗ್' ಪಾಠ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ. ಕಂಪ್ಯೂಟರಾರ್ ಲೆಗೂನ್ 'ಸ್ಪೆಲ್ ಚೆಕ್' ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾ. ಇ-ಮೆಯ್ಲ್, ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ಆನಿ ಟಾಯ್ಪ್ ಕರ್ತಾನಾ ಹಿ ಲಿಪಿ ಸೊಂಪಿ ಪಡ್ತಾ. ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ज (j) ಆನಿ ज़ (z), च (ch) ಆನಿ च (ts), ऑ (ŏ) ಆನಿ ओ (ô), ए (ĕ) ಆನಿ ए (ê) ಹೆ ಖಾಶೆಲೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಯೆತಾತ್. ಹೃಸ್ವ್ ಆನಿ ದೀರ್ಘ್‌ಕಾರ್ ಹಾಂಚಿ ಪ್ರಸ್ಪಾವ್ನಿ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ. ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಚೆ ಸಂಚಾಲಕ್ ದೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕಾ ಪರ್ಮ್ಯಾಣೆಂ ಆತಾಂಚೆ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಥೊಡೊ ಭೋವ್ ಬದಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಜಶಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಕ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ತರೆನ್ ಜುಳ್ತಾ, ತಶಿಚ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ 98 ಟಕ್ಕೆ ಜುಳ್ತಲಿ ಮ್ಹಣ್ ದಾವೊ ಕರ್ತಾ. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಸಾಬಾರ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ, ನ್ಹೆಸಣಾಂ, ವಸ್ತು, ಚಾಲಿ ರಿತಿ ಆಮಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾಂಚ್ ಆಸಾ, ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸ್ಲೆಲೆ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ವಾಯ್ಟ್ ಆಸಾ?	ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಪಯ್ಲೊ 'अ' ಸ್ವರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ಯಾಚ್ ರೊಮಿ ವರ್ಣಮಾಳೆಂತ್ ಅಕ್ಷರ್ ನಾ! ದೆಖೊನುಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೆ ಥೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಭಂಗ್ಲ್ಯಾತ್. ಬರೆಪಣ್ ಆಸ್ಲೆಲೆಂ ಬೊರೆಪ್ರೊಣ್, ಮನ್ ಆನಿ ಮತ್, ಮೋನ್ ಆನಿ ಮೋತ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಏಕ್ ಉಚ್ಕಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ರೊಮಿಂತಲಿಂ ತೀನ್ ಅಕ್ಷರಾಂ ವಾಪರ್ಚಿಂ ಪಡ್ತಾತ್. ದೆಕಿಕ್: ठ - tth ವ छ - chh ಆನಿ ^, ~, ', - ಆಸ್ಲಲ್ಯೊ ಚಡಿತ್ ಕುರ್ಲ್ಯೊ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ಪಡ್ತಾತ್. 'च' ಆನಿ 'ज' ಚೆ, ಜೆ ದೋನ್ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಆಸಾತ್, ತೆ ಮರಾಠಿಂತೂಯ್ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ತೀಂ, ತೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕುರ್ಲ್ಯೊ ವಾಪರಿನಾಂತ್. ತರ್ ಆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಬೆಶ್ಚೆ ಚಡಿತ್ ಕುರ್ಲ್ಯೊ ಜೊಡ್ಚ್ಯೊ. ವಿದೇಶಾಂತ್ ರಾಬಿತೊ ಕರೂಂಕ್ ಗೆಲ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರ್ ದಂಧ್ಯಾಕ್, ತಾಂಕಾಂ ಪೊಟ್ ಭರೂಂಕ್ ಆನಿ ಪಯ್ಶೆ ಜೊಡೂಂಕ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಪುರೊ. ಏಕ್ ಮೂಟ್‌ಭರ್ ವಿದೇಶಿ NRI ಕೊಂಕಣಿ ಮೊಗಿಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ದೇಶೀ ಲೊಕಾಂಕ್ ಬಳಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್? ಇ-ಮೆಯ್ಲ್, ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ಆನಿ ಟಾಯ್ಪ್ ಕರೂಂಕ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್, ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಅರಬಿ ಆನಿ ಮಲ್ಯಾಳವ್ ಲಿಪಿಯೆಂತೂಯ್ ಕಿತ್ಲಿಶಿಂ ಸೊಫ್ಟ್‌ವೆರಾಂ ಫುಂಕ್ಯಾಕ್ ಆಸಾತ್.

ಖಾತೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಲೋಕ್ ಪ್ರಿಯತಾಯೆಚೆ ನದ್ರೆನ್	
ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಪಸರ್‍ಲ್ಯಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತಾಂನಿ ಹೆ ಲಿಪಿಯೆವರ್‍ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಂಚಯ್ಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಕಾಂಯ್ ಜಾಣ್ಕಾರ್ ಪಂಡಿತ್ ದಾವೊ ಕರ್‍ತಾತ್. ಘಾಲ್ಯಾಂ ಜರ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಜಾಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕಣಿ (ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್) ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ 100 ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಾ ತೆಂಕೊ ದಿತಲೊ ಮ್ಹಣ್ಲಲೊ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ವಿಶೇಸ್ ಕರೂನ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಿ ತರ್‍ನಾಟಿ ಪಿಳ್ಗಿ ಆತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತಶೆಚ್ ಕಾಂಯ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಉಪೇಗ್ತಾತ್ ಆನಿ ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಲೆಗಿತ್ ಸಮಾನ್ ದರ್‍ಜೊ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಕರೀತ್ ಆಸಾತ್.	ಭಾಸ್ ಫಕತ್ ನಾಟಕಾಂ, ಖೆಳ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್‌ಯಾವಳಿಂಕ್ ಆನಿ ಮನೋರಂಜನಾಕೂಚ್ ನ್ಹಯ್. ತಿಚೊ ಉಪೇಗ್ ಶಿಕ್ಷಣೆಕ್ ಮಳಾರ್, ವೆವ್ಹಾರಿಕ್ ಮಳಾರ್, ಪತ್ರ್ ವೆವ್ಹಾರಾಂತ್, ಸರ್‍ಕಾರಿ ವೆವ್ಹಾರಾಂತ್ ಬೀ ಜಾತಾ. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ತೆಂಕೊ ದಿಂವ್ಚ್ಯೆ ವಿಶಿಂ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತಾ ಆಜೂನ್ ವ್ರೊಗಿ ಆಸಾ. ತಾಂಣಿಂ ಚಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತೂಚ್ ಶಿಕಯ್ತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಜರ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ರೊಮಿ ಯೆತಾ ಆನಿ ರೊಮಿ ವರ್‍ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚೂಂಕ್ ಯೆತಾ. ಇತ್ಲಿ ಘುಸ್ಪಾಟ್ಲಿ ಕರ್ಚೆ ಬದ್ಲಾ ಕೊಕಂಣಿ ಭಾಯ್ರ್ ಮಾರೂನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜೂಚ್ ಶಿಕೂಂಯಾ. ತೀಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಕರೂಂಯಾ! ಕಶಿ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವೆವಸಾಯಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಶಿಕ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಾಪರ್‍ತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಆಂಗ್ಲೊ-ಮಂಗ್ಲೊರಿಯನ್ಸಾಂಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಉಣಿ ನಾ.

3.2.2 *ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ*

ಖಾತೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಹಿ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಭೊವ್ ಆದ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾತ್.	ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಸಾದಿ ಸೊಂಪಿ ಆಸ್ಲಲಿ

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಭೊಂವ್ತಣಿಂ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ವಾಠಾರಾಂನಿ ಥೊಡಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಹಾತ್ ಬರ್ಪಾಂ ಆನಿ ಶೀಲ್ ಲೇಖ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಂತ್. 'ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆಜಿಯೆಚಿ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡಿ ಧೂವ್, ದೆಖೂನ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚಿ ಲಿಪಿ ಹಿಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚಿ' ಹೆಂ ಮನಾಂತ್ ದವರೂನ್ ಪಯ್ಲೆ ಪರಿಷದೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ನಾಗರಿಲಿಪಿ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚೊ ಠರಾವ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ವಾಪರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದ್ವಾಂ ಮಧೆಂ ಎಕ್ವಟ್ ಹಾಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಪರ್ಚೊ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಜರ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಕ್ ಆಪ್ಲೆಂ 'ಕ್ರಿಸ್ತ ಪುರಾಣ್' (ಮರಾಠಿಂತ್ಲೊ) ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಛಾಪ್ಚೆಂ ದಿಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ಮಲಬಾರ್ಚ್ಯಾ ತ್ಯಾ ತೀನ್ ಕೊಂಕಣಿ ವೈಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲೊ ದಾಕ್ಲೊ ನಾಗರಿ ಬರಪಾಂತ್ ದಿಲಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹೆಯ್ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಿದ್ಧ್ ಜಾತಾ. ದೇವನಾಗರಿ ಹಿ ಏಕ್ ಭಾರತೀಯ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಹಿಂದಿ (ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಸ್) ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲೆ ಭೊವ್‌ಮತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹಾಚಿ ವಳಕ್ ಆಸಾ. ದೆಖೂನ್ ಹಿಚ್ ಲಿಪಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಮ್ಹಣ್ ವಾಪರೂಂಯಾ ಅಸೊಯ್ ಏಕ್ ವಾದ್ ಆಸಾ.	ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಕರಿಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಗೆಲಿ. ತೀ ಏಕ್ ವಿಚಿತ್ರ್ ಭಾಸ್ ದಿಸೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ. ವಿದೇಶೀ ತತ್ವಾಂನಿ ಮಿಸ್ಳೂನ್ ಗೆಲಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್, ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚಿ ಫಾಟ್‌ಭುಂಯ್ ನಾಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ತೀ ಅದಿಕೂಚ್ ವಿಚಿತ್ರ್ ದಿಸೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಜಾಯ್ತೆ ಜಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಗೆಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಜರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಬಾಶೆಚಿ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡಿ ಧೂವ್, ತಿಚಿಂ ಮುಳಾಂ ಪಾಳಾಂ ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾಶಾಂನಿ ಲೆಗೀತ್ ಆಸಾತ್. ದೆಖೂನ್ 'ತಿ ಆರ್ಯ ಕುಳಾಚಿ ಆನಿ ದ್ರಾವಿಡ್ ಮುಳಾಚಿ' ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಶಿಕಯ್ಲಲಿ, ಶಾಳೆಂತ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಎಕಾ ಗಟಾಚಿ, ಎಕಾ ಸಮಾಜಾಚಿ ಬೊಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಫಕತ್ ತ್ಯಾಚ್ ಗಟಾಚೆ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚೆ ಭುರ್ಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಷಯಾಂತ್ ಬರೆ ಗೂಣ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲಿ ಹಿ ವಿಚಿತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಕ್ 'ದುಸ್ರಿ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಉಪೇಗಾಚಿ ನದ್ರೆನ್	
ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಸಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್! ಮೂಳ್ ಉತ್ರಾಂ ಲೆಗಿತ್ ತಶೆಂಚ್ ಉರ್ತಾತ್: ಫಕತ್ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಬದಲ್ ಜಾತಾ. ದೆಕಿಕ್: ಖಬರ್-ಖಬ್ರೆಕ್, ಉತರ್-ಉತ್ರಾಂನಿ ಪುಣ್ khobor=khobrek, utor=utranim/utran'ni ನಾಗರಿಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಪಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಪರ್ಜಳ್ಳಾ. ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಹಿಂದಿ, ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ಭಯ್ಣಿ ಭಾಸೊ ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾನ್, ಎಕಾಮೆಕಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ದೀಂವ್ಕ್ ವ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್.	ನಾಗರಿಂತ್ ಆಮಿ ಬರಯ್ತಾತ್ ಏಕ್ ಪುಣ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾತ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ದೆಕಿಕ್: ಉದ್ಕಾಂತ್ = ಉ+ದ+ಕ+ಆ+ನ್+ತ್ ಬರೊವ್ನ್ 'उद्कान्त्' ಮ್ಹಣ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಶುದ್ಧ್ ಲೇಖನಾಂತ್ 'ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ, ಉಠ್ಠ್ಯಾ, ಜಳ್ಳ್ಯಾ, ಘಾಣ್ಣ್ಯಾ, ಪಡ್ಡ್ಯಾ, ಸಲ್ಲೊ (ಸರ್ಲೊ), ಜಲ್ಲೊ, ಭಿತಲ್ಲೊ' ಹಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬರಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತಶೆಂಚ್ ದಿಂಬಿ, ಸ್ಯೆಂಬ್ ಬೀ ದಿಮಿ, ಸ್ಯೆಮ್ ಜಾಲಾಂ. ಸಂಸ್ಕೃತ್, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿಂತ್ ಕಷ್ಟ್, ನಷ್ಟ್, ಭವಿಷ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಕಶ್ಟ್, ನಷ್ಟ್, ಭವಿಷ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಕಶ್ಟ್, ನಶ್ಟ್, ಭವಿಶ್ಯ್ ಜಾಲಾಂ. ತಶೆಂಚ್ ಮರಾಠಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಹಿಸ್ಪಾ ಭಾಯ್ರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ದೆಕಿಕ್: ಊಠ್ (ಊಟ್), ವಳಖ್ (ವಳಕ್), ಆಠ್ (ಆಟ್). 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಮೊವಾಳ್' (soft) ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಮೊಗಾಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವರ್ಚೆಂ.

ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯತಾಯೆಚಿ ನದ್ರೆನ್	
ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದೆಮಿನ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಹೆಚ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ತರ್ ತಿಕಾ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ದರ್ಜೊ ಮೆಳ್ಳಾ.	ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಗೊಂಯಾತೂಚ್ ಚಡ್ ವಯ್ರ್ ಸರೂಂಕ್ ನಾ. ಆಜೂನೂಯ್ ರೊಮಿ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವ್ಹಡಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ ವಾಚ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಆಸಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತೂಚ್ ತಿಕಾ ಮಾನಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯತಾಯೆಚೆ ನದ್ರೆನ್	
ವಿದೇಶಾಂತ್ NRI ಭರ್‍ಸ್ಯಾಂಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀಯ್ ಹಿಂದಿ, ಆಮ್ಚಿ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಸ್ ಜಾಲಲ್ಯಾನ್, ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ವಳಕ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ದಿಸಾಳೆಂ 'ಸುನಾಪರಂತ್' ದೇವನಾಗರಿಂತೂಚ್ ಚಲ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೆ ವೀರ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್, ಫಾ| ಮಾಫೆಯಿ, ಮೊ| ದಾಲ್ಗಾದ್ ಆನಿ ಶೆಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಕ್ ಲೆಗಿತ್ ಹಿಚ್ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಫಾವೊ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾಲೆಂ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ 40-45 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಸಿಂಧು ದುರ್ಗಾಂತ್, ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂತ್, ಕಾರವಾರಾಂತ್, ಪುಣೆ ಆದಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮದೆಂ ಹಿ ಲಿಪಿ ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ 'ಕಥಲಿಕ್ಸ್ ಫೊರ್ ದೇವನಾಗರಿ' ನಾಂವಾಚೊ ಗಟ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲಾಗಿಂ ಹಾಡ್ಚೊ ಯತ್ನ್ ಕರೀತ್ ಆಸಾ.	ವೆಳಾಂಕ್ ನಾ, ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ವಾತಾರಾಂನಿ ಕಿತೆಂ ಜಾಯ್ತ್? ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಲೆ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ದೇವನಾಗರಿಚೆ ದಬಾವಾನ್ ಪುರಸ್ಕಾರಾಂ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಬಂದ್ ಕೆಲಾಂ. ಫಕತ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಆದಾರಾನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಚಲ್ತಾ ಕಿತ್ಲಿಶಿಂ ದೇವನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಛಾಪ್ಲಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಪುಸ್ತಕ್ ಘರಾಂನಿ ಲೆಗಿತ್ ನಾಂತ್ ಆನಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀಯ್ ಧೂಳ್ ಆರಾಯ್ತ್ ಆಸಾತ್. 'ಸುನಾಪರಂತ್' ಹೆಂ ಫಕತ್ ಏಕೂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ದಿಸಾಳೆಂ, ತರೀಯ್ ತೆಂ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಚಾರ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಪತ್ರಾಂ, ದಿಸಾಳಿಂ ಬೀ ಬರಿಂ ಖಪ್ತಾತ್.

3.2.3 ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟಾಂ ಆನಿ ಕದಂಬಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆ ಕಡೆ ಆಸಾ. ಭೊವ್ ಕರೂನ್ ವಿದೇಶಿ ಪಂಡಿತಾಂನಿ, ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೆ ಹೆಚ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ 'ಕಾನಾರೀ'	ಆತಾಂಚೊ ಕಾಳ್ ಮಾತ್ಸೊ ವೆಗ್ಳೊ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಲೋಕ್ ನಾಗರಿಚ್ ಶಿಕುಂಕ್ ತಯಾರ್ ನಾತ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಕಿತೆಂ ಶಿಕ್ತಲೆ? ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಸೂಯ್

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ಪ 'ಲಿಂಗ್ವಾ ಕೆನರಿಂ' ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಗೊಂಯಾಂಥಾವ್ನ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾಲಲ್ಯಾ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂಕ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲಲಿ. ದೆಖೂನ್ ಹಾಂಗಾ ಕನ್ನಡ್ ಭುಂಯೆಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಲೆ ಉಪರಾಂತ್ ತಾಂಣಿಂ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಹಿ ಲಿಪಿ ಆಪ್ಲಿ ಆಪಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ಲಿ ಆನಿ ತೀ ಫುಲಯ್ಲಿ. ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಮುಳಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಶೆಂಚ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಕಾನಡಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಆಸಾತ್, ಜಾಂಚೆಂ ಮಾಗಿರ್ ಕೊಂಕಣೀಕರಣ್ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜೀಕರಣ್ ಆನಿ ಆತಾಂ ಇಂತ್ರುಜೀಕರಣ್ ಜಾಲಾಂ. ದೆಖೂನ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಕಾನಡಿ ಭಾಶೆಕ್, ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಭುಂಯೆಕ್ ಅತೂಟ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ.	ಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಫಕತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ಪುರೊ. ಹಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕೊಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಲಿಪಿ ಶಿಕ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ತೆ ತ್ರಾಸ್ ಕೊಣ್ ಘೆತಾ!
ಉಪೇಗಾಚಿ ನದ್ರೆನ್	
ಕೊಂಕಣಿಚೆ 'ऍ ' ಆನಿ 'ऑ' ಚೆ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ದೋನ್ ಚಡಿತ್ ಕುರ್ವೊ ಆಸಾತ್. ಹೆ ವರ್ವಿಂ 'देव' ಆನಿ 'दॅवाक' ಹಾಚೆ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಜೋಡ್ ಅಕ್ಷರಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್ ಆಸಾ. ಕಾರಣ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ 'आमचो' ಹೆಂ ಉತರ್ 'आम्चो' ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ 'आमच्या'	'ऍ' ಆನಿ 'ऑ'ಚೆ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್, ಜಾಲ್ಯಾರೀಯ್ 'ज' ಆನಿ 'च' ಚೆ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಪರಿಂ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಕುರ್ವೊ ನಾಂತ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯೆಕ್ ಜಡ್ ಪಡ್ತಾ. ದೆಖೂನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಶೆವ್ಟಾಕ್ ಶೆಂಪ್ಡಿ ದಿಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ಜೆ ಪರಿಂ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಆಮಿ 'ಹಲಂತ್' ಕುರು (ಪಾಂಯ್ ಮೊಡ್)

ಖಾಶೆಲೆಪಣ್	ಉಣೆಪಣ್
ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನದ್ರೆನ್	
ಹೆಂ ಉತರ್ 'आम्च्या' ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಬರಯ್ಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್ ದಿಸ್ತಾ.	ದಿತಾತ್, ತಶೆಂಚ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಅರ್ದ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂಕ್ ಶೆಂಪ್ಡಿ ದಿಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ದೆಖುನ್ ವಾತ್ - 'वात्' ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ರಾತ್, ದೀಸ್- रात्, दीस् ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ತಮಿಳ್ ಭಾಶೆಂತ್ क, ख, ग, घ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಫಕತ್ ಏಕೂಚ್ ಅಕ್ಷರ್ ಆಸಾ: 'क' ತರೀ ಪುಣ್ ತಮಿಳ್ ಭಾಶಿಕ್ ಅಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಆಡ್ಕಳ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ವಾಚ್ತಾ!

ಲೋಕಪ್ರಿಯತಾಯೆಚೆ ನದ್ರೆನ್	
ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪಿ, ವಾಚ್ಪಿ ಆನಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಭೊವ್‌ಮತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾ ಆನಿ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಸ್ ವಾಚೂಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್, ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೆಗಿತ್ ವಾಚೂಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ರಗ್ಗೆ ನಾಸ್ತಾನಾ ಹಿ ಲಿಪಿ ಉಪೇಗ್ತಾತ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾಗ್ದಾಂ ಪತ್ರಾಂಚಿ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿ ಬರಿ ಖಿಪ್ ಆಸಾ. ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಳಾರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚೆ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ. ತೀ ಸೊಡೂಂಕ್ ಎಕ್‌ದಮ್ ಕಠಿಣ್, ಪಯ್ಲೊ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಯ್ಬಲ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತೂಚ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತಶೆಂಚ್, ಆತಾಂ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಹಿ ಲಿಪಿ ಫಕತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ (ಕರ್ನಾಟಕಾ) ನ್ಹಯ್, ಮುಂಬಯ್, ಗಲ್ಫಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿದೇಶಿ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಫಾಮಾದ್ ಆಸಾ.	ಕರ್ನಾಟಕಾಂತೂಚ್ ಕಾರವಾರ್ ಆನಿ ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂತ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ವಾಪರ್ಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಆಜೂನೂಯ್ ಆಸಾ. ಭೊವ್‌ಮತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾ! ತಾಂಚೆ ಲೋಕ್ ಸಂಖ್ಯೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಥಂಯ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಇತ್ಲಿ ವಾಡ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತಶೆಂಚ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಫಕತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ ಮಧೆಂ ಮಾತ್ ಮರ್ಯಾದಿತ್ ಉರ್ತಾ. ಹೆರಾಂಕ್ ವಾಚೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿ ಲಿಪಿ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಶಿಕ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ಕಿತ್ಲೆಶೆಂ ದರ್ಜೆದಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಫಕತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ವಾಚ್ತಲ್ಯಾ ಮದೆಂ ಮಾತ್ ಉರ್ತಾತ್. ದುಸ್ರ್ಯಾಂನಿ ತೀ ವಾಚೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೀ ಲಿಪಿ ಶಿಕೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರ್ಚೊ ತ್ರಾಸ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಪಡ್ತಾ.

4. ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿವಾದ್

ಲಿಪಿವಾದಾಕ್ ಚಿಟ್ಕೂನ್ ಆಸ್ಲಲೊ ನವೊ ವಾದ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಬೊಲಿವಾದ್. ಹೊ ವಾದ್ ನವ್ರೊ, ಕಾರಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಹೊ ವಾದ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ನಾಸ್ಲಲೊ. ಜೆನ್ನಾ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಹೆರಾಂಚಿ ಬೊಲಿ ಅಶುದ್ಧ್ ಮ್ಹಣ್ ರೆಕೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ, ತೆನ್ನಾ ಹೊ ಬೊಲಿವಾದ್ ಉತ್ಪನ್ ಜಾಲೊ. ಹಾಚೆರೂಚ್ ತೆಂಕೂನ್ ಆಸಾ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೊ ಮುದ್ದೊ. ಹೊ ವಾದ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೂನ್ ಘೆಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಮುಖೇಲ್ ಬೊಲಿಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ಹಾಂಚೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಶೆಂ ಕರೂಂಯೆತಾ ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ ಬರಯ್ಲಾಂ. ಹಾಚೇ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಕಶೆಂ ಹಾಡೂಂಕ್ ಜಾತಾ ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ ದಿಲ್ಯಾತ್. ಜರ್ ಆಮಿ ಏಕೂಚ್ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಲಿ ಆಸ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಥೊಕ್ತೆಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣೂಯ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಶಕ್ಯ ಆಸ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ ಘೆವ್ನ್ ಬಸೂನ್, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಆಮಿ ಆಡ್ವಳ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ.

4.1 ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ:

ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ಲ್ಯಾರ್, ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್, ಸಟ್ ಕರೂನ್ ಸಾಂಗ್ತಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂ ಬಾರ್ದೇಶಿ ಆನಿ ಸಾಷ್ಟಿ ಅಶ್ಯೊ ದೋನೂಯ್ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಲೆ. ಬಾರ್ದೆಶೀಂತ್ 'ಹೇ ಪಳಯ್, ಹಾಂವೆಂ ಕಾಲ್ ಹಾಡುಲ್ಲೆ ಮ್ಹಜೆ ವ್ಹಾಣೆ' ಹಾಚೆ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್, 'ಹಿಂ ಚೊಯ್, ಹಾಂವೆಂ ಕಾಲ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಗೆಲಿಂ ಜೊತಿಂ' ಅಶೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬಾರ್ದೆಶಿಂತ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಅಮ್ಕ್ಯಾನ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ. ಬಾರ್ದೆಶಾಂತ್ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಲೆಗಿತ್ ಆನಿಕ್ ಚಡ್ ಉಪ-ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡೆ ಜಣ್ ಬಾರ್ದೆಶಿ, ಸಾಷ್ಟಿ ಆನಿ ಇಲ್ಯಾಸಿ (ತಿಸ್ವಾಡೆಚಿ) ಅಶೆಂ ವಾಠಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬೊಲಿಯಾಂಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮಾಧವೀಬಾಯಿ ಸರ್ದೇಸಾಯ್ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ವಾಠಾರಾಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಮಾಲ್ವಣಿ ಆನಿ ಕುಡಾಳಿ ಬೊಲಿ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಧ್ಯಮ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಬಾರ್ದೆಶೀ, ಸಾಷ್ಟೀ, ಅಂತ್ರುಜೀ ಆನಿ ಕಾಣಕೋಣೀ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಕಾರ್ವಾರಿ, ಮಂಗ್ಳುರೀ, ಕೊಡ್ಯಾಳಿ, ಕಾಸರ್‌ಗೊಡೀ ಆನಿ ಕೇರಳಿ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್. ಯಶವಂತ್ ಸದಾನಂದ್ ಪಾಲೇಕಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಚೆಪಣ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ಥಳಾಂತರಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಸ ಮುಖೆಲ್ ಬೊಲಿಯೊ ಉಪ್ಜಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್: ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಉಪರಾಂತ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಘಡ್ನುಕೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ತೆ ಆದಿಂ ಏಕ್ ಆಸ್ಲಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಅಸೊ ವಾಂಟ್ಲಾ:

1. ಮಲಯಾಳಮ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊಪ್ಪಿ ಕೇರಳಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ್
2. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊಪ್ಪಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ್

3. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್

4. ಅರಬಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ನವಾಯ್ತಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್

5. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ್

6. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್

ಪೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯಾಂಚೆ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾತ್ - ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ ಆನಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ.

ಅ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ - ವಾಠಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ: ಸಾವಂತವಾಡಿಚಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಗೊಂಯ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಕಾರವಾರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಮಂಗ್ಳುರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೇರಳಾಚಿ ಕೊಂಕಣಿ. ಗೊಂಯಾಂತ್ - ಪೆಡ್ನೆಂಚಿ, ಬಾರ್ದೆಸ್ಚಿ, ಫೊಂಡೆಚಿ, ಸಾಶ್ಟಿಚಿ, ಕಾಣಕೊಣ್‌ಚಿ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಾಲಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಗಟ್ ಕರೂಂ ಯೆತಾ.

ಬ. ಸಮಾಜಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ: ಹಾಂತುಂ ಧರ್ಮಾಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾತ್.

1. ಧರ್ಮಾ ಪ್ರಕಾರ್: ಹಿಂದೂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಮುಸಲ್ಮಾನಾಂಚಿ ಬೊಲಿ ತಶೆಂಚ ಬಾರ್ದೆಸ್ಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಸಾಶ್ಟಿಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಉಲಯ್ತಾತ್

2. ಜಾತಿ ಪ್ರಕಾರ್: ಹಿಂದ್ವಾಂ ಮದೆಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಭೌಸಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಫರಕ ಆಸಾ.

ದೆಕಿಕ್:

ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್: "ತಾಚೊ ಚಲೊ, ತಾಂಗೆರ್ ಜೆವ್ಲೊ ಆನಿ ಘರಾ ಆಯ್ಲೊ"

ಭೌಸಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್: "ತೆಚೊ ಚೆಡೊ, ತೆಂಗೆರ್ ಜೆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಘರಾ ಯೆಯ್ಲೊ"

ಹ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಅಶ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಮೆಳ್ತಾತ್: ಪೆಡ್ನೆಂಚಿ, ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ, ಸಾಶ್ಟಿಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ, ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ, ಭೌಸಾಂಚಿ, ಕುಣಬ್ಯಾಂಚಿ, ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ, ಕಾಣಕೊಣ್‌ಚಿ, ಕಾರವಾರ್ಚಿ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ರಾವ್ಪಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಚ್ಯಾ ಭಟಾಂಚಿ, ಜಶೆ ಮರಾಠೆ, ಜೋಶಿ ಆದಿ.

ಥೊಡೆ ಜಣ್ ಥಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಸಾತ್ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ತ್ಯೊ ಅಶ್ಯೊ: ಬಾರ್ದೆಶಿ, ಸಾಶ್ಟಿ, ಅಂತ್ರುಜಿ (ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಬೊಲಿಯಾಂಕ್ ಚುಕೂನ್ 'ಗೋವನೀಸ್' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್). ಕಾರವಾರಿ, ಮಂಗ್ಳುರಿ ಆನಿ ನವಾಯ್ತಿ. ಥೊಡೆ ಫಕತ್ 'ಗೊಂಯ್ಚಿ ಭಾಸ್' ಆನಿ 'ಮಂಗ್ಳುರ್ಚಿ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಗಟ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ತೀನ್ ಮುಖೆಲ್ ಸಾಹಿತ್ತಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ ಪರ್ಜಳ್ತಾತ್. ತ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್:

1. ನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲೆಲಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿ

2. ರೊಮಿಂತ್ ಬರಯ್ಲೆಲಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಬಾರ್ದೆಶಿ ಕೊಂಕಣಿ

3. ಕಾನಡಿಂತ್ ಬರಯ್ನಲಿ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿ

ಅಶೆ ತರೆನ್ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಆಸಾತ್. ಆತಾಂ ಹಾಂಚೆ ಮದ್ಲಿ ...ಯ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಚಿ?

.2 ಬೊಲಿಯಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಉದರ್ಗತಿಂತ್ ಆಡ್ಸಳಿ:

ಅದ್ಮಾಸಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ ಪ್ರಾಕೃತ್/ ...ಪಭ್ರಂಷಾ ಥಾವ್ನ್ ಪುಟೂನ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತಾಂತೂಂ ತತ್ಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂ ತಿಸೆಂ ತಶೆಂಚ್ ...ಬಾಳ್‌ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂ ಆಪ್ಲಾಂ ಮದೆಂ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ದೆಖೂನೂಚ್ ...ರ್ ತಿಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚಿ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡಿ ಧೂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾತ್. 15 ತೆ 16ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ...ರೆನ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ರಾಜಾನ್ ತಿಕಾ ತೆಂಕೊ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾ. ತಿಚ್ಯಾ ಖಾಸಾ ರಾಯ್ ಪುತಾಂನಿ- ...ಷ್ಟ್ರಕೂಟ್, ಕದಂಬ್, ಶಿಲ್ಹಾರ್ ಬೀ ಹಾಂಣಿ ತಿಕಾ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕೂಂಕ್ ನಾ. ...ಕಾ ಏಕ್ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್, ರಾಯ್ ಜರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಿಕ್ ಆಸ್ಲಲೊ, ತಾಚಿ ಪರ್ಜಾ ...ವ್‌ಮತಾನ್ ದುಸ್ರೆ ಭಾಶೆಚಿ ಆಸ್ಲಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಪಿ ಯುರೋಪಿ ...ಸ್ತೀ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ನಾರ್ ಆಸ್ಲಲೆ, ಜಾಂಣಿಂ ಆಪ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಥಳಾವೆ ಕೊಂಕಣಿ ...ಭಾಶೆಚೊ ಆಧಾರ್ ಘೆತ್ಲಲೊ. 1556ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ಏಕ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ...ಪ್ಲೊ ಆನಿ 1550 ತೆ 1675 ವ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಛಾಪ್ಲಿಂ. ...ಪುಣ್ ಮಾಗಿರ್ ಆಯ್ಲಲ್ಯಾ ಮಾರೆಕಾರ್ 'ಇಂಕ್ವಿಜಿಶಾನಾ' (1684-1895) ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ...ವಾಪ್ರಾಚೆರ್ ಬಂದಿ ಪಡ್ಲಿ. 17ವ್ಯಾ ತೆ 19ವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ದಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ...ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್ ಕಾಳ್ಕಾಂತ್ ಜಿಯೆಲಿ. ಮಾಗಿರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ 1858ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ದೊ| ...ಕುಂಞ ರಿವೇರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ'ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ನಿಬಂಧಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ತುಸ್ತ್ ಕರೂನ್ ಸಮಸ್ತ್ ...ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲೆ ಭಾಶೆಚಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರುಂಕ್ ಉಲೊ ಮಾರ್ಲೊ. ಹ್ಯಾಚ್ ...ಉಲ್ಯಾಕ್ ಜಾಪ್ ದೀವ್ನ್ ಮೊ. ದಾಲ್ಗಾದಾನ್ ಆಪ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ-ಪುರ್ತುಗೆಜ್ (1893) ಆನಿ ...ಪುರ್ತುಗೆಜ್-ಕೊಂಕಣಿ (1905) ಶಬ್ದಕೋಶ್ ರಚ್ಲೊ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಫಾ| ಮಾಫೆಯಿನ್ ...ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕೊಂಕಣಿ (1883) ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ (1885) ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ರಚ್ಲೊ.

ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ಹಿಂದ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದೋನ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ...ದವರ್‌ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ, ಆಡ್‌ನಾಂವಾಂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬದ್ಲೂನ್ - ಹ್ಯಾ ದೋನೂಯ್ ...ಸಮಾಜಾಂ ಮದ್ಲೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ತುಟ್ಲೊ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಚೆಪ್ಲೆಂ ಆನಿ ...ಹಿಂದ್ವ್ಯಾಂನಿ ಆಪುಣುಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ವೇಂಗ್ ಮಾರ್ಲಿ. ತರ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವರ್ಚಿ ...ಗಜಾಲ್ ಹಿ ಕಿ, ಜರ್ ಪೊರ್ನ್ಯಾ ಕಾಬಿಜಾಂತ್ - ಬಾರ್ದೇಸ್, ತೀಸ್ವಾಡಿ, ಸಾಶ್ಟಿ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ...ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಂಗ್ಲಿ. ತರ್ ನವ್ಯಾ ಕಾಬಿಜಾಂತ್ - ಪೆಡ್ಣೆಂ, ಸತ್ತರಿ, ದಿವ್ಚಲೆಂ, ಪೊಂಡೆಂ, ...ಕಾಣಕೊಣ್, ಸಾಂಗೆಂ... ಶೆಜಾರ್ಚೆ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್, ಹಿಸ್ಪಾ ಭಾಯ್ರ್ ಮರಾಠಿ ...ಉತ್ರಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಆಮ್ಚೆ ಸಾದೆ ಸೊಂಪೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಚಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ...ಉತ್ರಾಂ ರಿಗ್ಲಿಂ. ಹೊ ದಾಕ್ಲೊ ಮೊ. ದಾಲ್ಗಾದ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶಾಚೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ ದಿತಾ.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಬರ್‍ಪಾ ರೂಪಾಂತ್ ಆನಿ ಉಲೊವ್ನ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿ ದವರ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಹಿಂದ್ವಾಂನಿ ಉಲೊವ್ನ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಶಿಕೂನ್ ತೀ ಜೀವಾಳ್ ದವರ್ಲಿ. ಅಸಲೆ ಅರ್ದೆಕುಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಂತ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಿಚ್ಯಾ ಕುಳಾರಾ ಜಿಯೆಲಲಿ.

4.3 ಲಿಪಿವಾದ್:

ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಲಿಪಿ ವಿಶಿಂ ಮೊ| ದಾಲ್ಗಾದ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ "ಏಕೆ ಪೂರ್ವೆ ಕಡ್ಲೆ ಭಾಶೆಕ್ ಖಿಂಯ್ಚೆಯ್ ಅಸ್ತಂತಿ ಭಾಶೆ ಕಡಸೂನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆಪ್ಲೆ ಸ್ವತಾಚೆ ದೇವ್‍ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತೂಚ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ವ ತಿಕಾ ಸಮಾನ್ ಆಸ್ಲಲೆ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ತಿಚೆಂ ಸಮೀಕರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪಡ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೀ ಅಶಿ ಏಕ್ ತರಾ ವಾಪರೂನ್ ಕರ್ಚಿ, ಜೀ ತರಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆವಯ್ಚೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ದೇಶೀ ಭಾಸಾಂ ಖಾತಿರ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಧ್ವನಿ ಬರೆತರೆನ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್. ತರೀ ಅಸ್ತಾನಾ ತೀ ಏಕ್ ದ್ರಾವಿಡಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಭಾಸ್ - 'ಕೊಂಕಣಿ' ತರ್ ಆರ್ಯವಂಶಾಂತ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ತಿಚಿ ಲಿಪಿ ದೇವನಾಗರಿಚ್ ಆಸೂಂಕ್ ಫಾವೊ, ಜಶಿ ತಿಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಯ್ಣ್ ಭಾಸಾಂಚಿ ಆಸಾ".

ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ವೀರ್ ದೊ. ಲುವಿಸ್ ಇನಾಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞ್ಞಾ ಉರ್ಫ್ 'ಆಬ್ರಾಂವ್' ಹಾಂಣೆ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಫುಡಾರ್ ಪಳೊವ್ನ್, ತೆನ್ನಾಚ್ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ದಾಂತ್ ಲಿಪಿಯೆಚ್ಯಾ ವಾದಾವಿಶಿಂ ದೇವ್‍ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ವಕಾಲತ್ ಕರೂನ್ ಮ್ಹಣ್ಲಲೆಂ, "ದುಬಾವ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಮ್ಚೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಕುಳ್ಯೆಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ತಿಚಿ ಆವಯ್ ಆಜಿಯೆನ್ ನ್ಹೆಸ್ಚೆಂ ದೇವನಾಗರಿ ಕಾಪಡ್ ಭೋವ್ ಸೊಬ್ತಲೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಘನ್ ಚಡ್ತಲೆಂ".

ದೊ| ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, 'ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೊ ತೆಂಕೊ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ನಾ ಆನಿ ಸರ್ವ್ ಹಿಂದ್ವಾಂಚೊ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ನಾ, ದೆಖೂನ್ ರಾಜ್‍ಭಾಸ್ ಕಾಯ್ದೊ ಕಾಗ್ದಾರ್ ಉರ್‍ಲಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಕಡೆನ್ ಚಾರ್ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಕಾಳಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸ್ಲಲಿ ನಾಂವಾಚ್ಚಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿ ಭಾಯ್ರ್ ಮಾರ್ಲಿ ಆನಿ ಶೆಂಬರ್ ವರ್ಸಾಂಚಿ ಸಯ್ತ್ ಪರಂಪರಾ ನಾಸ್ಲಲಿ ಆನಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ನಾಕಾ ಆಸ್ಲಲೆ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಭಿತರ್ ಘುಸಯ್ಲಿ, ರಿಗಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಯ್ತ್? ' ಹಾಕಾ ಜಾಪ್ ದೀವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗೂಂಕ್ ಜಾತಾ ಕೀ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ 900-1000 ವರ್ಸಾಂಚಿ ಪರಂಪರಾ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಕಾಂಯ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಹಿ ಪರಂಪರಾ ಸತತ್ ಉರ್ಲಿ ನಾ. ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ತೀ ಪರಂಪರಾ ತುಟ್ಲಿ. ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬರಯ್ಲಲೊ ದೇವನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಶೀಲ್‍ಲೇಖ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಾಂತ್ ಗೊಮಟೇಶ್ವರಾಚ್ಯಾ ಪಾಂಯಾಂಥಳಾ ಕಾಂತಯ್ಲಲೊ ಮೆಳ್ತಾ. ದೊ| ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ಶೀಲ್ ಲೇಖಾಚೊ ಕಾಳ್ 1116-1117 ಕ್ರಿ.ಉ. ಜಾಯ್ತ್. ತಶೆಂಚ್ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಚ್ಚಿಚೆ ಡಚ್ ಗವರ್ನರ್ (ರಾಜಪಾಲ್) ವೊನ್‍ರೀಡ್ ಹಾಣೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ವನಸ್ಪತಿಂಚೆರ್ ಏಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಲಲೊ. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೆ ಸುರ್ವಾತೆಕ್ ತೀನ್ ಕೊಂಕಣಿ ವೈಜಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್‍ಪತ್ರ್ ಆಸಾ - ವಿನಾಯಕ್ ಪಂಡಿತ್, ಅಪ್ಪು ಭಟ್ ಆನಿ ರಂಗಾ

ಸ್ಟೆಟ್. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ 'ಹೊರ್ತುಸ್ ಇಂಡಿಕುಸ್ ಮಲಬಾರಿಕುಸ್' 1678 ವರ್ಸಾ ಛಾಪ್ಲಲೊ, ಬಾರಾ ಖಂಡಾಂಚೊ ಗ್ರಂಥ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಆಸಾ. ಹಾಲಿಂಚ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಚ್ಚಿಚ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರೂನ್ ಪರ್ತ್ಯೂನ್ ಛಾಪ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸುರು ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಖಬರ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. ತರಿ ಪುಣ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ ಖರೆಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಚಡ್ ವಾಡಾವಳ್ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರಕಾಂ ವರ್ವಿಂ, ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಜಾಲಿ, ಜೇ ಆಜೂನ್ ಮೆರೇನ್ ತಿಗೂನ್ ಆಸಾ.

ಜೆನ್ನಾ 1939 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಪಯ್ಲಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಭರ್ಲಲಿ, ತೆನ್ನಾ ಕೊಣೆಂಯ್ 'ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ' ವಿರೋಧ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ದುಸ್ರೆ ವಾಟೆನ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚ್ಯಾ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ರೂಪಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂಯ್ ನಾ. ಜರ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಿತೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆನಿ ಭೊಂವ್ತಣ್ಯಾ, ಕೊಂಕಣಿ ವಾತಾರಾಂತ್ ಏಕ್‌ಮತಾನ್ ನೆಟಾನ್ ಕೊಂಕಣಿಖಾತಿರ್ ಕಿತೆಂ ತರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಜ್ ಆಮ್ಚಿ ಹಿ ಗತ್ ಜಾತಿ ನಾ. ಲಿಪಿಯೆ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾ ವಿಶಿಂ ಜೊ ಘುಸ್ಪಾ ಗೊಂದೊಳ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ರಚ್ಲಾ, ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಆಜ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಸಾರ್ಕಿ ಚಲನಾ ಆನಿ ಆಜೂನೂಯ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ ಮಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಉರ್ಪಾಟೆಂ, 'ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಲಿಪಿ ಸಂಭಾಳುಂಯಾ' ಆನಿ 'ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ನಾಕಾಚ್' ಮ್ಹಣ್ಲೊ ನವೊ ವಾದ್ ಸುರು ಜಾಲಾ.

4.4 ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ನಾಕಾಚ್:

ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ನಾಕಾಚ್ ಮ್ಹಣ್ಪಿ, ಕೊಂಕಣಿಚೆ ದರೇಕೆ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಸಮಾನ್ ದರ್ಜೊ ದಿಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕಾ ಫುಲಾಂಚ್ಯಾ ಮಳ್ಯಾಪರಿಂ, ಜಂಯ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳಿಂ ತರೆಚಿಂ ಫುಲಾಂ ಫುಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಮಳ್ಯಾಚಿ ಸೊಭಿತ್‌ಕಾಯ್ ವಾಡಯ್ತಾತ್. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ ಥಾಪೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾಲಾಂ. ದೆಖೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೆಂ ಪಿಶೆಂ ಸೊಡೂನ್, 'ವಿವಿದತಾಯೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್' ಹೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಮನಾಂತ್ ದವರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯೆಚ್ಯಾ ದರೇಕ್ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಸಮಾನ್ ನದ್ರೆನ್ ಪಳೊವ್ಯಾಂ.

ಹಾಚೆರ್ ಮ್ಹಜೊ ಖರ್ ವಿರೋದ್ ಆಸಾ. ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ವೆಗ್ಳ್ಯೊಚಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಕರ್ಲ್ಯೊ? ಅರ್ದ್ಯೊ ವೇಳ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಆನಿ ಬೊಲಿಯಾಂಚೊ ಅಣ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ವೆತಲೊ. ಚಾಳೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ, ಹಾಂತುಂ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ರೂಪಿ ಕಶಿ ಕರೂಂಯೆತಾ ಹಾಚೆರ್ ವಿಚಾರ್ ಕರ್ಚೆ ಬದ್ಲಾ ಆತಾಂಚೆ ಥೊಡೆ ಪಂಡಿತ್ 'ಏಕೂಚ್ ಲಿಪಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್?' ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾತ್. 'ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ ಫುಲುಂದಿತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ತರಾ ಉರುಂದೀತ್'. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಕ್ 'ಬಾಮಣ್‌ವಾದ್' ಅಶೆಂ ನಾಂವ್ ದೀವ್ನ್ ತಿಚೆ ಪ್ರಗತಿಂತ್ ಆಡ್ವಳಿ ಹಾಡೂನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾತ್

ಆನಿ ತೇಂಯ್ ತಿಚೆ ಖಿದ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆವಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪುತಾಂ ಧುವಾಂನಿ. ಎಕೆ ವಾಟೆನ್ ಆಮಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಭಾಶೆಖಾತಿರ್ ಝುಜೂನ್ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ದುಸ್ರೆ ವಾಟೆನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್, ಮರಾಠಿ-ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೆಜ್-ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ದಿಸಾನ್‌ದೀಸ ವಾಡ್ಟೂಚ್ ಆಸಾ. ಅಮ್ಚೊ ಹೊಚ್ ವಿಭಾಜಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ಪಳೊವ್ನ್‌ಚ್ ಮರಾಠಿವಾದಿ ಆಮ್ಚೆ ಭಾಶೆಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಾ, ಲಿಪಿ ನಾ, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಭಾಸೂಚ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚೆರ್ ಕಿಜಿಲಾಂ ಮಾರಿತ್ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ಸಂದೇಶ್ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬಾಂದೇಕರ್ ಹಾಣೆಂ ಮ್ಹಣ್ಲೆ ಪರಿಂ, ಜಂಯ್ 450 ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಕಿ ಸತ್ತೆ ಸಕ್ಲಾ ರಾವೂನ್ ಆಮಿ ಭಾಸ್ ಬದ್ಲಲಿ ನಾ, ಥಂಯ್ ಹಾಂಕಾಂ ಕೊಣ್ ಮಿಟ್ ಘಾಲಿತ್'? ಆದ್ಲೊ ಕಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಿದ್ದ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಗೆಲೊ ಆನಿ ಆತಾಂ ಜೆನ್ನಾ ಆಮ್ಚೆ ಭಾಶೆಕ್ ಸಗ್ಳಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ, ಆಮಿ ಅಂತರ್ ಝುಜ್ ಝುಜೂನ್ ಆಸಾತ್.

'ವಿವಿಧತಾಯೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್' ಹಿ ಕಲ್ಪನಾ ಬರಿ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ರೂಪಾಂತ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್, 'ಮಡ್ಡ್ಯಾಳಾಚ್ಯಾ ಸುಣ್ಯಾ ಭಾಶೆನ್, ನಾ ಘರಾಚಿ, ನಾ ಘಾಟಾಚಿ' ಜಾಲ್ಯಾ. ಹಿ ಚತ್ರಾಯ್ ದವರ್ಚಿ. ವಿವಿಧತಾಯೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಜಾಯ್ ತಶಿ ಘಾಸ್' ವ 'ಅಶೆಂಯ್ ಬರಯ್' 'ತಶೆಂಯ್ ಬರಯ್' 'ಕಶೆಂಯ್ ಬರಯ್' ಮ್ಹಣ್ಲೆ ಪರಿಂ ಜಾಲಾಂ. ಫಕತ್ ಭಾಸ್ ಜಿವಿ ದವರೂಂಯ್ಯಾ, ಅರ್ಧಿ ಮೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ಕಾಂಯ್ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ನಾ. ತಿಕಾ ಕಶಿನಾ ಕಶಿ ಜಿವಿ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ, ಪ್ರಗತಿಚಿ, ಉನ್ನತಿಚಿ, ಉದರ್ಗತಿಚಿ ವ ವಾಡಾವಳಿಚಿ ಖಂತ್ ನಾಕಾ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ 'ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾರೂಯ್ ಕಾಂಯ್ ಅಡ್ಚಳ್ ನಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತೀ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಏಕ್ಷಮೂಚ್ ಲಾಗಿಂ. ತಿಚಿ ಮಾಮ್ಚಿಭಯ್ಣ್. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಸ್ ತೀ ಅದಿಕ್ ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಸಾಂಗಾತಾ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಲೆಗೀತ್ ಫುಲೊಂವ್ಯಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ 50 ಟಕ್ಕೆ ಪರಸ್ ವಯ್ರ್ ಮರಾಠಿ ವಾಚ್ಚಿ, ತೊಂಡಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿ ಉಲೊವ್ನ್ ಆನಿ ಕಾಗ್ದಾರ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಬರೊವ್ನ್ ವೆಪ್ಪಾರ್ ಕರೀತ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚಿ ದೇಕ್ ಘೆವ್ಯಾಂ ತರ್!

ದೆಖೂನ್ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಯ್ಯಾ. ನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್, ರೊಮಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ಆನಿ ಕನ್ನಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ ಅಸಲೆ ಉಪ ಸಮಾಜ್ ಕರ್ಚೆ ನಾಕಾತ್. ಜೆ ಪರಿಂ ಅರಬಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಹಿಂದಸ್ತಾನಿ ಬರೊವ್ಚಿ, ಆನಿ ಅರಬಿ, ಫಾರ್ಸಿ, ತುರ್ಕಿ ಶಬ್ದಾವಳಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಉತ್ರಾಂ ಘೆವ್ಚಿ ಆಪ್ಲೆ ಭಾಶೆಕ್ ಉರ್ದು ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಉತ್ರಾಂ ಘೆವ್ನ್, ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಬರೊವ್ಚಿ ಆಪ್ಲೆ ಭಾಶೆಕ್ ಹಿಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಅಸಲೆ ವಾಂಟೆ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಆಮಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ದಿಂವ್ಚೆ ನಾಕಾತ್. 'ಎಕ್ವಟಾಂತ್ ಬಳ್ ಆಸಾ' ಹೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಆಮಿ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಚಾಳೀಸ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಖಂಯ್ ಚೂಕ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭೊಗ್ಸಾಣೆಂ ಮಾಗೂಂಯ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ವಾಡಾವಳಿ ಖಾತಿರ್ ವಾವ್ರೂಂಯ್ಯಾ.

'ವಿವಿಧತಾಯೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್' ಮ್ಹಣೊನ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಸಮಾನ್ ದರ್ಜೊ ದಿಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ಲಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಿಕಾಂಚೊ ಇರಾದೊ ಕಿತೆಂ? ಪುರಸ್ಕಾರಾಂ ಜಿಕೊನ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿ ಚಡಾಂತ್ ಚಡ್ ಖಪ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ತಾಂಚೊ ಸುವಾರ್ಥ್ ತರಿ ನ್ಹಯ್ ಮೂಂ!

ಭಾಶೆಕ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಶಿಕ್ಷಣೆಕ್ ಮಳಾರ್, ಸರ್ಕಾರಿ ವೆವ್ಹಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ವ ಚಾರ್ ಚವ್ಗಾಂ ಮದೆಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ, ಬರಯ್ತಾನಾ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಮಂಗ್ಳುರ್ಕಾರಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಉಲೊವ್ನ್ ಆನಿ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂನಿ ಬಾಮಣಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಉಲೊವ್ನ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ. ಪ್ರಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಭಾಸ್, ಆಸಾ ತಶಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಾತ್ಮಕ್ ಉರನಾ, ತಿ ಪ್ರಗತ್ ಜಾಯ್ತ್ ವೆತಾ. ಪುಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ಹಿ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚಿ ಗರಜ್. ಎಕ್ಲ್ಯಾ ದೋಗಾಂಚಿ ಗರಜ್ ನ್ಹಯ್. ದೆಖೊನ್ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪರಿಷದೆಂತ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ, ಭಾಶಾಮಂಡಳಾಂನಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂ ವೆಳಾರ್ ಝುಗಡ್ಚೆಂ ಸೊಡೊನ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಚಡ್ ಭರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ಜರ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ತಿಚ್ಯಾ ಭಯ್ಣ್ ಭಾಸಾಂ ಇತ್ಲೊ ಮಾನ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಅಖ್ಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾನ್ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

4.5 ವಿಭಾಜಿತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್:

ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂ ಮದೆಂ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಪಾಂವ್ಡೊ ದೀವ್ನ್ ಫಾ| ಮಾಥೆವ್ ಆಲ್ಮೇದಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾಂ "ಕೊಂಕಣಿ ಹಿ ಏಕ್ ಆಧುನಿಕ್ ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯ ಗಟಾಂತ್ಲಿ, ಇಂಡೋ-ಯುರೋಪಿ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್, ಜಿ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಹಾಲಿಂಚ್ ತೀ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಹಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊವ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಗೊಂಯಾಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾ ಭೊಂವ್ತಣಿ ಆಸ್ಲಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕಾ, ಕೇರಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ-ದರ್ಯಾ ತಡೇಕ್ ಆಸ್ಚಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಆಸಾತ್. ತಿಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾ ಕಡೆ ಆಸಾ ಆನಿ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡಿಕ್-ಪ್ರಾಕೃತ್ ಆನಿ ಅಪಭ್ರಂಶಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ತೀ ಉಪ್ಜಲ್ಯಾ. 1975 ಡಿಸೆಂಬರಾಂತ್, ತೀ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿನ್ ತಿಕಾ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾ".

ಪರ್ಲೆಸಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಲನಾಂ ಜಾತಾತ್ ತೆನ್ನಾ ನಾಂವ್ ಫಕತ್ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಲನ್'. ಪುಣ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಚಾರ್. ಮಂಗ್ಳುರ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ಕಾರ್ ಹಿಂದೂ, ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಹಿಂದೂ... ಹೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕೆನ್ನಾ ಕೆನ್ನಾ ಮರಾಠಿ ಸಮ್ಮೇಲನಾಂತ್, ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಲನಾಂತ್ ವ ಗುಜರಾತಿ ಸಮ್ಮೇಲನಾಂತ್ ದಿಶ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ. ಘಡಿಯೆ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚಿ ಹಿಚ್ ವಿಭಾಜಿತ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪಳೊವ್ನ್ 1939 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಪಯ್ಲಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬಸ್ಕಾ ಜಮ್ಲಲಿ, ತೆನ್ನಾ ಮಾಧವ್‌ಬಾಬಾನ್ 'ಏಕ್ ಭಾಸ್, ಏಕ್ ಲಿಪಿ, ಏಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಏಕ್ ಸಮಾಜ್' ಹೆಂ ಸೂತ್ರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ಅಸೊ ವಾಂಟ್ಲಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಿಕ್ ಸಮಾಜ್ ಭಾರತಾಂತ್

ವ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಖಂಯ್ ಆಸ್ಚೊ ನಾ. ಹಾಲಿಂಚ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಸಿಂಧೂದುರ್ಗ್, ಗೊಂಯ್, ಕಾರ್ವಾರ್ ಆನಿ ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ ಹೆ ವಾಠಾರ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ 'ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕೊಂಕಣ್' ವ 'ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶ್' ಘಡೊಂವ್ಚಿ ಸಪ್ನಾಂ ಪಳಯ್ತ್ ಆಸಾತ್. ಹೊ ಭೂಗೋಲಿಕ್ ಎಕ್ವಟ್ ಹಾಡ್ಚೆ ಪರಸ್ 'ಭಾಶಿಕ್ ಎಕ್ವಟ್' ಆಮಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಹಾಡೂಂಯಾ. ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕೆನ್ನಾಚ್ ಘಡ್ಚೊ ನಾ. ತಾಚೆ ಬದ್ಲಾ ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಘಡೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪುಣ್ಯ ಕಾಮಾಂತ್ ಜೀವ್ ಖರ್ಚುಂಯಾ. 'ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಚಿ' ಸಪ್ನಾಂ ಸೊಡೂನ್ 'ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಖಾತೀರ್ ಝುಜ್ಜ್ಯಾರ್ ಅದಿಕ್ ಬರೆಂ. ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ದೇಸಾ ಕಡೆ, ಗೊಂಯಾ ಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ದವರೂಂಯೆತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ 'ಅನ್‌ಗೊಂಯ್ಕಾರ್' ಮ್ಹಣೂನ್ ಗಾಳಿ ದಿಂವ್ಚೆ ಸೊಡೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಆಮಿಯ್ ಹೆ ಭುಂಯೆಚೆ, ಅದ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಲಿಪಿಯೆ ಖಾತಿರ್ ಆನಿ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ಝುಗಡ್ತಾತ್, ಜೆನ್ನಾ ಆಮ್ಚೊಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ್ ಜಾತಲೊ,

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಜಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ತಾಂತೂಂ ಬದ್ಲಾವ್ ಹಾಡ್ಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಭೌಸಾಂಕ್ ತೀ ಏಕ್ 'ದುಸ್ರಿ ಭಾಸ್' ಕಶಿ ದಿಸ್ತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತರ್ನಾಟೆ ಘರ್ಗ್ಗೆ ಶಾಳೆಂತ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕೂನ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರೂನ್ ದಿಸ್ಪಟ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಉಲೊವ್ನ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ನೆಮಾಳಿಂ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ ವಾಚೂನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ದೆಖೂನ್‌ಚ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಜೀ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ತಾಂತುಂ ಬದಲ್ ಹಾಡೂಂಕೂಚ್ ಜಾಯ್.

4.6 ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಶೆಂ ಕರ್ಚೆಂ?

ಹ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಶೆಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್, ದೊ. ಸು. ಬಾ. ಕುಳಕರ್ಣಿ, ದೊ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್, ದೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಶೆಕಿಂ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಿಕರಣಾವಿಶಿಂ ಮ್ಹಜೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿಲಾ.

4.6.1 ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್:

ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾವಿಶಿಂ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, 'ತಿಚ್ಯೊ ಕಿತ್ಲ್ಯೊಯ್ ತರಾ ಆಸ್ಲ್ಯೊ ತರೀ, ಡೊ. ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ತಿಗೆಲೆ ಸಾಮಾನ್ಸ್ ಸಭಾವ್‌ಗೂಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂತ್ ಸಾರ್ಕೆ ಆಸಾ. ದೆಖೂನ್ ತಿಚ್ಯೊ ಆನಿ ಪೋಟ್‌ಭಾಸ್ ಕರ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ನವಿ ಬೊಲಿ ರಚ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕರೂಂಕ್ ಭೊವ್. ಮಾಧವ್‌ಬಾಬ್ ಶಾನಭಾಗ್ ಹಾಂಣಿ ಜೊ ಉಪಾಯ್ ರಚಯ್ಲಾ ತೊಚ್ ಖರೊ. ಆಮಿ ಜಣೆಕ್ಲೆ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯೊ ಭಾಂಗರಾಚ್ಯೊ ಮ್ಹೊರೊ ಬಾಜಾರಾಂತ್ ಹಾಡೂಂಯಾ. ತಿಜೊರೆಂತ್ ಚಾವಿಯೆ ಕುಲ್ಪಾಂತ್ ದವರ್ಚೆಂ ನಾಕಾ. ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ತಾಂಚಿ ಥಂಯ್ ಫಾರಕ್ ಜಾವ್ನ್, ಜೀ ಮ್ಹೊರ್ ಬರಿ ಚಲ್ತಾ, ತೀ ಆಪ್ಶಿಂಚ್ ಲೋಕ್ ಹಾತಾಂತ್ ಘೆತಲೊ. 'ಮ್ಹಜಿ ಮ್ಹೊರ್ ಬರಿ, ಮ್ಹಜಿ ಮ್ಹೊರ್ ಖರಿ'' ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣೂನ್ ಹಟ್‌ವಾದ್ ಕರ್ಚಿ ನಿಕಾಲೂಸ್ ಗರಜ್ ನಾ'.

ತಶೆಂಚ್ ಮುಖಾರ್ ತೆ ಮ್ಹುಣ್ತಾತ್. ಭೋವ್ ದಿನಕರ್‌ಬಾಬ್ ದೇಸಾಯ್ನೆ ಮ್ಹುಣ್ಣೆ ಭಾಶೆನ್, "ಆಮಿ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹುಯ್ಣಾಳೆಂ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕಾಡೂನ್, ತಾಂತುಂ ಫಕತ್ ಕಾಣಿಯೊ ಆನಿ ನವಲ್‌ಕಥಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ತ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಯೆತಾ ತೆ ತರೆನ್ ಬರಂವ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ತಶ್ಯೊಚ್ ಛಾಪ್ಚ್ಯೊ ಮ್ಹುಣ್ತಚ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ರುಚ್ತಾ ಆನಿ ಮಾನ್ತಾ ತಸಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಲಿ". ಶಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚಿ ಹಿ ಯೆವ್ಜಣ್ ಸದ್ಯಾ ಚಾಲೀಂತ್ ಹಾಡೂಂಕ್ ಮಾತ್ರೆ ಕಶ್ಟ್, ಕಾರಣ್ ಆಮಿ 'ಏಕ್ ಲಿಪಿ' ಮ್ಹುಣ್ಲೆ ಅಜೂನ್ ಮೆರೇನ್ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ನಾ.

4.6.2 ದೊ. ಸು.ಬಾ. ಕುಳಕರ್ಣಿಚೊ ವಿಚಾರ್:

ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಕುಳಕರ್ಣಿಬಾಬ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿವಿಶಿಂ ಅಶಿ ಮ್ಹಾಯಿತ್ತಿ ದಿತಾತ್: "ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹ್ಯೊ ದೊನೂಯ್ ಭಯ್ಣ್ಣಿ ಭಾಸೊ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀ ಅಪಬ್ರಂಷಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಲ್ಯೊ. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ, ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ತಶೆಂಚ್ ತಾಂಣಿ ವಸ್ತಿ ಕೆಲ್ಲಿ ಭೂಂಯ್ ಕೊಂಕಣಾಪರಸ್ ಚಡ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ಮರಾಠಿಭಾಸ್ ಚಡ್ ವೇಗಾನ್ ವಿಕಸಿತ್ ಜಾಲಿ. ತೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ವತಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ತಾನ್‌ಭೂಕ್ ಭಾಗೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಚೊ ಆಧಾರ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತೊಂಡಾವಯ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿಭಾಸ್ ಮಾತ್ ಸೊಡೂಂಕ್ ನಾ. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ಫಿಂರ್ಗ್ಯಾಂಚೆ ಅಟಕ್, ಅಸ್ಥಿರ್ ಸಮಾಜೀಕ್ ಜಿವಿತ್ ಜಿಯೆಲಲ್ಯಾನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್ ತಶೀಚ್ ಸಾದಿ ಭೊಳಿ ಉರ್ಲಿ". ದೆಖೂನ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸೊಂಪಿ ಆನಿ ಮೊವಾಳ್'. ತಿಚೆಂ ಸೊಂಪೆಪಣ್ ಆನಿ ಮೊವಾಳಾಯ್ ಹೆಂ ತಿಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಪಣ್, ಜೆಂ ಆಮಿ ರಾಕೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಬೆಶ್ಟಿಂ ಅಡೆಚಿಂ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂ ಚೆಪೂನ್ ತಿಕಾ ಗೊಂದಳಾಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಜಾತಾ ತಿತ್ಲಿಂ ನೀಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ವಾಪರೂಂಯಾ.

"ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಪಾಂಚ್‌ಶೆಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ತಿಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಥೊಡೆಂ ಭೋವ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ತಿಚೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ, ಜೆಂ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಜ್ವಟೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂಗಾ ಥಂಯ್ ಶಿಂಪ್ಡಾಲೆಂ. ತಿಕಾ ಏಕ್ ಥಾರಾವಿಕ್ ನಾಂವ್ ಲೆಗೀತ್ ನಾಸ್ಲೆಂ. ದೆಖೂನ್‌ಚ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ತಿಕಾ 'ಕಾನಾರಿಂ' 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ' ಅಶಿಂ ನಾಂವಾಂ ದಿಲ್ಲಿಂ. ತಶೆಂಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಮಳಾರ್ ತಿಚೊ ಭೋವ್ ಥೊಡೊ ವ ಕಾಯಿಂಚ್ ಉಪೇಗ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ಲೊಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ವಿದೇಶೀ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಲೆ. ತಾಂತೂಂ ಪಂಡಿತ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ತಾಂಣಿ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಲೆ. ಪುಣ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಶಾನಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಗ್ಗೆಂ ಗೊಬೊರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲೆಂ." ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಭೊಂವ್ತಣ್ಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲೊ ಆನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಯೊ. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆ - ಮಾಲ್ವಣಿ, ಕುಡಾಳಿ, ಪೆಡ್ಣೆಚೆ, ದಿವ್ವಲೆಚೆ, ಸತ್ತರಿಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯಾಂಚೆರ್

ಮರಾಠಿಚೊ ಚಡ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸಾ. ಮಧ್ಯಮ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆ ಗೊಮಂತಕಿ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಜಾಕಾ ಚುಕೂನ್ 'ಗೊವನೀಸ್' ವ 'ಗೊಂಯ್ಚಿ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, ತಾಚೆರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಆನಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ಮರಾಠಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸಾ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆ ಕಾರ್‍ವಾರಿ, ಮಂಗ್ಳುರಿ, ಕೊಡ್ಯಾಳಿ ಬೊಲಿಯೆರ್ ಕನ್ನಡ್, ತುಳು ಆನಿ ಮಲಯಾಳಮಾಚೊ ಖೂಬೂಚ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಆಸಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾಂತ್ ವ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ತಿಚೆಂ ಕೊಂಕಣೀಕರಣೂಯ್ ಜಾಲಾಂ. ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಹಿ ಗಜಾಲ್ ಆಮಿ ಮನಾಂತ್ ದವರೂಂಕ್ ಜಾಯ್.

4.6.3 ದೊ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾಚಿ ಮಾಂಡ್ಣಿ:

ದೊ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, "ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ವಿಕಸಿತ್ ಭಾಶಾಂನಿ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗ್ಯಾ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಜೀ ಪರಂಪರಾ ಉಪ್ಜಯ್ಲ್ಯಾ ತಿಚೆರ್ ಆಡಾರೂನ್ ಭಾಶೆಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲಾಬಯ್ತಾತ್. ತಾಂಣಿ ರಚ್ಲಲಿ ಉತ್ರಾವಳ್, ವಾಕ್‍ಪ್ರಚಾರ್ ವಾಪರೂನ್ ತಾಂಚೆ ಭಾಶೆಕ್ ಆನಿಕ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಅಶೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಶಕ್ಯ ನಾಸ್ಲೆಂ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಭಾಶೆನ್ ಬರಯ್ತಾ. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‍ಬಾಬಾ. ಶಾಮಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥೊಡಿ ತರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರ್‍ಪಾವಳ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಘುಸ್ಪಟೆನ್ ತಿಚೊ ಚಡ್ ಫುಡಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಏಕಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚ್ ರೂಪಾಂತ್ ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್ ಫುಲ್ಲಿ. ಧರ್ಮಾಂತರಾವರ್‍ವಿಂ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲೆ - ಹಿಂದೂ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್. ಹಿಂದ್ವಾಂನಿ ಮರಾಠಿ ವೆಂಗಯ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ನವ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಥಾಪ್ಚೊ ಯತ್ನ್ ಕೆಲೊ. ಪುಣ್ ಥಳಾವಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಲೆ ಬಗರ್ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ಚೆಂ ಅಶಕ್ಯ ಜಾಲೆಂ. ದೆಖೂನ್ ತೆ ಥಳಾವ್ಯಾ ಭಾಸೊ ಶಿಕ್ಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ತಶೆಂಚ್ ಮರಾಠಿ ಶಿಕ್ಲೆ. ಮರಾಠಿಂತ್ ಗದ್ಯ್ ಬರಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ತಾಂಣಿಂ ಪದ್ಯ ಬರಯ್ಲೆಂ.

"ಬಿಸ್ಪ್ ಸಾಯ್ಬ್ ಇನಾಸಿಯೊ ದ ಸಾಂತಾ ತೆರೇಜಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ 1725 ವರ್ಸಾ ಮೆರೇನ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ವೆಗ್‍ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಠಾರಾಂನಿ ರಾವ್ತಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಸಮ್ಜೊನಾಶೀ ಜಾತಾಲೀ ಖಂಯ್! ತಿಚ್ಯೊ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಉಪ್ಜಾಲ್ಯೊ. ಸಾಷ್ಟಿ, ಕೇರಳಿ, ಕೊಡ್ಯಾಳಿ, ಕಾರ್‍ವಾರಿ, ಬಾರ್ದೇಶಿ, ಮಂಗ್ಳುರೀ ಆನಿ ಅಂತ್ರುಜಿ". ಜೀ 'ಪ್ರಮಾಣ್ ಏಕ್‍ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ ಆದಿಂ ಆಸ್ಲಲಿ, ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಹ್ಯೊ ಸಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ ತಿಚೆಚ್ ಅರ್ಸ್‍ಕುರೆ ಅಪ್ತಾರ್. ಏಕೇ ವಾಟೆನ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವಿಭಾಜನಾಂವರ್‍ವಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಎಕ್ವಟ್ ತುಟ್ಲೊ, ಪುಣ್ ದುಸ್ರೆ ವಾಟೆನ್ ತುಟ್ಲಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಬೊಲಿಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಆನಿಕ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಸಾಷ್ಟಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಆದ್ಲೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಶೆಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕರೂನ್ ಕವಿತಾ ಆನಿ ಪದ್ಯ ರಚ್ಲೆಂ, ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಡ್ಯಾಳಿ, ಕಾರ್‍ವಾರಿ ಆನಿ ಕೇರಳೀ ಬೊಲಿಯಾಂನಿ ಪೊರ್ನ್ಲೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಶೆಚೆ ಥೊಡೆ ಬಾಶೆಲೆ ಗೂಣ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾತ್. ಬಾರ್ದೇಶಿಂತ್ ಪತ್ರ್‍ಗಾರಿಕಾ, ಕಾದಂಬರಿಚಿ ರಚನಾ ಆನಿ ರಂಗ್

ಮಾಚಿಯೆರ್ ತಿಚೊ ಉಪೇಗ್ ಜಾಲೊ. ಮಂಗ್ಳುರಿಂತ್ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಕವಿತಾಪೂರ್ಣ್ ನಾಟಕಾಂಚೊ ಉಗಮ್ ಜಾಲೊ. ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣೆನ್ ಕವಿತಾಂಕ್ ವಿಕಸಿತ್ ಕರೂನ್, ಟೀಕಾತ್ಮಕ್ ಬರಪ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಪಣಾಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ರಾಕ್ಲಂ. "ಸಾಶ್ಟಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿಂ ತತ್ವಾಂ ಆಜೂನ್ ಅಸಾತ್. ಪೂರ್ಣ್ ಏಕರೂಪಿ ಬೊಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ತಿಚೊ ಅತೂಟ್ ಸಂಬಂದ್ ಆಜೂನ್ ತಿಗೂನ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಲಾತಿನಿ ತತ್ವಾಂ ತಿಣೆಂ ಆಪ್ಣಾಂತ್ ಆಸ್ವಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಿಚೆ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳಿಂತ್ ಲೆಗೀತ್ ಜಾಯ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ ಜಾಲ್ಯಾ". ಸಾಶ್ಟಿ ಬೊಲಿಯೆ ವಿಶಿಂ ಮ್ಹಾಯ್ತಿ ದೀವ್ನ್ ತೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. "ಕುಡ್ತಾಳೆಚ್ಯಾ (ಸಾಶ್ಟಿ ತಾಲೂಕೊ, ಗೊಂಯ್) ಶೆಣ್ವೆ ಬಾಮಣಾಂಚಿ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ಜ್ಯಾರ್ ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ. ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೆ ಜಾಯ್ತೆ ಜಣ್ ವಿವಿದ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ರಾಬಿತೊ ಕರೂಂಕ್ ಗೆಲೆ". ತುಳುವಾಚ್ಯಾ ನಾಯಕಾ ರಾಜಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಾಂತ್, ಪ್ರತಿಯೆಕ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಏಕ್ ಶಾನ್‌ಭಾಗಾಕ್ ವ ಶೆಣ್ವೆಕ್ ಚಾಕ್ರೆಕ್ ದವರ್ಲ್ಯೊ. "ತಾಂಚೆರ್ ತ್ಯಾ ವಾತಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬೊಲಿಯಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ. ಕುಡ್ತಾಳೆಂತುಚ್ ರಾವ್ಲೆಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಶಾನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೊ ಭಾಯ್ಲೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ. ಉಲ್ಟೆಂ ಹಾಂಚೆರ್ ಚಡ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡೂನ್ ತಾಂಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಬದಲ್ ಜಾಲೊ. ಪುಣ್ ಭಾಯ್ರ್ ವಸ್ಲೊಕ್ ಕರೂಂಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಶೆಣ್ವೆಂನಿ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾನ್ ಅಪ್ಲಿ 'ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್' ಭಾಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾ." ಸಾಶ್ಟಿಚೊ ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯಾಂಲಾಗಿಂ ಖೆರೀತ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಜಿಂ ಮುಳಾವೆ ಬಾರ್ದೇಸ್‌ಕಾರ್ ವಾಪರಿನಾಂತ್, ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ (ಬಾರ್ದೇಶಿ ಮುಳಾಚೆ) ಆಜೂನೂಯ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್, ನಾಗರಿಂತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಜಾಯ್ತೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಿಕ್ ಅಂತ್ರುಜಿ ಬೊಲಿಯೆಚೆ ಜಾಂಚೊ ಸಾಶ್ಟಿ, ಕುಂಜಾಕಡೆ ಲಾಗಿಂಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಮುಖಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, "ಜಾಯ್ತೆ ಭಕ್ತ್ ಕವಿ ಆನಿ ಕವಯಿತ್ರಿ, ಜಶೆ ಸಂತ ಆಯಪ್ಪಾ, ರಾಘುವದಾಸ್, ಶಾಂತಿಬಾಯ್, ಜೋಗವ್ವಾ ಆನಿ ಆವಡಿ ಮುಳಾಂತ್ ಕುಡ್ತಾಳೆಚೆ, ಜೆ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬಸಪ್ಪಾ ನಾಯಕಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾಚೆ ರಾಜ್ವಟೆಖಾಲ್ ಘಾಮಾದ್ ಜಾಲ್ಲೆ. ತಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ, ಪದಾಂ ಆಜೂನೂಯ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ತಿಗೂನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಹಾಕಾ ಆಮ್ಯಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣೂಂಯೆತಾ. ಹಾಂತ್ಲೊ ಚಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಆಸ್ಲಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ಮ್ಹಣ್ಜ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ಲೆಂ 'ಗೊಡ್ತೆ ರಾಮಾಯಣ್'. ದೆಖೂನ್ ಕೊಂಕಣೆಂತೂಯ್ ಸಂತ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲೆಂ ತರ್.

"ಉದ್ಯಾವರ್‌ಚ್ಯಾ (ಉಡ್ಪಾ, ಕರ್ನಾಟಕ್) ನಾರಾಯಣ ಆಚರ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಕೊಡಿಯಾಳಿ ಮುಳಾವೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಬರಯ್ಲಲೊ ಆನಿ ತಾಚಿ ಹಿಂ ಪರಂಪರಾ ಸಾಂಬಾಳೂನ್ ಹಟ್ಟ್ಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣ್ ರಾವಾನ್ 1917ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ (etimological) ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಪ್ರುಜಯ್ಲಲೊ." ಆರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ನದ್ರೆನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅತಿ ಉತ್ತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜ್ಯಾರ್ ಸುಮಿತ್ರ್ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆಚೆಂ "ದ ಫೊರ್ಮೇಶನ್ ಆಫ್ ಕೊಂಕಣಿ" ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್. ಹಾಲೀಂಚ್ ಜೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ಹಾತಾಳಲಾ, ತೆನ್ನಾ ವಯ್ಸ್ರ ದಿಲ್ಲಿಂ ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡತ್.

ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲಲಿ 'ಫೊಂಡೆಚಿ ತರಾ' ವ 'ಅಂತ್ರುಜಿ' ಜರಿ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯಾಂ ಮದ್ಲಿ, ತಿಚೊ ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಲಾಗಿಂ ಬೆರೀತ್ ಸಂಬಂದ್ ಆಸಾ. ಜುವಾರಿ ನ್ಹಂಯೆಚ್ಯಾ ಸಕಯ್ಲ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ತೀ ಮುಳಾಂತ್ ಸಾಶ್ಟಿ ವರ್ಗ್ಗಾಂತ್ಲಿ. ತಿಕಾ ವಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಪಿ ಮ್ಹಾಪುರುಷ್ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್, ಜಾಣೆಂ ಇತಿಹಾಸ್, ಧರ್ಮ್, ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆನಿ ಜಾತಿಚೊ ಲೆಗೀತ್ ಉಪೇಗ್ ಕರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ-ಮರಾಠಾವಾದಾಚೊ ಸಾಸ್ಣಾಚ್ಯಾ ಸಾಸ್ಣಾಕ್ ಅಂತ್ ಕೆಲೊ. ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮದೆಂ ಕೊಂಕಣಿಪಣ್ ಜಾಗಯ್ಲೆಂ. ಅಂತ್ರುಜಿಂತ್ ಗದ್ಯ್, ಪದ್ಯ, ಸಂಶೋಧನ್, ಟಿಕಾತ್ಮಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡ್ ಜಾಲಿ.

ಇತ್ಲೆಂ ಸಗಟ್ ಆಸೂನೂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ ಮದೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಮಳಾರ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚಿ ಗರಜ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದಿಸಂಕ್ ನಾ ಗಾಯ್, ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜಾನಾ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾವಿಶಿಂ ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ, "ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಉಣೆಲೋಕ್ ಸಂಖ್ಯಾ, ಆರ್ಥಿಕ್ ದುರ್ಬಳಾಯ್, ಶೆಜಾರ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ವಿಕಸಿತ್ ಕರ್ಚಿ ನಾಉಮೇದ್ (ಆಳ್ಸಾಯ್). ಭೊವ್‌ರೂಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ ತಶೆಂಚ್ ಲಿಪಿಯೊ - ಹ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ತಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಂತ್ ಆಡ್ಪಳಿ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯೊ. 'ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ. ಆಪ್ಲಿಂಚ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಲಿ. ಆಪ್ಲಿಂಚ್ ಲಿಪಿವಾದ್, ಬೊಲಿವಾದ್ ಸಂಪ್ತಲೊ' ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪಂಡಿತಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್‌ಭಾಸ್ ಘಡಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾರೂಯ್ ಜಾಯ್ನಾ. "ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಲೊಕಾಂಚೆ ಉಮಾಳೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಸಮ್ಜತಾ ತಸಲೆಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ತತ್ವಾಂ ಆಸಾತ್, ಕಾರಣ್ ಆತಾಂ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಹೆಚ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಬೊಲಿಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಪ್ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಎಕೆ ನಾ ಎಕೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ತಿಚೆಂ ಹೆಂ ತತ್ವ್ ತಿಗೂನ್ ಉರ್ಲಾಂ."

"ದೆಖೊನ್ 'ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ' ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರೂನ್ ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯಾಂನಿ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಆಸಾ ತೆಂ 'ನವೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್' ಆಸ್ಪಾಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ. ಥೊಡೆಂ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ದರೇಕೆ ಬೊಲಿಯೆಸ್ ಸಾಕಾಲ್ಲಾಂ ತೆಂ ಆಸ್ಪಾಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಆಮ್ಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾಚೆ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಆಸಾ, ತೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಘೆಂವ್ಯೆತಾ. ತಶೆಂಚ್, ಪೂರ್ಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾವಳಿಚೆರ್ ಶೋಧ್ ಕರೂನ್ ತೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಜಾತಾತ್. ಉಣೆಂ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ - ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆವಯ್ ಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೆಂವ್‌ಯಾ. ಹೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಸುಫಳ್ ಕರೂಂಕ್ ದೋನ್ ಮುಖೆಲ್ ಗಜಾಲಿಂಚೆರ್ ಲಕ್ಷ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಏಕ್ ದುಡ್ವಾಚಿ ಗರಜ್ ಆನಿ ದೋನ್ ನಿಸ್ಸ್ವಾರ್ಥ್ ವಾವ್ರ್. ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ವ್ಯಾಕರಣ್, ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ಉತ್ರಾವಳ್

ಛಾಪ್ನುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹಾಂಗಾ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ತೆನ್ನಾ ಮರೇನ್ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿ ಜೀ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ತೀ ವಾಪರೂಂಯಾ'' ಮ್ಹಣ್ ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಸುಚಯ್ತಾ.

4.6.4 ದೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕಾಚ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ:

ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಿತೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಕಶೆಂ ಕರೂಂಯೆತಾ ಹಾಚೆವಿಶಿಂ ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕಾನ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಬರಯ್ಲಾ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯೊ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ ಲೆಗಿತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, ''ಜೆನ್ನಾ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಏಕ್ ಬೊಲಿ ವ ಉಚ್ಚಾರಾಚೆ, ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ, ಉತ್ರಾವಳಿಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಧಿಕೃತ್ ವ ಪ್ರಮಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ಮಾಂದೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್''. ಮುಖಾರ್ ''ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಕಸಲಿಂ?'' ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ ತೆ ಸಾಂಗ್ತಾತ್, ''ರಾಜಕೀಯ್, ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ವ ಸಮಾಜಿಕ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಏಕಾ ಥಳಾಚಿ, ಸಮಾಜಾಚಿ, ಧರ್ಮಾಚಿ ಬೊಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿಯೆಕ್ 'ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್'. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕಶೆಂ ಹಾಡೂಂಯೆತಾ ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ ತಾಂಚೆಂ ಮತ್ - ''ಭಾರತಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ಶಾಹಿ ಆಸಾ, ಆಮಿ ಎಕ್ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾಚ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಏಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಚಿ, ಸಮಾಜಾಚಿ, ಧರ್ಮಾಚಿ, ಜಾತಿಚಿ ಬೊಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಲೊಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಘಡ್ನೊ ನಾ. ಪ್ರಮಾಣ್‌ಬೊಲಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ. ತೆ ಮೆರೇನ್ ಆಮಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ನೆಂ ಆನಿ ವಾಚ್ನೆಂ. ಕಾಳ್ ಯೆತಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಆಪ್ಮೆಂಚ್ ಜಾತಲಿ.'' ತೆ ಸ ಮಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾವಿಶಿಂ ಸುಚಯ್ತಾತ್.

1. ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಮಾಂದೂನ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಪದ್ಧತಿ
2. ಬರೊಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್
3. ಉತ್ರಾವಳಿಂತ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸೂಂಕ್‌ಜಾಯ್ ಆನಿ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಥಳಾವ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಪುಂಜೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.
4. ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಮಾಂದೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.
5. ಉತ್ರಾಂಚಿ ಘಡೊವ್ಣಿ ಕರ್ತಾನಾ, ರೂಪ್ ವಿನ್ಯಾಸಾಂತ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಬೊಲಿ ರೂಪಾಂ ನಾಕಾರ್ಚಿಂ ಪದ್ಧತಿಂ.
6. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಘಡೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಹ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ ದೊಳ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾತಲೆಂ.

4.6.5 ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ:

ಫಕತ್ ಎಕಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚಿ ಬೊಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ವಾದ್ ವಿವಾದ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಯ್ತ್. ದೆಖೂನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಜಶೆಂ ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ.

ಘೊಡ್ಪ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಆಪ್ಸಿಂಚ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಲಿ. ದೆಖೂನ್ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಪುಂಜೊಂವ್ಕ್ಯಾ, ಥೊಡೆ ನೇಮ್, ವಾಕ್ಯ್ ರಚನೆಖಾತಿರ್, ಶುದ್ಧ್ ಲೇಖನಾಖಾತಿರ್ ಥಾರಾವ್ನ್, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೆ ಹೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಂವ್ಯಾ. ಪುಣ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಎಕ್ಚ್ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂ ವಾಪಾರೂಂಕ್ ಏಕ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶಿ ಜಾಯ್. ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಫಕತ್ ಎಕಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚೆ ಲೊಕಾಂನಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಥಾರಾಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ತಲೊ. ದೆಖೂನ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ, ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಕಾಂನಿ ಮುಖಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಬರೊ. ಮಾಗಿರ್ ಹೆ ನೇಮ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪತ್ರ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಶಿಕ್ತಿ ಆನಿ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂವರ್ವಿಂ ಸಮಸ್ತ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಕರೂಂಯೆತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಶಯ್ ಶಾಳಾಂನಿ ಆನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಶಿಕಂವ್ಚೆಂ ಜೆಂ ಭಾಗ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ಳಾಂ ತಾಚೊ ಆಮಿ ಫಾಯ್ದೊ ಘೆವ್ನ್ ಮುಖ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ರೂಪಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ನೇಮ್ ಥಾರಾಯ್ತಾನಾ ಆಮಿ ಸಂಮತ್ ನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಆಡಖಳಿ ಉಪರಾಸ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಉಕ್ತೆ ಮಾಚಿಯೆರ್ ಯೇವ್ನ್ ಭಾಸಾ ಭಾಸ್ ಕರೂನ್ ತ್ಯೊ ಸುಟಾವ್ರ್ಯೊ ಕರೂಂಯಾ. ದೆಖೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಶದೆ ವೆಳಾರ್ ವ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂ ವೆಳಾರ್ ಜರ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಪಾದಕ್ ಏಕ್ ಮಂಚ್ ಘಡೊವ್ನ್, ಭಾಶೆ ತಜ್ಞಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೂನ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಫುಡೆಂ ವ್ಹೆಲ್ಯಾರ್, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೇ ಹೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಚಡ್ ನೇಟ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಖಾತ್ರಿ ಆಸಾ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾವಿಶಿಂ ಉಚಯ್ತಾನಾ ಹಾಂವ್ ಫಕತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಮಳಾರ್, ಕಾಗ್ದಾಂ ಪತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್, ಶಿಕ್ಷಣಿಕ್ ಮಳಾರ್, ಪತ್ರ್‌ಗಾರಿಕೆಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್, ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ವಾಪರೂಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ. ಉಲಯ್ತಾನಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬೊಲಿಯೊ ಬದ್ಲೂಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗೀನಾ. ರತ್ನಗಿರಿಚೊ ಮರಾಠಿ ಮನಿಸ್ ಘರಾ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಮರಾಠಿ ಬೊಲಿ ಉಲಯ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀಯ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಆನಿ ಪತ್ರ್ ವೆವ್ಹಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಮರಾಠಿಚೊಚ್ ವಾಪರ್ ಕರ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜೆನ್ನಾ, ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಲಿ, ತೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಮನಿಸ್, ಜೆ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಶಿಂಪಡ್ಲೆಲೆ ಆಸಾತ್, ತಾಂಚೆ ಮುಖಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಂಪರ್ಕಾಕ್ ಏಕ್ ಸಾದಿ ಸೊಂಪಿ ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ, ಏಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಜಾತಲೆಂ.

ಸದ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಶಿಕ್ಷಣಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಅಂತ್ರುಜಿ ಬೊಲಿಯೆಚೊ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಬೊಲಿಯೆಚೊ ಉಪೇಗ್ ಜಾತಾ. ಜರ್ ಆಮಿ ಹ್ಯಾ ದೋನೂಯ್ ಬೊಲಿಯಾಂಚೆರ್ ಬರಿಕ್ಸಾಣೆನ್ ಲಕ್ಷ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳೂನ್ ಯೆತಲೆಂ ಕೀ ಅಂತ್ರುಜಿ ಹಿ ಮೂಳ್ ಸಾಶ್ಟಿ ಘಾಂಟ್ಯಾಚಿ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರೀ (ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ) ಬಾರ್ದೇಶೀ ಘಾಂಟ್ಯಾಚಿ. ಜರ್ ಹಾಂಚೆ ಮದೆಂ ಆಮಿ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್ ಘಡಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಬಾರ್ದೇಶಿ ಆನಿ ಸಾಶ್ಟಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್ ಹಾಡ್ಲೆಪರಿಂ ಜಾಲೆಂ. ಪೆಂ ಕಶೆಂ ಕರೂಂ ಯೆತಾ ಹಾಚೆ ವಿಶಿಂ

ಶಾಂವೆಂ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ತರೆನ್ ದಿಲಾಂ. ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ರಚ್ತಾನಾ ಡೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕಾಂನಿ ಸುಚಯ್ಲ್ಲೆ ಭಾಶೆನ್ D1 (Dialect 1 - ಅಂತ್ರುಜಿ ಉತರ್) ಆನಿ D2 (Dialect 2 - ಮಂಗ್ಳುರೀ ಉತರ್) ಅಶಿ ಖುಣಾ ದೀವ್ನ್ ದೊನೂಯ್ ಬೊಲಿಯಾಂ ಮಧ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಆನಿ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್, ವಾಠಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ವೆಗ್ಳೆ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಅರ್ಥ್ ಥಾರಾಂವ್ಚೊ. ಲಿಪಿಯೆಚೆ ಬಾಬ್ತಿಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚಿ ಭಾರತೀಯ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರೂಂಯಾ. ಜಾಂಕಾಂ ನಾಗರಿ, ರೊಮಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಹ್ಯಾ ತೀನೂಯ್ ಲಿಪಿಯಾಂಚಿ ಸಾಂಗಾತಾ ವಳಕ್ ನಾ, ತಾಂಕಾಂ 'ಆಮ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಜಾಯ್' ಆನಿ 'ಆಮ್ಚಿ ಲಿಪಿ ನಾಕಾ' ಮ್ಹಣ್ಚೊ ಕಸಲೊಚ್ ಹಕ್ ನಾ. ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಜಾಂತೂಂ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಮಾಗಿರ್ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಮತಾನ್ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಖಾತಿರ್, ಶಿಕಪಾ ಖಾತಿರ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಾಂ, ಸಂದರ್ಭ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ವಿಶ್ವಕೋಶ್, ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ಪಾರಿಭಾಶಿಕ್ ಕೋಶ್, ಪ್ರಮಾಣ್ ವ್ಯಾಕರಣ್, ಉತ್ರಾವಳ್, ಶಬ್ದ್‌ಕೋರಿ ಆದಿ ರಚ್ಚಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಣ್ಕಾರಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾಂ ಮದೆಂ ಝುಗಡ್ಚೆಂ ಬದ್ಲಾ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯಾಂಕ್ ಗುಂಟೊವ್ಚಿ ಏಕ್ 'ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಸೂತ್ರ್' ಸೊದೂನ್ ಕಾಡೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, ಕೇರಳಾಂತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಾಠಾರಾಂನಿ, ಜಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ರಾವ್ತಾ ಹ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಜಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾಂ ಆಸಾತ್ ತಾಂಣಿಂ ಕಾರ್ಯಶಾಳಾ ಆನಿ ಶಿಬಿರಾಂ ದವರೂನ್ ಹೆ ಪ್ರಮಾಣ್‌ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚೆ ಬರೊವ್ಪಾಚೆ ನೇಮ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚೆತಾ. ಲಿಪಿ ಆನಿ ಬೊಲಿ ಹಾಂಚಿ ಥಾರಾವ್ಣಿ. ಹೊ ಏಕ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ವಿಶಯ್ ಜಾಲಾ. ದೆಖೂನ್ ಕೊಣಾಕೂಚ್ ದುಖಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ಘಟಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ಎಕ್ವಟಾನ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರೂಂಯಾ.

ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಜೆನ್ನಾ ಮೇಳ್ ಜಾತಲೊ ತೆನ್ನಾ ಹಿಂದೂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯೆಚೊ, ಗೊಂಯ್-ಕರ್ನಾಟಕಾ ವಾಠಾರಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯೆಚೊ, ಸಾಶ್ಟಿ-ಬಾರ್ದೇಶಿ ಮೂಳ್ ಬೊಲಿಯೆಚೊ, ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲೆ ಮುಖೆಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಬೊಲಿಯೆಚೊ ಆನಿ ನಾಗರಿ-ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಮೇಳ್ ಜಾತಲೊ. ಲಿಪಿಯೆಚೆ ಬಾಬ್ತಿಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ಜರ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರಿ. ಹಿಂದಿ ಜಾಣಾ ಆಸಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ತಿ ಲಿಪಿ ಪರ್ಕಿ ನ್ಹಯ್. ನಾಗರಿ ವಾಪರ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕೊವ್ನ್ ವೇಳ್ ವ್ಹಗ್ಡಾಂವ್ಚೊ ನಾಕಾ. ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಮತೂಯ್ ಆಮಿ ಪಾಳ್ತಲೆ. NRI ಲೊಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿವಾಲ್ಯಾಂನಿ, ಇಂಗ್ಲಿಶಾವರ್ವಿಂ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಲಲೆ, ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚೆ ದೇಡ್ ಶಾಣೆಪಣಾಚೊ ಥಾರಾವ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ನಾಕಾ.

ಏಕಾಚ್ ಸಮಾಜಾಚಿ ಬೊಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದ್ಚೊ ಹೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ನಿರ್ಫಳ್

ಜಾಲೊ. ಹೊ ದುಸ್ರೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಪಾರ್ಖೂನ್ ಪಳೊಂವ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ವಿಶ್ವಾಂತ್ ಆಜ್ ಮೆರೇನ್ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಘಡ್ಲಾಂ ತೆ ಎಕೆ ವಾಟೆನ್ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಕೂಚ್ ಮ್ಹಣೂಂಯಾ! 1939 ಥಾವ್ನ್ ಚಲ್ಲ್ಯೊ ಹೊ ವಾವ್ರ್, ಎಕ್ವಟ್‌ಪಣಾಚೊ ವಾವ್ರ್ 'ಆಪ್ಣಾಚೆಂಚ್ ಖರೆಂ' ವ 'ವಿವಿದತಾಯೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್' ಮ್ಹಣೂನ್ ನಷ್ಟ್ ಕರ್‍ಚೊ ನಾಕಾ. ಉಗಡಾಸ್ ದವರಾತ್ 'ಎಕ್ವಟಾಂತ್ ಚಡ್ ಬಳ್ ಆಸಾ'. ಹೆಂ ನವೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಹಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜೆ ಮುಖಾರ್ ದವರ್‍ತಾಂ.

5. ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡೂಂಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ

ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಆನಿ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹೆ ದೋನ್ ವೆಗ್ಳೆ ವಿಶಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಾಂಗೂಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಜಶೆಂ ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, "ಜೆನ್ನಾ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಏಕ್ ಬೊಲಿ ವ ಉಚ್ಚಾರಾಚೆ, ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ, ಉತ್ರಾವಳಿಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಧಿಕೃತ್ ವ ಪ್ರಮಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ಮಾಂದೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ವಾಪರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ತೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್". ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಆಜೂನ್ ಮೆರೆನ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣಾಂ ಹಜಾರ್, ನಿಬಾಂ ಸಾಬಾರ್! ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಶಿಂಪಡ್ಲಲೊ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ಘುಡಿಯೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಜೂನ್ ದಿಸೂಂಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಕಿತೆಂಯ್ ಆಸುಂ, ಆಮಿ ಜರ್ 'ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜಾ' ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಎಕ್ಚಾವ್ಪಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಆಸೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಹಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ. ಹೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ನೇಟ್ ದೀಂವ್ಕ್, ಮ್ಹಜೆ ಸುಚೊವ್ಣೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಆಮಿ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಏಕ್ ರೂಪ್‌ಪಣ್ ತರೀ ಹಾಡೂಂಯಾ. ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡ್ತಾನಾ ಖಂಯ್ಚೆಯ್ ಎಕೆ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಮುಖೆಲ್ ಸುವಾತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯಾಂಕ್ ಅಶುದ್ಧ್ ಲೆಕೂಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಬೊಲಿಯಾಂನಿ ಸಮಾನ್ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತಾಚೊ ಆಧಾರ್ ಘೆವ್ನ್ ನೇಮ್ ಥಾರಾಂವ್ಕ್ ಜಾತಾತ್. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅವೆಸ್ವರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಚೆ ಬೊಲಿಯೆಚೊ, ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿಲಾಗಿ ಸರ್ ಕರೂನ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಆನಿ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿಯೆಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡ್ಚೊ ಯತ್ನ್ ಕೆಲಾ. ಹಾಂವ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಬೊಲಿಯೆಚೊ ಆನಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಅಂತ್ರುಜಿ ಬೊಲಿ ಖಬರ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂವ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರ್‍ತಾಂ. ದುಸ್ರೆ ಬೊಲಿಯೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನಿ ಲೆಗೂನ್ ಅಸಲೊಚ್ ವಾವ್ರ್ ಆಪ್ಲೆ ಬೊಲಿಯೆಖಾತಿರ್ ಕರೂನ್, ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡೂಂಯೆತಾ. ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾಂ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಇತ್ಲೊ ಸೊಂಪೊನ್ಹಯ್. ಪುಣ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರೂನ್ ತರೀ ಪಳೊಂವ್ಯಾ!

5.1 ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡೂಂಕ್ ಮ್ಹಜೊ ಉಪಾಯ್:

ಪಯ್ಲೆ ಸುವಾತೆರ್ ಆಮಿ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಂತ್ ದವರೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಕೀ ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಕನ್ನಡ್, ತಮಿಳ್ ಆದಿ ವಿಕಸಿತ್ ಭಾಸಾಂ ಪರಿಂ 'ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಸಭೆ ಮಾಜಾರ್ ವಾಪರೂಂಕ್ ಆಮ್ಚೆ ಲಾಗಿಂ ನಾ. ಜಾತ್, ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಂತ್, ಮಾಗಿರ್ ಲಿಪಿ

ು ಬೊಲಿ ಹ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಗಜಾಲಿಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಯಾ. ಆಮಿ ಉಲಯ್ಲಲಿಚ್ ಾಲಿ ಆನಿ ಆಮ್ಚಿಚ್ ಲಿಪಿ ಶುದ್ಧ್ ಮ್ಹಣ್ ಪೆಂಪ್ರೆಂ ವ್ಹಾಜಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊವ್ಪಿ ಪ್ರತಿಯೆಕ್ ಜಾತಿಕ್, ಪ್ರತಿಯೆಕ್ ಕಾತೀಕ್, ದರೇಕಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ, ವಾತಾರಾಚ್ಯಾ ಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಏಕ್ ಖಾಶೆಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಆಸಾ. ಹೆಚ್ ಆಮ್ಚೆ ಸ್ಮಿತಾಯೆಕ್ ಆಮಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದ್ತಾತ್. ಏಕೆ ಜಾತಿಚೆಂ, ಧರ್ಮಾಚೆಂ ವ ಾಲಿಯೆಚೆಂ ಜೆಂ ಖಾಶೆಲೆಂಪಣ್ ಆಸಾ, ತೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾಂನಿ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಿಕ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಮಾಂಡೆ, ದುಲ್ಪದಾಂ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ರೊವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಮ್ಹಣೂಂಕ್ ಜಾತಾತ್? ವ ಶ್ರೀ ಆಮೋಣ್ಕಾರ್ ಬಾಬಾಚಿ 'ರೊಸಾಳ್ ಂಕಣಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊವ್ನ್, ತೀ ವಾಚೂಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಶಿ ಯ್ತ್?

ಆಜ್ ಮ್ಹಣಸರ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ಘಡೊಂವ್ಕ್ ವ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ೊಕಾಂಕ್ ಕೆನ್ನಾಚ್ ಗರಜ್ ದಿಸೂಂಕ್ ನಾ, ಅಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ! ಏಕ್ವಟಾನ್ ಆಮಿ ಕೆನ್ನಾ ತರೀ ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾ? ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹಿಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಅಸ್ಕಿತಾಯ್ ಫಾಲ್ಯಾಂ ಆಮ್ಚಿ ಅಸ್ಕತ್ಕಾಯ್ ಾವ್ನ್ ಉರ್ತಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಫಕತ್ ಬೊಲಿಯೆ ರೂಪಾಂತ್ ವ ವಾಂಟೆ ಫಾಂಟೆ ಜಾವ್ನ್, ದೋನ್ ೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭಾಸೊ ಕಶೊ ಜಿವೆ ಉರತ್. ಸ್ಥಳಾಂತರ್, ಧರ್ಮಾಂತರ್, ವಿವಿದ್ ಲಿಪಿಯೊ ತಶೆಂಚ್ ರಾಠೀಕರಣ್, ಕಾನಡೀಕರಣ್, ಪುರ್ತುಗೇಜೀಕರಣ್, ಇಂಗ್ಲೆಜೀಕರಣ್, ಮಲ್ಯಾಳೀಕರಣಾಕ್ ಾಗೂನ್ ಏಕ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಂತ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಸ್ಯೆಂತ್ ಜರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಕೊಂಕಣಿ ರಚೂಂಕ್, ಬಾರ್ದೆಸ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಾಶ್ಟಿಕಾರಾಂನಿ ಏಕ್ವಟಾನ್, ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಧರ್ಮ್ ಪರ್ಗಟ್ನಾರಾಂನಿ ಘಡಯ್ಲಲೆಪರಿಂ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ್ರಾಂಥಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಘಡೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲಲಿ. ಪುಣ್ ಗೆಲೆಂ ತೆಂ ಗೆಲೆಂ. ಆತಾಂ ರಡೂನ್ ಾಂಯ್ ಫಾಯ್ದೊ ನಾ. ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತಾಚೊಚ್ ಫಾಯ್ದೊ ಘೆಂವ್‌ಯಾ. ಬಾರ್ದೆಶೀ ಮುಳಾಚಿ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಸಾಶ್ಟೀ ಮುಳಾಚಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಮೇಳ್ ಹಾಡೂನ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಘಡೊಂವ್ಯಾ. ಆಮ್ಚೆ ಮದೆಂ ಆಸಾತ್ ತಿತ್ಲಿಂ ಏಕರೂಪಿ ಸಮಾನ್ ಉತ್ರಾಂ ಆಮಿ ವಾಪರೂಂಯಾ ಆನಿ ಜಂಯ್ ಾಂತ್, ಥಂಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಬೊಲಿಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಶ್ಲಿಂ ಘೆಂವ್‌ಯಾ. ಶೆಂಚ್ ಆಸಾ ತಿತ್ಲಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಪುಂಜೊಂವ್ಯಾ ಆನಿ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪಾರಿಭಾಶಿಕ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಘಡೊಂವ್ಯಾ.

'ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್'ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಕಾಂಯ್ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ುಚೊವ್ಣ್ಯೊ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯೊ ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ, ಹಾಂವ್ ತುಮ್ಚೆ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ತಾಂ. ಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆವರ್ವಿಂ ಏಕ್‌ರೂಪಿ - 'ಏಕ್ ಭಾಸ್, ಏಕ್ ಲಿಪಿ, ಏಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಘಡೊಂವ್ಚ್ಯಾ ೇತೂನ್. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ 'ಬಾಮಣ್‌ವಾದ್' ನಾಂವ್ ದೀವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಾರಿನಾಕಾತ್. ಮ್ಹಾಕಾ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯೊ ಸಾಬಾರ್ ಬೊಲಿಯಾಂಚಿ ತಶೆಂಚ್ ರೊಮಿ, ನಾಗರಿ ಆನಿ

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯಾಂಚಿ, ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಭಯ್ಣ್ ಭಾಸೊ ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡಾಚಿ ಜಾಣೀವ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಏಕ್ ಖರೀತ್ ಚತ್ರಾಯ್: ಹಾಂವ್ ಹಾಂಗಾ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಸುಚಯ್ತಾಂ ತೆಂ ಫಕತ್ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್. ತೊಂಡಾ ವಯ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಬದ್ಲೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ಲೊ ಮ್ಹಜೊ ವಾದ್ ನ್ಹಯ್ ವ ಮ್ಹಜಿ ಹಿ ಕೊಂಕಣಿ ತರಾ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆರ್ ಥಾಪ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ಲೆಂ ಯೆವ್ಜಣ್ ನ್ಹಯ್. ಫಕತ್ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್, ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್, ಗ್ರಾಂಥಿಕ್ ಮಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೊ ಮ್ಹಜೊ ಲ್ಹಾನ್ಸೊ ಯತ್ನ್. ಮಾನವ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಘೆಯಾತ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಮಾರಾತ್.

ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಆಮಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ದೆಖೂನ್ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂಚೆಂ ಕಿತೆಂ? ತ್ಯಾ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚೆಂ, ಪುಸ್ತಕಾಂಚೆಂ, ನೆಮಾಳ್ಯಾಂಚೆಂ, ಆದಿ ಕಿತೆಂ? ತೀಂ ಬಂದ್ ಕರ್ಚಿಂ ಕಾಂಯ್ ಕಿತೆಂ? ಅಶೆ ಪ್ರಶ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮನಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಹಾಕಾ ಮ್ಹಜಿ ಜಾಪ್, ಹಿಂ ಜಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ, ಪುಸ್ತಕಾಂ, ನೆಮಾಳಿಂ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಆಸಾತ್ ತೀಂ ಚಲೂಂದೀತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯೆಕ್ ಪತ್ರಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂತ್ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ರೂಪಾರ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ನೇಮ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ಘುಡಾವಳ್ ಕಶಿ ಆಸಾ, ತೆ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರ್ಜೆಕ್ ಕಳಿತ್ ಕರೊಂವ್‌ಯೆತಾ.

5.2 ಮಂಗ್ಳುರೀ ಆನಿ ಅಂತ್ರುಜಿ ಕೊಂಕಣಿವರ್ವಿಂ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯೊ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ:

ಹೆ ನೇಮ್ ಜೆ ಹಾಂವೆಂ ದಿಲ್ಯಾತ್ ತೆ ಫಕತ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕೂಚ್ ನ್ಹಯ್. ಅಸಲೆ ತರೆಚೆ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಲಾಗೂ ಜಾತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಹಾಂವೆಂ ಆದ್ಲಿ ರೀತ್ - 'ಅ' ಆನಿ ನವಿ ರೀತ್ - 'ನ' ಮ್ಹಣ್ ಖುಣಾಯ್ಲ್ಯಾ. ಆದ್ಲಿ ರೀತ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ತರಾ ಆನಿ ನವಿ ರೀತ್ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡೂಂಕ್ ಅಂತ್ರುಜೀ ತರಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರೂನ್, ಹಾಂವೆಂ ಸುಚಯ್ಲಲಿ ತರಾ. ದೆಖೂನ್ 'ಅ' ಹೆಂ ಬೊಲಿ ರೂಪ್ (ಮಂಗ್ಳುರೀ ಬರಾಬರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯಾಂಚಿ ರೂಪಾಂ ಲೆಗೀತ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾಂತ್) ಆನಿ 'ನ' ನವಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಚೆಂ. ಸುಚೊವ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ವಿವರಣ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಗರಜ್ ದಿಸನಾ.

1. ಸೊಡೊವ್ನ್ ಬರೊಂವ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ಅಕ್ಷರಾಂ

1. ಅ - ಕರಿಜೆ, ಹಾಡಿಜೆ, ಭರಿಜೆ, ಯೇಜೆ, ವಸಾಜೆ...
   ನ - ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್, ಹಾಡೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಭರೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್, ವಚೊಂಕ್ ಜಾಯ್...
2. ಅ - ಹಾಡ್ನ್, ಕರ್ನ್/ಕರ್ಸ್ನ್, ಭರ್ನ್/ಭರ್ಸ್ನ್, ಸೊಡ್ನ್, ಮೆಳ್ನ್, ಫಾಲ್ನ್...
   ನ - ಹಾಡೂನ್, ಕರೂನ್, ಭರೂನ್, ಸೊಡೂನ್, ಮೆಳೂನ್, ಫಾಲೂನ್...
3. ಅ - ಹಾಡ್‌ಯಾಂ, ಕರ್ಯಾಂ, ದಾಕೊಂಯಾ, ಪಳೆಯಾಂ, ಬರೆಯಾಂ, ಜಿಯೆಂಯಾ, ಖಾಯಾಂ...

ನ - ಹಾಡೂಂಯಾ, ಕರೂಂಯಾ, ದಾಕೊಂವ್‌ಯಾ, ಪಳೊಂವ್ಯಾ, ಬರೊಂವ್ಯಾ, ಜಿಯೆಂವ್ಯಾ, ಖಾಂವ್ಯಾ...

4. ಅ - ಕರ‍್ನಾ, ಸಾಂಗಸಾ, ಹಾಡ್ನಾ, ಘಾಲ್ನಾ, ಭರ‍್ನಾ...

ನ - ಕರಿನಾ, ಸಾಂಗಿನಾ, ಹಾಡಿನಾ, ಘಾಲಿನಾ, ಭರಿನಾ...

ಕರಿನಾಕಾ, ಸಾಂಗಿನಾಕಾ, ಹಾಡಿನಾಕಾ, ಘಾಲಿನಾಕಾ, ಭರಿನಾಕಾ

5. ಅ - ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್, ಕರ‍್ಯೆತ್, ಹಾಡ್ಯೆತ್, ಸಾಂಗ್ಯೆತ್, ಯೆವ್ಯೆತ್, ಘೆವ್ಯೆತ್...

ನ - ಮ್ಹಣೂಂಯೆತಾ, ಕರೂಂಯೆತಾ, ಹಾಡೂಂಯೆತಾ, ಸಾಂಗೂಂಯೆತಾ, ಯೆಂವ್ಪೂಂಯೆತಾ, ಘೆವ್ಪೂಂಯೆತಾ...

6. ಅ - ಮೊರ್ಣ್, ಅಂತಸ್ಕರ್ಣ್, ಚಾಕರ್ಣ್...

ನ - ಮರಣ್, ಅಂತಸ್ಕರಣ್, ಚಾಕರಣ್ ...

7. ಅ - ದಿಮಿ, ಆಮ್ಯೆಂ, ಉಡಾಸ್, ಸೈಮ್, ಮ್ಹಳೆಂ, ಪೀಂದ್, ಕುಟಾಮ್, ಘುಣಾಯ್, ಸಕಾಣಿ, ಬಾಳಾನ್, ಹಾತಾನ್, ಹಿನ್‌ವಾಂಕ್, ಮಾಣ್ಯಾ, ಕಳ್ಯಾ, ಕಳ್ಳೆಂ, ಭಲ್ಲೆಂ, ಉಲ್ಲೆಂ, ವಣ್ಬಿರ್, ಬುಡ್ವಿ...

ನ - ದಿಂಬಿ, ಆಂಬ್ಯೆಂ, ಸೈಂಬ್, ಮ್ಹಣ್ಲೆಂ, ಉಗ್ಡಾಸ್, ಪೀಂಜ್, ಕುಟುಂಬ್, ಘುಂವ್ಡಾಯ್, ಸಕಾಳಿಂ, ಬಾಳಾಂತ್, ಹಾತಾಂತ್, ಹಿಂದ್ವಾಂಕ್, ಮಾಂಡ್ಟಾ, ಕಳ್ತಾ, ಕಳ್‌ಲೆಂ, ಭರ್ಲೆಂ, ಉರ್ಲೆಂ, ವಣತಿರ್, ಬುಡ್ತಿ...

ಚತ್ರಾಯ್: ಜಾಣ್ವೊ, ನೆಣ್ವೊ, ಪಣ್ಟಿ, ಧೂ (wash), ಧೂವ್ (daughter)

ಮರ್-ಮೆಲೆಂ, ಕರ್-ಕೆಲೆಂ, ಭಾಯ್ರ್-ಭಾಯ್ಲೆಂ...

ಮಾಂಡ್ತಾ (arranges), ಮಾನ್ತಾ (respects), ಮಾಂದ್ತಾ (accepts)

2. ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚೆರ್ ಚಡ್ ಭರ್ ದಿಲಲ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ:

1. ಅ - ರಗಾತ್, ಉತಾರ್, ವಾಚಾಪ್, ವೊಕಾತ್, ಮಾಜಾರ್, ಮಾಂಕಾಡ್, ಜಾಣ್, ಇಶ್ಟಾಗಾದ್...

ನ - ರಗತ್, ಉತರ್, ವಾಚಪ್, ವಕತ್, ಮಾಜರ್, ಮಾಕಡ್, ಜಣ್, ಇಶ್ಟಾಗತ್...

2. ಅ - ಮೆಳಾನಾ, ದಿಸಾನಾ, ಖೆಳಾನಾ, ವಸಾನಾ, ಶಿಕಾನಾ, ಜಲ್ಮಾಲಾ...

ನ - ಮೆಳನಾ, ದಿಸನಾ, ಖೆಳನಾ, ವಚನಾ, ಶಿಕನಾ, ಜಲ್ಮಲಾ...

3. ಅ - ಗೊಬೊರ್, ಮಾಂಕೊಡ್, ದುಕೊರ್, ದೊವೊರ್, ಫಾತೊರ್, ಪಾಸೊತ್, ಗಾಡಾಂವ್...

ನ - ಗೊಬರ್, ಮಾಕಡ್, ದುಕರ್, ದವರ್, ಫಾತರ್, ಪಾಸತ್, ಗಾಡವ್...

3. 'ಆ', 'ಆ', 'ಒ' ಆನಿ 'ಓ'ಚಿ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ.

1. ಅ - ಬೊರೆಂ, ನೊಂವೆಂ, ಸೊಕೊಲ್, ಪೊಯ್ರ್, ಸೊ, ಪೊಟ್, ಬೋಸ್,

ಮೊತ್, ಮೊನ್, ಭೊಟ್, ಸೊಪ್ಪೊಣ್, ಸೊಂವಯ್, ಪ್ರೊದ್, ಗೊಂವ್...

ನ - ಬರೆಂ, ನವೆಂ, ಸಕಯ್ಲ್, ಪಯ್ರ್, ಸ, ಘಟ್, ಬಸ್, ಮತ್, ಮನ್, ಭಟ್
ಸಪನ್, ಸಂವಯ್, ಪದ್, ಗಂವ್...

ಉಣೆಂ + ಪಣ್ = ಉಣೆಪಣ್

ಬರೆಂ + ಪಣ್ = ಬರೆಪಣ್

ಉತ್ರಾಂ + ವಳ್ = ಉತ್ರಾವಳ್

ನಕೆತ್ರಾಂ + ವಳ್ = ನಕೆತ್ರಾವಳ್

2. 'ಆ' ಚೆಂ 'ಅ' ಜಾಲ್ಲಿ ಚೂಕ್

ಅ - ಅತ್ಮೊ, ಅಜೂನ್, ಅಖ್ವೆಂ, ಅಗ್ರಾಂ, ಅಂಕೊ, ಅನಂದ್, ಅಡ್ಕಳ್,
ಸಬಾರ್...

ನ - ಆತ್ಮೊ, ಆಜೂನ್, ಆಖ್ವೆಂ, ಆಗ್ರಾಂ, ಆಂಕೊ, ಆನಂದ್, ಆಡ್ವಳ್,
ಸಾಬಾರ್...

3. 'ಅ' ಚೆಂ 'ಆ' ಜಾಲ್ಲಿ ಚೂಕ್

ಅ - ಆಪೇಕ್ಷಾ, ಆಮರ್, ಆಚರಣ್, ಆಖೆರ್, ಆಪುರ್ಬಾಯ್, ಆಪ್ರೂಬ್,
ಆಯ್ಮಿಂ, ಆಜಾಪ್, ಜಾನ್ವಾರ್, ಆಡೆಚಿ, ಆವೆಸ್ವರ್, ಆಮಾಸ್, ಆಂವುಂ,
ಪಾತ್ಮೊ...

ನ - ಅಪೇಕ್ಷಾ, ಅಮರ್, ಅಚರಣ್, ಅಖೆರ್, ಅಪುರ್ಬಾಯ್, ಅಪ್ರೂಪ್,
ಅಂಯ್ಮಿಂ, ಅಜಾಪ್, ಜನಾವರ್, ಅಡೆಚಿ, ಅವೆಸ್ವರ್, ಅಮಾಸ್, ಅಂದೂಂ,
ಪತ್ಮೊ...

4. 'ಓ'ಚಿ ಗರಜ್

ಅ - ಮನ್‌ಜಾತ್, ಸಯ್ರೊ, ಖರಜ್, ಸಂಪ್ಲೆಂ, ಪಂದಾ, ದನ್ವಾರ್, ಸಪೂತ್,
ಸರಪ್...

ನ - ಮೊನ್ಜಾತ್, ಸೊಯ್ರೊ, ಖೊರೊಜ್, ಸೊಂಪ್ಲೆಂ, ಪೊಂದಾ, ದೊನ್ವಾರ್,
ಸೊಪೂತ್, ಸೊರೊಪ್...

4. ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾವರ್ವಿಂ ಘುಸ್ಪಾಪ್ಲಿ:

1. 'ಮ್ಹ' ಚೆಂ 'ಮ' ಜಾಲ್ಲಿ ಚೂಕ್

1. ಅ - ಮುಜೊ, ಮುಣ್, ಮಾಕಾ, ಮಾತಾರೊ. ಮಯ್ನೊ, ಮಯ್ಮಾ, ಮುನಿಸ್,
ಮಾಹಿತಿ, ಮುಣೊನ್, ಮುಂಸರ್, ಮೆಳೆಂ...

ನ - ಮ್ಹುಜೊ, ಮ್ಹುಣ್, ಮ್ಹಾಕಾ, ಮ್ಹಾತಾರೊ, ಮ್ಹಯ್ನೊ, ಮ್ಹಯ್ಮಾ, ಮನಿಸ್,
ಮ್ಹಾಯ್ತಿ, ಮ್ಹುಣೂನ್, ಮ್ಹುಣಸರ್, ಮ್ಹೆಳೆಂ...

1. 'ಮ್ಹುಣ್' = 'say' also introduces to a new clause.

ದೆಕಿಕ್: ತಾಣೆಂ ಮ್ಹುಣ್ಲೆಂ, "ಹಾಂವ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಮ್ಹುಣ್ ಕೊಣಾಕ್ ಸಾಂಗಿನಾಕಾ".

2. ಮ್ಹಣೂನ್ = ಮ್ಹಣ್ + ಊನ್ = having said
ಜಶೆಂ ಸಾಂಗ್ + ಊನ್ = ಸಾಂಗೂನ್
3. ಮರಾಠಿಂತ್ 'ಮ್ಹಣೂನ್' = ದೆಖೂನ್ (therefore)
ಹಾಕಾ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ 'ಮ್ಹೂಣ್' ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಕಾ
ದೆಕಿಕ್: ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಮ್ಹೂಣ್, ಹಾಂವೆಂ ತಶೆಂ ಕೆಲೆಂ.

5. ಹೆರ್ ಭಾಶಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ.

1. ಅ - ಆಮ್ಹಿ, ತುಮ್ಹಿ, ಝಾಲೆಂ, ಸಾಂಭಾಳ್, ಉಘಡ್, ಮಧೆಂ, ಬಂಧ್, ಶೆಂಭರ್, ಆಧಿಂ, ಅಧಿಕ್, ಆಧಾರ್, ಸಾದಾಹರಣ್, ಉದಾಹರಣ್...
ನ - ಆಮಿ, ತುಮಿ, ಜಾಲೆಂ, ಸಾಂಬಾಳ್, ಉಗಡ್, ಮದೆಂ, ಬಂದ್, ಶೆಂಬರ್, ಆದಿಂ, ಅದಿಕ್, ಆದಾರ್, ಸಾದಾರಣ್, ಉದಾರಣ್...
2. ಅ - ಯೆತೆಲೆ, ವೆತೆಲೆ, ಆಸ್ತೆಲೆ, ಕರ್ತೆಲೆ...
ನ - ಯೆತಲೆ, ವೆತಲೆ, ಆಸ್ತಲೆ, ಕರ್ತಲೆ...
3. ಅ - ಆಸುಲ್ಲೆಂ / ಆಸಲ್ಲೆಂ / ಆಸ್ಲಲೆಂ / ಆಶಿಲ್ಲೆಂ...
ನಾಸುಲ್ಲೆಂ / ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ / ನಾಸ್ಲೆಲೆಂ / ನಾಶಿಲ್ಲೆಂ...
('ಆಸಾ'ಚೆಂ ನಾ ಆಸಾ = 'ನಾಸ್'ಲೆಂ ಜಾತಾ)
ನ - 'ಆಸ್ಲಲೆಂ'ಆನಿ 'ನಾಸ್ಲಲೆಂ' ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಕಾ
ತಶೆಂಚ್ 'ಆಯ್ಲಲೆಂ', 'ಫೆತ್ಲಲೆಂ', ಹಾಡ್ಲಲೆಂ, ದವರ್ಲಲೆಂ... ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಕಾ.
ದಿಲ್ಲೆ - ದಿಲಲ್ಯಾಕ್, ಕೆಲ್ಲೆ - ಕೆಲಲ್ಯಾಕ್
4. ಅ - ಯೆತೊಲೊ, ಖಾತೊಲೊ, ಬಸ್ತೊಲೊ...
ನ - ಯೆತಲೊ, ಖಾತಲೊ, ಬಸ್ತಲೊ...
5. ಅ - ಫಾಲಾಂ, ಕಿತಾಕ್, ಆಮ್ಚಾ, ಖಾಸ್ತ್...
ನ - ಫಾಲ್ಯಾಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ, ಖ್ಯಾಸ್ತ್...
6. ಅ - ಏಕ್‌ಚ್, ದೊನ್‌ಚ್, ಹಾಂವ್‌ಚ್...
ನ - ಏಕೂಚ್, ದೊನೂಚ್, ಹಾಂವೂಚ್...

6. ಕೊಂಕಣ ಭಾಶೆಚಿ ಮೊವಾಳಾಯ್ ಸಾಂಬಾಳೂಯಾಂ!

1. ಅ - ತಾರೀಖ್, ಕಾಳೊಖ್, ಊಠ್, ಆಠ್, ದುಭಾವ್, ದಾಖಯ್, ವಳಖ್, ರಾಖ್, ನಖೆತ್ರ್, ಎಕ್ಖಾಂಯ್, ದಖಿಣ್, ರೂಖ್, ರೊಖ್ಡೆಂ, ಉಖಲ್...
ನ - ತಾರೀಕ್, ಕಾಳೊಕ್, ಊಟ್, ಆಟ್, ದುಬಾವ್, ದಾಕಯ್, ವಳಕ್, ರಾಕ್, ನಕೆತ್ರ್, ಎಕ್ಕಾಂಯ್, ದಕಿಣ್, ರೂಕ್, ರೊಕ್ಡೆಂ, ಉಕಲ್...

ಪುಣ್ ಮುಖಾರ್, ದೆಖೂನ್, ಅಖೆರ್... ಅಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಕಾ. ನಿಬಂಧ್, ಪ್ರಬಂಧ್, ಸಂಶೋಧನ್ ಹಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾಪರಿಂ ಬರೊಂವ್ಕಾ -

7. ಮರಾಠಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿ - ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ನಾಂವಾಂಚೆರ್

1. ಅ - ಜುರ್ಝು, ಜೆರ್ಝು, ಟಿ.ವ್ಹಿ., ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ, ಮಸ್ಕರೆನ್ಹಸ್...
   ನ - ಜುಜೆ, ಜೆಜು, ಟಿ.ವಿ., ಸಾಲ್ಡಾಞ್, ಮಾಸ್ಕಾರೆಞ್...
2. 'ತತ್ಸಮ್' ಆನಿ 'ತದ್ಭವ್' ಉತ್ರಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ
   ನಕ್ಷತ್ರ್ (ನಕೆತ್ರ್), ಶಿಕ್ಷಣ್ (ಶಿಕಪ್), ರಕ್ಷಣ್ (ರಾಕಪ್)
   ನಕ್ಷತ್ರ್ = ನ + ಕ್ + ಶ + ತ್ + ರ್. ಶ ಘೊಳ್ತಾ ಆನಿ ಕ ಉತರ್ತಾ
   ತಶೆಂಚ್ ಕ್ಷೇತ್ರ್ (ಶೆತ್), ವೃಕ್ಷ (ರೂಕ್), ದಕ್ಷಿಣ್ (ದಕಿಣ್), ದಿಶಾ (ದಿಕೊ), ಅಪವಾದ್ (ಆಡ್ವಾದ್), ಯಥೇಶ್ಟ್ (ಧಾರಾಳ್), ಭಾಗ್ಯವಂತ್ (ಭಾಗೆವಂತ್), ಸತ್ಯವಂತ್ (ಸತೆವಂತ್), ಪ್ರಾರ್ಥನಾ (ಪ್ರಾರ್ಥನ್), ರಾಜ್ಯ (ರಾಜ್), ಸ್ವತಃ (ಸ್ವತಾ), ಸ್ವಾಮಿ (ಸೊಮಿ), ಸರ್ವೇಶ್ವರ್ (ಸರ್ವೇಸ್ಪರ್), ಸಮಸ್ತ್ (ಸಮೆಸ್ತ್)... ಕಂಸಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲಿಂ ನೀಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ... ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂ ವಾಪರುಂಯಾ.
3. ಥೊಡಿಂ ಕೊಂಕಣಾಯ್ಲಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ
   ಅಂದಾಜೊ, ಇರಾದೊ, ಫಾಯ್ದೊ, ದರ್ಯೊ, ಸುರ್ಯೊ, ಸಂಸ್ಥೊ...
4. 'ಶ' ಆನಿ 'ಷ' ಮದ್ಲಿ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ
   1. ನೀಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಾಲಂತ್ ಆಸ್ಲಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ 'ಶ' ಘಾಲೂನ್ ಬರೊಂವ್ಕಾ. ದೆಕಿಕ್: ಸಾಕ್ಷಿ, ಕೋಶ್, ನಾಶ್ಟೊ, ಬೆಶ್ಪೆಂ ... ಆನಿ 'ಸ' ವಾಪರೂನ್ ವಿಸ್ವಾಸ್, ಶಿಸ್, ದೇಸ್, ಪ್ರದೇಸ್ (ಪ್ರದೇಶಿಕ್), ಪರ್ದೇಸ್ (ಪರ್ದೇಶಿ)...
   2. ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದೆಂವೂನ್ ಆಯ್ಲಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಮರಾಠಿಂತ್, ಹಿಂದಿಂತ್, ಕನ್ನಡಾಂತ್, ಗುಜರಾತಿಂತ್ ಆಸಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಕಾ.
      ಜಶಿಂ: ಕಷ್ಟ್, ನಷ್ಟ್, ಶಿಷ್ಯ್, ವಿಷಯ್, ಪುರುಷ್, ವಿಶೇಷಣ್, ಭವಿಷ್ಯ್, ರಾಷ್ಟ್ರ್, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ್, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ್, ಪರಿಷದ್, ನಿಷೇಧ್...

8. 'ವ್' ಆನಿ 'ವಿ'ಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂನಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ.

1. ಅ - ಇಸರ್, ಇಕ್ತಾ, ಇಚಾರ್, ಇಂಚ್, ಇಬಾಡ್, ಇಂಗಡ್...
   ನ - ವಿಸರ್, ವಿಕ್ತಾ, ವಿಚಾರ್, ವೀಂಚ್, ವಿಬಾಡ್, ವಿಂಗಡ್...
2. ಅ - ವೋಂಕ್, ವೋಕ್ಲ್, ವೊಂಟ್, ವೋಡ್, ವೋಂಪ್, ವೊಗೊ, ವೊತ್...
   ನ - ಓಂಕ್, ಓಕ್ಲ್, ಓಂಟ್, ಓಡ್, ಓಂಪ್ (offer), ಒಗೊ, ಓತ್ (fill, flow)...
3. ಅ - ಒಳೊಕ್, ಒಣೊತ್, ಒವ್ಯೊ, ಓಂಪ್, ಒಪಾರ್, ಒಲೆಂ, ಓತ್...
   ನ - ವಳಕ್, ವಣತ್, ವೊವ್ಯೊ, ವೋಂಪ್ (sow), ವೊಪಾರ್, ವೊಲೆಂ, ವೋತ್ (sunlight)...
4. ಅ - ಓಳ್, ಒಕಾತ್, ಒರಾಂ, ಅಳ್ಶಿಕ್, ಒಸ್ತುರ್...
   ನ - ವಳ್, ವಕತ್, ವೊರಾಂ, ಹಳ್ಶಿಕ್, ವಸ್ತುರ್...

9. ಸೊಟೊವ್ಸ್ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಘುಸ್ಪಾಡ್ಲಿ

1. ಥೊಡಿ ನೀಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಜಶಿಂ ರೊಮಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಸುಟೊವ್ನ್ ಬರಯ್ತಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ
   ಶಿರಾಪ್ (ಶ್ರಾಪ್), ಕುರ್ಪಾ (ಕೃಪಾ), ಅಸ್ತ್ರಿ (ಸ್ತ್ರೀ), ಗಿರೆಸ್ತ್ (ಗ್ರೇಸ್ತ್), ಬಿರೆಸ್ತಾರ್ (ಬ್ರೆಸ್ತಾರ್), ಪರ್ಮಾಣೆಂ (ಪ್ರಮಾಣೆಂ), ಪರತೂನ್ (ಪರ್ತೂನ್), ಪರ್ಗಟ್ (ಪ್ರಗಟ್), ಪಿರಾಯ್ (ಪ್ರಾಯ್), ಗರಜ್ (ಗರ್ಜ್), ಜಾಗರೂತ್ (ಜಾಗ್ರತ್), ಪರಸ್ (ಪ್ರಾಸ್), ಗಿರಾಣ್ (ಗೃಹಣ್), ಗಿರೊ (ಗೃಹ್), ಚಂದ್ರಿಮ್ (ಚಂದ್ರ್), ಸಮ್ಬಿರ್ (ಸಮುದ್ರ್), ಅಮ್ರುತ್ (ಅಮೃತ್), ಗುನ್ಯಾಂವ್ (ಗುನ್ಹಾ), ಪ್ರಿಥುಮ್ (ಪೃಥ್ವಿ), ಧರಣ್ (ಧರ್ಣ್), ಧರ್ತರಿ (ಧರ್ತ್ರಿ), ಗುಪಿತ್ (ಗುಪ್ತ್), ಉಸ್ವಾಸ್ (ಸ್ವಾಸ್), ಸೊಪೂತ್ (ಶಪಥ್), ಸುವಾತ್ (ಸ್ವಾತ್), ಉಪರಾಂತ್ (ಉಪ್ರಾಂತ್), ರೀಣ್ (ಋಣ್), ದುಸ್ವಾಸ್ (ದ್ವೇಷ್), ಪರ್ತಿಪಾಳ್ (ಪ್ರತಿಪಾಳ್), ಶಿಸ್ (ಶಿಷ್ಯ್), ವಸ್ತುರ್ (ವಸ್ತ್ರ್), ಗಿನ್ಯಾನ್ (ಜ್ಞಾನ್), ಪರ್ಜಾ (ಪ್ರಜಾ, ಪರ್ಜಾ), ದರ್ಜೊ (ದರ್ಜೊ), ಬರಫ್ (ಬರ್ಫ್), ರೀತ್ (ಋತ್), ಪರ್ವಾ (ಪರ್ವಾ)...
   ಪಾದ್ರಿ, ಮಾದ್ರಿ, ವರ್ಸ್ ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಚಿಂ
   ದುಕರ್ + ಆಕ್ = ದುಕ್ರಾಕ್
   ಉತರ್ + ಆಕ್ = ಉತ್ರಾಕ್
   ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ತಶೆಂಚ್ ದವರ್ಚೆಂ.
2. ಅ - ಚೌಕಶಿ, ಚೌಥೊ, ಚೌದಾ...
   ನ - ಚೊವ್ಕಶಿ, ಚೊವ್ಥೊ, ಚೊವ್ದಾ...
   ಪುಣ್ ಚೌಗ್, ಚೌಕ್, ಚೌಕಟ್, ದೌಲತ್ ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಚಿಂ.
3. ಅ - ಪೈಶೆ, ಪೈಲೊ, ಪೈಸ್, ಪೈಣ್, ವೈರ್, ವೈ, ನೈ, ಥೈಂ, ಖೈಂ...
   ನ - ಪಯ್ಶೆ, ಪಯ್ಲೊ, ಪಯ್ಸ್, ಪಯ್ಣ್, ವಯ್ರ್, ವ್ಹಯ್, ನ್ಹಯ್, ಥಂಯ್, ಖಂಯ್...
   ಪುಣ್, ಏನ್, ಸೈಂಬ್, ಬೈಲ್, ಪೈ, ಸೈತಾನ್, ವೈಜ್, ಜೈತ್, ಸೈತ್, ಪೈಕಿ ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಚಿಂ.

10. ವ್ಯ, ವ್ಹ, ವೆ ಮಧ್ಲಿ ಘುಸ್ಪಾಡ್ಲಿ

1. ಅ - ವ್ಯಾಪಾರ್, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವ್ಯವಹಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾ...
   ನ - ವೆಪಾರ್, ವೆಪಾರಿ, ವೆವಹಾರ್, ವೆವಸ್ಥಾ...
2. ಅ - ವೆಕ್ತಿ, ವಾಕೆಂ, ಕಾರ್ಯೆಂ, ವೆಕರಣ್...
   ನ - ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಾಕ್ಯ್, ಕಾರ್ಯ್, ವ್ಯಾಕರಣ್...
3. ಅ - ಹೊಕಾಲ್, ಹೊಡ್ಲೆಂ, ಹೆಲೆಂ, ಹೊರ್, ಹೊಗ್ಡಾಲೆಂ, ಹೊಡೆಂ, ನಾತಾ, ನಿದ್ತಾ, ನೆಸ್ತಾ...

ನ - ವ್ಹಿಕಲ್, ವ್ಹಿಡ್ಲೆಂ, ವ್ಹೆಲೆಂ, ವ್ಹರ್, ವ್ಹಿಗ್ಗಾಲೆಂ, ವ್ಹಿಡೆಂ, ನ್ಹಾತಾ, ನ್ಹಿದ್ರಾ, ನ್ಹೆಸ್ತಾ...

4. ಅ - ಸ್ವಭಾವ್, ಸಂಮತ್, ಸ್ವಪ್ನ್, ಸಹಕಾರ್, ಸಂಮೇಲನ್, ಸಂಪೂರ್ಣ್...

ನ - ಸಭಾವ್, ಸಮತ್, ಸಪನ್, ಸಕಾರ್, ಸಮೇಳ್, ಸಪೂರ್ಣ್...

ಬೆಗಿನ್, ವೆಗಿನ್ ಆನಿ ವೆಗಿಂ ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಧಾರಾಂವ್ಯಾ.

11. ಪರಸರ್ಗಾಚೆ ಆದಿಂ ಎ ಕಾರ್ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ.

1. ಹಾಚೆ ಪಾಸತ್, ತೆ ಖಾತಿರ್, ತಾಚೆ ಆದಿಂ, ಮ್ಹಜೆ ಕಡೆ, ತುಜೆ ಉಪ್ರಾಂತ್... ತಶೆಂಚ್ ಏಕೆ ಪಾವ್ಪಿಂ, ಏಕೆ ಅಂಕ್ವಾರಿಕ್, ಏಕಾ ವೆಳಾರ್, ಏಕಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ.

12. ಅನುಸ್ವಾರ್ ಚುಕೊವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ

1. ಅ - ಹಾಸ್, ಕೇಸ್, ಸೊಸೊ, ಭರ್ವಾಸೊ, ಲಾಕೂಡ್, ಲೊಂಕಾಡ್...

ನ - ಹಾಂಸ್, ಕೇಂಸ್, ಸೊಂಸೊ, ಭರ್ವಾಂಸೊ, ಲಾಂಕೂಡ್, ಲೊಖಂಡ್...

2. ಹಾಣೆಂ, ತಾಣೆಂ, ಜಾಣೆಂ... ಹಾಂಚಿ ಭೊವ್‌ವಚನಾಂ ಹಾಂಣಿಂ, ತಾಂಣಿಂ, ಜಾಂಣಿಂ ಅಶಿಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ.

13. 'ಪ' ಆನಿ 'ಫ'ಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚರಾಂತ್ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ

1. ಅ - ಪಾಟಿಂ, ಪಾಟ್, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್, ಕಾಪಿ, ಮಾಪಿ...

ನ - ಫಾಟಿಂ, ಫಾಟ್, ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್, ಕಾಫಿ, ಮಾಫಿ...

14. ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯೆಂಚೊ ಆದಾರ್ ಘೆವ್ನ್ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣ್ಯೊ ಸುಟೊಂವ್ಯಾ

1. `ಓಂಕ್`ಚೆ ಬದ್ಲಾ `ಊಂಕ್' ವಾಪರೂಂಯಾ

ಅ - ಮೆಳೊಂಕ್, ಖೆಳೊಂಕ್, ಶಿಕೊಂಕ್, ರಾವೊಂಕ್, ಪಾವೊಂಕ್, ಜೆಂವ್ಕ್, ದೇಂವ್ಕ್, ರಾಂವ್ಕ್...

ನ - ಮೆಳೂಂಕ್, ಖೆಳೂಂಕ್, ಶಿಕೂಂಕ್, ರಾವೂಂಕ್, ಪಾವೂಂಕ್, ಜೆವೂಂಕ್, ದೆಂವೂಂಕ್, ರಾವೂಂಕ್...

ಅ - ಖಾಊಂಕ್, ಯೆಊಂಕ್, ಧುಊಂಕ್, ಲಾಊಂಕ್, ಬರಊಂಕ್, ದಾಕಊಂಕ್, ಪಳಊಂಕ್...

ನ - ಖಾಂವ್ಕ್, ಯೆಂವ್ಕ್, ಧುಂವ್ಕ್, ಲಾಂವ್ಕ್, ಬರೊಂವ್ಕ್, ದಾಕೊಂವ್ಕ್, ಪಳೊಂವ್ಕ್...

ಶಿಕೂಂಕ್ (to learn), ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ (to teach)

2. ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಕೇಸ್, ಪೋಟ್, ಚಾಕ್, ಜಲ್ಮ್, ಝುರ್ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕೆಸ್, ಪೊಟ್, ತ್ಸಾಕ್, ಜಲ್ಮ್, ಝುರ್ ಅಶೆ ಜಾತಾತ್. ಪುಣ್ ಹೆ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಚಡಿತ್ ಕುರ್ವೊ ವಾಪರ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ.

ಎ, ಒ, ಚ, ಜ, ಝ ಓಂಚ್ ಅಕ್ಷರಾಂ ವಾಪರೂಂಯಾ.

3. ವಿಷೇಶ್ ನಾಂವ್ ದಿತಾನಾ 'ಲೊ', 'ಗೆಲೊ' ಹಿಂ ಕುಸಾಂ ವಾಪರ್ಚಿ ಮೆಕ್ಳಿಕ್ ದಿಂವ್ಯಾ. ದೆಕಿಕ್: ಶಾಂತಿಲೆಂ ಚೆಡುಂ, ರಾಮಾಲೊ ಭಾವ್, ಸುನಿಲಾಗೆಲೆಂ ಘರ್, ಮೋಹನಾಗೆಲೆಂ ಭಾಟ್...
4. 'ಮ್ಹಾಕಾ ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾ' ಆನಿ 'ತಾಕಾ ವಾಚೂಂಕ್ ಯೆತಾ'
ಹಾಂಚಿಂ 'ಮ್ಹಜ್ಯಾನ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾತಾ' ಆನಿ 'ತಾಚ್ಯಾನ್ ವಚೂಂಯೆತಾ' ಹಿಂ ರೂಪಾಂ ಲೆಗಿನ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ.
5. ಅಂತ್ರುಜಿಂತ್ 'ತಾಚೆ ವರಿಂ' ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಮಂಗ್ಳುರಿಂತ್ 'ತಾಚೆ ಬರಿಂ' ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಸಾಶ್ಟಿಂತ್ 'ತಾಚೆಬರಿಂ' ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ 'ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್' ಅಸೊ ಜಾತಾ. ಹಿ ಘುಸ್ಪಾವ್ಣಿ ಆಡೊಂವ್ಚೆ ಖಾತೀರ್ 'ಪರಿಂ' ಹೆಂ ಆದ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ: 'ತಾಚೆಪರಿಂ', 'ತೊ ತಾಚೆ ಭಾವಾಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾ' ವ 'ತೊ ತಾಚೆ ಭಾವಾ ಭಾಶೆನ್ ದಿಸ್ತಾ'.
6. ಮಂಗ್ಳುರಿಂತ್ 'ವ್ಹಯ್ ಗೀ ನಾ' ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಚೆ ಬದ್ಲಾ, ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ 'ವ್ಹಯ್ ಕಾಯ್ ನಾ' 'ವ್ಹಯ್ ವ ನಾ' 'ವ್ಹಯ್ ಕಿ ನಾ' ಹಿಂ ರೂಪಾಂ ವಾಪರೂಂಯ್ಯಾ.
7. 'ಕರಪ್, ಬರಪ್, ವಾಚಪ್, ಉಲೊವ್ಪ್, ಹಾಡಪ್...' ಹಿಂ ಭಾವವಾಚಕ್ ನಾಮ್ ರೂಪಾಂ ದೆಖೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಬರಯ್ತಾನಾ 'ಕರ್, ಬರಯ್, ವಾಚ್, ಉಲಯ್, ಹಾಡ್...' ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ, ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ, 'ಚೆಂ'. 'ಊಂಕ್', 'ವಂಕ್', 'ಊನ್' ಆದಿ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಉತ್ರಾಂ ಘಡೊಂವ್ಯಾ.
ತಶೆಂಚ್ ಪೀ/ಣಾರ್ ಹಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಕರ್ಪಿ ದಾಕೊಂವ್ಯಾ. ದೆಕಿಕ್ ಬರಯ್ತಾ ತೊ ಬರವ್ಪಿ, ಕರ್ತಾ ತೊ ಕರ್ಪಿ... ಉಲೊವ್ಪಿ, ಸೊಡೊವ್ಪಿ, ಸೊಡ್ವೊನ್‌ಣಾರ್, ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್, ಬರಯ್ಣಾರ್...
8. 'ಜಾಣಾಂ' ಹಾಚೆಂ ವಿರೋಧಾರ್ಥಿ ಉತರ್ ಆದ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್ 'ನೆಣಾಂ' ಬರೆಂ ಜುಳ್ತಾ - 'ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾಂ' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ನೆಣಾಂ' ದೆಖೂನ್ 'ಹಾಂವ್ ನಕೊಂ/ನಕಳೊಂ/ನಕಳಂ' ವ 'ಮ್ಹಾಕಾ ಖಬರ್ ನಾ / ಗೊತ್ತು ನಾ' ಹೆಂ ಬರ್ಪಿ ರೂಪಾಂತ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ.
9. ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸಮಸ್ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ -
ಪಾಂಯ್‌ವಾಟ್, ದೀಸ್‌ರಾತ್, ಶೀತ್‌ಕಡಿ, ತೀಸ್‌ವಾಡಿ, ಚಡುಣೆಂ, ಘಾಟಿಂ ಮುಖಾರ್, ಊಟ್‌ಬಸ್, ಯೆತಾವೆತಾ, ಅನ್‌ಭಾವಾರ್ಥ್, ಪುನರ್‌ಜಲ್ಮ್...
ಆಪ್ ಸುವಾರ್ಥ್, ಅಪ್‌ಸಮರ್ಪಣ್, ಆಪ್‌ದಮಾವ್... ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ...
10. ಆನಿ, ಪ್ರತಿ, ದರ್, ಹರ್, ಜಣ್ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ 'ಏಕ್' ಹಿ ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಜಿಂ ಹೆರ್ ಬೋಲಿಯಾಂನಿ ವಾಪರ್ತಾತ್. ತಾಕಾ ಖೆರಿತ್ ಅರ್ಥ್ ದೀವ್ನ್ ತಿಂ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ.

ಆನಿ + ಏಕ್ = ಆನ್ಯೇಕ್ (another one)

ಪ್ರತಿ + ಏಕ್ = ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ (each one)

ಹರ್ + ಏಕ್ = ಹರೇಕ್ (each one)

ದರ್ + ಏಕ್ = ದರೇಕ್ (each one)

ಜಣ್ + ಏಕ್ = ಜಣೇಕ್ (each one)

ದೆಖೂನ್ 'ಆನಿಕ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ want more ಆನಿ 'ಆನ್ಯೇಕ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ another one ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಧರ್ಜೊ. ಮಂಗ್ಳುರಿಂತ್ 'ಆನಿಕೀ' ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ 'ಅಜೂನ್' ಅಸೊ ಜಾತಾ. ದೆಕಿಕ್: 'ತೊ ಆನಿಕೀ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾ' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ 'ತೊ ಅಜೂನ್ ಪರ್ಯಾನ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾ.'

11. 'The name of our puppy is Tinku' ಹಾಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರ್ತಾನಾ 'ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಟಿಂಕು' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಪರಸ್ 'ಆಮ್ಚೆ ಪೆಟ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಟಿಂಕು' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಅದಿಕ್ ಬರೆಂ. ದೆಖೂನ್ 'God is love' = ದೇವ್ ಹೊಚ್ ಮೋಗ್.

12. ಕೆದ್ನಾ, ಜೆದ್ನಾ, ಕುರ್ದ್ಯೊ, ಚೆರ್ದ್ಯೊ, ಮಾತ್ರ್, ಹರ್ದೆಂ, ಚಿರ್ದಿ ಹಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ನವ್ಯಾ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ -

ಕೆನ್ನಾ, ಜೆನ್ನಾ, ಕುಡ್ಡ್ಯೊ, ಚೆಡೊ, ಮಾತ್, ಹಡ್ದೆಂ, ಚಿಡ್ಡಿ... ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ. ಪುಣ್ ನಾರ್ಲ್, ಜರ್ಲ್ಲೊ, ಕುರ್ಲಿ, ಪರ್ಲ್ಯೊ... ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಜಶಿಂ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಬರಯ್ತಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಯಾ.

ಹಾತಿಂ, ರಾತಿಂ, ಪುಸ್ತಕಿಂ, ಸರ್ಗಿಂ... ಹಿಂ ರೂಪಾಂ ಕವಿತೆಂತ್ ವಾಪರುಂಯೆತಾ.

15. ಆದ್ಲಿ ರೀತ್ ಆನಿ ನವಿ ರೀತ್ - ಏಕ್‌ರೂಪ್‌ಪಣ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್

ಅ - ಕಾಕೂತ್, ಪ್ರಾಸ್, ನಿಚೆವ್, ಪ್ರಾಚಿತ್, ಮೊಸೊರ್, ಕುಮೊಕ್, ಮಾರಿಫಾತ್, ಕುಟಾಮ್, ಭಾವಾಥ್, ಸಮೊಥ್, ಲೊಂಕಾಡ್, ಲೊಕಾಟೊ, ನಮಾನ್, ಶೆಮ್ಟಿ, ಸಕ್ಕಡ್, ಕೆದಾಳಾ, ತೆದಾಳಾ, ಜೆದಾಳಾ, ಎದ್ದೊ, ಕೆದ್ದೊ, ತೆದ್ದೊ, ಯೆದ್ದೊಳ್, ತೆದ್ದೊಳ್, ಕೆದ್ದೊಳ್, ವ್ಹಡ್ಡೊಳ್...

ನ - ಕಾಕುಳ್ತ್, ಪರಸ್, ನಿಶ್ಚಯ್, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್, ಮತ್ಸರ್, ಕುಮಕ್, ಮಾರ್ಘತ್, ಕುಟುಂಬ್, ಭಾವಾರ್ಥ್, ಸಮರ್ಥ್, ಲೊಖಂಡ್, ಲೊಖಾಟೊ, ನಮನ್, ಶೆಂಪ್ಟಿ, ಸಗಟ್, ಕೆನ್ನಾ, ತೆನ್ನಾ, ಜೆನ್ನಾ, ಯೆದೊ, ಕೆದೊ, ತೆದೊ, ಯೆದೊಳ್, ತೆದೊಳ್, ಕೆದೊಳ್, ವ್ಹದೊಳ್...

16. ಅಂಕ್ದೆ ಬರೊಂವ್ಕ್ ನವಿ ಚಾಲ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಬದ್ಲಾ ದೊ. ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕಾನ್ ಸುಚಯ್ಲ್ಲಿ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ರೀತ್ ವಾಪರೂಂಯಾ.

ಎಕ್ವೀಸ್, ಬಾವೀಸ್... ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾ ವೀಸ್ ಆನಿ ಏಕ್, ವೀಸ್ ಆನಿ ದೋನ್... ಮ್ಹಣೂಂಯಾ. ಆಟ್, ಸವ್ ಆನಿ ಶೆಂಬರ್ (ಏಕ್‌ಶೆಂ) ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ.

17. ಕ್ಯಾಸೆಟಿಂಚೆರ್, ಸಿ.ಡಿ., ವಿ.ಸಿ.ಡಿ.ಂಚೆರ್, ಗಿತಾಂಚಿಂ, ಚಲಚಿತ್ರಾಂಚಿಂ, ತಿಯಾತ್ರಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ಸದ್ಯಾಕ್ ಚಾಲಂತ್ ಆಸ್ಲಲಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಾಪರ್ ಕರುಂ ಯೆತಾ.

ತಶೆಂಚ್ ಇ-ಟಪಾಲ್, ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ಧಾಡ್ತಾನಾ ಹಾಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕರುಂ ಯೆತಾ.

ದೆಕಿಕ್: `ಆಮ್ಚೆಂ ನಶೀಬ್' (Amchem Noxib). `ನಿರ್ಮಣ್' (Nirmonn). `ಪಾದ್ರಿ' (Padri).

18. ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಜಾಗ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ ಆಡ್‌ನಾಂವಾಂ (ಆಲ್ಕುಂಜಾಂ) ಬರಯ್ತಾನಾ ರೊಮಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ರೀತ್ ವಾಪರುಂಯಾ.

ದೆಕಿಕ್: ಮಾಲ್ವಣ್, ವೆಂಗುರ್ಲೆಂ, ಪೆಡ್ಣೆಂ, ಮ್ಹಾಪ್ಶೆಂ, ಪುಣೆ, ಠಾಣೆ, ಗೊಂಯ್, ಮುಂಬಯ್, ಉಡ್ಪಾ/ಉಡಿಪ್, ಮಂಗ್ಳುರ್, ಕೊಚ್ಚಿ...

ಅನುಸ್ವಾರ್ ಚುಕಯ್ನಾಶೆಂ ಚತ್ರಾಯ್ ದಿಂವ್ಚಿ.

19. ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ

1. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ವಿವಿದ್ ಲಿಂಗ್ ಆನಿ ವಚನಾಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿಂ ರೂಪಾಂ

1. ರಾಮ್ ಆನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಘರಾ ಗೆಲೆ
2. ರೊಮಿ ಆನಿ ನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಲಿಪಿಯೊ
3. ಸೀತಾ ಆನಿ ಗೀತಾ ಘರಾ ಗೆಲಿಂ

ನಾಮಾಂಚೆ ಲಿಂಗ್ ಏಕೂಚ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ದೋನ್ ಸಮಾಸಮ್ ಲಿಂಗಿ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಜೆ ಭೊವ್‌ವಚನ್ ರೂಪ್ ಆಸಾ, ತೆಂಚ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ.

1. ಘೊವ್ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಬಾಜಾರಾಂತ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ
   (ಪುಲ್ಲಿಂಗ್+ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಹಾಂಚೆಂ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ್ ಭೊವ್‌ವಚನೀ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್)
2. ತೊ ಚೆಡೊ ಆನಿ ತೆಂ ಚೆಡುಂ ಲಗ್ನ್ ಜಾಲಿಂ
   (ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ + ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್ ಹಾಂಚೆಂ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ್ ಭೊವ್‌ವಚನೀ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್)
3. ತಿ ಗಾಯ್ ಆನಿ ತೆಂ ಪಾಡೂಕ್ ತಣ್ ಖಾತಾಲಿಂ
   (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್+ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್ ಹಾಂಚೆಂ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ್ ಭೊವ್‌ವಚನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್)

   ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾನಾ/ಉಲಯ್ತಾನಾ ಚುಕಿಚಿ ಲಿಂಗಾಂ ಘಾಲ್ಚಿ ಸಂವಯ್ ಸುದಾರುಂಯಾ.

   ದೆಕಿಕ್: ತೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್, ತೀ ಬಸ್, ತೀ ಸಾಯ್ಕಲ್, ತೆಂ ಕುಟುಂಬ್, ತೆಂ ನಮನ್, ತೆಂ ಲಿಂಗ್, ಹೆಂ ಶುಭ್‌ವರ್ತಮಾನ್, ತೀ ಕೂಡ್ (ತೆ ಕುಡಿಂತ್)...

2. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಆನಿ ವಿಕಾರಿ ರೂಪಾಂ:

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್

	ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರೂಪ್		ವಿಕಾರಿ ರೂಪ್	
ಅಂತ್ಯ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್
ಅ	ಪೂತ್	ಪೂತ್	ಪುತಾ -	ಪುತಾಂ -
ಆ	ಮಾಮಾ	ಮಾಮಾ	ಮಾಮಾ -	ಮಾಮಾಂ -
ಇ	ಹತೀ ಖಾರ್ವಿ ಬರೊಪ್ಪಿ	ಹತೀ ಖಾರ್ವಿ ಬರೊಪ್ಪಿ	ಹತ್ಯಾ - ಖಾರ್ವ್ಯಾ - ಬರೊಪ್ಪ್ಯಾ -	ಹತ್ಯಾಂ - ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ - ಬರೊಪ್ಪ್ಯಾಂ -
ಉ	ನಾತು	ನಾತು	ನಾತ್ವಾ -	ನಾತ್ವಾಂ -
ಒ	ಘೊಡೊ	ಘೊಡೆ	ಘೊಡ್ಯಾ -	ಘೊಡ್ಯಾಂ -

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್:

	ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರೂಪ್		ವಿಕಾರಿ ರೂಪ್	
ಅಂತ್ಯ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್
ಅ	ಕಾತ್	ಕಾತಿ	ಕಾತಿ -	ಕಾತಿಂ -
ಆ	ಶಾಳಾ	ಶಾಳಾ	ಶಾಳೆ -	ಶಾಳಾಂ -
ಇ	ಬಡಿ ಮುದಿ	ಬಡ್ಯೊ ಮುದ್ಯೊ	ಬಡ್ಯೆ - ಮುದ್ಯೆ -	ಬಡ್ಯಾಂ - ಮುದ್ಯಾಂ -
ಉ	ತಾಳು	ತಾಳ್ವೊ	ತಾಳ್ವೆ -	ತಾಳ್ವ್ಯಾಂ -

ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್:

	ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರೂಪ್		ವಿಕಾರಿ ರೂಪ್	
ಅಂತ್ಯ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್
ಅ	ಘರ್	ಘರಾಂ	ಘರಾ -	ಘರಾಂ -
ಇ	ತಾಂತಿಂ	ತಾಂತ್ಯಾಂ	ತಾಂತ್ಯಾ -	ತಾಂತ್ಯಾಂ -
ಉ	ಚೆಡುಂ ಪೊರ್ಸುಂ	ಚೆಡ್ವಾಂ ಪೊರ್ಸಾಂ	ಚೆಡ್ವಾ - ಪೊರ್ಸಾ -	ಚೆಡ್ವಾಂ - ಪೊರ್ಸಾಂ -
ಎಂ	ಕೆಳೆಂ	ಕೆಳಿಂ	ಕೆಳ್ಯಾ -	ಕೆಳ್ಯಾಂ -

1. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಂತ್ ವಿಭಕ್ತಿಂಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಆನಿ ಕಾರಕ್:

ವಿಭಕ್ತಿ	ಕಾರಕ್	ಇಂಗ್ಲಿಶಾಂತ್	Function	ಏಕ್‌ವಚನಾಂತ್	ಭೊವ್‌ವಚನಾಂತ್
ಪಯ್ಲಿ	ಕರ್ತೊ	Nominative case	Subject	ಹಾಂವ್, ತೂಂ, ತೊ, ಮಾಜರಾ...	ಆಮಿ, ತುಮಿ, ತೆ, ಮಾಜರಾಂ...
ದುಸ್ರಿ	ಕರ್ಮ	Accusative/ Objective case	Object	ಮ್ಹಾಕಾ, ತುಕಾ, ಮಾಜರಾಕ್...	ಆಮ್ಕಾಂ, ತುಮ್ಕಾಂ, ಮಾಜರಾಂಕ್
ತಿಸ್ರಿ	ಕರಣ್	Instrumental Case	Agent	ಹಾಂವೆಂ, ತುಂವೆಂ, ಮಾಜರಾನ್...	ಆಮಿ, ತುಮಿ, ಮಾಜರಾಂನಿ...
ಚೊವ್ಥಿ	ಸಂಪ್ರದಾನ್	Dative Case	'to...'	ಮ್ಹಾಕಾ, ತುಕಾ, ಮಾಜರಾಕ್...	ಆಮ್ಕಾಂ, ತುಮ್ಕಾಂ, ಮಾಜರಾಂಕ್...
ಪಾಂಚ್ವಿ	ಆಪಾದನ್	Ablative Case	'from...'	ಥಾವ್ನ್, ಸಾವ್ನ್, ಪಣ್ಜೆಚ್ಯಾನ್, ಪಾಸೂನ್...	
ಸವಿ	ಸಂಬಂದ್	Possessive/ Genetive Case	'Possession'	ಮ್ಹಜೊ, ಜಾಚೊ, ರಾಮಾಲೊ...	ಆಮ್ಚೊ, ಜಾಂಚೊ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಲೊ...
ಸಾತ್ವಿ	ಅಧಿಕರಣ್	Locative case 1 Locative case 2 Locative case 3	Position Position Position	ಘರಾಂತ್, ಉದ್ಕಾಂತ್... ಝಾಡಾರ್, ಮಾಡಾರ್... ಆಮ್ಗೆರ್, ತುಮ್ಗೆರ್...	ಝಾಡಾಂಚೆರ್, ಮಾಡಾಂಚೆರ್...
ಆಟ್ವಿ	ಸಂಬೋಧನ್	Vocative case	'Calling'	ಶಂಕರ್, ಶಂಕರಾ, ಪುತಾ, ಧುವೆ...	ಲೊಕಾಂನೊ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನೊ...

4. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಕಾಳ್ ಪ್ರಯೋಗ್

ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳ್ - Present Tense

ಸಾದೊ ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳ್/ಅಪೂರ್ಣ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳ್ - Simple Present (ತಾ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೊವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು./ಸ್ತ್ರೀ./ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಾತ್
ದುಸ್ರೊ	ಪು./ಸ್ತ್ರೀ./ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ತಾ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಾತ್
ತಿಸ್ರೊ	ಪು./ಸ್ತ್ರೀ./ನ.	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ, ಬಸ್ತಾ	ತೆ, ತ್ಯೊ, ತೀಂ ಬಸ್ತಾತ್

ಪೂರ್ಣ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳ್ - Present Perfect (ಲಾ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೊವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಾಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ಸ್ತ್ರೀ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲ್ಯಾಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಾಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
ದುಸ್ರೊ	ಪು.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಾ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲ್ಯಾ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಾಂ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
ತಿಸ್ರೊ	ಪು.	ತೊ ಬಸ್ಲಾ	ತೆ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೀ ಬಸ್ಲ್ಯಾ	ತ್ಯೊ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್
	ನ.	ತೆಂ ಬಸ್ಲಾಂ	ತಿಂ ಬಸ್ಲ್ಯಾಂತ್

ಭೂತ್ ಕಾಳ್ - Past Tense

ಸಾದೊ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್/ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ - Simple Past (ಲೊ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೊವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲೊಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಿಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯೊ
	ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲೆಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲಿಂ
ದುಸ್ರೊ	ಪು.	ತೂಂ ಬಸ್ಲೊ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಿ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲೆಂ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲಿಂ
ತಿಸ್ರೊ	ಪು.	ತೊ ಬಸ್ಲೊ	ತೆ ಬಸ್ಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೀ ಬಸ್ಲಿ	ತ್ಯೊ ಬಸ್ಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೆಂ ಬಸ್ಲೆಂ	ತೀಂ ಬಸ್ಲಿಂ

ಅಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್ ಕಾಳ್ - Past Imperfect (ತಾಲೊ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೋವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಲೊಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಾಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಲಿಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಾಲ್ಯೊ
	ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಲೆಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಾಲಿಂ
ದುಸ್ರೊ	ಪು.	ತೂಂ ಬಸ್ತಾಲೊ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಾಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೂಂ ಬಸ್ತಾಲಿ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಾಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ತಾಲೆಂ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಾಲಿಂ
ತಿಸ್ರೊ	ಪು.	ತೊ ಬಸ್ತಾಲೊ	ತೆ ಬಸ್ತಾಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೀ ಬಸ್ತಾಲಿ	ತ್ಯೊ ಬಸ್ತಾಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೆಂ ಬಸ್ತಾಲೆಂ	ತೀಂ ಬಸ್ತಾಲಿಂ

ಅತಿ ಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್ ಕಾಳ್ - Past Perfect (ಲಲೊ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೋವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಲೊಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಲಿಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲಲ್ಯೊ
	ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಲೆಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ಲಲಿಂ
ದುಸ್ರೊ	ಪು.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಲೊ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಲಿ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ಲಲೆಂ	ತುಮಿ ಬಸ್ಲಲಿಂ
ತಿಸ್ರೊ	ಪು.	ತೊ ಬಸ್ಲಲೊ	ತೆ ಬಸ್ಲಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೀ ಬಸ್ಲಲಿ	ತ್ಯೊ ಬಸ್ಲಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೆಂ ಬಸ್ಲಲೆಂ	ತಿಂ ಬಸ್ಲಲಿಂ

ಭವಿಷ್ಯಕಾಳ್ - Future Tense

ನಿಶ್ಚಿತ್ ಭವಿಷ್ಯಕಾಳ್ - Definite Future (ತಲೊ)

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್		ಭೊವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಪು.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಲೊಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಲಿಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಲ್ಯೊ
	ನ.	ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಲೆಂ	ಆಮಿ ಬಸ್ತಲಿಂ
ದುಸ್ರೊ	ಪು.	ತೂಂ ಬಸ್ತಲೊ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೂಂ ಬಸ್ತಲಿ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೂಂ ಬಸ್ತಲೆಂ	ತುಮಿ ಬಸ್ತಲಿಂ
ತಿಸ್ರೊ	ಪು.	ತೊ ಬಸ್ತಲೊ	ತೆ ಬಸ್ತಲೆ
	ಸ್ತ್ರೀ.	ತೀ ಬಸ್ತಲಿ	ತ್ಯೊ ಬಸ್ತಲ್ಯೊ
	ನ.	ತೆಂ ಬಸ್ತಲೆಂ	ತೀಂ ಬಸ್ತಲಿಂ

ಅನಿಶ್ಚಿತ್ ಭವಿಷ್ಯ ಕಾಳ್ - Indefinite Future

ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್ ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಹಾಂವ್ ಬಸನ್	ಆಮಿ ಬಸೂಂ
ದುಸ್ರೊ	ತೂಂ ಬಸಶಿ	ತುಮಿ ಬಸಶಾತ್
ತಿಸ್ರೊ	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ಬಸತ್	ತೆ, ತ್ಯೊ, ತಿಂ ಬಸ್ತಿತ್

ವ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ ಆನಿ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ

	ವ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ (ಆಸಾ)		ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ (ನಾ)	
ಪುರುಷ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್	ಏಕ್‌ವಚನ್	ಭೊವ್‌ವಚನ್
ಪಯ್ಲೊ	ಹಾಂವ್ ಆಸಾಂ	ಆಮಿ ಆಸಾತ್	ಹಾಂವ್ ನಾ	ಆಮಿ ನಾಂತ್
ದುಸ್ರೊ	ತೂಂ ಆಸಾ	ತುಮಿ ಆಸಾತ್	ತೂಂ ನಾ	ತುಮಿ ನಾಂತ್
ತಿಸ್ರೊ	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ಆಸಾ	ತೆ, ತ್ಯೊ, ತಿಂ ಆಸಾತ್	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ನಾ	ತೆ, ತ್ಯೊ, ತಿಂ ನಾಂತ್

ಪರಿಭಾಷಿಕ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಸೆ. ಮಾ. ಬೋರ್ಜೆಸ್ ಹಾಂಚ್ಯೊ ಥೊಡೆ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ ಬಸಾಂತ್ ದವರುಂಯಾ.

1. ಧಾತೂಂಚಿ ಏಕ್ ವಳೆರಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಿ, ಜೆ ವರ್ಚಿಂ ನವಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಘಡೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಸೊಂಪೆಂ ಜಾತಲೆಂ (1940ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಹಟ್ಟ್ಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣ್ ರಾವಾನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆಸಾ. ಹಾಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ.)
2. ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡಾ ಆನಿ ಗುಜರಾತಿ ಹ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯೊ ಲಾಗ್ಯಿಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ. ದೆಖೊನ್ ರಾಸ್ಟ್ರಲ್ ಉತ್ರಾವಳಿಚೆಂ ಭಾಂಡಾರ್ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಹ್ಯಾ ಭಾಶಾಂನಿ ಜಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸಮಾಸಮ್ ಅರ್ಥಾನ್ ವಾಪರ್ತಾತ್, ತಶಿಂಚ್ ತಿಂ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಯಾ.
3. ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಚಿ ಜಿ ಸುವಿಧಾ ಆಸಾ, ತೀ ವಾಪರೂನ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಅರ್ಥ್ ದಿಂವ್ಯಾ.
   ದೆಕಿಕ್: ಹೊ ವೇಳ್ (ಸಮಯ್), ಹಿ ವೇಳ್ (ದರ್ಯಾ ದೇಗ್). ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶಾಂತ್ ಆನಿ ವಿಶ್ವಕೋಶಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂ ಬರಾಬರ್ ಲಿಂಗೂಯ್ ದಿಂವ್ಚೆ.
4. ಲಾಂಬ್ ಲಚಕ್ ಉತ್ರಾಂ ಟಾಳ್ಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಾದಿ ಸೊಂಪಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಹಿ ಪರಂಪರಾ ಸಾಂಬಾಳೂಂಯಾ
5. ಇಂಗ್ಲಿಶಾಂತ್ಲೆಂ, ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಲಿಪ್ಯಾಂತರ್ ಕರ್ತಾನಾ 'ಇ'ಚೆ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಯ' ಆನಿ 'ಉ'ಚೆ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ವ' ಘಾಲ್ಚಿ ಸಂವಯ್ ಸೊಡ್ಚಿ.
6. ತತ್ಸಮ್ ಆನಿ ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಥಾರಾವಿಕ್ ಅರ್ಥ್ ದೀವ್ನ್ ತೀಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾವಳಿಂತ್ ಆಸ್ಪಾವೊಂಕ್ ಜಾತಾತ್.
7. ಶುದ್ಧ್‌ಲೇಖನಾಚೆ ನೇಮ್ ಪಾಳ್ತಾನಾ ಹೆರ್ ಭಾಶಾಂನಿ 'ಷ' ಆಸ್ಲಲೆಂ 'ಶ' ಬರಯ್ಚ್ಯಾರ್ ಹಾಂಶೆಂಚ್ ಜಾತಲೆಂ.
   ದೆಕಿಕ್: 'ಪ್ರೋಷಣ್, ಆಕರ್ಷಕ್, ಘರ್ಷಣ್' ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಕಾನಡಿ, ಗುಜರಾತಿ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ತಮಿಳ್, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳಮ್ ಲೆಗಿತ್ ಅಶಿಂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ತೆನ್ನಾ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಪ್ರೋಶಣ್, ಆಕರ್ಶಕ್, ಘರ್ಶಣ್ ಅಶೆಂ ಬರಯ್ಚ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಜಾಯ್ನಾ. ಣ, ಟ ಆನಿ ಯ ಹಾಂಚೆಂ ಆದಿಂ 'ಶ' ಬರೊಂವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಜೇ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂನಿ ನಾ ತೀ ಆಮಿಯ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ನಾಕಾರ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾತಲೆಂ. ತೆಚ್ ಪರಿಂ 'ಕ' ವರ್ಗ, 'ಟ' ವರ್ಗ ಆನಿ 'ಪ' ವರ್ಗ ಹಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಆದಿಂ 'ಷ' ಜಶೆಂ ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಶಾಂನಿ ಬರಯ್ತಾತ್, ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಬರೊಂವ್ಯಾ. ಮೂಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂನಿ 'ಶ' ವಾಪರ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ.
   ದೆಕಿಕ್: ಇಶ್ಟ್, ಸಾಶ್ಟಿ, ಕಾಶ್ಟಿ, ದಿಶ್ಟ್, ಪಾಶ್ಟ್, ಹುಶಾರ್...
   ದೆಖೊನ್: ಪುರುಷ್, ಉಷ್ಣ್, ರಾಷ್ಟ್ರ, ದ್ವೇಷ್, ಆಕರ್ಷಣ್, ಷಟ್ಕೋನ್, ಕೃಷಿ,

ನಿಷೇಧ್, ಶಿಷ್ಯ್, ಬಹಿಷ್ಕಾರ್, ಭವಿಷ್ಯ್, ಪ್ರದುಷಣ್, ಭಾಷಣ್, ವಿಷೇಶಣ್ ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ ಬರೊಂವ್ಯಾ.

ಮ್ಹಜೆ ಸುಚೊವ್ಣೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಜೆನ್ನಾ 'ಸಮಾಜಾ'ಚೆಂ ಆಮಿ 'ಸಮಾಜೀಕ್' ಕರ್ತಾತ್, ತೆನ್ನಾ 'ಸಮಾಜೀಕ್' ಅಶೆಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಯಾ. 'ಸಾಮಾಜಿಕ್' ವ 'ಸಮಾಜಿಕ್' ಬರೊಂವ್ಚೆಂ ನಾಕಾ. ಪುಣ್ ಏಕೂಚ್ ಸ್ವರ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಅ ಕಾರಾಚೆಂ ಆ ಕಾರ್, ಇ ಚೆಂ ಏ ಕಾರ್, ಎ ಚೆಂ ಐ ಕಾರ್ ಆನಿ ಓ ಚೆಂ ಔ ಕಾರ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ.

ದೆಕಿಕ್: ಸಮಾಜ್ - ಸಮಾಜೀಕ್, ಇತಿಹಾಸ್ - ಇತಿಹಾಸಿಕ್, ವಿಜ್ಞಾನ್ - ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್, ಭುಗೋಲ್ - ಭುಗೋಲಿಕ್, ಉದ್ಯೋಗ್ - ಉದ್ಯೋಗಿಕ್, ಪರಿಭಾಶಾ - ಪರಿಭಾಶಿಕ್, ಕಲ್ಪನಾ - ಕಲ್ಪನಿಕ್ ... ಪುಣ್ ಧರ್ಮ್ - ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಅರ್ಥ್ - ಆರ್ಥಿಕ್, ನೀತ್ - ನೈತಿಕ್, ಲಿಂಗ್ - ಲೈಂಗಿಕ್, ದೇವ್ - ದೈವಿಕ್, ಲೋಕ್ - ಲೌಕಿಕ್...

ಹೆ ಪರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮೂಳ್ ಉತ್ರಾಂ ರೊಕ್ಡಿಂಚ್ ಕಳ್ತಲಿಂ.

6. ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂ ಪರಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ವ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ವಾಪರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸುಚೊವ್ಣ್ಯೊ (ಆಜ್ಞಾರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ್ ರೂಪಾಂ)

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಕಾಣ್ಫೆ/ಕಾಡ್ನ್ ಘೆ	ಘೆ
ತಿಳ್ಕಿ	ಖಬರ್ ದೀ
ಗೊತ್ತಾ	ಜಾಣಾ
ಗೊತ್ತುನಾ	ನೆಣಾ
ಗುಣ್ಸಿ	ಗುಣಾಕಾರ್ ಕರ್
ಕುಡ್ಸಿ	ಜೋಡ್, ಮೆಳಯ್
ಭಾಗ್ಸಿ	ಭಾಗಾಕಾರ್ ಕರ್
ಕಳ್ಚಿ	ವಜಾಕರ್, ಉಣೆಂಕರ್
ಘಡ್ಸಿ	ಜೋಡ್, ಲಾಯ್
ಒಪ್ಸಿ	ಒಂಪೂನ್ ದೀ
ಸುಧಾರ್ಸಿ	ಸಾಂಬಾಳ್
ಹರ್ಸಿ	ಸ್ತುತಿ ಕರ್
ಹೊಗೊಳ್ಸಿ	ವಾಖಾಣ್ಣೆಂ

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಅಳ್ಕಿ	ಪೂಸ್/ಖೊಡ್
ಗಿಚ್ಚಿ	ಗಿಚ್ಮಡೆಂ ಬರಯ್
ಸೆರ್ಸಿ	ಭರ್ತಿ ಕರ್
ಮೆಚ್ಚೊಂಕ್	ಮಾನ್ಸೊಂಕ್
ಮುಂದಾರ್ಸಿ	ಮುಖಾರ್/ ಫುಡೆಂ ವ್ಹರ್
ಮಸ್ತು/ಮುಸ್ತ್	ಚಡ್, ಜಾಯ್ತೆ, ಸಾಬಾರ್, ಖೂಬ್, ಧಾರಾಳ್
ವಿವರ್ಸಿ	ವಿವರಣ್ ದೀ
ತಿರ್ಸಿ	ಸೊಂಪಯ್/ ಅಖೇರ್ ಕರ್
ಮುಗ್ದಿ	ಕಾಬಾರ್ ಕರ್
ಮೋಸ್ ಕರ್	ಘಾತ್ ಕರ್/ಘಟಯ್

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಚೆರ್ಲ್ಕೊ/ಚೆಲ್ಲೊ	ಚೆಡೊ, ಚಲೊ
ಘೊವ್‌ಶ್ಯಾ	ಚಡ್ ಕರುನ್/ ಭೊವ್ ಕರುನ್
ಶೆಂಕ್ಡೊ	ಟಕ್ಕೊ, ಟಕ್ಕ
ಮಾಂಡೆ ಬೆಬ್ಟಾ	ತಕ್ಲೆ ಫೊಡಾಫೊಡ್
ದೊಣ್ಣೊ	ದಾಂಡೊ
ಉಪದ್ರ	ತ್ರಾಸ್, ವಿಘ್ನಾಂ
ಬಾಯಿಪಾಶ್	ತೊಂಡ್‌ಪಾಠ್
ಮುಸ್ಕಾರ್	ಮುಸ್ಕಟ್
ಬೀಗ್	ಥಾಲೆಂ, ಕುಲಪ್
ಸ್ಥಳ್	ಥಳ್
ಗುದ್ದು	ಘುಮ್ಕೊ, ಮುಟಿ
ಗುದ್ದಾಳಾಯ್, ಗಮ್ಮತ್	ದಬಾಜೊ, ಮಜಾ
ಬಾಗಿಲ್	ದಾರ್
ಗೊಬ್ಲೊ	ಲೋಟೊ, ಪೆಲೊ, ಗ್ಲಾಸ್, ಚೆಂಬೂ
ಹಗೆ	ದುಸ್ವಾಸ್, ದ್ವೇಷ್
ಭಾಟಿ, ಕುರ್ವೆಂ	ದಾಲೆಂ, ವಾಂಟಲಿ
ಆಸ್ತ ಬದಿಕ್	ಭೂಂಯ್ ಭಾಟ್
ಪೊಟ್ಟು	ಪಾಡ್, ರಿತೆಂ
ಸಾಲ್ವಾಲೊ	ಹಾರ್ಲೊ
ಪೋಕ್ರಿ	ಮಸ್ತೊ
ಚಿಕ್ಕೆಂ	ಇಲ್ಲೆ, ಥೊಡೆಂ
ಕಡ್ತಿಲ್	ಪ್ರತಿ, ಪುಸ್ತಿಕಾ
ಹಳ್ಯಾನ್	ಮಾಪಾನ್
ಸಪಿ	ರೊಂಪಿ
ಗೀಟ್, ಗೆರೊ	ರೇಖಾ, ರೇಗ್, ವಳ್
ಕೊಕಾಯ್	ಲಾಂಬ್ ಜೀಬ್
ಜಿಕ್ಕಾತಾ	ಕಷ್ಟಾತಾ

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ತಡವ್	ವೇಳ್
ಗತ್ತಿಗಾಟ್	ಆಳ್ಸಾಯ್
ಸೊನ್ನೆ	ಶುನ್ಯ
ಗಾದೊ/ಬೆಸಾಯ್	ಶೆತ್
ಸಮೇತ್	ಸೈತ್
ವರೆಗ್	ಪ್ಢಣಸರ್, ಮೆರೇನ್, ಪರ್ಯಾನ್
ತಗ್ಗ	ಸಕಯ್ಲ್
ಗೆರ್ಸಿ, ತೊಡ್ಪೆಂ	ಸೂಪ್
ಸಮ್ಮಾ, ಹಳ್ತ	ಸಾರ್ಕೆಂ
ದೋಣ್	ವ್ಹಡೆಂ, ತಾರುಂ
ಚುರುಕ್	ಹುಶಾರ್, ಬುದ್ವಂತ್
ಹಗುರ್	ಹಳೂ
ಅನ್ಯಾರ್, ಇಜಾ	ತ್ರಾಸ್, ಪಿಡಾಪೀಡ್
ಆಕ್ಲಾಸ್	ಘುಮಾಳೆ
ಗಲಾಟೆ	ಆವಾಜ್
ಕುಬ್ಬಿ	ಮತ್ಸರ್, ಜಳಣ್
ಕೆಲ್ಮಿ	ಮ್ಹಾಲೊ
ಧೂರ್ತ್, ಮಿಸ್ತೆರ್	ಖಿಣಾ, ಕುರು, ಗುಪಿತ್, ಘುಟ್
ಸಲ್ಗಿ	ಸಡಿಳಾಯ್, ಥಿಲಾಯ್, ಸದಳ್, ಸೈಲ್, ಮೆಕ್ಳೆಂ
ಗುಲೊಬ್	ಗುಲಾಬ್
ಸಾರ್ಕ್ಸ್	ಗವಾಯ್, ಸಾಕ್ಷಿ
ಜುಲ್ಮಾನ್	ದಂಡ್, ಖ್ಯಾಸ್ತ
ಜೊಡ್ಸಿ	ಜೋಡ್
ತರ್ಜುಮೊ	ಭಾಶಾಂತರ್
ತರ್ಕ್	ಭಾಸಾಭಾಸ್

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಬೊಟ್ಟು	ಥೆಂಬೊ, ಟಿಂಬೊ, ಥಿಬೊ
ತೆಂಕ್ಲೊ	ಕೊಬ್ಲೆಂ, ಕೊಳ್ಕೆಂ
ತಡವ್	ವೇಳ್, ಉಶೀರ್
ನೆಮಿಯಾರ್	ನಿರ್ಮಿ, ನೆಮ್ಚೆಂ, ನಿವಡ್
ಪ್ರೇತನ್, ಪೇಚಾಡ್	ಯತ್ನ್, ಪ್ರಯತ್ನ್
ಪೊಂವ್ತಾ	ಗಳ್ತಾ
ಉತ್ತಿಮ್	ಉತ್ತಮ್
ಬಾಂದ್‌ಖಾನ್	ಬಂದ್‌ಖಣ್
ಬಹುಶ	ಘಡ್‌ಯೆ
ಮನೋಭಾವ್	ಮನೋವೃತ್ತಿ
ಬುಡ್ಡುಗಾಲ್	ಬುದ್ತಿ
ಬೆಜಾರ್, ಬೆಶ್ಮೆಂತ್	ಆಶೀರ್ವಾದಿತ್
ಸುಂಕಾ	ಕಟ್, ಪಟಿ, ದಂಡ್
ಭೊಂವಾರಿ	ಭೊಂವ್ತಣೆಂ
ಮಾಣ್ಕೊ	ಬೆಬೊ
ಕೊಂಡಾಟೊ	ಅಪುರ್‌ಬಾಯ್
ಬಡ್ಗಾ	ಉತ್ತರ್
ತೆನ್ಕಾ	ದಕ್ಷಿಣ್, ದಕಿಣ್
ಮುಡ್ಲಾ	ಉದೆಂತ್
ಪಡ್ಲಾ	ಅಸ್ತಂತ್
ಜ್ಯಾರಿಕರ್	ಕಾರ್ಯರ್ ರೂಪಾಕ್ ಹಾಡ್
ಕುಂಬು/ಲಡ್ಡು	ಕೊಸ್ಮೆಲಾಂ
ಪೊಂಟೆಲಾ	ಪೊಂವ್ಮೆಲಾ
ತಿಳ್ಳೊಣಿ	ಕಳೊವ್ಣಿ, ಶಿಡ್ಕಾವ್ಣಿ, ಶಿಟ್ಕಾವ್ಣಿ
ಕಾಲೆಂ	ಕಿತೆಂ
ತೊಂದ್ರೆಂ	ಕಷ್ಟ್, ತ್ರಾಸ್

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಒಂಟಿತ	ಊಂಟ್, ಕರೆಂ
ಜಾಲ್	ಖಳೆಂ, ಆಂಗಣ್
ಗೂಂಡ್	ಖೋಲ್
ಹಳ್ಳಿ	ಗಾಂವ್
ಲೆಕ್ಕಾ	ಗಣಿತ್
ಮ್ಹಾಗ್ಗಿ	ಗುಣಾವಳಿ
ಬಡ್ಡ	ಧಾರ್ ನಾಸ್ಲೆಂ
ದಡ್ಡ	ಹುಶಾರ್ ನಾಸ್ಲೊ
ಕತ್ತೆಂ	ಗಾಡವ್, ಗಾಡುಂ
ಮಂಗಾ	ಮಾಕಡ್
ಫಾಯ್ಸ್ ಕರ್	ಛಾಪ್
ಸವಾಲ್	ಪ್ರಶ್ನ್
ಕಾಗಾತ್	ಕಾಗದ್
ಸಬ್ದ್	ಶಬ್ದ್/ಉತರ್
ಸಾಲಿಸ್/ಸುಲಭ್	ಸೊಂಪೆಂ
ದಾಕ್ತೆರ್	ದೊತೊರ್, ವೈಜ್
ಆಸ್ಪತ್ರ್	ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್, ರುಗ್ಣಾಲಯ್
ಕುಟಾಮ್	ಕುಟುಂಬ್
ಸುತ್ತು	ಗೋಲ್, ವರ್ತುಳ್, ವಾಟ್ಕೊಳ್
ವೊಡ್ತ್	ಬಾಗ್
ತೀರ್ಪ್	ನಿರ್ಣಯ್, ಥಾರಾವ್
ಮೇಟ್	ಪಾವ್ಲ್
ಹುಶಾರ್‌ನಾ	ಬರೊನಾ
ಒತ್ತಾಯ್	ಬಳಾನ್, ಆಟ್‌ಕರೂನ್, ಸಕ್ತಿನ್
ಆಸ್ತಿದಾರ್	ಭಾಟ್ಕಾರ್, ಧನಿ
ಹಿತಾಲ್, ತೋಟ್	ಭಾಟ್, ಭುಂಯ್‌ಭಾಟ್

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಕೆಪ್ಪೊ	ಭೆರೊ
ಚೊರ್‌ಕರ್/ಗೊಪ್ಪಿ	ಭೆಶ್ಟಾಯ್
ಸುತ್ತು	ಭೊಂವ್ಡಿ, ಗೋಲ್
ಮಾಟೆಂ	ಭುಂಯಾರ್
ಮಾಂಡೊ	ತಕ್ಲಿ, ಮಾಥೆಂ, ಮಸ್ತಕ್
ಕುಂಟಾ	ಮೊಟ್ವೊ
ಪೆದ್ದೊ	ಪಿಸೊ
ಮಡ್ಡಿ, ಮಳ್ಪಿ	ಮೂರ್, ಗಾಳ್
ಪಿಟ್ಟಾಸಿ	ಚಾಮ್ಟೊ, ಕಂಜೂಸ್
ಕೊಬು	ಊಸ್
ಆಂಗಡ್	ಪಸ್ರೊ
ಆಂಗ್ಡಿಗಾರ್	ಪಸರ್ಕಾರ್
ಅಡ್ಡಿ	ಆಟ್
ಅತ್ರೆಗ್	ಅತ್ರೆಕ್
ಅನ್ಬೊಗ್	ಅಣ್ಭವ್, ಅನುಭವ್
ಆಫೈ	ಹೊ/ಓ ಪಳೆ
ಅಸ್ತಮ್	ಅಸ್ತಂತ್
ಹಾಂಕಾರ್	ಅಹಂಕಾರ್ ಹಾಂವ್‌ಪಣ್
ಅಂಕ್ಡೊ	ಆಖಾಣೊ, ಆಂಗ್ಡೊ
ಆತಾಸಿ	ಲಾಬಯ್, ಮೆಳಯ್, ಹಾತಾಸ್
ಆಪಡ್	ಆಪ್ಡಾಡ್
ಆಪ್ಲೆಸ್ತಾಕಿ	ಆಪ್ಶಿಂ, ಆಪೋಆಪ್
ಒಟ್ಟ್	ವಟ್, ವಾಂಗ್ಡಾ, ಸಾಂಗಾತಾ
ಆರಯ್	ಜಮೊಕರ್, ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್	ಏಕರೂಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉತರ್
ಆಲೋಚನ್	ಯೆವ್ಜಣ್
ಯೆಪ್ಚಿ	ಯೆಪ್ಚಿ
ವಿಶ್ಯಾಂತ್	ವಿಶಿಂ, ಸಂದರ್ಭಾಂತ್
ಆಸಾಕರ್	ಆಸ್ವಾವ್, ಆಟಾಪ್
ಆವ್ಸೊರ್	ಅಂವ್ಸರ್, ಗಡ್ಬಡ್ ತಾಕ್ತೀಕ್
ವಿಶ್ವೆ	ಕುಡಿಚೆ ಸಾಂದೆ
ಕುನ್ಯಾದ್	ಮೆವ್ಣೊ
ಕುದ್ರೊ	ಜುಂವೊ, ದ್ವೀಪ್
ಮಾಯಾಕ್	ಸಾಂಚ್ ಜಾವ್ನೆಂ
ಮುಖಾಂತ್ರ್	ಮಾರ್ಫತ್, ವರ್ವಿಂ
ಶೆರ್	ಶಾರ್
ಆಯ್ಲೆವಾರ್	ಆಜ್‌ಕಾಲ್, ಹಾಲಿಂ, ಸದ್ಯಾ
ಸಿಸರ್	ಮಾನ್ಗೆಂ, ಸುಸರ್
ಸೊಲ್ಲೊ	ಕರಾರ್, ಕಬ್ಲಾತ್
ಸಾಕಾಸ್	ಸವ್ಕಾಸ್, ಹಳೂ
ಹಸ್ತ್	ಹತಿ
ಹಾಂತುಳ್ಣ್	ಹಾಂತ್‌ರೂಣ್
ಯೆಸ್	ಭೆಸ್
ತಿದ್ದಿ	ತಪಾಸೂನ್ ಪಳಯ್
ಆವ್ರ್	ಹುಂವಾರ್
ಪಿಡ್ಯಾರ್ ಜಾಲೊ, ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್ಲೊ, ಸರ್ಲೊ	ಮೆಲೊ, ಅಂತರ್ಲೊ, ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ
ಬಿಟ್ಟಿ ಕಾಮ್	ಲ್ಹಾನ್ ಕಾಮ್, ಬಾರೀಕ್ ಕಾಮ್

7. ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಏಕೂಚ್ ಅರ್ಥ್ ಧಾರಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್

ಉತರ್	ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಅರ್ಥ್	ಗೊಂಯಾಂತ್ ಅರ್ಥ್
ಝುಡ್ತಿ	judgement	inventory list, search list
ಸೊರೊ	alcohol	wine
ನುಸ್ತೆಂ	vegetable dish	fish
ಜಾಯ್ತ್	okay	may happen
ತರ್ಕ್	discuss	logic
ಪೆಟೊ	dog	puppy
ಪ್ರತ್ಯೇಕ್	especially	each and everyone
ಬೆಜಾರ್	feel bad	feel bored, feel bad
ಬೇಸ್	vocation	very well
ಬೊಂಡೊ	tender coconut	undeveloped coconut
ಮೋಡ್	cloud	storm

6. ಸಮಾರೋಪ್

ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಶಿಂ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾ ಮನಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲೆಂ, ತೆ ಸಗ್ಳೆ ವಿಷಯ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚಿ ಜಾಗೃತಿ ಗೆಲಲ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತೆನ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಮೆರೇನ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಬರೆಂ ಜಾಲಾಂ, ಜಾಯ್ತೆಂ ಭಿಗ್ಡಾಲಾಂ. ತರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಜಿಯೆಲಿ. ಆಮಿ ಜರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯೆಕ್ ಎಕ್ವಟಾನ್ ತೆಂಕೊ ದಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಿಯೆತಲಿ ಹಾಂತೂಂ ಕಾಂಯ್ಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಫಾಲ್ಯಾಂ ಜರ್ ಮರಾಠಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ ಭಾಸ್ ಜಾಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ದಿಸ್ಪಟ್ಯೊ ವೆವ್ಹಾರ್ ಜಿಬೆರ್ ಕೊಂಕಣಿಂತೂಚ್ ಉಲೊವ್ನ್ ಜಾತಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಠಾರಾಂನಿ ಲೆಗೀತ್ ಜರಿ ಥಂಯ್ಚೆ ಭಾಶೆಚೊ ಶೆಕ್ ಆಸ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರೂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಘುರಾಭಿತರ್ ತರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ನ್ ತೀ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್ತಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಲಾಗಿಂ ಜೊ ಮೋಗ್ ಆಸಾ ತಾಂತೂಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಾಂಯ್ಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಯ್ಣ್ ಭಾಶಾಂ ಪರಿಂ ತೀ ವಿಕಸಿತ್ ಆನಿ ಪ್ರಗತ್ ಜಾಯ್ತ್ ಕಾಯ್? ಹಾಚೊ ಮ್ಹಾಕಾ ದುಬಾವ್ ಲಾಗ್ತಾ.

ಇತ್ಲೆಂ ಆಸೂನೂಯ್ ಆಮ್ಚೊ ಸಮಾಜ್ ವಾಂಟೆ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಕಸೊ ತಯಾರ್ ಆಸಾಗಾಯ್, ಹೆಂ ನಿಯಾಳೂನ್ ದೂಖ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಆಮಿ ಸಮಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಮುಖಾರ್ ಯೆವ್ನ್ ತೀ ಸಾಂಬಾಳೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಆಮ್ಕಾಂ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಗುಂಟೂಂಕ್ ಶಿವಾಜಿ ರಾಯ್ ವ ಆನಿಯೆಕ್ ಮಾಧವ್

ಶಾನಭಾಗ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ನಾ. ಆಮಿಂಚ್ ತಿಚೊ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಹಿ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪುಣ್ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾಂ ಅಶೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. ಕಾಳಾಂತರಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ದೋನ್ ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೆ ಜಾತಲೆ. ಫುಡಿಯೆ ಹಾಚಿಂ ಬಿಂಯಾಂ ರೊವ್ನೂನ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚಿ ಕೊಣಾಕೂಚ್ ಗರಜ್ ದಿಸನಾ. ಜಾಂಕಾಂ ದಿಸ್ತಾ ತೀ ಆಪ್ಲಾಕ್ ಖುಶಿ ಆಸ್ಲೆ ಪರಿಂ ತೀ ಸಾಂಬಾಳಿತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ತಶೆಚ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಲೆ. 'ಎಕ್ವಟಾಂತ್ ಚಡ್ ಬಳ್ ಆಸಾ' ಹಾಚೆಂ ಮ್ಹತ್ವ್ ಆಮಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಆಜೂನ್ ಮೆರೇನ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ನಾ. ಮ್ಹಜೊ ಹೊ ಪ್ರಬಂಧ್ ವಾಚ್ಲಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಏಕ್ ದೋನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಾಂ ಜರಿ ಉಜ್ವಾಡಿತ್ ಜಾಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜೊ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಸುಫಳ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ಪಿ. ದೆಖೊನ್, ಆಪ್ ಆಪ್ಣಾಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಪುಂಜೊವ್ನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಕರೂಂಯಾ.

ಸಂಪಾದಕಾಚೊ ಶ್ಹರೊ:

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸೊಧಿಕ್ ವಿಚಾರಾಂಚಿ, ವಾದಾಂಚಿ ಆನಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚಿ ಸಗ್ಳಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಲೇಖಕಾಚಿ; ಹಾಂತುಂ ಆಮಿಂ ಕಸಲಿಚ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ.

ಆದಾರಾವಳ್
ಸಂದರ್ಭ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿ ವಳೆರಿ

1. ಕೊಂಕಣಿ ಶುದ್ಧ್‌ಲೇಖನಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ -

1. ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ (ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್): ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, 2001, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ - ಗೊಂಯ್.
2. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ : ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್, 2005, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ - ಗೊಂಯ್.
3. ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ (ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್): ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, 2002, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ - ಗೊಂಯ್.
4. ಕೊಂಕಣಿ ಶುದ್ಧ್ ಲೇಖನಾಚೆ ನೇಮ್: ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, 2003, ಗೊಂಯ್.
5. ಕೊಂಕಣಿ ಆಂತ್ರೊಗ್ರಾಫಿ ಇನ್ ರೋಮನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ : ದಾಲ್ಗಾದ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, 1988, ಪಣಜಿ - ಗೊಂಯ್.

2. ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ -

1. ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ - ಸಹಜ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ : ಸುರೇಶ್ ಜಯವಂತ್ ಬೊರ್ಕರ್ ಆನಿ ದಾಮೋದರ್ ಕೇಶವ್ ಘಾಣೆಕಾರ್, 2004, ರಾಜಹಂಸ್ ವಿತರಣ್, ಪಣಜಿ - ಗೊಂಯ್.
2. ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ : ಮಾ. ಫಾ. ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈ, 1985, ಮಂಗ್ಳುರ್ - ಕರ್ನಾಟಕ್.
3. ಸಾರ್ಕಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಸೊಂಪಿ - ಕೊಂಕಣಿ ಸ್ವ: ಶಿಕ್ಷಕ್: ಫಾ. ಅಂತೊನಿಯೊ ಎಫ್.ಎಕ್ಸ್. ರೊಡ್ರಿಕ್ಸ್, C.F.S.R. 1983.

3. ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾವಳಿ -

1. ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್: ಫಾ| ಆಂಜೆಲ್ಸ್ಯುಸ್ ಮಾಫೆ, 1883, ಮದ್ರಾಸ್ ಪಬ್ಲಿಶಿಂಗ್ ಹಾವ್ಸ್, ಮದ್ರಾಸ್
2. ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ-ಹಿಂದಿ ಉತ್ರಾವಳ್ : ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್, 2003, ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, ಪಣಜಿ - ಗೊಂಯ್.
3. ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ : ಫಾ. ಕ್ರೆಸೆನ್ಸ್ ಮೊಂತೇರ್, 1967. ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ಣಾರಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್, ಪಿಲಾರ್-ಗೊಂಯ್.
4. ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ : ಸುರೇಶ್ ಬೊರ್ಕರ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, 2004, ರಾಜಹಂಸ್ ವಿತರಣ್, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
5. ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಡಿಕ್ಷನರಿ : ಪ್ರಕಾಶ್ ಥಳಿ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, 2004, ರಾಜಹಂಸ್ ವಿತರಣ್ ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
6. ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ : ಶ್ರೀಪಾದ್ ದೇಸಾಯ್, 2000, ಪೆಡ್ಣೆಂ-ಗೊಂಯ್.
7. ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ ಡಿಕ್ಷನರಿ : ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೇಕಾರ್, 1994, ಫೋಕಸ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್.
8. TSKK ಲಿಂಗ್ವಿಷ್ಟಿಕ್ ಗ್ಲೊಸರಿ : ಫಾ. ಮಾಥೆವ್ ಆಲ್ಮೇದ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್.
9. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸಚಿತ್ರ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ : ಇ.ಸಿ. ಪಾರ್ನ್‌ವೆಲ್ ಆನಿ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, 1992, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್-ಮುಂಬಯ್.

4. ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ-

1. ಲೆಟ್'ಸ್ ಲರ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ : ಸುರೇಶ್ ಜಯವಂತ್ ಬೊರ್ಕರ್, 2005, ರಾಜಹಂಸ್ ವಿತರಣ್, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
2. ಕೊಂಕಣಿ ಕಲಿಯೋಂಯಾ: ಪ್ರೇಮ್ ಕುಮಾರ್, 2001, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್.

3. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಗುರುಪುಸ್ತಕ್ : ಫಾ| ಕ್ರೆಸೆನ್ಸ್ ಮೊಂತೇರ್, 1962, ಪಿಲಾರ್-ಗೊಂಯ್.
4. TSKK ಕೊಂಕಣಿ ಮುಳಾವೊ ಕೊರ್ಸ್ : ಫಾ| ಮಾಥೆವ್ ಆಲ್ಮೇದ್, 2004, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್.
5. ಸುಲಭ್ ಗೊಮಂತ್ ಭಾರತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಾಂ : ಯತ್ತಾ ಪಾಂಚ್ವಿ ತೆ ಸಾತ್ವಿ, ಶಿಕ್ಷಣ್ ಸಂಚಾಲನಾಲಯ್, 2007, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
6. ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚನ್‌ಪಾಠ್: ಯತ್ತಾ ಆಟ್ವಿ ತೆ ಧಾವಿ, ಗೊಂಯ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಮಂಡಳ್, 2007, ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್.
7. ಯೆಯಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕುಂಯಾ 1 ಆನಿ 2 : ಸವ್ವಾ ಆನಿ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವರ್ಗಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಾಂ, ಗದಗ್-ಕರ್ನಾಟಕ್

5. ಕೊಂಕಣಿ ಕೋರ್ಸ್:

1. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಾಚೊ ಪಿ.ಜಿ. ಪದವ್ಯುತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋರ್ಸ್, ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್

6. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂದರ್ಭ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ -

1. ಸೊದ್-ಖಂಡ್ 1 ತೆ 13: ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್.
2. ಡಿಸ್ಕ್ರಿಪ್ಶನ್ ಆಫ್ ಕೊಂಕಣಿ: ಫಾ. ಮಾಥೆವ್ ಆಲ್ಮೇದ್, 1989, ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್.
3. ಸಮಗ್ರ್ ಶಣ್ಯೆ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್-ಖಂಡ್ 1 ತೆ 4 : ಶಾಂತಾರಾಮ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವ್ಲಿಕಾರ್, 2003 ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, ಫೊಂಡೆಂ-ಗೊಂಯ್.
4. ರಾಕ್ಣೊ ವಜ್ರೋತ್ಸವ್ ಅಂಕೊ - ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ದಾಯ್ಜ್: ಸಂಪಾದ್ಪಿ - ಮಾ. ಬಾ. ಸಾಮ್ವೆಲ್ ಸಿಕೇರ್, 1998, ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್.
5. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ : 2003, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳ್, ಮಡ್ಗಾಂವ್-ಗೊಂಯ್.
6. ಕಾರ್ಬಾರಿ ಕೊಂಕಣಿ : ಭೂಷಣ್ ಭಾವೆ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿ, 2001, ರಾಜಹಂಸ್ ವಿತರಣ್, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
7. ಎ ಹಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಟ್ರೇಚರ್ : ಡಾ. ಮನೋಹರ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್, 2000, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ, ನವಿ ದಿಲ್ಲಿ, ಭಾರತ್
8. ಲಿಟ್ರರಿ ಕೊಂಕಣಿ - ಎ ಬ್ರೀಫ್ ಹಿಸ್ಟ್ರಿ : ದೊ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರ್, 1992, ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.
9. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ-ಪ್ರಕೃತಿ ಆನಿ ಪರಂಪರಾ: ಡಾ. ಸು. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, 2007, ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ, ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್.

7. ಕೊಂಕಣಿ ನೆಮಾಳಿಂ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ -

ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್

1. ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಇಶ್ಟ್ : ಪಿಲಾರ್-ಗೊಂಯ್
2. ದರ್ ಮ್ಹಯ್ನ್ಯಾಚಿ ರೊಟಿ : ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್
3. ರೆನೆವೆಸಾಂವ್ : ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್
4. ಗುಲಾಬ್ : ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್
5. ದ ಗೊವನ್ ರಿವ್ಯೂ : ಮುಂಬಯ್-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್

1. ಕೊಂಕಣ್ ಟಾಯ್ಮ್ಸ್ : ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್
2. ಜಾಗ್ : ಮಡ್ಗಾಂವ್-ಗೊಂಯ್
3. ಸೊದ್ : TSKK ಪರ್ವರಿಂ-ಗೊಂಯ್
4. ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ : ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್
5. ಸುನಾಪರಂತ್ - ದಿಸಾಳೆಂ : ಪಣಜಿ-ಗೊಂಯ್

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್

1. ರಾಕ್ಣೊ : ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್
2. ದಿವೊ : ಮುಂಬಯ್-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
3. ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ : ಮಂಗ್ಳುರ್-ಕರ್ನಾಟಕ್

8. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂದರ್ಭ್ ಅಂತರ್‌ಜಾಳಾರ್

1. G.S.B.com
2. TSKK.org
3. konkaniworld.com
4. daijidubai.com
5. mangalorean.com
6. goanet.com

मांडावळ

पान

अमर कोंकणी अंको - 52

संपादकाचे शहरे

1. ह्या अंक्यांत प्रगट जाल्ले तीन प्रबंद - दो। तानाजी हळरणकार, दो। सुनीताबाय आनी बाप वलेरियन फेरनांडिस - हाणिं कोंकणी संस्थ्यान आनी साहित्य अकादमी, न्यू ढेल्ली हांचे वतिन अगोस्त 29-30 वेर चलयिल्ल्या दोन दिसांच्या अंतरराज्य कोंकणी समांतर सब्दांचें कामासाळ हांतुं मंडन केल्ले जाव्नासात.

   ह्या प्रबंधांक लगती सब्दांच्यो पटटयो आनी तक्टे आमी फुडल्या अंक्यांत प्रगट करतेल्यांव.

2. जेसन पिंटो हाचो दीरग प्रबंद ताणे आप्ल्या दोन वरसांच्या पद्युत्तर पदविका शिक्पाच्या पाठक्रमाक लगती जाल्लो आसा.

तिद्वण

"अमर कोंकणी" अंको जून 2009/51 हांतुं पान 18 आनी 23 - तक्टो 6 हांतुं दिल्ले अंक्डे-संक्डे हेपरीं तिद्वुन वाचिजेः होन्नावर थाव्न प्रगट जांव्च्या "उज्वल" द्वि-मासिकाचो प्रसार संखो 3000 आनी हें नेमाळें 1996-व्या वरसा धर्म भय्ण मरिया गोरेटटी हिणे बाल प्रगती केंद्राथाव्न सुरु केल्लें, अशें. ही चूक "उज्वल" पत्राचो संपादक मानेस्त सुरेश लोपेज हाणी दाकव्न दिल्ल्याक तांकां धन्यवाद.

ऐड्विन जे. ऐफ. डिसोजा
संपादक "अमर कोंकणी"
सां. लुविस कोंकणी संस्थो, मंगळूर

आंतरप्रादेशीक समांतर कोंकणी कोश निर्मिती-प्रक्रिया

डॉ. तानाजी हळर्णकार, गोंय
मुखेल संपादक, कोंकणी विश्वकोश

कोश साहित्य हें खंयचेय भाशेंतलें वैभव साहित्य. भाशेचें वैभव ते भाशेंत कितके आनी कसले कोश आयल्यात हाचेवयल्यान थारता. कोश साहित्य खंयचेय भाशेची गिरेस्तकाय दाखयता.

कोश साहित्य हें अक्षर (अक्षय) (everlasting) साहित्य. तें काळाच्या ओघांत नश्ट जायना. तें अमर (imperishable) उरता. ताका पिरायेचें बंधन लागना. ताका कालमर्यादा पडना. फाटल्या शंबर वर्सांनी निर्माण जाल्ले कोश आयज तितकेच म्हत्वाचे आसात. कांय कोशांच्या बाबतींत तर ते आदल्या काळापरस आयच्या काळांत चड गिन्यानी थारल्यात. म्हणून चड गरजेचे जाल्यात. मोसियोर दाल्गादा (1893) वा फादर माफेय (1883) हांचे कोश, तांच्या भाशीक, साहित्यीक आनी सामाजीक संदर्भात लागून, आयच्या विद्वानांमदीं आदराक पात्र थारल्यात. ह्या फाटल्यां शंभर वर्सांनी हेर साहित्य प्रकारांनी शेंकड्यांनी पुस्तकां आयलीं. बरिचशीं काळा आड गेलीं. कोश मात आजूनय लोक हातांत धरतात, अभ्यासतात.

अशें जावपाचें कारण म्हणजे कोशांतलें साहित्य - धन. कोशकारांनी अभ्यासून, तपासून, मापून, मेजून, तिजून, एकठायल्लें हें गिन्यान - भांडार. ह्या गिन्यानाच्या गुणांक लागून कोशाची उपयुक्तता (utility) सदांकाळ उरता. ताचे उपयुक्तेक लागून कोश साहित्य हें Functional Literature जाता.

अशा अक्षर - साहित्याची कोंकणीची गिरेस्त परंपरा आसा. 1567 च्या सुमाराक, गोंयचे राशेल सेमिनारिंतल्या पाद्रींनी रचिल्लो कोंकणी कोश हो भारतीय भाशांतलो पयलो कोश आसा.

आयज मेरेन कोंकणीत आयिल्ले वेंचीक कोशः

1567 - गोंयच्या राशोल सेमिनारींत पाद्रींनी रचिल्लो कोश - भारतीय भाशांतलो पयलो कोश

1626 - फादर दियागो रिबैरो - कोंकणी-पुर्तुगीज आनी पुर्तुगीज-कोंकणी कोश

1883 - फादर आंजेलो माफेय - इंग्लीश-कोंकणी आनी कोंकणी-इंग्लीश कोश

1893 - मोंसियोर सेबेस्तियांव रुदोल्फ दाल्गाद - कोंकणी-पुर्तुगीज कोश (बॉम्बे)

1905 - " - पुर्तुगीज-कोंकणी कोश (लिसबोआ)
1980 - श्रीपाद रघुनाथ देसाय - कोंकणी-कोंकणी कोश - पयलो खंड
1983 - दुसरो खंड
1986 - तीसरो खंड
1990 - चवथो खंड
1992 - पांडुरंग भांगी आनी एस्. एस्. नडकर्णी - कोंकणी-कोंकणी कोश - पयलो खंड (अ)
2003 - दुसरो खंड - (आ)
1992 - शांताराम हेदे - कोंकणी-कोंकणी कोश
1994 - गुरुनाथ केळेकार - इंग्लीश-कोंकणी कोश
1999 - सुरेश बोरकार, मुकेश थळी, दामोदर घाणेकार - कोंकणी-इंगलीश कोश - पयलो खंड
2001 - दुसरो खंड
2003 - प्रकारश थळी आनी दामोदर घाणेकार - इंग्लीश-कोंकणी कोश
2003 - डॉ. मनोहरराय सरदेसाय - इंग्लीश-कोंकणी कोश
1987 - डॉ. सुनिताबाय - कोंकणी-हिंदी-मल्ल्याळम-इंग्लीश कोश
1999 - डॉ. पी. बी. जनार्दन - कोंकणी-इंग्लीश कोश
2001 - कर्नाटक कोंकणी साहित्य अकादेमी निर्मीत कोंकणी समांतर शब्द कोश
2006 - एम् माधव पै - कोंकणी-संस्कृत कोश
2007 - स्टीफन कॉड्रोस पेरमुदे - इंग्लीश-कोंकणी कोश
2009 - सुरेश बोरकार, दामोदर घाणेकार - सचित्र कोंकणी-कोंकणी कोश, भारत सरकार, शब्दावली आयोग (Scientific and Technical terminologies-Commission) - इंग्लीश-कोंकणी परिभाशीक कोश - प्रशासनशास्त्र - वनस्पतशास्त्र, प्राणीशास्त्र - रसायनशास्त्र

दोन कोंकणी उतरावळी

1) 2002 - बस्ती वामन शणै - कर्नाटकांत उलोंवचे कोंकणी शब्द संग्रह
2) 1995 - डॉ. काशिनाथ महाले - गोयांत घोळपी कोंकणी उतरावळ

भाशेचें वैभव आशिल्लें, अमर आशिल्लें, हें कोश-साहित्य सगळयाच भाशांनी उपेक्षीत (Neglected) साहित्य जावन रावलां. कोंकणींत, फाटल्यां धा-बारां वर्सांमदीं बाराशीं पुस्तकां प्रसिध्द जाल्यांत. तांचेमदीं फकत तीनच कोश आसात. बरयणा-यांमदीं कोश-साहित्याची आवड ना आसपाचीं कारणां अशीं आसात.

अ) कोश-निर्मितीचो वावर हो संशोधनात्मक वावर. असो वावर आसनमांडी घालून

(निश्टेन) संदर्भ ग्रंथांचो अभ्यास करुन, फिल्डव्हर्काचो नियाळ करुन करचो आसता.

ग) अशा वावराक हेर साहित्यप्रकरांचे तुळेन खूब वेळ (Time Consuming) लागता. तेखातीर सात्त्य (regularity), सहनशिलता (Patience) जाय. हांगां Shortcut उपकारना. एक कोश वर्सांचीं वर्सां घेता.

) हेर साहित्यप्रकारांचे तुळेन कोश-साहित्य हें भोव आयामी. ताका जायत्या जाणांचो हातभार लागता. कोश संपादकाकडेन Team work-management चें गिन्यान आसचें लागता.

) साहित्य-विश्वांत कोश साहित्याक सृजनशील साहित्य मानीना. तेखातीर ताका साहित्यांत मानाचो पाट दिना. साहित्य संस्था आपल्या साहित्याचे व्याखेंत कोश-साहित्याक बसयना. ताणी साहित्य पुरस्कारांखातीर हेर साहित्य-प्रकाराचो विचार केला. कोश साहित्याचो करुंक ना. अणकाराखातीर लेगीत पुरस्कार दवरल्यात. पूण कोशाक दवरुंक ना. साहित्तय अकादेमीन दरेक भाशेंचो साहित्यीक इतिहास बरोवन घेतला. तातूंत बालसाहित्य धरुन समिक्षा साहित्यामेरेन आस्पाव केला. कोश साहित्याचो करुंक ना.

उ) हेर साहित्य प्रकारांखातीर सगळ्याच संस्थांनी पुरस्कार, मान-सन्मान दवरल्याकारणान, आनी हेर साहित्यप्रकार कमी वेळांत निर्माण करुं येता जाल्ल्यान, कोश साहित्यासारख्या वेळखाय-या, अनाकर्शीत (Glamourless) वावराकडेन बरयणारे आड नदर करतात.

कोश-साहित्य हें सृजनशील साहित्य (Creative Literature) न्हय म्हणप पुराय सत्य जावंचें ना. हेर साहित्यप्रकारांत दिसता तितकी सृजनशिलता (Creativeness) कोश साहित्यांत दिसना आसली तरी ती थंय अजीबात ना म्हणूंक मेळचें ना. उतरांची सोद, तांचीनिवड, मांडावळ, विस्तार, मोडी, व्युत्पत्ती, तांचेर जाल्लो सामाजीक - सांस्कृतीक-राजकीय प्रभाव अशा साबार कोशांच्या निर्मिती घटकांकडेन कोशकारांची सृजनशिलता (Creativeness) दिसता. कोश-साहित्याक म्होवांची (Honey) उपमा दिंव येता. म्होंवामूस (Honey-bees) साबार फुलांकडल्यान फुलांचो रोस चोखून घेता आनी तातुंतल्यान म्होंवाची निर्मिती करता. म्होंव म्हणजे साबार फुलांचें मिश्रण न्हय. ती एक स्वतंत्र निर्मिती. तिका तिचें स्वताचें स्वतंत्र अस्तित्व आसता. एकूच तरेचें धान्य घेवन चार रांदपी रांदता तेन्ना चार जाणाच्या रांदपाक चार तरेची रुच उरता. धान्य एकच आसलें तरी दर एका रांदप्याची फिशालकाय (Creativeness) ताच्या रांदपाक वेगळी रुच हाडटा. अशेंच तरेची निर्मिती-प्रक्रिया कोशाच्या संदर्भांत घडटा. तेन्ना कोश साहित्य म्हणजे सृजनशील साहित्य ना म्हणपांत आमी ताचेर अन्याय करता अशें जाता.

आंतर प्रादेशीक समांतर कोंकणी कोशाची गरज आसा?

कोंकणी समाज मुखेलपणान गोंय, कर्नाटक, महाराष्ट्र आनी केरळ अशा चार प्रदेशानी वांटून गेला. पर्थून फुडें तीन धर्मानीं (हिन्दू, किरिस्तांव, मुसलमान) आनी चार वर्णांनी विभागला. हाचेच जोडयेक चार प्रदेशांतल्या चार भाशांनी (पुर्तगीज, मराठी, कन्नड, मल्ल्याळम) आनी चार लिपींनी (नागरी, रोमी, कन्नड, मल्ल्याळम) कोंकणी भाशेक वेंगायलां. अशेतरेन कोंकणी उतरावळीक प्रादेशीक, धार्मिक, वर्णीक, भाशीक आनी लिपीक रूप-ध्वनी प्राप्त जालां. गोंयांतले कोएकणीचेर पुर्तुगेज भाशेचो आनी तिचे रोमी लिपिचो, तशें मराठी भाशेचो, कर्नाटकांत कन्नड-तुळू भाशेचो आनी ताचे कन्नड लिपिचो, केरळांत मल्लयाळम भाशेचो आनी तिचे लिपिचो आनी महाराष्ट्रांत मराठी-कन्नड भाशांचो आनी तांचे नागरी-कन्नड लिपिंचो प्रभाव दिसता. एकाच प्रदेशांत एकच उतर, धार्मीक आनी वर्णीक फरकाक लागून, धर्मा-वर्णाप्रमाण वेगवेगळ्या रुपांत-ध्वनींत घोळिल्लें पळोवंक मेळटा. चार प्रदेशांनी चार रुपां धारण करून रविल्लीं कोंकणीं उतरां कोंकणीच मनशांक अपरिचीत जाता. गोंयांत illness ह्या उतराक रोग, पिडा, वायट, दुयेंस, व्याधी अशीं सावार उतरां वापरांत आसत. कर्नाटकांत 'पेटयलो' म्हणजे 'धाडलो' (sent) अशें जाता. गोंयांत 'पेटयलो' म्हणजे 'उजो लायलो' (fired) आनी 'मारलो' (beaten) अशें जाता. कर्नाटकांत 'कानडि' (mirror) हें उतर कन्नडि, कान्नडि, आरशी, हारसो अशा रुपांत वेगवेगळ्या समाजांत प्रचलीत आसा.

लिपिंच्या वण्टींक लागून एका प्रदेशांतल्या कोंकणी साहित्याचो आस्वाद दुस-या प्रदेशांतलो कोंकणी मनीस घेवंक पावना. ताचेर उपाय म्हणून कोंकणीच्यो सगळ्यो लिपी शिकप असो एक प्रस्ताव आसा. पूण तो साध्य जावप बरोच कठीण दिसता. दुसरो उपाय मुखार आयलो तो लिप्यांतराचो आनी तो साध्य जावपासारको दिसता. लिप्यांतराचो प्रयोग यशस्वी जालो तर मागीर अडचण उरतली ती असमान उतरांची. वरयताना, वाचताना उलयताना येवपी असमान उतरांची अडचण सोडोवपाचें भोव मोलाचें कार्य हो आंतर प्रादेशीक समांतर कोंकणी कोश करतलो.

समांतर कोशाची निर्मिती प्रक्रिया (नियोजन)

1) व्याप्ती

शब्द संख्या (no. of words) ही व्याप्ती तीन तरेची आसूं येता. (अ) सगळीं उपलब्ध उतरां (all available words) (ब) वेंचीक उतरां (selected words) (क) फकत फरक आशिल्लीं उतरां (only the words having differences)

वयल्या तीन व्याप्तींतली खंयचीय एक वेंचतांना उपलव्द जावपी दुडु (available fund), उपलब्ध मनीसबळ (available manpower) आनी उपलब्ध वेळ (available time) हांचो विचार करूनच थारवणी करची लागतली.

खंयचेय एके तरेचे व्याप्तीचो स्विकार करतकीर एक जतनाय घेवंची लागता. ळ्यां विशयांचो आस्पाव करपाची तशें सगळ्यां विशयांमदीं शब्दसंख्येचो समतोल पाचो. तरीय चड वापरांत आशिल्ल्यां आनी चड म्हत्व आशिल्ल्या उतरांचेर भर पाचो.

) शब्दांचीं शुध्द - अशुध्द रुपां वेगळांवचीं

भाशेंत शुध्द आनी अशुध्द अशें कांय नासता. जें उतर तोंडार घोळटा, तें शुध्दच मता अशें काय भाशा बुदवंतांचें मत आसा. आंतर प्रादेशीक समांतर कोंकणी शाची नर्मिती करताना हें मत पुरायपणान स्विकारचें अशें म्हाका दिसना. घोळणुकेंत शिल्लीं सगळींच उतरां सरसकट, तशाच-तशीं घेतलीं तर कोशाचे मांडावळींत थोडी धा येवं येता. कोशाच्या भाशीक गुणांचेरय ताचो विपरीत परिणाम जावं येता. अनेक र्यांमदलें भाशेंचें प्रमाणीकरण हें एक कोशाचें कार्य आसता. तें साध्य जातलें तर रां घेतांना तीं चाळून, झाडून, आसडून, घासून, तिजून, निवळावन घेंवचीं गतलीं. शुध्द-अशुध्द उतरांच्यो कांय पती स्पशटकरणां सयत सकयल दिल्या.

इंग्लीश	कोंकणी
Husband	1) घोव, घरकार, पति, प्राणनाथ, दादलो, बामण
	2) घोवु, घरकारु, पोति, प्राणनाथु, दादुलो, बामणु
	3) गोव, घर्कार, पोति, प्राणनाथ, दाद्लो, बाम्ण, बाम्णु
	4) गोवु, घर्कारू
Work	1) वावर, काम, कार्य
	2) वावरु, कामु, कार्यु
	3) वाव्र,
	4) वावरु वाव्रु

वयल्या तक्त्यांत husband आनी work ह्या उतरांच्यो घोळणुकेंत आशिल्ल्या कोंकणी उतरांच्यो प्रत्येकी चार जोडयो दाखयल्यात. पयले जोडयेंतलीं उतरां दीतकीर 2, 3 आनी 4 जोडयेंतलीं उतरां कोशांत दिवपाची गरज दिसना. चडच तर जोडी 1 आनी 2 मदलीं उतरां दिवचीं. जोडी 3 आनी 4 हीं पयल्या दोन जोडयेंतल्या उतरांची अशुध्द रुपां दिसता. उलोवपाच्या आनी बरोवपाच्या सोपेपणाखातीर तांचो वापर केल्लो दिसता. 'कोंकणी' हें उतरय वयले प्रमाण अशुध्द रुपांनी बरयल्ले मेळटा. अशें कोंकणी, कोंकणि, कोंकाणी, कोंकनी, कोंक्णी, कोंन्क्णी. पयलें कोंकणी हें उतर सोडून बाकीचीं उतरां पयल्याचीं (कोंकणीचीं) भ्रश्ट रुपां दिसतात. आंतर प्रादेशीक समांतर कोंकणी कोश रचताना हो शुध्द-अशुध्देचो भेद लक्षांत दवरचो लागतलो.

साद्या उतरांचीं जोडाक्षरां उतरां करप जालां तें उच्चारता तशें बरोवपाचे सवयेन

जालां. उलयताना मनीस फास्ट उलयता आनी उतरांची मोड-तोड करता आसल
तरी, बरयताना तशें करुंक फावना. तें भाशेचे शुध्दतायेक तशें प्रमाणीकरणाक वाय
पडटा. हेर भाशांनी उलयताना अक्षरांचे अर्दकुटे उच्चार केले तरी बरयताना उत
पुरायपणान बरयता. देखीक : कोंकणींतल्या 'घरकार' ह्या उतराक मराठींत 'घरवाला
हिन्दींत 'घरवाला' अशीं उतरां आसात. उलयतांना मराठींत तशेंच हिन्दींत 'घरवाल
उच्चार घ र वा ला असो करिनासताना एकदम 'घरवाला' (घर्वाला) असो करत
पूण बरयताना घरवाला अशेंच बरयता. हेर भाशाप्रमाण कोंकणी उतरां बरयतां
अशीच जतनाय घेवची गरज आसा. कोश निर्मितीवेळार ही गजाल मतींत घेवंची

3) मांडावळ : Presentation

मांडावळ दोन तरांनी करुं येता. (1) सगळे विशय सरसकटपणान (All subject alphabetically arranged), (2) विशयानुसार (Subjectwise alphabetically दोनय तरांचे आपले अशे फायदे (advantage) आनी तोटे (disadvantage) आसात सरसकट सगळया विशयांच्या कोशांत फकत उतर खबर आसल्यार पुरो. विशयानुसा कोशांत फकत उतर खबर आसून उपकारना. तें उतर खंयच्या विशयाखाला येतले हाचें गिन्यान लागता. तें नासत तर सगळे विशयांनी तें उतर सोदपांत वेळ पिड्ड्या जाता. विशयानुसार कोशाचो फायदो म्हणजे एक उतर सोदताना संबंधीत विशयांची आनीकय जायत्या उतरांची लागीं लागींच वळख जाता. तें सरसकट विशयांच्या कोशांत शक्य नासता.

4) मनीसबळः manpower

कोशकाम हें संशोधनात्मक काम जाल्यान अशा कामाची आवड आशिल्ले आनी अशा कामाखातीर वेळ दिवपी मनशांची निवड जावप गरजेचें आसा. तांकां भाशेचें किमान गिन्यान आसूंक फाव. अशा कामाचो फाटलो अणभव आशिल्ल्यांक प्राधान्य मेळूंक जाय. हो कोश आंतर प्रादेशीक स्वरुपाचो जाल्यान मनीसबळांत सगळ्या प्रदेशांतल्या सगळ्या सामाजीक घटकांक प्रतिनिधित्व मेळूंक जाय.

5) लिपीः Script

हो कोश चारय प्रदेशांची गरज भागोवपी जाल्यान, चारय प्रदेशांतल्या कोंकणी लोकांक सवंकळीची (familiar) अशे लिपिची निवड जावप ही ह्या कोशाफाटल्या उद्देशाची गरज आसा. जेन्ना चारय प्रदेशांतल्या कोंकणी लोकांचे संवकळीचो प्रस्न येता तेन्ना कोंकणीच्यो दोन लिपी मुखार येतात. एक रोमी. दुसरी नागरी. ह्यो दोनय लिपी चारय प्रदेशांतल्या भोवसंख्या कोंकणी लोकांक परिचीत आसात. पयली अभारतीय आनी दुसरी भारतीय. लिपिचे सवंकळीचो संदर्भ हो लिपिचो एक गूण जालो. दुसरो ताच्याय परस चड म्हत्वाचो गूण आसा तो भाशीक गूण. लिपी हें भाशा प्रकट

.xpress) करपाचें माध्यम. भाशेचें आपलें एक ध्वनीशास्त्र (Phonetics) आसता. ध्वनीशास्त्र भाशेच्या उच्चार-शास्त्राक पुरक (Supportive) आसपाक जाय. भाशा च्या पुराय सभावासयत आनी अर्थासयत उच्चारांतल्यान प्रगट जावंक जाय. तें काम पीचें. भाशेची सभावीक लिपीच तें काम समर्थपणान (Competently) आनी ायपणान (in totality) करूंक शकता. कोंकणी ही आर्यकुलीन भास. ते भाशेच्या भावीक उच्चार-शास्त्राच्या शास्त्रीय अभ्यासाचेर आदारीत अशी समर्थ (Competent) नी परिपूर्ण (Complete) अशी नागरी लिपी घडयल्या. म्हणून नागरी लिपी इतकी नी खंयची लिपी आर्यकुलीन कोंकणी भाशेची शास्त्रीय, सभावीक लिपी जावंक वना. कोंकणी भाशेचो सभावीक उच्चार करपाक नागरी लिपी कितकी समर्थ आसा सकयल्या तक्त्यावयल्यान लक्षांत येता.

agari	Romi International Standard	Romi Konkani Standard	Remarks: Romi Konkani Standard
/ ओ	A / O	O / O	Pronounciation of अ and ओ is expressed by O only.
ा	Ā	A	Pronounciation of अ+आ is expressed by A only.
	I	I	
	Ī	I	Makes no difference between first इ & second ई
	U	U	
	Ū	U	Makes no difference between उ & second ऊ
	TA	TO	
	Ṭ A	TTO	For one nagari letter three romi letters
	Ṭ HA	TTHO	For one nagari letter four romi letters
ठ	ṬṬHA	TTH'TTHO	For two nagari letters seven romi letters & one accent (')

ame case with the letters

, ड, ढ, ढ्ढ, न, ण, ण्ण, ल, ळ, ळ्ळ, etc.

कोंकणी भाशेचे सोपेपणी जावपी उच्चार - प्रगटनाच्या गुणाखातीर नाग लिपिचो वापर जसो समर्थनीय दिसता, तेचपरी नागरीचो आयचो वेव्हारीक उपयुक्ततायेच लाबय कोंकणीची उदारगत सादूंक मदत करतलो. नागरी लिपी आशिल्ली हिंदीभा ही भोवतेक सगळ्या राज्यांनी एक तर अनिवार्य (Compulsary) भास म्हणून व वेव्हारीक वापराची (Functional utility) भास म्हणून माध्यमीक अभ्यासक्रमां घोळटा. ताकालागून शिकपी भुरग्यांक नागरी लिपिचें गिन्यान आपशींच मेळट तेभायर राष्ट्रभास (National language) म्हणून नागरी लिपिचे हिंदी भाशेचो वाप आनी प्रसार सरकारी, निमसरकारी आस्थापनां, टी.वी., रेडियो, सिनेमा सारकीं प्रसा माध्यमां हांचे मार्फत जाता जाल्यान हिंदीवरवीं नागरी लिपिचो संचार (Existence सगळेकडेन दिसता. नागरी लिपीवरवीं राष्ट्रीय उपक्रमाकडेन संपर्क सादपय सोपें जाता तरीय ह्या कोशांत, देवनागरी वांगडाच हेर लिपिंचोय वापर करपाचो पर्याय उक्तो दवरुं येता. तेखातीर छापणावळीच्या जादा खर्चाची तजवीज करची लागतली.

6) मुळावो शब्दः Key word

हो अंतरप्रादेशीक समांतर कोश जाल्यान, ह्या कोशांत एकच उतर वेगवेगळ्य प्रादेशीक मोडींनी (styles) रुपांनी (forms) येतलें. म्हणटकीर मुळावो शब्द हे कोंकणी आसूंक फावना. तो सारकें मार्गदर्शन (guidance) करुंक पावचो ना. सगळ्य प्रदेशांतल्या मनशांक कोशांतल्या उतरांचो सोपेपणी सोद लागचो म्हणून सगळ्यांक परिचीत आशिल्ल्या इंग्लीश शब्दांचो मुळावेशब्द (Key words) म्हणून वापर करप कोश-वापराचे नदरेन सोपें जातलें. जाका एका कोंकणी उतरावयल्यान दुसरें समान कोंकणी उतर सोदून काडचें आसा ताका इंग्लीश मुळांवे उतर (key word) व्हडलोशे मार्गदर्शन करुंक पावलेंना तरी, सर्वसादारण वाचकाक इंग्लीश मुळावें उतर बरेतरेन मार्गदर्शन करुंक पावतलें म्हणपाचो भरंवसो दिसता. मुळावें उतर म्हणून कोंकणी आनी इंग्लीश हांच्या फायद्या तोट्याचो विचार करतांना पयलय्ला परस दुस-या उतराचे चड फायदे नक्कीच जावं येता.

तुलनात्मक नदरेंतल्यान कोंकणी उतरावळीचो अभ्यास

डॉ. एल. सुनीता बाय
कोच्चिन युनिवर्सिटि ओफ सायन्स

कोंकणी भास आज देशीय आनी अन्तर्देशीय पावड्यांचेर वापरुन आसा. जाल्यारुय भारतांतल्या गोंय, महाराष्ट्र, कर्नाटक आनी केरल राज्यांत ही भास चड करुन प्रयोगांत आसा. गोंयची ती राजभास. दुसर्या राज्यांत बी तिचीं भिन्न भिन्न रुपां प्रचलित आसात. हीं रुपां कोंकणी म्हण प्रसिद्ध जाल्यांत. तरीकूय गोंयची भास केरळांत समजना आनी केरळांतली भास गोंयांत समजना. हीच कोंकणी भाशेची विसंगती. कर्नाटकांत आनी केरळांत बी हीची विसंगती पळोवपाक मेळटा. ही अवतिकाय पयम करपाची आसा. हाचें उत्तम उपाय भाशेचें प्रमाणीकरण. म्हळ्यार भाशेच्या उतरांचें प्रमाणीकरण. हें आमी करुंक जाय.

भास आनी उतरावळ

उतरावळ भाशेचें ल्हान एकक. भास म्हळ्यार सार्थक उतरांचो मेळ. उतर नातिल्लें अर्थ ना, अर्थ नातिल्लें उतर ना. म्हाकवी तुलसीदास उतराच्या संबंदान अशें म्हणटात - "गिरा अरथ जल वीचि सम कहियत भिन्न न भिन्न". उतर आनी अर्थ ल्हार आनी उदाक जशें अभिन्न आसात, तर भिन्न दिसता. उतरांत अर्थ सहज समाविश्ट जाता. "वागर्थाविव संपृक्तौ" म्हण म्हाकवी कालिदास हांणी म्हळ्यां. शब्दाचो आनी अर्थाचो हो योग नित्य आसता. तो व्यवस्थीत आसता. ही व्यवस्था व्याकरणाचे वाटेन जाता. देखीक - रामान बडयेन दिवडाक मारलो. ह्या वाक्यांत अर्थाचो समज कारक प्रत्ययांचे वाटेन जाता. हीं प्रत्ययां उतरावळीक लागून आसतात. हीं प्रत्ययां ना तर अर्थाची अभिव्यक्ति जावना. अशें व्याकरणाचे नियोगान आसलें विशेश सार्थक ध्वनिसमूह उतर म्हण्टात. भास म्हळ्यार ह्या उतरांचे वाटेन भाव वा विचारांची अभिव्यक्ती करपाचें साधन. दर एक भाव एक प्रतीका वाटेन प्रकट जाता. हाका आमी उतर म्हणटात. उदाहरणाक - "गाय" हें उतर अपलेपणाचो भाव घेवन आसता. तशेंच "सिंह" हें उतर भय दाखोवपी प्रतीक आसता. अशीं उतर भासेचें मुखेल घटक. उतराचो अर्थ संदर्भा खातीर आसता. भिन्न संदर्भांत एका उतराचे भिन्न अर्थ जातात. देखीक - संस्कृत भाशेंत "सैन्धवं आनय" म्हण दोन उतरांचें एक ल्हान वाक्य. ह्या वाक्याचे दोन अर्थ आसतात. हे दोन संदर्भाच्या संबंदान आसतात. पयलो संदर्भ - रांदपाचे कूडांत "मीठ हाडूंक जाय" म्हण जाता आनी दुसरो संदर्भ झुजा मळार

"घोडो हाडूंक जाय" म्हण जाता. अशें भिन्न भिन्न संदर्भांत एकाच उतराचे अगळे वेगळे अर्थ जातात.

कोंकणी भाशेच्या भिन्न रुपांत उतराचे भिन्न अर्थ

भिन्न भिन्न प्रदेशांत कोंकणी भाशेच्या उतरांचीं भिन्न भिन्न रुपां आनी भिन्न अर्थ आसतात. देखीक - गोंयांत "अंबट" ह्या उतराचो अर्थ इंगलीशांत sour आसता जाल्यार केरळांत ह्या उतराचो अर्थ sweetmeat आसता. हे भिन्नतायेचे कारण संदर्भ आसता. कांय उतरां उच्चारणाचे दिश्टीन समान आसतात, तर अर्थाचे दिश्टीन आसमान आसतात. भिन्न प्रदेशांतल्या भिन्न संदर्भांत एकाच उतराचे भिन्न भिन्न संदर्भ आसतात. देखीक -

गोंय	अर्थ	केरल	अर्थ
आंबट	sour	आंबट	a kind of sweetmeat
आळ	slander	आळ	man
ओड	longing	ओड	banyan tree
पड्डो	curtain	पड्डो	bull
खळ	mixture of salt and juice of unripe mangoes	खळ	yard
खीण	moment	खीण	ankle-joint

तशेंच एकाच भावाची अभिव्यक्ती भिन्न प्रदेशांत भिन्न उतरां वाटेन जाता. उदाहरणार्थ -

गरदी	crowd	खीटा	crowd
बप्पोल्यो	paternal uncle	अप्पप्पा	paternal uncle
धाडप	send	पेट्टवप	send
ल्हार	wave	पाळ	wave
अजाप	wonder	आश्चर्य	wonder

उतरावळीचें समान स्वरूप

कोंकणी भाशेच्या भिन्न भिन्न रुपांत ह्या भिन्नतायेचे भायर समानताय भी पळोवपाक मेळटा. देखीक -

गोंय	कर्नाटक	केरल
इंगळो	इंगळो	इंगाळो
उगडास	उडास	उडगास

उपरांत	उपरांत	उपांतें
उलोवप	उलोप	उल्लवप
ओल्लें	ओलें	वोल्लें
करावळ	करियावेळ	करावळि
कांब	कांब	कांबि
कांबळ	कांबोळ	कंबळि
कापड	कापड	कप्पड
कायलाथो	कायलातो	कयलातो
घड	घडाय	घडाय
चामखीळ	चामकोळ	चम्कोळ
माकड	मांकोड	मंकड
रगडो	रगडो	रोग्गोडो
लोणचें	लोणचें	नोण्चें

ही समान उतरावळ कोंकणी भाशेच्या भिन्न रुपांची मुळावी एकवट दाखयता. थोडे ध्वनिभेद खोडून काडल्यार कोंकणीचें प्रामाणीक रूप आमच्या मुखार येता. "मंकड" उतराची अनुनासीक ध्वनि, "वोल्लें" उतरांत "ओ" चे बदला "वो", "नोण्चें" उतरांत ल ते बदला "न" सोडल्यार गोंय, कर्नाटक, आनी केरळांतली उतरावळ रूपसाम्य आशिल्ली म्हणपांत दुभाव ना. हाचें कारण प्रादेशीक मात म्हण सांगुयेत.

उतरावळीचो स्त्रोतगत अभ्यास

कोंकणी उतरावळीच्या अभ्यासांत उतरांचें स्त्रोतगत अध्ययन भो म्हत्वाचें आसता. कोंकणी जनांचे जिणेचो इतिहास, रीत-नीत बी उतरावळीचे भिन्नतायेचें कारण आसता. देखीक केरळांतले कोंकणी जन जी भास उलयतात तांत 80% उतरावळ संस्कृताची आसता. हाचें कारण तांचे समाजीक जिणेचो प्रभाव. गोंयांत आनी कर्नाटकांत संस्कृत उतरावळ प्रायः उणे आसा. तशेंच गोंयांत चडशी उतरावळ पुर्तगाली भाशेची आनी कर्नाटकांत कन्नड भाशेची आनी केरळांत मलयाळम भाशेची. उदाहरणार्थ- पुर्तगाली उतरां - इगर्ज, इंकिझिसांव, इंतेरेस, इंतेर, इंस्तिमासांव, इंत्रूज, इदीवोल्त, इश्पेर्त, इंफेर्न, इश्क्रितोर आदि. कन्नड उतरां - नोपी, अप्पमडी, मरवाळो, माट, करिबेव, कोडबेव, अंगडि, केरि, केळगु, केच्चु, कोप्परिगे आदि. मलयळम उतरां-आळु, इष्टं, कणक्क, कन्नडि, कूट्टुकारि, कोट्टे, तवणे, मिन्नल, सौकर्य आदि. पुर्तगाली उतरां कर्नाटकाच्या आनी केरळाच्या जनांक परकीं आनी मलयाळम उतरां गोंयातल्या आनी कर्नाकाच्या जनांक परकीं आसतात. देखून सर्वप्रथम उतरावळीचो स्त्रेतगत अभ्यास

करपाचो आसता. हे दिश्टीन **संस्कृत उतरां** गोंयात, कर्नाटकांत आनी केरळांत जीं समान मेळटात तांचो अभ्यास करपाचो आसा. हांची संख्या तीनूय प्रदेशांत भरपूर आसा. ह्या उतरांचे दोन विभाग करुंक शकता. तत्सम आनी तद्भव. तत्सम उतरां संस्कृतांतल्यान विना बदल आयलीं आनी तद्भव उतरां थोडा बदलून आयलीं.

उदाहरण सकयल दिल्यां -

संस्कृत	गोंय	कर्नाटक	केरळ
अङ्गण	अङ्गण	अङ्गण	अङ्गण
अनुभव	अनुभव	अनुभव	अनुभव
अन्न	अन्न	अन्न	अन्न
अन्याय	अन्याय	अन्याय	अन्याय
अपमान	अपमान	अपमान	अपमान
अपशकुन	अपशकुन	अपशकुन	अपशकुन
अभिमान	अभिमान	अभिमान	अभिमान
अलंकार	अलंकार	अलंकार	अलंकार
अहंकार	अहंकार	अहंकार	अहंकार
कंकण	कंकण	कंकण	कंकण

तद्भव उतरां तत्सम उतरांतल्यान थोडा बदलून तीनूय प्रदेशांत सकयल दिल्ल्या रुपान पळोवपाक मेळटात -

संस्कृत	गोंय	कर्नाटक	केरळ
अंगारक	इंगळो	इंगळो	इंगाळो
अग्रशाला	अगरसाळ	अगरसाळ	अगरसाळ
अनविल	अनवाळें	अनवाळें	अनवाळें
आवलि	आवळ	आवळ	वोळि
कर्ण	कान	कान	कान
ग्रीष्म	गीम	गीम	गीम
चर्मकील	चामखीळ	चामकोळ	चम्कोळ
नप्तृ	नातू	नातु	नत्तु

कांय **प्राकृत उतरां** वी गोंयांत, कर्नाटकांत आनी केरलांत समान मेळटात. उदाहरण -

प्राकृत	गोंय	कर्नाटक	केरळ
अद्द	अर्द	अर्द	अर्द
एत्ताहे	आतां	आतां	अत्तं

चमरअ	चामार	चामार	चमार
चल्लइ	चलप	चल	चलप
चउत्थी	चवथ	चवति	चव्वति
चिक्खल	चिखल	चिखल	चिक्केल
चुण्ण	चुनो	चुन्नो	चुन्नो
णांव	नांव	नांव	नांव
णिद्दा	न्हीद	नीद	नीद
णई	न्हंय	न्होंय	न्हंयि
पांगुरण	पांगरुण	पांगरुण	पंगुर्चे
पडइ	पडप	पड	पडप
मक्कड	माकड	मांकोड	मंकड
मट्टिअ	माती	--	मत्ति
वक्खाण	वाखाणणी	--	वंकाण्सणि
वच्चइ	वचप	वच	वच्चप
विअण	आयणो	--	अयणो

हीं उतरां अदिकूय समान आसत. जंय थंय थोडें ध्वनिपरिवर्तन पळोवपाक मेळटात. ही उतरावळ तीनूय रुपांचो मुळावो संबंद दाखोवपाची आसा. स्त्रोतपरक अभ्यासांत **देशी उतरांचो अभ्यास** भो म्हत्वाचो. ह्या उतरांचो प्रभाव तीनूय रुपांचेर पडला, हांत दुभाव ना. 11वें शेंकड्यांत हेमचन्द्र हांणी देशीनाममाला म्हण एक कोश तयार केलो. हांत 3978 उतरां आसात. एक व्हड प्रदेशांत प्रचारांत आशिल्ली उतरावळ ह्या पुस्तकांत एकठांय केल्या. देशी भाशे विशीं व्हड मोग घेवन आशिल्ल्या हेमचन्द्र हांणी देशी भाशेचें विश्लेशण आपल्या देशीनाममाला ह्या ग्रंथांत केल्यां. हांत दिल्लीं सुमार 200 उतरां केरळांतले कोंकणी भाशेंत मेळटात. गोंयांत आनी कर्नाटकांत बी कांय उतरां प्रचारांत आसात. हे उतरावळीची एक वळेरी सकयल दिल्या -

देशी	गोंय	कर्नाटक	केरळ
अक्का	आका	--	अक्का
अज्जो	आजो	आज्जो	अज्जो
अप्पा	बाप	बापा	अप्पा, बप्पा
अव्वा	आवय	आवय	अव्वय
ओप्पा	ओप	ओप	ओप
ओलुग्गो	--	--	वल्लग

ओसरिअं	--	वासरी	वस्सरि, वस्सारो
ओसाओ	असडप	--	असडप
उडिदो	उडीद	उडिदु	उडीद
ऊआ	उवो, उयो	ऊव	ऊ, उव्वो
ऊसयं	उशें	--	उस्सें
कयारो	कोयर	कोयर	कोयर
करिल्लं	किल्ल	कीरलु	कीर्लु
काहल्ली	कायल	कायली	काय्लि
कोल्हुओ	कोलो	कोल्ल	कोल्लो
खड्डं	खाड	खाड	खाड
खणुसा	हुडको	--	खणुसां
खुंपा	खोंप	--	खोंपि
खुट्टं	खुंटप	खुंट	खुंटप
गोंडी	--	--	गोंडि
चंग	चांग	चांग	चांग
चाडी	चाडी	--	चाडि
छल्लि	साल	सालि	सालि
छाणं	शेण	शेण	शेण
छेडा	शेंडो	शेंडो	शेंडो
टुंटो	थोंटो	थोंटको	थोंटो
डावो	दावो	दावो	दावो
ढकनी	धांपणे	धांकणे	धंकणे
णक्को	नाक	नाक	नांक
णीसणिआ	निसण	निसणि	निस्सणि
तल्लं	तळें	तळें	तोळें
तुप्प	तूप	तूप	तूप
दोग्गं	दोगां	दोगां	दोग्गं
दोरो	दोर	दोर	दोर
पक्को	पाखो	पाखाटो?	पक्को
पिल्हं	पील	पील	पील
पोट्टं	पोट	पोट	पोट
भावुज्जा	भावज	भावज	भावज

भावो	भाव	भाव	भाव
मेहुणिया	मेवणी	मेवणी	मेवणि
रुंदो	रुंद	रुंद	रुंद
रोट्ट	रोंट, रोटी	--	रोंटी, रोंटस
वहुणी	व्हनी, वयनी	--	व्होन्नि
वोज्झओ	वजें	वजें	वज्जें
हड्डं	हाड	हाड	हाड

अनेक देशी उतरां गोंयात, कर्नाटकांत आनी केरळांत समानतायेन प्रचारांत आसात. थोडीं उतरां गोंयांत आनी केरळांत मेळटात, तर कर्नाटकांत प्रयोगांत नात. एक दोन उतरां केरळांत मात अजूनय प्रचारांत आसात. वळरींत ही माहिती सत सत दिल्या.

तुलनात्मक कोश

कोंकणी उतरावळीच्या तुलनात्मक अभ्यासांत कोशनिर्माण भो म्हत्वाचें आसता. तुलनात्मक कोश भिन्न भिन्न प्रदेशांत प्रचलीत उतरावळ एकठांय करुन तिच्या विभिन्न स्तोतांची जाणविकाय अभ्यासकांक दिता. हाचे भायर भिन्न प्रदेशांतले संस्कृतायेची जाणविकाय बी करुन दिता. हें कार्य प्रमाणीकरणांत भो सहायक जाता. कोंकणी भाशेच्या संदर्भांत आज तुलनात्मक कोश गरजेचो दिसता. आवड, समर्पण भाव, धैर्य आनी तांक आसल्यार मात ह्या कोशाचें निर्माण करुंक जाता. श्रद्धा, भक्ती आनी सोद अत्यन्त आवश्यक आसता. ह्या कोशाचें निर्माण वैज्ञानीक आसूंक जाय. उतरांचे उच्चारण, स्रोत, पर्याय, प्रयोग आदी भाशेच्या शास्त्रीय पक्षांचे विवरण जावंक जाय. भिन्न भिन्न प्रदेशांचे उतरावळीचो आपसी संबंद दाखोवपाचो आसा. ह्या कोशांतली उतरावळ खाणा जेवणा संबंदी, वस्त्राची आनी आभूषणा संबंदी, शरीराच्या भिन्न भिन्न भागां संबंदी, नात्या-गोत्या संबंदी, समयवाचक आनी दिसपड्चे जिणेंत उपेगांत आशिल्ली आसूंक जाय. भिन्न प्रदेशांत प्रयोगांत आशिल्ली उतरावळीचें संपूर्ण रूप ह्या कोशांत यथासंभव येवंक आसा. समान आनी असमान उतरां यथास्थान आसपावंक जाय. दर एक प्रदेशांत प्रयोगांत आशील्ली उतरावळ द्व्यर्थक बी आसता आनी दुसर्या प्रदेशांत तिचीं समान उतरां नासतात वा उतरांचे दोन अर्थ आमनात. देखीक केरळांत प्रयोगांत आशिल्ली सकयल दिल्ली उतरावळ -

उतर	संज्ञा	क्रिया
करडि	Bear	Crush
कळ्ळें	Bran	Understand
कोरो	A fried victual	Let him do

जावो	Wives or husband's elder and younger brothers	Let it be so
पळ्ळि	Church	Lied down
माग	Obstacle	Beg
मारि	Epidemic	Kill, beat
सांग	Pod	Say

सकयल दिल्लीं उतरां द्व्यर्थक आसात तर तांचें व्याकरणीक रूप एकच आनी अर्थ भिन्न आसतात

उतर	संज्ञा	संज्ञा
खाण	Food	Shelf
चूळो	Siren	Brick-kiln
भत्तो	Fungus	Bellows
वायु	Air	Fibre of a plantain tree

अशें कोंकणी भाशेच्या प्रादेशीक रुपांचो तुलनात्मक अभ्यास तांची भिन्न भिन्न रुपां एकठांय हाडून सोंपेपणान भाशेचें प्रमाणीकरण करपांत सहायक जाता.

सब्द आनी व्याकरण

फा| वलेरियन फेरनांडिस, अजेकार

(साहित्य अकाडेमी न्यूडेल्ली आनी सां. लुवीस कोंकणी संस्थो हांणी अगोस्त 29 आनी 30 तारिकेर चलयिल्ल्या 'अंतर-राज्य कोंकणी समांतर सब्दांचें कामासाळ' हांतुं प्रस्तुत केल्लो अभ्यासिक उलवप)

कोंकणी सब्द या उतार आनी व्याकरण हे विशीं कांय चिंतप आनी माहेत तुम्चे साम्कार आतां प्रस्तुत जाता. हे कामासाळाक पूरक जाय्शे हो विशय तुम्चे साम्कार घाड्ला पुण हो अभ्यासांतेले सर्व विशय निमाणे उतार न्हय. आम्कां संपनमूळ व्येक्ति म्हण आपय्ला तरि आमी कोणयी पुरते जाणकार (perfect expert) न्हय. म्हजें कितें चुक्ता तें दाकंव्क तुम्चेलागीं कितें आसा तें चुकानास्ताना हेरां खातीर वांटोवन घेवंक तुम्कां अव्कास खूब आस्तोलो. आमी सांग्चें तें निमाणें उतार न्हय म्हण सरंवानी सम्जोंचें.

आमीं कोंक्णी (मनशां). आम्ची भास कोंकणी. ही आर्या कुटमाची भास. भारतांत सर्व अन्य भासां पय्की भोव चड दक्शिणाक पावुल्ली भास. ही भारत देशाची ऐक स्वतंत्र आधुनिक साहितीक भास. तिका आप्लेंच खाशेलेंपण आनी बांदावळ आसा. ती भारताचा 21 मुखेल भासां पय्की ऐक. हें कोंक्णीचे व्हडपण.

मन्जात मोनी तर मनिस उलय्ता. अशें, भास मन्शाक मन्जातीथाव्न वेग्ळो करता, म्हणतेच भास म्हळ्यार मन्शांनी ध्वनी वापारुन ऐकामेकाकडेन करचो संपर्क. पुण भास ऐक संकल्पण (concept). म्हळ्यार भास आय्कोंक मेळाना. आमी उलयतांव आनी आय्कातांव त्यो बोलीयो. दर ऐका मन्श्याच्या उलोव्याक व्येक्ती बोली म्हण्तात. तशेंच ऐका समाजेच्या उलोव्याक बोली म्हणतात.

बोलियो (1) प्रादेशीक आनी (2) समाजिक आसात.

1. प्रादेशीक बोली:

कोंक्णी लोक म्हाराश्ट्र, गोंय, कर्नाटक, आनी केरळा राज्यांनी वस्ती करुन आसात म्हणतेच थळा परमाणें सावंतवाडी कोंक्णी, गोंय कोंक्णी, बेलगांव कोंक्णी, कारवारी कोंक्णी, मंग्ळूरी कोंक्णी, केरळा कोंकणी असल्यो बोली दिश्टिक पड्तात. आमी फकत कर्नाटक, गोंय आनी केरळ ह्या मुखेल नद्रेन पळेताना उच्चार, रूप विन्यास, अर्थ, उत्रावळ आदी रितीन विवरां आसा:

कर्नाटक	गोंय
ग्रास	गिरास
वर्न	वरुन
व्यक्ती	वेक्ती

स्त्री	अस्त्री
रुण (obligation)	रीण
मन्शापण	मनिसपण
सोबाय	सोबितकाय
उट्ट्चें	उट्पाचें
तांतुं	तांतुन
तें कुड (room)	ती कुड
ती विधी	तो विधी
तें तर्क	तो तर्क
तें हक्क	तो हक्क
तें ग्रंथ	तो ग्रंथ
हांव आय्लीं	हांव आयलें
तुं वेताय	तुं वेता/वोता
तुं निदे	तुं नीद
तुं पिये	तुं पी
रांड बाय्ल	चेडी/विदवा
मासळी (जेवताना तोंडाक लांव्चें)	नुस्तें/निस्तें
भाग्र पोड, शेण	सोंप/मोर (die)
भेट (visit)	present, gift, offering
आंगोड	पोसरो
कोबु	उस
जाल/आंगण	आंगण
हिताल	भाट
वो-ल	चादोर
बिडार	बिराड
पेंकड	कमर
उडास	याद/उगडास
सवाल	प्रोश्न

2. समाजिक बोलियो:

ह्यो धर्मा आनी जाती प्रकार आस्तात.
कर्नाटकाक आदारून धर्मा प्रकार बोलियो

क्रिस्तांव	हिंदू (सारस्वत)
तो वेता	तो वोत्ता
वोचुंक जाय	वोच्का
कस्लें/कसलें	कोसलें
आम्चो	आम्गेलो
भुर्गी	चेरडुवां
उजो	उज्जो
विचार	निमगी
करिजे	करका
येजे	येवका

जाती परमाणें बोलियो म्हळ्यार एका धरमांत असात त्या जातीं मधें मेळतात त्यो बोलियो. हे विशीं चड विवर ह्या वेळार गर्ज असो दिमाना.

कोंक्णीचेर हेर भासांचो प्रभाव:

कोंकणी, आर्य घराण्याच्या दक्शीण-पश्चीम (नैरुत्य) पंग्डाची भास. मराटी आनि गुरजराती तिका भोव लाग्शील्यो. कोंकणी मन्शां वेवेगळ्या जातीकातीचीं, इतिहासाच्या वेवेगळ्या काळार उत्तर भारताथाव्न कोंकणांत (महाराष्ट्रा, गोंय आनि कर्नाटक दर्या वेळेर) वस्ती करुंक लागलीं. त्या काळार कोंकणांत द्राविड भास उलोव्पी आदीवासी लोक वस्ती करतालो. हाका लागुन द्रावीड भासांचो, चड करुन कन्नड भाशेचो प्रभाव कोंक्णीचेर पड्लो. गोयां हो उणो तर कर्नाटक राज्यांत हो चड 16, 17 आनी 18 शेक्ड्यांनी विवीध कारणांक लागुन (दुकोळ, वोस्याची पिडा, मराट्यांचें आक्रमण, पुर्तुगेजांची धार्मीक कोड्त, पुर्तुगेजांची कोंक्णी भाशेचेर आनि संस्कृतिचेर घाल्ली बंदी, कृशी, सुपीक भुंय वेपार आदी) गोयांथाव्न कोंक्णी क्रिस्तांव तशें हेर धर्मांचो लोक, केनरांत वस्ती करुंक आय्लो आनी कांय जणां केरळ सय्त पाव्लीं. अशें आय्लेल्या तांचे थंय येदोळच आस्लेली कन्नड लिपिची तशें भाशेची वळक घट जाली; तशेंच हांगाच्या तुळु भाशेचो प्रभाव आनी केरळांत मलेयाळम भाशेचो प्रभाव पोड्लो.

कन्नड मुळाचीं उत्रां:

गुडसुल (hut), सल्वोणी (defeat), सागशी (transport), सुदारशी (bear with. tolerate), मुग्दी (finish. complete), कोबु (sugarcane), कोल (staff. stick), गोंदोळ (mix-up: confusion), तागोड (tin), दुड्डु (money), हक्क (legal right), कल्सिय (mix-ingredients), कुरडो (blind man), कोळवळ (sufferings), गादो (field) आनी हेर.

तुळु मुळाचीं उत्रां:

जाल (आंगण=courtyard), ओट्टो (दोंपळो=hole), तोड (वाळ=brook stream), पेचाड (भार धे=struggle, take the brunt of), ई (ईटाळ=सुपीक=fertilizer/fertile)

कोंक्णी प्रदेश गोंय, बिजापुराच्या सुल्ताना हाताखालयी आस्लें म्हणतोच, कोंकणींत जाय्तीं पारशीं-अरबी उत्रांयी भितर सरल्यांत.

देकीक:

फुर्सोत, आराम, कुस्कुट, चराब, गप-चुप, जमात, दुरबीन आनी हेर.

1510 वरसा नवेंबरांत गोंय पोर्चुगेजांच्या हातीं गोलें तेद्ना थाव्न बरिंच पोर्तुगेज उत्रां कोंक्णी भाशेंत मेळ्ळ्यांत:

बेसांव (blessing), तेंतेसांव (temptation), आमदर, आल्तार, आब्रू, कंत्रेल काजार

धर्माक लागुन कांय उत्रां कोंक्णी क्रिस्तांव समाजेंत आयिल्लीं आसात:

देकिक: पवित्र स्नान, धर्मस्नान, पवित्र पुस्तक, क्रिस्त प्रसाद, पवित्र सभा, आगमेंत पास्क, नताल.

इंगलेज भाशेचो प्रभाव:

हेर भासांच्याकी चड करुन ह्या दिसांनी आम्चे कोंकणींत इंग्लेज उत्रां भरान बितर रिगोन आसात. आप्ली न्हय आसलेल्या भाशेंत्ल्या उत्रांक लागुन मूळ कोंकणी भास भंग्ल्या अशें जाय्ते घुणघुणतात तर हेर जाय्ते ह्यावरवीं कोंकणी भास ग्रेस्त जाल्या अशें संतोस उचारतात.

कोंक्णिंत सर्व नामां पुल्लिंग, स्त्रीलिंग आनि नपुंसक लिंग म्हळ्ळे व्याकरणी लिंगाचीं आसात. सर्व आडवाद सोडुन 'ऐ' आनी 'इ' स्वरान संपचीं नामां पुल्लींग ऐक आनी बहुवचन तर 'ऐ' आनी 'यो' स्वरान संपचीं उत्रां स्त्रीलिंग ऐक आनी बहुवचनां आसतात आनी 'इं' आनी 'ऐं' स्वरान संपचीं ऊत्रां नपुंसक ऐक आनी बहुवचन उत्रां आस्तात.

इंग्लेज आनी हेर भासांचीं उत्रां कोंकणीक हाडटाना चलता ती प्रक्रीया वयल्या नियमाचेर होंदोन आस्ता. कांय वेळार त्या नांवांचे शारिरीक लिंग, आकार आनी गात्राचेर आदारुन ही प्रक्रिया चल्वी आस्ता.

1. चड्शा इंगलेज उत्रांक नपुंसक लिंग लाय्तात (कर्नाटकांत). *देकीक:* साय्कल, ट्रक्क, बिल्डींग, फेन, फेय्ल, ओप्रेशन, पेन, शोप
2. 'आर' व्यंजनांत संप्चीं उत्रां नपुंसक आस्तात. *देकीक:* कार, हीटर, लेटर, मीटर, लिटर, पेपर, कवर.

.. 'ओ' आनी 'आ' स्वरान संप्चीं उत्रां पुल्लींग आस्तात. *देकिक:* फोटो, स्टुडीयो, हीरो, ड्रामा, सोफा, सोडा

।. 'ऐस' 'के' 'ट्ट' 'ड्ड' व्यंजनानीं संप्चीं उत्रां पुल्लींग आस्तात. *देकीक:* ज्यूस, रेस, प्रेस, सोस, हुक, बुक, फ्लास्क, सूट, बूट, कोट, रोड

5. 'इ' स्वरान संप्तात तीं आनी 'ऐ' स्वर येतात तीं उत्रां स्त्रीलिंग आस्तात. *देकीक:* लोरी, लोंड्री, लोट्री, टीवी, बेक्री, पेन्सिल, सिग्रेट, टिकेट

संपवणी:

आमी खंचियी भास घेत्ली तर त्ये भाशेची उलोंव्वी, बरंव्वी आनि वाचची ऐक प्रमाण रीत आस्ता. पुण आम्कां सभेम्हजार उलंव्वी आनी बरंव्वी ऐक प्रमाण कोंक्णी ना. आमी वेवेग्ळ्या प्रदेशांनी शिंपडोन गेल्यांव, वेवेग्ळ्या धर्मांत घुस्ल्यांव, आपाप्ल्या बोलियेंत आनी लिपियेंत वेस्त उरल्यांव. हरऐक वटारांतल्या कोंक्णेन जाय्तें आण्णाव्न गिरेस्तकाय जोड्ली तरी आमी सांगाता वाड्लींनांव, गिरेस्तकाय आम्चे मधें वांटुन घेत्ली ना. देकुन, ऐका प्रदेशांत रावपी कोंक्णी प्रजेक हेर प्रदेशांत्ल्या कोंक्णी लोकाची भास वाचुंक लिपिचे दोरे आड येतात. लिपिची अडकळ उतरली तरी हेरांची उत्रावळ सम्जाना जाता. हे बराबर त्ये त्ये बोलिंची व्याकरणी बांदावळ सवालां वयर सवालां उडय्तात. म्हणतेच, जायत्यांक कोंक्णी सागोर पळेनाजाव्न, आप्ले बांय्तच उरचें बरें दिसता.

हो प्रश्न सुटोंव्क ऐक वाट अशें, हें अंतरराज्य कोंक्णी समांतर सब्दांचें कामाशाळ आसा केलां तें संतोसाची आनी अभिमानाची गजाल. साहित्य अकाडेमीक आनि सां. लुविस कोलेजिच्या कोंक्णी संस्थ्याक परबीं.

आतां मेरेन आमी सकटांनी कोंकणी सांबाळ्ळ्या. ती उलंवंक, बरंव्क आनी वाचुंक वापारल्या. गांवांनी, चड म्हळांनी आनी श्हेरांनी कांय प्रमाणार ती आजून घोळ्ता. समाजिक आनि सांस्कृतीक म्हळांनी तिचीं पाळां-मुळां रोंबतात. पुण इत्लेंच पुरो ना. आजून ती वाडंव्क, फुलंव्क आसा. आमी हाच्याकी चड करुन तिचो (आम्चे कोंक्णेचो) वास आनी स्वाद सगळे कोंक्णी परजेन भोगुंक अव्कास करुन दींव्क जाय.

हे उदेशीं आमी काड्लां तें मेट फळादिक जांव, आम्चें सपण खरें जांव.

अखिल भारतीय पांवडयार कोंकणीचें प्रमाणीकरण - नियाळ आनी सुचोवण्यो

जेसन पिंटो, सिंधुदुर्ग

1. प्रस्तावना

1.1 हो विषय विचूंक कारण

गोंय मेकळें जालल्या उपरांत, गोंयांत कोंकणी हो एक विषय म्हण शिकोंवची सुरवात जाली. तेन्ना थावन आतां मेरेन सुमार चाळीस वर्सां जायत आयल्यांत. आख्या गोंयचे कोंकणी परजे मुखार, क्रिस्तांव आनी हिंदू बामण आनी बहुजन समाजा मदें एकरुपी कोंकणी भास आजून मेरेन उत्पन जांवक ना. हाका कारणां साबार, निबां हजार!

शणै गोंयबाबान एके सुवातेर म्हणललें, "काश्टी न्हेसतल्या गावड्याक लेगून दिसूंक जाय कोंकणी ताची भास म्हण." पूण आतां परिस्थिती इतली बिगडल्या की जानवें रेवडयलल्या बामणाक लेगून पुस्तकांनी बरयलली कोंकणी भास परकी दिसता. लिपीवाद, बोलीवाद, हटवाद, बामणवाद - ह्या सर्व वादांनी अस्कत जाल्ली 'वाद ग्रस्त कोंकणी केन्ना मुक्त जायत? आमचे भाशेची उदरगत करुंक 'सोदवणदार' येंवचो ना. आमीच समस्त कोंकणी लोकांनी हो वावर करचो पडतलो. संशोधकांची बूध घेंवची, भासा भाम करची आनी एकामेका कडे समजिकाय दाकोंवची. हांव मंगळुरकार क्रिस्तांव बोलयेचो, असलोच वावर जर हेर गटांच्या कोंकणी लोकांनी केलो जाल्यार दुबाव नासताना अखिल भारतीय मळार कोंकणीचें प्रमाणीकरण करुं येता.

1.2. कोंकणी भाशेचो इतिहास - एक सुकण्या नदर

डॉ. मु. वा. कुळकर्णी हांच्या 'कोंकणी भाषा : प्रकृती आणि परंपरा आनी जुजे पिरेर हांच्या लिट्ररी कोंकणी - अ ब्रीफ हिस्ट्री' (साहित्यीक कोंकणीचो संक्षिप्त इतिहास) ह्या दोन पुस्तकांतल्यान कोंकणी भुंयेची, लोकांची, भाशेची, सारस्पतेची आनी हेर विषयांची जायती म्हायती मेळता.

1.2.1. कोंकणी भूंय

नीज कोंकणी भूंय म्हणल्यार नाशिक ते सूरत जिल्ल्यांतल्या दमणगंगा न्हंये थावन उत्तर कन्नडांतल्या गंगावली न्हंय मेरेन अदमास. कुंडलिका न्हंयेक लागून उत्तर आनी दक्षिण कोंकण अशे दोन वांटे जाले. उत्तर कोंकणाक 'अपरांत' आनी दक्षिण कोंकणाक 'वनवासी' (गोमंतक आसपावन) अशीं नांवां पडलीं. हो दो. रामकृष्ण भांडारकरांलो

त. टॉलेमिनी ह्या विदेशी जाणकारा परमाणें गुजरात आनी उत्तर कोंकण मेळून परांत' आनी दकीण कोंकण म्हणल्यार 'आरिका'. शिल्हारांचे राजवटे काळार उत्तर कोंकणाक 'कोंकण 1400' आनी दकीण कोंकणाक 'कोंकण 900' अशे दोन वेगळे टे आसलले. उत्तर कोंकणाची राजधानी नालासोपारा जाल्यार, दक्षिण कोंकणाची जधानी दंडा राजपुरी. महाभारताच्या नवव्या अध्यायांत आनी स्कंध पुराणाच्या ह्याद्री खंडांत गोमंतकाचो उल्लेख जाला. तशेंच सूत संहितांत 'गोवापुरी' हो प्रांत ला. कदंबांची राजधानी 'गोपकपट्टण' म्हणल्यार आतांचें 'आदलें गोंय' हें आमी क्षांत दवरचें. सांप्रत कोंकण म्हणल्यार मुंबय, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी आनी सिंधुदुर्ग मेळून आसलले प्रांत, असो आदल्या काळार समज आसललो.

पूण मागीर कुळकर्णी सांगता की 'कोंकणा'ची भास कोंकणीच म्हणली, हो चुकीचो मज. मराठण वा महाराष्ट्र प्रदेश म्हण मराठा राष्ट्र अस्तित्वांत येंवचें आदीं थावन 'कोंकण'' हो पुराणीक प्रदेश संसारभर कळीत आसललो. चिनी प्रवाशी ह्यू एनत्सांग भारताची भेट घेंवक आयलल्या वेळार, जेन्ना कोंकणांत पावललो तेन्ना हांगा 100 बौद्ध मठां आनी हजारां वयर बौद्ध भिक्षू आसलले खंय. बृहत्संहितांत सप्तकोंकणाचो उल्लेख आसा. तशेंच मार्कंडेय पुराणांत, ब्रम्हांड पुराणांत, पद्मपुराणांत आनी महाभारतांत आमकां 'कोंकण', 'अपरांत', 'सुनापुरान्त' हीं नांवां वाचूंक मेळतात.

1.2.2. कोंकणी लोक

पुराणीक संदर्भातल्यान अशें वाचूंक मेळता की कोंकणी लोक हे श्री परुशुरामाचे वंशावळींतले. एके पात्येणे प्रकार 1900 क्रि. पु. ह्या वर्सा उत्तर पश्चिमांत व्हांवची सरस्वती न्हंय सुकलल्या उपरांत, थंयचो लोक गोमंतकांत येवन राबितो करुंक लागलो. तांणीं तांची सौरसेनी प्रकृत बोली आपणा बराबर हाडली आनी थळाव्या 'कोंक' जमातीच्या लोकां सांगता ते भाशेचो मिसळ जावन कोंकणी भास जल्मली. तर कोंक जमातीचे आनी सारस्वत (फकत सारस्वत बामणूच न्हय) हे कोंकणी भुंयेचे आनी कोंकणी भाशेचे मूळ लोक. हे कोंक लोक आजुनूय गुजरात, महाराष्ट्र, कर्नाटका आनी गोंयांत; कुणबी, वेळीप, गावडे, बी म्हण जियेतात. आनी वयर थावन गोमंतकांत आयलले सारस्वत - गौड सारस्वत बामण, सारस्वत बामण, चाड्डे, शेट्य, वैष्य वाणी वेपारी आदी म्हण जियेतात. धर्मांतर जालल्यान हो कोंकणी समाज 3 मुखेल धर्मांनी वांटून गेला - हिंदू, क्रिस्तांव आनी मुस्लीम. तशेंच वेगवेगळ्या कारणांक लागून जालल्या स्थळांतराक लागून ते महाराष्ट्र, कर्नाटका, केरळा आनी विदेशांत लेगून वस्ती करुन आसात. आधुनीक एकविसाव्या शेंकड्यांत स्थळांतराची संख्या वाडतूच आसा.

पुरतुगेजांच्या ताब्यांत आसललें गोंय, हें कोंकणीचें मूळ पीठ. हांगा रावपी गोंयकार 100 टक्के कोंकणी लोक. पूण 16व्या ते 21व्या शेंकड्या थावन जायतो

मराठी लोक हांगा वस्ती करुन आसात. इतलेंच न्हय हांगाची राज भास लेगून मराठी करचें षड्यंत्र कांय नीज गोंयकारांनी मांडललें. गोंया भायर रावपी कोंकणी लोक उत्तर आनी दक्षिण कन्नडांतले सारस्वत आनी कोंकणी क्रिस्तांवांची व्हडली संख्या आसा. तशेंच केरळांत लेगून सारस्वतांची आनी कुणब्यांची (मल्याळम भाशेंत - कोंगणिमार) बरी संख्या आसा. सारस्वतां मदें गौड सारस्वत आनी चित्रापूर सारस्वत अशे दोन गट आसात. गौड सारस्वत हे वैष्णव पंथाचे, उडपाचे माधवाचार्याचे शिष्य, जे काशी मठाचे. चित्रापुर सारस्वत परंपरीक शैवा पंथाचे - कैवल्य मठाचे. कासरगोडांत रावपी आडे मराटे वा काडे कोंकणे जे कन्हाडी बोली उलयतात हेय कोंकणी लोक. तशेंच, भटकळांत रावपी नवायत मुस्लीम कोंकणी उलोवपी, जे आपली बोली (नवायती) बरोंवक फार्सी अरबी लिपी वापरतात. वेळगांव, चड करुन खानापुरांत रावपी बारदेसकार मंडळी बारदेशी कोंकणी उलोवपी, मुळांत गोंयकार, कोंकणी लोक. तशेंच दक्षिण महाराष्ट्रांत मलवणी, कुडाळी बोली उलोवपी आनी क्रिस्तांव लोक जे गोंय सोडून हांगा वस्ती करुंक आयलले, हे सर्व कोंकणी लोक. 2001च्या खानेसुमारी परमाणें कोंकणी उलोवपी लोक भारतांत अदमास 24 ते 25 लाखभर आसात. ठाणे, नाशिक, धुळे, डांग जिल्ल्यांनी 'कोकणे' आदिवासी जमाती आसात, जांची बोली भास कोंकणी. पूणा हिचो संबंद गोमंतकांतले कोंकणी लागीं नां, अशें कुळकर्णी बाब आमकां चत्रायेन सांगता.

देखून कोंकणी फकत एकाच समाजाची वा एकाच गटाची भास न्हय. ती आमची भास. आमची भास जालल्यान सगळ्यांकूय तिचेर समान हक्क आसा.

1.2.3. कोंकणी भास आनी साहित्य

कुळकर्णी परमाणें गोंयांत जी भास चालंत आसलली, ते भाशेक वेगवेगळीं नांवां आसललीं. जशी 'देशी भाषा', 'आमची भास', 'गोमंतकीय', 'ब्राह्मणांची' वा 'ब्राह्मी भास', 'कानारी' वा 'कानारीं', 'कोंकोनी', 'लिंग्वा कानारी', 'लिंग्वा ब्राह्मणी' आदी. भोव करुन कोंकणांत वस्ती करुन आसलल्या बामणांची कोंकणी हेर कोंकणी लोकां पासून इल्ली वेगळी आसलली. देखून, विदेशी भाशे विज्ञानिकांक त्यो वेगळ्यो भासो दिसल्यो जांवकूय पुरो. आनी देखून बामणांचे बोलयेक 'लिंग्वा ब्राह्मणी' आनी बामण न्हय आसलल्या कोंकणी लोकांचे बोलयेक 'लिंग्वा कानारी', अशें नांव पडलें, जी आदले हळे कन्नड वा कानडवी वा गोंय कन्नड वा कानडी लिपयेंत बरयताले. कांय कारणांक लागून थळाव्या कोंकणी बामणांनी आपली साहित्यीक तान भागोंवचे खातीर मराठी संत साहित्य आपणायलें आनी तांतूं ते प्रवीण जाले. हें पळोवन भौसानी (बामण न्हय आसलले बहुजन) कोंकणी लोकांनी लेगीत तीच वाट धरली आनी तांणीं तिका - मराठीक, मांय भाशेचो दरजो पर्यान दिलो. देखून आतां भौसाक मराठी सोडून

ंकणीक वेंग मार म्हणल्यार एकदम भावनात्मक गजाल. जिबेर जरी कोंकणी आसा, ण कागदां पत्रार मराठी जायच. ह्या विशयाचेर जुजे पिरेर बारिकसाणेन म्हायती ता. यादवांच्या आनी बहामणी राजवटे काळार मराठी भाशेक कोंकण वाठारांत धिकृत भाशेचो दरजो मेळललो. बिजापुर सुलतानाच्या काळार लेगीत अशेंच चलले ानी तांचे दुस्मान विजयनगरच्या रायांनी कोंकणी बामणांक तांच्या राज कारबारांत ामाक लायलें, कोंकणाच्या मंदिरांनी जो जागो रितो उरलो तो मराठी भटांनी घेतलो ानी तांणीं मागीर आपली भास कोंकणी-हिंदवांची धार्मीक भास म्हण पाचराली. 6व्या शेंकड्यांत आधुनीक इंडो-आर्या भासो वयर सरल्यो. तांचे पैकी एक भास मराठी ासली. मराठी भास कोंकणी भाशे परस चड प्रगत जाली कारण कोंकणी लोकां परस राठी लोकांचो आंकडो चड आसलो. आजुनूय आसा. मराठी भूंय व्हड आनी मराठीक ाजकीय तेंको लाबलो. ह्याच काळार कोंकणांत क्रिस्ती धर्माची स्थापना जाली. ह्या र्माच्या प्रचारकांनी आपलो धर्म परगट करुंक थळावे भाशेचो उपेग केलो. 1556 र्सा गोंयांत छापखान्याची स्थापना जाली आनी कोंकणी पुस्तकांची उजावडावणी सुरु ाली. पूण ही बरपावळ रोमींत आसली आनी हाचे वाचपी फकत मुटभर शिकलले ार्मीक अधिकारी पाद्री वा ब्रदर आसले. रोमींत बरयलले हे कोंकणींत साबार ुरतुगेज आनी लातीन उतरां रिगलीं. थळावे लिपये थावन, तशेंच संस्कृत मुळा थावन आनी आपल्या हेर भयण भाशां थावन तिचो संपर्क तुटलो. ती एका वेगळ्याय नेटान ोंयांत वाडली आनी तिची प्रगती जाली.

आतां कोंकणी भाशेच्या जल्माचेर आनी साहित्याचेर एक बारीक नदर मारुंया. कुळकर्णीबाबान आपल्या पुस्तकांत कोंकणी भाशेचो जल्म आनी उदरगत, काळा परमाणें एक तकटो तयार करुन दाकयला. ते परमाणें 800 ते 1000 व्या वर्सा (क्रिस्ता उपरांत) मेरेन महाराष्ट्री प्राकृत फांट्या थावन कोंकणी भाशेचो जल्म जालो. हाचो पुरावो दिंवक कांय शील लेखांतली बरपां आसात. ताचे उपरांत 1000 ते 1200व्या वर्सांचो, हो काळ तोंडपाशी सारस्पताचो काळ. ह्या काळांत कोंकणी म्हणणी, वाक्प्रचार, लोकवेद... हांची रचना जाली. 1200 ते 1500व्या वर्साचो हो काळ काव्यांचो काळ. पूण हाचे पुरावे दिंवक आमचे लागीं तितलीं बरपां वा ग्रंथ नांत. हो काळ नामदेव, ज्ञानेश्वर, कृष्णदास शामाचो काळ. ह्याच काळाक तेंकून 1500 ते 1600व्या वर्सांच्या ह्या काळांत कृष्णदास शामा आनी हेर बरोवप्यांनी, रामायण आनी महाभारताच्यो काणयो बरयल्यो. अशे तरेन ग्रांथीक कोंकणी साहित्याचो जल्म जालो. पूण हो साहित्यीक काळ तड वेळ तिगूंक ना. 1500 ते 1575 ह्या कालांतूच साबार कारणांक लागून कोंकणी लोकांचो कोंकणांतल्यान स्थळांतर जालो. पूण मागीर 1575 ते 1684 ह्या काळांत जेन्ना गोंय पुरतुगेज सत्ते खाल आयलें, तेन्ना क्रिस्ती धार्मीक

साहित्याची रचना जांवक लागली आनी हे परीं कोंकणी साहित्याची वाडावळ जाली. हो सुखाचो पावस चड तेंप पडूंक नां. 1684 ते 1855 ह्या काळांत पाडलल्या मारेकार इंक्विजिशन फरमाणेक लागून कोंकणी भाशेचेर बंदी घाली आनी ती नांच करचो यत्न जालो. तिचो गळो चिड्डून बळातकारान जीव काडचें षड्यंत्र तांणीं रचलें. पूण परतून 1855 आंत कोंकणी मांयेचेर सुखाचे दीस उदेले. 1855 थावन 1961, हो कोंकणी भाशेचो पुनरजल्माचो काळ. ह्याच काळांत कोंकणीचे तीन वीर फा. आंजेल्युस माफये, मों. रुदोल्फ सेबेस्त्यांव दाल्गाद आनी शणै गोंयबाब जियेलले. माफये जर मंगळुरी कोंकणी क्रिस्तांवांचे, कानडी लिपयेंत कोंकणीचो बुन्यादी फातर आसललो जाल्यार, दाल्गाद गोंयकार कोंकणी क्रिस्तांवांचे आधुनीक रोमी लिपयेंत कोंकणीचो मुखेल फातर आनी गोंयबाब अंत्रुजकार सारस्वतांचे नागरी लिपयेंत बरयलल्या कोंकणी लिपयेचो फुडारी. ह्या तीन कोंकणी विरांची चड म्हायती आनी योगदान दिवंची गरज म्हाका म्हज्या ह्या प्रबंधांत दिसना.

ताचे उपरांत म्हज्या मता परमाणें 1961-1992 हो कोंकणी चळवळीचो काळ. गोंय प्रदेशाक राज्याचो दरजो मेळलो. कोंकणी ही गोंय राज्याची राज भास जाली. कोंकणीक साहित्य अकदेमीची मान्यताय मेळली आनी संविधानाचे आटवे वळेरेंत तिचो आसपाव जालो.

कोंकणीच्या आदल्या साहित्याचेर एक नदर मारल्यार 1116 ते 1117 इस्वेच्या अदमासाक श्रावणबेळगोळाच्या गोमटेश्वराची मुर्ती कांतयलल्या शिल्पकारान बरयललें आपलें नांव. गोमटेश्वर जैन पंथाचो पयलो तीर्थंकर, अधिनाथाचो पूत आसलो, जाची मूर्त श्रावणबेळगोळांत श्री चामुंडराय आनी गंगराजान कांतयलली. ताचीं उतरां अशीं:

"श्री चावुण्डराजें करवियलें"

"श्री गंगराजें सुत्तले करवियले"

हे दोनूय लेख नागरी लिपयेंत आमकां मेळतात. जाणकारांचें अशें मत आसा की, ह्या दोनूय शिल्पकारांक अस्तंत आनी दकीण-अस्तंतांत आपणान केल्लें काम त्या वाठारांत आसलल्या समस्त लोकांक दाकोंवक जाय आसललें. देखून तांणीं तमिळ, कन्नडांत आनी थंय राबितो करुन आसलल्या कोंकणी लोकां खातीर कोंकणींतूय आपणालीं नांवां कांतोवन दवरलीं. हांतल्यान दोन गजाली स्पष्ट जातात आनी त्यो म्हणल्यार कोंकणी भास मराठी परस चड आदली आनी त्या काळार नागरी लिपयेचो वापर कोंकणी खातीर जातालो. ताचे उपरांत नामदेवाच्या 'पंच गवळणींच्या' काव्यांत एक कोंकणी उलोवपी गवळणीचो उल्लेख आसा. ही गवळणी कोंकणीच्या उत्तर फांट्याची मालवणी/कुडाळी बोली उलयता. ताचीं उतरां अशीं:

"पाव गा दातारा । पाव गा दातारा ।

तूं नंदाचा झिलो ।।

माकां फडको दी । मीं हिवान मेलों ।

घे माझे कोयतो । देवा पायां पडलों ।।

ताचे उपरांत 14व्या शेंकड्यांत बरयललें थोडे शील लेख वांदोडें (गोंय) आनी 1474 इस्वेंत बंदिवादर, नागेशीं देवळांत कांतयलले थोडे कोंकणी शील लेख आमकां मेळतात. आनी शेकीं एक जिवो पुरावो म्हणल्यार अप्पु भट, विनायक पंडित आनी रंगा भट ह्या कोच्चीच्या तीन वैजांनी बरयललें आयुर्वेदीक वनस्पतींच्या वापराचेर वकतां पुस्तक - 'होरतुस इन्दिकुस मलाबारीकुस'. हें पुस्तक डच राजवटे वेळार बरयललो, 1678आंत छापललो. त्या पुस्तकाच्या पयल्या पानारुच ह्या तीन वैजांनी ह्या पुस्तकाची म्हायती, पुस्तकांत बरयलले भाशेची आनी लिपयेची (नागर बरप) म्हायती स्पश्ट आमकां दिल्या. पुरतुगेज राजवटे वेळार पयलो छापललो कोंकणी ग्रंथ म्हणल्यार फा. तॉमास स्टीवन्साचो (1549-1619) 'क्रिस्तपुराण'. ह्या ग्रंथाची भास 'मराठी' म्हण तो स्पश्ट सांगता. तरी पूण ती गोमंतकीय ब्राह्मणांची कोंकणी बोली म्हण मुखार सांगता. हाचें तात्पर्य अशें की भास जरी मराठी आसलली जाल्यार, ताणें जायतीं कोंकणी (थळावी भास) उतरां भरसून कोंकणी परजे खातीर हो ग्रंथ बरयललो. भास विज्ञानाचे नदरेन पळयल्यार ह्या ग्रंथाची भास 'मराठी' हांतूं कसलोच दुबाव नां. ताचे उपरांत ताणें परयललीं दोन पुस्तकां आमकां म्हत्वाचीं. एक 'दौत्रिन क्रिस्तां' (1622) कोंकणीचे ब्राह्मणी बोलींत आनी दुसरें कोंकणी भाशेचें व्याकरण, पुरतुगेज भाशेंत. फा. तॉमास स्टीवन्स, हो कोंकणीचो म्हलगडो वीर, हांतूं कांयच दुबाव नां. ताचे उपरांत फा. आंतोनियो द साल्दाञान (1599-1663) कुणबी बोलयेंत 1651व्या वर्सा 'सांत आंतोनिचीं अचर्यां' हें पुस्तक बरयललें. ह्या पुस्तकाचे दोन भाग आसात. दुसऱ्या भागांत ताच्या जिविताची कथा आसा, जी ताणें ब्राह्मणी बोलयेंत बरयल्या. तांचे उपरांत 17व्या शेंकड्यांत मिगेल द आल्मेदान (1607-1683) 1658व्या वर्सा 'वनवाळ्यांयॉ मळॉ' रोमी लिपयेंत ब्राह्मणी बोलयेंत बरयललें.

हे परीं ग्रांथीक भास बरोंवक वापरलले बोलयेंतल्यान आमकां एक गजाल स्पश्ट जाता आनी ती म्हणल्यार, पुर्वील्ल्या काळार थावन बामणांचे कोंकणी बोलयेंत आनी हेर बामण नासलले कोंकणी लोकांचे बोलयेंत फरक आसललो. ही 'ब्राह्मणी बोली' वा 'बामणांची बोली' घडये साश्टीच्या बामणांची भास, जे धर्मांतर आनी स्थळांतर हांकां लागून कोंकणाच्या हेर वाठारांनी आनी दक्षिणेंत कन्नड राज्यांत आनी कोच्चींत पावले. तशेंच, बारदेसांत धर्मांतराक भियेवन, मराठ्यांच्या आक्रमणांक भियेवन, दुकळेक लागून आनी हेर कारणांक लागून जायते बारदेसकार मंगळूर, बेळगांव आनी सिंधुदुर्गांत पावले. देखून साश्टीचे बामण मंगळुरांतल्या सारस्वत बामणांचे पुर्वज

जाल्यार बारदेसकार, हे मंगळुरकार क्रिस्तांवांचे पुर्वज. उत्तर आनी दक्षिण कन्नडांत कोंकणी उलोवपी सारस्वतांची तशेंच कोच्चींत उलोंवच्या कोंकणी सारस्वतांची भास आयच्या काळार साश्टींत उलोंव्च्या साश्टी कोंकणी कडेन चडुणें जुळता. कोंकणीचें प्रमाणीकरण करताना ही मुखेल गजाल मनांत दवरुंक फावो.

माफयेन इंग्लेज-कोंकणी शब्दकोश (1883), कोंकणी व्याकरण (1882) आनी कोंकणी-इंग्लेज शब्दकोश (1885) बरोवन मंगळुरी कोंकणी क्रिस्तांवां मदें कोंकणी साहित्याचें बीं रोयलें. लागीं लागीं त्याच काळार पुणे थावन एडवर्ड द सौजान रोमी लिपयेंत पयलें कोंकणी पत्र 1889आंत 'उदेंतीचें साळक' परगटलें. दाल्गादान 'कोंकणी-पुरतुगेज शब्दकोश (1893, मुंबय) आनी पुरतुगेज-कोंकणी शब्दकोश (1905, लिस्बन) उजवाडायलो. जेन्ना 1912व्या वर्सा 'कोंकणी दिर्वें' हें पयलें कानडी लिपयेंत कोंकणी पत्र परगट जांवक लागलें, तेन्ना माफयेचो कोंकणी खातीर वावर सुफळ जालो. तॉमास मावरोन (कुंबारजुनाचो बारांव) हाणें एक कोंकणी मुळावें पुस्तक नागरींत उजवाडायललें. हाचे उपरांत कोंकणी मांयेची लज वाटांवक शणै गोंयबाब कोंकणी साहित्यांत रिगलो आनी आपल्या उलोवपां आनी बरपां वरवीं ताणें कोंकणीचो मान राकलो. ताचें 'कोंकणी मुळावें पुस्तक', आनी 'कोंकणीची व्याकरणी बांदावळ' हीं दोन पुस्तक कोंकणी भाशीक साहित्याक चड म्हत्वाचीं.

हांगा दिलल्या वळेरेंत पुस्तकांची तशींच बरोवप्यांचीं नांवां दिताना 10व्या शेंकड्या थावन 21व्या शेंकड्या मेरेन जियेलल्या सगळ्या साहित्यकारांचें वर्णन हांवें करुंक नां. हो म्हजो हेतू न्हय. म्हजो हेतू फकत कोंकणी भाशेचे प्रगतीचे नदरेन साहित्याची वाड कशी जाली, हें दाकवोंक मात.

1.3. प्रबंधाचो सार

प्रस्तावने उपरांत आनी 5 अवेस्वर आसात. प्रस्तावनांत हांवें हो विषय विंचच्या फाटल्यान म्हजो हेतू कितें, कोंकणी भाशेचो आनी लोकांचो इतिहास हाचेर बरयलां.

दुसऱ्या अवेस्वरांत हांवें कोंकणी संबंदीत तीन वाद भाशावाद, लिपीवाद आनी बोलीवाद हांचेर बरयलां आनी म्हजेंय मत उकतायलां.

तिसऱ्या अवेस्वरांत कोंकणी भाशेक आडावपी मुखेल वाद 'लिपीवाद' ह्या विषयाचेर बरयलां. कोंकणीच्यो आदल्यो लिपयो खंयच्यो आनी तांची परिस्थिती हांचे विशीं इल्लें बरोवन, आतां आसलल्यो कोंकणीच्यो तीन मुखेल लिपयो - रोमी, नागरी कानडी, हांचें खाशेलेपण आनी उणेपण दाकोवन एक तुळात्मक तकटो दिला.

चोवथ्या अवेस्वरांत कोंकणीच्या मुखेल बोलयांची म्हायती दिवन तांतूं प्रमाणीकरण कशें करूं येता, ह्या विषयाचेर हांवें म्हज्यो सुचोवण्यो पांचव्या अवेस्वरांत दिल्यात. ह्या अध्यायांत मंगळुरी क्रिस्तांवांची कोंकणी बोलो घेवन प्रमाण कोंकणी कडे कशें येंव येता

हाचेर खेरीत नियाळ केला.

सवो अवेस्वर हो समारोप. हांगा हांवें कोंकणी भाशेच्या संदर्भात म्हज्या काळजा मनांत आसलली भोगणां उकतायल्यांत.

2. कोंकणी संबंदीत तीन वाद : भाशावाद, लिपीवाद आनी बोलीवाद

कोंकणी मांयेन सुखाचे दीस केन्ना काडले? हो एक भांगाराचो, नियाळपा सारको प्रस्न. म्हज्या ह्या अवेस्वरांत हांवें प्रत्येक वादा विशीं संक्षिप्त म्हायती दिल्या. तिसऱ्या आनी चोवथ्या अवेस्वरांत ह्या वादांचेर विस्तारान बरयलां. पयलो वाद हो भाशावाद - कोंकणी आनी मराठीच्या संबंदा विशीं, पूण हो प्रस्न आतां सुटावो जाला. देखून फुडल्या अवेस्वरांनी हाचो उल्लेख करुंक नां. भारतांत वा संसारांत आसलल्या खंयचेय भाशेन असले दूख सोंसूंक नासतले.

2.1. भाशावाद

जुजे पिरेरा परमाणें, पुरतुगेजांच्या प्रभावान कोंकणीक फायदो तशेंच लुकसाणूय जालां. फायदो म्हणल्यार, तिका मराठीच्या बांदपासा थावन मेकळें दवरलें. पूण तिची अस्मिताय नपयत करचो यत्न लेगीत केलो. लुकसाण म्हणल्यार तांणीं तिका अपणा भितर आसपांवचो, 'पुरतुगेजीकरणाचो', यत्न केलो. पुरतुगेजांच्या काळार आनी तांचे आदीं लेगीत जायत्या हिंदवांनी मराठीक (तशेंच कन्नडाक) आपल्या धर्माची भास म्हण आपणायली आनी तांणीं तांतूं साहित्या लेगीत उपजयलें. पूण अशें करताना मराठीन कोंकणीची वा तिची अस्मिताय राकची परवा केली नां. उलटें, 1807व्या वर्सा उपरांत स्कॉट जॉन लेडन (1775-1811) ह्या पंडितान कोंकणी फकत मराठीची बोली म्हण तिचें वेगळे आनी खाशेले अस्मितायेचो गळो चिड्डून खून केलो. ताचे उपरांत जायत्या मराठीवाद्यांनी वेगवेगळ्या कारणांक लागून ही फटाशी फुडें पसरयली आनी कोंकणी संस्कृताय नाच करचो यत्न केलो. पूण तांच्या ह्या वावराक येस मेळूंक ना.

मात जॉन लेडनान पेटयललो हो उजो वाडतूच गेलो, आनी मागीर दाल्गाद, गोंयबाब आनी दो. सुमित्र मंगेश कत्रे वरवीं तो उजो थंड जालो. असो मराठी-कोंकणी भाशावाद सोंपलो. 26 फेब्रेवरी 1975व्या वर्सा भारतीय साहित्य अकादेमीन तिका एक स्वतंत्र साहित्यीक भास म्हण सांगून हे गजालीक आनीक चड बळगें दिलें.

दो. जुजे पिरेर अशें म्हणतात की जॉन लेडन होच कोंकणी-मराठी वितकवादाचें मुखेल कारण. एडनबरोंत आपलें शिकप सोंपयलले उपरांत 1803आंत तो मद्रास, भारतांत आयलो आनी टिपू सुल्तानाच्या ताब्या खाल आसलल्या प्रांतांनी भोंवलो. 1807आंत ताणें भारतीय भाशांचेर एक निबंध बरयलो. अशें म्हणतात की जॉन लेडन

पयलो युरोपी मनीस आसललो, जाणें भारतीय भाशांचें वर्गीकरण केल्लें. ताचे परमाणें भारतीय भाशांचीं 2 मुखेल केंद्रां आसात. उत्तरांत संस्कृत आनी दक्षिणांत तमिळ. हेर ज्यो भासो आसात त्यो फकत मदल्यो भासो. ह्या मदल्या भाशांचें तो दोन गट करुन तांकां प्राथमीक आनी माध्यमीक बोलयो, हें नांव दिवन भास आनी बोली हांचें मदें अंतर करता. पयल्या गटांत तो 8 भाशांचो उल्लेख करता, जांतूं मराठी आनी गुजरातीचो आसपाव आसललो. दुसऱ्या गटांतूय तो 8 बोलयांचो उल्लेख करुन तुळू, कुर्गी आनी कोंकणीचो उल्लेख, महाराष्ट्र (मराठी) भाशेची बोली म्हण करता. आपलो हो वावर जालले उपरांत ताणें समान आसलल्या भयण भाशांचो तुळात्मक शोध करचो निचेव घेतलो. हांतूं मराठी, गुजराती, कोंकणी, उडिया आदी भाशांचो आसपाव आसललो. पूण दुरदैवान 1811व्या वर्सा तो मरण पावलो आनी ताचो हो वावर तसोच उरलो. जर ताणें हो तुळात्मक शोध केल्लो जाल्यार, ताका कोंकणी आनी मराठी ह्यो वेगळ्यो भासो म्हण कळून येत आसलें.

शणै गोंयबाबाचे वेळार अनंत काकबा प्रियोळकार आनी हेर गोंयकार मराठीवादी आपली मांय भास मराठी म्हण पेंपेरें वाजोवन आसल्यांक, गोंयबाबान आपल्या उलोवपां आनी बरोवपां वरवीं थंड बसयलें. पूण तांचे आदीं दो. येलियोदोरु कूज रिवेरा (1800-79), ह्या एका पुरतुगेजी पंडितान आपल्या एका शोध निबंधांत कोंकणी भाशेच्या वेगळ्या अस्तित्वाची भरपूर म्हायती दिल्ली. गोंयबाबाच्या काळार ग्रियसनान, 1905आंत मराठी आनी कोंकणीचो संबंद दाकयलो. तांचे उपरांत आर्विल्ल्या काळार विज्ञानीक संशोधन करुन दो. सु. मं. कत्रेन 'फॉर्मेशन ऑफ कोंकणी' आनी अ. मा. घाटगेन, कोंकणी एक भास म्हण खात्री पुर्वक पुरावे दिले. हे परीं कोंकणी मराठीचो तर्क नासललो हो वाद हांगाच सोंपलो.

2.2. लिपीवाद

पुर्विल्ल्या काळा थावन कोंकणी बरोंवक वेगवेगळ्या लिपयांचो उपयोग जाल्लो आसा. थोडे म्हणतात ब्राह्मी लिपी तर थोडे जाणकार म्हणतात मोडी, हळे कन्नड आनी थोडे कानडवी वा गोंय-कानडी लिपी. जायत्यांचें मत आदीं पासून कोंकणीक फकत एकूच लिपी आनी ती म्हणल्यार 'नागरी लिपी', अशेंय आसा. पूण मागीर रोमी लिपयेचो वापर पुरतुगेजांचे राजवटे वेळार सुरु जालो आनी हेच लिपये वरवीं संमारभर कोंकणी भाशेची वळक जाली. भटकळांत नवायती मुस्लीम आपली आवय भास, नवायती-कोंकणी, फरसी-आरबी लिपयेंत बरोवन आयल्यात आनी कोचींत, केरळांत कोंकणी लोकांनी आपली मांय भास थंयचे मल्याळम लिपयेंत बरोवन जिवी दवरली.

'कोंकणी ही संस्कृत भाशेची म्हलगडी धूव. संस्कृत भाशेची लिपी हीच कोंकणीची

लिपी जांवक जांय'. पूण अशें म्हणताना दुसऱ्या लिपयांचे कितें? तांच्या अस्तित्वाचें कितें? ह्या लिपयांनी लेगीत आपली एक परंपरा आसा, खाशेलेपण आसा. ताचें कितें?

सीहित्य अकादेमी कडल्यान मान्यताय मेळल्या उपरांत फकत देवनागरींत बरयलले कोंकणीकूच अधिकृत दरजो दिंवचो असो वाऱ्यार उबोवन आयललो थाराव गुपीत, कोणाकूच खबर नासताना पास जाल्लो. हेर लिपयेच्या दोन-तीन प्रतिनिधींचो निश्चय आख्खे कोंकणी परजेची थारावणी म्हण लेकून 'देवनागरी-हीच कोंकणीची अधिकृत लिपी' असो थाराव जेन्ना घेतलो, तेन्ना हेर लिपी वापरतल्या कोंकणी लोकांक फटयलें परीं भोगलें. मागीर तांणीं लेगीत आप आपले लिपयेक, विशेष करून रोमीवाले आनी कानडी लिपीवाल्यांनी, तांकां लेगीत समान दरजो दिंवक जाय म्हण बोबाट घालो - माचयेर तशेंच पत्रांनी.

हे परीं फाटल्या धा वीस वर्सां थावन हो लिपीवाद चालूच आसा. रोमी आनी कानडी लिपी वापरतल्या थोड्या साहित्यकारांनी तर कोंकणी परिषदांचो आनी संमेलनांचो बहिष्कारुच केला. इतलेंच न्हय, तेय आतां लिपयेचेर केंद्रीत कोंकणी परिषदो आनी संमेलनां घडोंवचे इराद्यार आसात. रोमी लिपयेचे उदरगती खातीर एक संमेलन गेल्या वर्सा (2008) घडललें. रोमीवाले आजुनूय देवनागरी सांगाता रोमी लिपयेक लेगीत समान दरजो दिंवच्याक सरकारा लागीं मागणें करीत आसात. हो दिश्टावो गोंयचो. कर्नाटकांत तर देवनागरीचें नांव लेगीत नां.

2.3. बोलीवाद

कोंकणीच्यो जायत्यो बोलयो आसात. धर्मा परमाणें, जाती परमाणें आनी वाठारा परमाणें कोंकणीच्यो बोलयो आसात. थोडे जण लिपये परमाणेंय कोंकणीच्यो बोलयो आसात म्हण मांगतात. कोंकणीच्यो बोलयो खंयच्यो, कशे उपजाल्यो हाचे विशीं म्हज्या पांचव्या अवेस्वरांत हांवें दिलां. हांगा हांव बोलीवाद कितें आनी कसो निर्माण जालो, हाचेर इल्लो उजवाड घलूंक सोदतां.

कोंकणी, फकत 'मराठीची बोली' म्हण सांगून कोंकणी भाशेच्या अस्तित्वाचेर संकट घालून भाशावाद निर्माण केलो आनी नागरी वरोवर हेर लिपयांकूय मान्यताय दियात म्हण मागून लिपीवाद सुरु जालो. तेच परीं 'आमचीय भास शुद्ध, दुसऱ्यांची अशुद्ध. ती भंगल्या', अशें म्हण लेकून फकत एकाच समाजाचे बोलयेक 'अधिकृत भास' म्हणललो दरजो दिलल्यान हो 'बोलीवाद' निर्माण जालो.

पुर्विल्ल्या काळा पासून आर्विल्ल्या काळा मेरेन पुस्तकांनी बरयलली कोंकणी आमची कोंकणी न्हय म्हण कोंकणी मनशाक सदांच भोगललें. तरी ते सोसून आयल्यात. भारताच्या हेर भासो, जांकां भाशेचो दरजो मेळला तो खरो म्हणल्यार त्या त्या वाठारांतल्या बामणांची बोली. ह्याकाच लागून जेन्ना आमी 'प्रमाण मराठी'

म्हण मांगतात ती खऱ्यान कोकणांतले कायस्थ प्रभूंची वा पुणेच्या चित्पावन बामणांची बोली, जी 19व्या शेंकड्याच्या पयल्या अर्दांत प्रमाण जायत गेली. हें अ. का. प्रियोळकरांचें मत. तशेंच 'प्रमाण कानडी' म्हणल्या मैसूरांत राबितो करतल्या लिंगायत बामणांची बोली भास.

हेच गजलीची नक्कल करुन अंत्रुज म्हालांतल्या कांय गोंयकार बामणांनी आपलीच बोली भास प्रमाण कोंकणी जांवक जाय अशी येवजण मांडली. शिक्षणीक मळार तांणीं पाठ्यपुस्तकां आपले बोलयेंत उजवाडायलीं. शाळेंत लेगून तांणीं तांच्याच समाजाचे कोंकणी शिकोवपी दवरले, जांणीं विस्वाशीपणान आपलें कार्य मुखार व्हेलें. मराठी जाणा आसलल्या गोंयकारांचेर आनी बामण समाजाच्या कोंकणी लोकांचेर हाचो चड प्रभाव पडूंक नां. पूण क्रिस्तांव कोंकणी भुरग्यांचे तर हाल हवाल जाले. फकत मुटभर, दोन तीन क्रिस्तांव भुरगे नागरी लिपयेंत प्रवीण जाले आनी व्हडले बरोवपी जाले, पूण चडांत चड कोंकणी क्रिस्तांवांक कोंकणी भास 'दुसरी भास' कशी दिसूंक लागली. आतांय जाल्यार जायते शुकलले क्रिस्तांव लोक नागरींत बरयलले कोंकणीचें सारकेपण मराठी भाशे लागीं करतात. तांकां मराठींत आनी नागरींत बरयलली कोंकणी भास एकूच दिसता कितें? भोवमत क्रिस्तांवांनी तशेंच भोसानी, बामणांची ही 'प्रमाण कोंकणी भास' आपली मांय भास म्हण आपणायली नां. हे गजालीक आतां 40 वर्सां जांवक आयल्यांत. हेंय एक कोडू सत, व्हय म्हण सांगूंक भंय दिसता. दूख दिसता.

कर्नाटकांत जेन्ना कोंकणी एक विषय म्हण शिकोंवच्याक पाठ्यपुस्तकां थारांवची भासा भास चालताली. तेन्ना गोंयांत चालंत आसलल्या पाठ्यपुस्तकांचो वापर करचो जेन्ना प्रश्न उदेलो, तेन्ना कोंकणी लोकां मदें जनमत जालें. ताचो निकाल असो जालो की 'तांचीं पाठ्यपुस्तकांय नाकात, बोलीय नाका आनी लिपीय नाका'. 'आमकां आमची भास आनी आमती लिपी आसा!' आमचे कोंकणी मांयेक असलेय दीस पळोंवचे पडले.

आतां कर्नाटकांत लेगीत शाळांनी कोंकणी शिकयतात म्हण खुशाल जांवची गरज नां. ही मंगळुरकार क्रिस्तांवांची कानडी लिपयेंत बरयलली कोंकणी, जी तांच्याच शाळांनी, तांचेच लोक शिकयतात. फाल्यां जर सारस्वतांकूय इल्लें शिक्षण क्षेत्रांत बळगें मेळल्यार, तांच्याय संस्थेंनी तींय तांचेच बोलयेंत, तांचेच लिपयेंत कोंकणी शिकूंक सुरु करीत. आनी मागीर गोंयांत जालल्या परीं लिपीवाद आनी बोलीवाद म्हण दोनूय समाजां मदें फूट पडत. निमाणें विवीद लिपयो, विवीद कोंकणी रुपां म्हणून कांक्रे पिडा जावन कोंकणी मरतली. जर गोंयां सारस्वत समाजान आपली बोली थापून बामणवाद मांडला जाल्यार,कर्नाटकांत मंगळूरकार क्रिस्तांवांनी आपली बोली थापून नवो बामणवाद

(Neo-Brahminism) मांडला. शेकीं, ह्या झगड्यांत 'वाप्पाय नां, पुडवेंय नां' जायत.

कोंकणी आतां जेन्ना बंदेंतल्यान सुटल्या, चिड्डिलली, चेपलली, दांबलली आमची भास, पुनर जिवंत जाल्या, तेन्ना तिची सेवा आनी वाडावळी खातीर वावुरचे बदला, तिचे मुखार आमी आमच्याच सुवार्थाक लागून, पुरस्कारांक लागून आडखली हाडीत आसात. आपलीच बोली समस्तांचेर थापची - हो प्रयोग गोंयांत निर्फळ जालो आनी ताचो प्रभाव एकदमूच मारेकार जालो. देखून विज्ञानीक आनी तर्क बुद्दीन आमी आमची भास जिवाळ दवरूंया. नवी बोली रचची गरजड नां. आसा तेंच पुजोंवया. 'थोडे आमचें, थोडें तुमचें' हें शणै गोंयबाबालें सुत्र मनांत दवरून आमचे तुमचे मदें जें कितें समासम आसा तें दोळे धांपून घेंवया आनी कोंकणी भास सांबाळुंया. कोंकणीचे फकत फुडारी न्हय, झुजारी जांवया. तिची बरी सेवा करून, तिच्या भयण भाशांक जो दरजो फावो जाला, तसलोच दरजो आमी आमचे मोगाळ आवय भाशेक फावो करूंया.

हीच आमच्या मोगाळ आवय भाशेची गत. तिचो दुखभरीत भूत काळ, वर्तमान काळ आनी भविष्य काळ. भूत काळांत भास काय बोली म्हण ती भाशावादाक सांपडली. वर्तमान काळांत तिची अधिकृत लिपी खंयची म्हण ती लिपीवादाक सांपडल्या आनी भविष्यांत (आतांय) खंयची बोली प्रमाण थारांवची वा नवी बोली घडोंवची ह्या विषयाक तेंकून बोलीवाद!

3. कोंकणीचो लिपीवाद

म्हज्या ह्या अध्यायांत हांवें कोंकणीच्यो आदल्यो लिपयो खंयच्यो, हाचे विशीं थोडे भितर म्हायती दिल्या. दुसऱ्या भागांत आतांच्या काळार चालंत आसलल्या मुखेल तीन लिपयो - रोमी, देवनागरी आनी कानडी, हांचे इतिहासीक नदरेन (historicity), उपेगाचे नदरेन (facility) आनी लोक प्रियतायेचे नदरेन (popularity), प्रत्येक लिपयेच्या खाशेलेपणाच्या आनी उणेपणाच्या लक्षणांचेर तुळात्मक तकटो दिवन नियाळ केला.

3.1. कोंकणीच्यो आदल्यो लिपयो

जायत्या जाणकारांच्या मता परमाणें कोंकणी ही फकत जिवेर उलयलली भास आसलल्यान, तिचें भरपूर तोंडपाशी साहित्य मात आसा. कोंकणींत बरपावळ चड जांवक नासली वा कांयच जांवक नासली म्हणूय लेकतात. दो. प्रताप नायका परमाणें "पुरतुगेज येंवचें आदीं कोंकणींत खूब बरपावळ आसलली, जी पुरतुगेजांनी लासून उडयली," हांतूं तिळा इतलें मत नां. कारण हे गजालीक घट, दग्जेदार पुरावे नांत.

तांच्या एका लेखांत तांणीं कोंकणीचे लिपये विशीं बरयताना ते सांगतात की,

गोंयचे आदले वेपारी आपले हिशोब दवरुंक हळे कन्नड वा पोरणे कन्नड लिपयेचो उपेग करताले. कदंबांचे राजवटेक लागून जायते गोंयकार कोंकणी वेपारी हांगा थावन कन्नड राज्यांत पावले आनी थंयच्या लोकां कडल्यान ते ही लिपी शिकले. हळे कन्नड लिपयेंत बरयलल्या कोंकणी हात बरपांची प्रत मेळ्ळ्या. पूण हेर जाणकारांचें मत अशें की, सगळे जण कोंकणी बरोंवक हळे कन्नड लिपयेचो वापर करी नासले. थोडे जण जे मराठी शिकलले ते देवनागरी आनी मोडी लिपयेचो उपेग करताले खंय आनी थोड्या पंडितांनी हळे कन्नड लिपयेंत थोडो भोव बदल करुन कोंकणीक जुळोंवचे खातीर एक सुदरलली लिपी घडयली जांवक पुरो. हेच कानडी लिपयेक 'गोंय कानडी' वा 'कानडवी' लिपी म्हण नांव पडलें दिसता. देवनागरी लिपयेची परंपरा आसली काय नां म्हण दाकोंवक घट पुरावे आमकां आजून मेळ्ळूंक नांत. पूण मंदिरांनी आनी फातरांचेर कांतयलले शील लेख कोंकणींत, देवनागरी लिपयेंत सोदून काडलले मेळ्ळ्यांत. देवनागरी लिपयेची परंपरा जरी आसली, ती फकत मूटभर पंडितां मदें मात तिगून उरली जांवक पुरो. तेच परीं जर कोंकणीचे म्हावीर टॉमास स्टीवन्साक आपणान बरयललें लेख देवनागरींत छापचें दिसललें जाल्यार, देवनागरी लिपयेचो प्रभाव 16 ते 17व्या शेंकड्यांत बरोच आसलोसो दिसता.

थळावे लिपयेंत कोंकणी छापूंक खिळे (ठसे) नासलल्यानान आनी आपणाक सोंपी पडची रोमी लिपी घेवन विदेशी धर्म प्रचारकांनी आपली कोंकणी बरपां रोमी लिपयेंत छापूंक सुरु केलीं. हीच लिपी इगर्जेची आनी गोंयकार क्रिस्तांवांची अधिकृत लिपी जाली. हेच लिपयेंत व्हडांतलें व्हड कोंकणी साहित्य निर्माण जांवक लागलें, कितलेशे ग्रंथ, गितां झेले, शब्दकोश, व्याकरण पुस्तकां, धार्मीक बरपावळ, बी आयलीं आनी 'कोंकणी म्हणल्यार रोमी लिपयेंत बरयलली कोंकणी' असो संसारभर समज आसलो. वॅटिकन नगरांत (रोमा शार) जंय एके वणतीर संसारांतल्या वेगवेगळ्या भाशांनी बरयललें 'आमचे बापा' हें मागणें आसा, थंय हें मागणें कोंकणींत लेगून, रोमी लिपयेंत बरयललें आसा. रोमी लिपये वरवीं संसारभर कोंकणी भास गाजली म्हणल्यार अतिताय जांवची ना.

आधुनीक काळांत देवनागरी जर वयर सरली, ताचो श्रेय शणै गोंयबावाक वेता. तांणीं देवनागरींत (तशेंच रोमींत) कोंकणी भाशेच्या समर्थांत जायतें बरयलें आनी छापलें. देवनागरी लिपये बरोबर अंत्रुजी बोलयेची कोंकणी पूण वयर सरली. ही शणै गोंयबाबाची परंपरा मोडून भोव थोडे कोंकणी लोक नागरींत कोंकणी बरयतले. 20व्या शेंकड्याच्या दुसऱ्या अर्दांत बेळगांवचे बारदेसकार, सिंधुदुर्गाचे क्रिस्तांव बारदेसकार, तशेंच कारवार आनी मंगळूरचे कांय कोंकणी लोक ही लिपी वापरुंक लागले. पूण हीं बरपां फकत तांचेच मदें, तांच्याच समाजाच्या लोकां खातीर मात उरलीं. 1939चे

यले कोंकणी परिषदे' उपरांत जेन्ना कोंकणी खातीर देवनागरी लिपी वापरचो थागव ांडलो, तेन्ना थावन अखिल भारतीय पांवड्यार आनी कोंकणी खातीर अधिकृत लिपी, वनागरीच वापरुंक लागल्यात. गोंयचे सुटके उपरांत जेन्ना शाळांनी कोंकणी शिकोंवचो ग मेळलो, तेन्ना देवनागरींतूच कोंकणी शिकप सुरु जालें. फाटल्या चाळीस वर्सां ावन शाळेंत शिकलला दरेक कोंकणी गोंयकार भुरगो ही लिपी जाणा. पूण भोव ोडे कोंकणी परोवपी, विशेष करुन क्रिस्तांव समाजांतले उपजल्यात, हें पळोवन दूख दिसता!

तेच परीं आधुनीक काळांत कानडी लिपी वयर काडपी मंगळुरकार क्रिस्तांव, ांणीं माफयेच्या प्रभावान तोंडार आसलली आपली भास, ग्रांथीक रुपार कागदां त्रांचेर हाडली. 1912आंत पयलें कानडी लिपयेंतलें कोंकणी पत्र 'कोंकणी दिवें' सुरु जालें. आतां तें बंद पडलां. तेन्ना थावन आतां मेरेन कानडी लिपयेंत बरयलले कोंकणीची दिसान दीस वाडावळ जायत आसा. धार्मीक साहित्याच्या मळार तर दिसान दीस म्हणल्या परीं ग्रंथ, पुस्तकां, पुस्तिकां, पत्रां, बी भायर सरतात. आयच्या काळार कानडी लिपयेंत बरयलले कोंकणी भाशेचें चडांत चड वाचपी आसात म्हणल्यार बिलकूल अतिताय जांवची नां. कोंकणी खातीर मंगळुरकार क्रिस्तांवांचें कार्य फकत मंगळूर, मुंबय वा भारतांतूच मर्यादीत नां. तें गल्फांत आनी हेर विदेशी देसांनी चलत आसा. तांच्याच दबावाक लागून आज कर्नाटकांत थोड्या उत्तर आनी दक्षिण कन्नडाच्या शाळांनी 'कोंकणी - तिसरी भास', एक विषय म्हण शिकूंक मेळता. अंतर जाळार लेगीत कानडी लिपयेंत बरयलली कोंकणी पर्जळता. कितलेशे कॉम्प्युटर सायट्स कोंकणींतले कानडी लिपयेंत आसात जांकां तांच्या लोकांचो बरो प्रतिसाद मेळला.

इतलें सगट आमुनूय फकत एकूच लिपी दवरात आनी हेर लिपयो भायर मारात म्हणल्यार जाय ना. हो एक भावनात्मक विषय जाला. प्रत्येक लिपयेक आप आपली परंपरा आसा, खाशेलेपण आसा, जी आमच्यान नश्ट करुंक जाय ना. दबाव आनी बळ घालून कांय फायदो नां. लुकसाण जाता तें आमचेंच. देखून बरे तरेन, उकत्या मनान, फुडाराचें चिंतून आनी कोंकणी भाशेचें खाशेल्पण राकून, कोंकणी विशीं आमी निर्णय घेंवक जाय. हें करताना हो तुळात्मक तकटो आदाराक पडत.

3.2. आतांच्यो तीन मुखेल लिपयो : एक तुळात्मक तकटो

ह्या तुळात्मक तकट्याचो हेतू खंयची लिपी योग्य वा खंयची लिपी आमी मानून घेंवक जाय, हें दाकोंवक न्हय. हाचो हेतू कोंकणीच्यो तीन मुखेल लिपयो-रोमी, नगरी आनी कानडी, हांचें खाशेलेपण आनी उणेपण कितें तें दाकयता. हें दाकोंवचे खातीर प्रत्येक लिपयेचें लक्षण इतिहासाचे नदरेन, उपेगाचे नदरेन आनी लोक प्रियतायेचे नदरेन पारकिलां.

3.2.1. रोमी लिपी

खाशेलेपण	उणेपण
इतिहासीक नदरेन	
हे लिपयेची सुरवात पुरतुगेज धर्म प्रचारकांक लागून जाली. तांच्या ह्या कार्याक लागून कोंकणीचेर जेन्ना काळोकाचे दीस आयलले, तेन्ना ती जिवी उरली. कोंकणी भाशेचें पयलें व्याकरण तॉमास स्टीवन्सान हेच लिपयेंत बरयललें. तशेंच पयलो कोंकणी शब्दकोश (1567), पयलें क्रिस्ती धर्म शिक्षणाचें पुस्तक (1622), पयलें कोंकणी वर्तमानपत्र 'उदेंतीचें साळक' (1889) आनी जायतीं कोंकणी पयलीं पुस्तकां हेच लिपयेंत छापललीं. कोंकणी तोंडपाशी साहित्याक जर ग्रांथीक रूप मेळलें तर तें रोमी लिपयेक लागुनूच.	पुरतुगेज धर्म प्रचारकांनी हे लिपयेचो वापर भाशेच्या मोगाक लागून करूंक नां, पूण आपलो धर्म परगटच्याक केल्लो. तांकां रोमी लिपी बेस बरी येताली आनी थळावे लिपयेंत छापूंक तांचे लागीं खिळे नासले. लिपये सांगाता भाशेचें विदेशीकरण जालें. आमच्याच लोकांक आमची भास परकी - विदेशी कशी दिसूंक लागली. जायतीं विदेशी, पुरतुगेज आनी लातीन उतरां कोंकणींत हिस्पा भायर सरलीं. कितेंय जाल्यार शेकीं ती एक विदेशी लिपी!

उपेगाचे नदरेन	
इंग्लेज भाशेक लागून ही लिपी भारताच्या आनी संसाराच्या कोनश्या कोनश्याक पसरल्या. हे लिपये वरवीं विदेशांत वस्ती करून आसलल्या कोंकणी लोकांक आपले मांय भाशे लागीं संबंद दवरूंक सोंपें पडत. शुद्धलेखनाचे 50 नेम उगडास दवरचे बदला 'स्पॅलिंग' पाठ केल्यार पुरो. कॉम्प्युटरार लेगून 'स्पॅल चॅक' करूंक जाता. ई-मेल, एस्.एम्.एस्. आनी टायप करताना ही लिपी मोंपी पडता. हे लिपयेंत कोंकणीचे	एके भारतीय भाशेक विदेशी लिपी सारकी न्हय, अशें जायत्या जाणकारांचें मत. (पूण उत्तर पुर्वांत आसलल्यो 95 टक्के थंयच्या भारतीय भासो रोमी लिपयेंतूच बरयतात आनी शाळांनी शुकयतात!) उच्चार दाकोंवचे खुणे बाबतींत, कोंकणीचो पयलो 'अ' स्वर दाकोंवकूच रोमी वर्णमाळेंत अक्षर ना! देखुनूच आमचे भाशेचे थोडे उच्चार भंगल्यात. बरेपण आसललें बॅरिपॉण, मन आनी मत, मॉन आनी मोत जाल्यांत.

खाशेलेपण	उणेपण
इतिहासीक नदरेन	
ज (j) आनी ज़ (z), च (ch) आनी च (ts), ऑ (ŏ) आनी ओ (ô) ऍ (ĕ) आनी ए (ê) हे खाशेले उच्चार दाकोंव येतात ऱ्हस्व आनी दीर्घकार हांची घुसपावणी जांवची ना. तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्राचे संचालक दो. प्रताप नायका परमाणें आतांचे रोमी लिपयेंत थोडो भोव वदल केल्यार, जशी देवनागरी लिपी संस्कृत भाशेक विज्ञानीक तरेन जुळता, तशीच रोमी लिपी कोंकणीच्या उच्चाराक ९८ टक्के जुळतली म्हण दावो करता. ब्रिटीश आनी पुरतुगेजांक लागून साबार रिती रिवाजी, न्हसणां, वस्तू, चाली रिती आमी आपणायलेंच आसा, तशें जाल्यार रोमी लिपयेंत बरोंवची परंपरा आसलले रोमी लिपयेक आपणायल्यार कितें वायट आसा?	तशेंच कोंकणीचो एक उच्चार दाकोंवक रोमींतलीं तीन अक्षरां वारपरचीं पडतात. देकीक : ठ - tth वा छ - chh आनी ^, ~, ', - आसलल्यो चडीत कुरवो वापरच्यो पडतात. 'च' आनी 'ज' चे, जे दोन वेगळे उच्चार कोंकणींत आसात, ते मराठींतूय आसात. पूण तीं, ते उच्चार दाकोंवक वेगळ्यो कुरवो वापरी नांत. तर आमी कित्याक वेश्टे चडीत कुरवो जोडच्यो. विदेशांत राबितो करुंक गेल्ले कोंकणी लोक आपल्या वावर धंद्याक. तांकां पोट भरुंक आनी पयशे जोडूंक इंग्लेज पुरो. एक मुटभर विदेशी NRI-कोंकणी मोगयां खातीर आमचे तसल्या देशी लोकांक बळी कित्याक? ई-मेल, एस्.एम.एस्. आनी टायप करुंक देवनागरींत, कन्नड लिपयेंत तशेंच अरबी आनी मल्याळम लिपयेंतूय कितलीशीं सॉफ्टवॅरां फुंक्याक आसात.

लोक प्रियतायेचे नदरेन	
इंग्लेज भाशेक लागून ही लिपी संसारभर पसरल्या. गोंयांत पाद्रींनी आनी तियात्रिस्तांनी हे लिपये वरवीं कोंकणी वांचयली म्हण कांय जाणकार पंडित दावो करतात. फाल्यां जर ही लिपी अधिकृत जाली जाल्यार कॅनरा कोंकणी (मंगळूरकार) क्रिस्तांव 100	भास फक्त नाटकां, खेळ, धार्मीक कार्यावळींक आनी मनोरंजनाकूच न्हय. तिचो उपेग शिक्षणीक मळार, वेव्हारीक मळार, पत्र वेव्हारांत, सरकारी वेव्हारांत, वी जाता. रोमी लिपयेक तेंको दिंवचे विशीं गोंयची इगर्ज माता आजून ओगी आसा. तांणीं चलोंवच्या शाळांनी कोंकणी

खाशेलेपण	उणेपण
लोक प्रियतायेचे नदरेन	
टक्के हाका तेंको दितलो म्हणललो कांयच दुवाव नां, विशेष करुन थंयची तरनाटी पिळगी. आतां जाल्यारुय तियात्रिस्त आनी गोंयकार क्रिस्तांव तशेच कांय मंगळुरकार क्रिस्तांव ही लिपी उपेगतात आनी हे लिपयेक लेगीत समान दरजो दिंवच्याक मागणें करीत आमात.	देवनागरींतूच शिकयत आयल्यात. जर इंग्लेज जाणा आसलल्यान, रोमी येता आनी रोमी वरवीं कोंकणी वाचूंक येता, इतली घुसपावणी करचे बदला कोंकणी भायर मारुन इंगलेजूच शिकुंया. तीच आमची आवय भास करुंया! कशी आयच्या काळार वेवसायाक लागून इंग्लेज शिकतात आनी वापरतात. आमचें मदें आतां जाल्यारूय इंग्लेज-गोंयकार आनी ऍंग्लो-मॅंगलोऱ्यन्सांची संख्या उणी नां.

3.2.2. देवनागरी लिपी

खाशेलेपण	उणेपण
इतिहासीक नदरेन	
देवनागरी लिपी ही कोंकणीची भोव आदली लिपी म्हण लेकतात. गोंयच्या आनी ताच्या भोंवतणीं आसलल्या वाठारांनी थोडीं कोंकणी हात बरपां आनी शील लेख नागरी लिपयेंत मेळल्यात. 'कोंकणी ही संस्कृत आजयेची म्हलगडी धूव, देखून संस्कृत भाशेची लिपी हीच कोंकणी खातीर आपणांवची' हें मनांत दवरुन पयले परिपदेंत कोंकणी खातीर नागरी लिपी आपणांवचो थाराव जाल्लो. तशेंच गोंयांत रोमी लिपी वापरपी कोंकणी क्रिस्तांव आनी मराठी वापरपी कोंकणी हिंदवां मदें एकवट हाडचे खातीर	मराठी आनी संस्कृत भाशेच्या प्रभावाक लागून सादी सोंपी आसलली कोंकणी भास, देवनागरींत कठीण जायत गेली. ती एक विचित्र भास दिसूंक लागल्या. विदेशी तत्वांनी मिसळून गेलल्या गोंयकार क्रिस्तांवांक, भारतीय संस्कृतायेची फाट भूंय नासलल्यान, ती अदिकूच विचित्र दिसूंक लागल्या आनी जातये जण कोंकणी थावन पयस गेले. कोंकणी जरी संस्कृत भाशेची म्हालगडी धूव, तिची मुळां पाळां दक्षिण भाशांनी लेगीत आसात. देखून 'ती आर्य कुळाची आनी द्रवीड मुळाची' अशें म्हणचें सारकें. देवनागरींत शिकयलली,

खाशेलेपण	उणेपण
इतिहासीक नदरेन	
देवनागरींत कोंकणी वापरचो निर्णय जाल्लो. जर टॉमास स्टीवन्साक आपलें 'क्रिस्तपुराण' (मराठींतलो) देवनागरींत छापचें दिसलें आनी मलाबारच्या त्या तीन कोंकणी वैजांनी आपलो दाकलो नागरी वरपांत दिला जाल्यार, हेय लिपयेक इतिहासीक परंपरा आसा म्हण सिद्ध जाता. देवनागरी ही एक भारतीय लिपी आनी हिंदी (राष्ट्र भास) देवनागरींत आसलल्यान भारतांतले भोवमत कोंकणी लोकांक हाची वळक आसा. देखून हीच लिपी अधिकृत म्हण वापरुंया असोय एक वाद आसा.	शाळेंतली कोंकणी एका गटाची, एका समाजाची बोली जालल्यान फकत त्याच गटाचे आनी त्याच समाजाचे भुरगे कोंकणी विषयांत बरे गूण काडतात. देवनागरींत बरयलली ही विचित्र कोंकणी, हेर समाजाच्या आनी जातीच्या लोकांक 'दुसरी भास' म्हण दिसता.
उपेगाचे नदरेन	
देवनागरींत कोंकणीचे सगळे उच्चार दाकोंवक जातात! मूळ उतरां लेगीत तशींच उरतात, फकत उच्चारांत बदल जाता. देकीक - खबर - खबरेक, उतर - उतरांनी पूण khobor = khobrek, utor = utranim/utran'ni नागरींत संस्कृत भाशेचें खाशेलेपण कोंकणींत पर्जळटा. मराठी आनी हिंदी, कोंकणीच्यो भयण भासो हेच लिपयेंत बरयलल्यान, एकामेकाचीं उतरां सोंपेपणीं दिंवक वा घेंवक जातात.	नागरींत आमी बरयतात एक पूण उच्चारतात वेगळेंच. देकीक - उदकांत = उ+द+क+आ+न्+त बरोवन 'उद्कान्त्' म्हण उच्चार करतात. अंत्रुजी कोंकणीच्या प्रभावान शुद्धलेखनांत 'मेळटा, उठ्ठा, जळटा, घाणटा, पडटा, सल्लो (मरलो), जल्लो, भितल्लो' ही प्रमाण बरप म्हण जाल्या. तशेंच दिंवी, सैंव, वी दिमी, मैम जालां. संस्कृत, मराठी, हिंदींत कष्ट, नष्ट, भविष्य आसलले कोंकणींत कश्ट, नश्ट, भविश्य जालां. तशेंच, मराठीच्या प्रभावान म्हाप्राणाचे उच्चार

खाशेलेपण	उणेपण
उपेगाचे नदरेन	
	कोंकणींत हिस्पा भायर जाल्यात. देकीक - ऊठ (ऊट), वळख (वळक), आठ (आट). 'कोंकणी भास मोवाळ (soft) आनी कोंकणी मनीस मोगाळ' म्हण उगडास दवरचें.

लोक प्रियतायेचे नदरेन	
साहित्य अकादेमीन देवनागरींत बरयलले कोंकणीक मान्यताय दिल्या. केरळाच्या कोची विश्वविद्यालयांत हेच लिपयेंत कोंकणी शिकयतात. गोंयांत तर तिका अधिकृत लिपयेचो दरजो मेळला. विदेशांत NRI भुरग्यांक जाल्यारुय हिंदी, आमची राष्ट्र भास जालल्यान, देवनागरी लिपयेची वळक आसा. कोंकणीचें पयलें दिसाळें 'सुनापरान्त' देवनागरींतूच चलता. तशेंच कोंकणीचे म्हालगडे वीर टॉमास स्टीवन्स, फा. माफ्ये, मों. दाल्गाद आनी शणै गोंयबाबाक लेगीत हीच लिपी कोंकणीक फावो म्हण दिसतालें. फाटल्या 40-45 वर्सां थावन हे लिपयेंत गोंयांत कोंकणी शिकयतात. सिंधुदुर्गांत, बेळगांवांत, कारवारांत, पुणे, आदी क्रिस्तांवां मदें ही लिपी लोक प्रीय आसा. तशेंच, गोंयांत 'कॅथलिक्स फॉर देवनागरी' नांवाचो गट गोंयकार क्रिस्तांवांक देवनागरी कोंकणी लागीं हाडचो यत्न करीत आसा.	देवनागरींत बरयलली कोंकणी गोंयांतूच चड वयर मरूंक नां. आजुनूय रोमी आनी कर्नाटकांत कानडी लिपयेचो व्हडांत व्हड वाचपी लोक आसात. गोंयांतूच तिका मानाचें स्थान मेळूंक नां, जाल्यार हेर वाठारींनी कितें जायत? हेर लिपयांनी कोंकणी बरयतले लेखकांक देवनागरीचे दबावान पुरस्कारां दिंवचें बंद केलां. फकत सरकाराच्या आदारान गोंयांत देवनागरी कोंकणी चलता. कितलीशीं देवनागरी कोंकणींत छापललीं पुस्तकां, पुस्तक घरांनी लेगीत नांत आनी आसल्यारुय धूळ आरायत आसात. 'सुनापरान्त' हें फकत एकूच कोंकणी दिसाळें, तरीय तें लोका मोगाळ जाल्लें नां. गोंयांत चार इंग्लेज वर्तमान पत्रां आनी धांचे वयर मराठी वर्तमान पत्रां, दिसाळीं, बी बरीं खपतात.

12.3. कानडी लिपी

खाशेलेपण	उणेपण
इतिहासीक नदरेन	
राष्ट्रकुटां आनी कंदबाच्या काळा थावन कोंकणीचें संबंद कानडी लिपये कडे आसा. भोव करून विदेशी पंडितांनी, कानडी लिपयेंत बरयलले हेच कोंकणीक 'कानारी' वा 'लिंग्वा केनरी' नांव दिलें. गोंया थावन स्थळांतर जालल्या, आमच्या मंगळुरकार क्रिस्तांवांच्या पुर्वजांक ही लिपी कळीत आसलली. देखून हांगा कन्नड भुयेंत आयलले उपरांत तांणीं सोंपेपणीं ही लिपी आपली आवय भास कोंकणी बरोंवक वापरली आनी ती फुलयली. जायतीं कोंकणी उतरां मुळांत कानडी भाशेंतल्यान आयल्यांत. तशेच जायत्या गोंयच्या गांवांचीं नांवां कानडी भाशेंत आसात, जांचें मागीर कोंकणीकरण आनी मागीर पुरतुगेजीकरण आनी आतां इंग्रजीकरण जालां. देखून कोंकणीचो कानडी भाशेक, लिपयेक आनी भुंयेक अतूट संबंद आसा.	आतांचो काळ मातसो वेगळो. गोंयांत कांय लोक नागरीच शिकूंक तयार नात, कानडी लिपी कितें शिकतले? कानडी लिपी शिकूंक जाय जाल्यार कन्नड भासूय येंवक जाय. कानडी लिपी फकत कर्नाटकांत वस्ती करतल्या कोंकणी लोकांक पुरो. ही लिपी शिकूंक गेल्यार एक वेगळीच लिपी शिकची पडता. ते त्रास कोण घेता!
उपेगाचे नदरेन	
कोंकणीचे 'ऍ' आनी 'ऑ' चे वेगळे उच्चार दाकोंवक कानडी लिपयेंत दोन चडीत कुरवो आसात. हे वरवीं 'देव' आनी 'दॅवाक' हाचे वेगळे उच्चार कानडी लिपयेंत दाकोंवक जातात. तशेंच जोड अक्षरां बरयताना आनी उच्चार करताना सारकेपण आसा. कारण	'ऍ' आनी 'ऑ' चे वेगळे उच्चार दाकोंवक जातात, जाल्यारूय 'ज' आनी 'च' चे वेगळे उच्चार दाकोंवक रोमी लिपये परीं वेगळ्यो कुरवो नांत. कानडी लिपी कोंकणी मांयेक जड पडता. देखून कानडी लिपयेंत बरयल्ल्या प्रत्येक उतराच्या शेवटाक शेंपडी दिंवची पडता.

खाशेलेपण	उणेपण
उपेगाचे नदरेन	
कानडी लिपयेंत 'आमचो' हें उतर 'आम्चो' बरयतात आनी 'आमच्या' हें उतर 'आम्च्या' बरयतात. बरयलल्यांत आनी उच्चारांत सारकेपण दिसता.	जे परीं नागरी लिपयेंत आमी 'हलंत' कुरु (पांय मोड) दितात, तशेंच कानडी लिपयेंत अर्द अक्षरांक शेंपडी दिंवची पडता. देखून वात-'वात्' अशें बरयतात. रात, दीस-रात्, दीस् अशें बरयतात. पूण तमिळ भाशेंत क, ख, ग, घ बरोंवक फकत एकूच अक्षर आसा : 'क'. तरी पूण तमिळ भाशीक आपली भास आडखळ नासताना वाचता!

लोक प्रियतायेचे नदरेन	
कोंकणी बरोवपी, वाचपी आनी उलोवपी भोवमत कोंकणी लोक कर्नाटकांत जियेता आनी कन्नड भास वाचूंक आनी बरोंवक जाणा आसलल्यान, तीं कोंकणी लेगीत वाचूंक आनी बरोंवक रगळे नासताना ही लिपी उपेगतात. कर्नाटकांत कानडी लिपयेंत बरयलल्या कोंकणी कागदां पत्रांची आनी पुस्तकांची बरी खप आसा. इगर्जेंत आनी धार्मीक मळार कानडी लिपयेचे कोंकणीची परंपरा आसा. ती सोडूंक एकदम कठीण. पयलो संपूर्ण कोंकणी बाय्बल कानडी लिपयेंतूच परगट जाल्लो. तशेंच, आतां उत्तर आनी दक्षिण कन्नडांतल्या थोड्या शाळांनी कोंकणी हे लिपयेंत शिकयतात. ही लिपी फकत मंगळूरांत (कर्नाटका) न्हय, मुंबय, गल्फांत आनी हेर विदेशी जाग्यांनी फामाद आसा.	कर्नाटकांतूच कारवार आनी बेळगांवांत देवनागरी वापरपी कोंकणी लोक आजुनूय आसा. भोवमत कोंकणी लोक कर्नाटकांत जियेता! तांचे लोक संख्येक लागून थंय कोंकणीची इतली वाड जाल्या. तशेंच कानडी लिपयेंत बरयलली कोंकणी फकत कर्नाटकाच्या कोंकणी लोकां मदें मात मर्यादीत उरता. हेरांक वाचूंक जाय जाल्यार ती लिपी वेगळीच शिकची पडता. कितलेशें दरजेदार कोंकणी साहित्य, लिपयेक लागून फकत कानडी लिपयेंत वाचतल्या मदें मात उरतात. दुसऱ्यांनी ती वाचूंक जाय जाल्यार ती लिपी शिकूंक जाय ना जाल्यार तो पुस्तक लिपयांतर करचो त्रास घेंवचो पडता.

4. कोंकणी बोलीवाद

लिपीवादाक चिटकून आसललो नवो वाद म्हणल्यार वोलीवाद. हो वाद नवो, कारण थोड्या वर्सां आदीं हो वाद अस्तित्वांत नासललो. जेन्ना एका समाजाचो कोंकणी लोक आपली बोली शुद्ध आनी हेरांची बोली अशुद्ध म्हण लेकूंक लागले, तेन्ना हो बोलीवाद उत्पन जालो. हाचेरुच तेंकून आसा कोंकणीचो प्रमाणीकरणाचो मुद्दो. हो वाद कितें म्हण समजून घेंवचे खातीर हांवें म्हज्या ह्या अवेस्वरांत कोंकणीच्यो मुखेल बोलयो खंयच्यो आनी हांचे प्रमाणीकरण कशें करुं येता हाचें विशीं बरयलां. हाचे उपरांतल्या पांचव्या अवेस्वरांत हांवें कोंकणींत एकरुपपण कशें हाडूंक जाता हाचे विशीं सुचोवण्यो दिल्यात. जर आमी एकूच लिपी वापरपी आसलले जाल्यार रोकडेंच प्रमाणीकरणूय जांवक शक्य आसललें. पूण वेगवेगळ्यो लिपयो घेवन वसून, प्रमाणीकरणाचे प्रक्रियेंत आमी आडखळ घाल्या.

4.1. कोंकणीच्यो बोलयो

म्हालगाड्यांक कोंकणीच्यो बोलयो खंयच्यो म्हण विचारल्यार, बामणांची भास आनी गावड्यांची भास म्हण, सट करुन सांगतले. तशेंच गोंयां बारदेशी आनी साश्टी अश्यो दोनूच बोलयो आसात म्हण गोंयकार क्रिस्तांव सांगतले. बारदेशींत 'हे पळय, हांवें काल हाडुल्ले म्हजे व्हाणे' हाचे साश्टींत, 'हीं चोय, हांवें काल हाडललीं म्हगेलीं जोतीं' अशें प्रमाण बारदेशींत आनी प्रमाण साश्टींत आमच्यान बरोंवक जाता. बारदेसांत आनी तशेंच साश्टींत लेगीत आनीक चड उप बोलयो आसात. तशेंच थोडे जण बारदेशी, साश्टी आनी इल्यासी (तिसवाडेची) अशे वाठारां परमाणें बोलयांचें वर्गीकरण करतात. माधवीबाय सरदेसाया परमाणें वाठारां प्रकार उत्तर कोंकणांत मालवणी आनी कुडाळी बोली आसा जाल्यार मध्यम कोंकणांत बारदेशी, साश्टी, अंत्रुजी आनी काणकोणी आनी दक्षिण कोंकणांत कारवारी, मंगळुरी, कोड्याळी, कासरगोडी आनी केलळी बोलयो आसात. यशवंत सदानंद पालेकारा परमाणें कोंकणी भाशेचें चेपण आनी कोंकणी लोकांच्या स्थळांतराक लागून स मुखेल बोलयो उपजल्यात. ते म्हणतात : सोळाव्या शेंकड्या उपरांत वेगवेगळ्या इतिहासीक घडणुकेक लागून ते आदीं एक आसललो कोंकणी समाज विसाव्या शेंकड्यांत धर्म आनी लिपयेक लागून असो वांटलाः

1. मल्याळम लिपयेंत बरोवपी केरळाचो कोंकणी हिंदू समाज.
2. कानडी लिपयेंत वरोवपी कर्नाटकाचो कोंकणी हिंदू समाज.
3. कानडी लिपयेंत बरोवपी कर्नाटकांतलो कोंकणी क्रिस्तांव समाज.
4. अरवी लिपयेंत परोवपी नवायत मुसल्मान कोंकणी समाज.

5. देवनागरी लिपयेंत बरोवपी गोंयचो कोंकणी हिंदू समाज.

6. रोमी लिपयेंत बरोवपी गोंयचो कोंकणी क्रिस्तांव समाज.

दो. प्रताप नायका परमाणें कोंकणी बोलयांचे दोन वांटे करुंक जातात - प्रदेशीक बोलयो आनी समाजीक बोलयो.

अ. **प्रदेशीक बोलयो - वाठारा परमाणें :** सावंतवाडीची कोंकणी, वेळगांवची कोंकणी, गोंयची कोंकणी, कारवारची कोंकणी, मंगळुरची कोंकणी आनी केरळाची कोंकणी. गोंयांत - पेडणेंची, बारदेसची, फोंडेंची, साश्टीची, काणकोणची अशे म्हाला परमाणें गट करुं येता.

व. **समाजीक बोलयो:** हांतूं धर्मा प्रकार आनी जाती प्रकार दोन वांटे करुंक जातात.

1. धर्मा प्रकार : हिंदू, क्रिस्तांव आनी मुसल्मानांची बोली तशेंच बारदेसचे क्रिस्तांव आनी साश्टीचे क्रिस्तांव वेगळ्यो बोलयो उलयतात.

2. जाती प्रकार : हिंदवां मदें सारस्वत आनी भौसाचे बोलयेंत फरक आसा. देकीक:

सारस्वतांचे बोलयेंत : "ताचो चलो, तांगेर जेवलो आनी घरा आयलो"

भौमांचे बोलयेंत : "तेचो चेडो, तेंगेर जेयलो आनी घरा येयलो"

ह्यो सगळ्यो बोलयो एकटांय केल्यार आमकां अश्यो बोलयो मेळतात : पेडणेंची, बारदेसकार क्रिस्तांवांची, साश्टीच्या क्रिस्तांवांची, सारस्वतांची, भौसाची, कुणब्यांची, गावड्यांची, काणकोणची, कारवारची, गोंयांत रावपी महाराष्ट्राच्या भटांची, जशे मराठे, जोशी, आदी.

थोडे जण थळा परमाणें कोंकमीच्यो सात बोलयो आसात म्हण सांगतात. त्यो अश्यो : बारदेशी, साश्टी, अंत्रुजी, (ह्या तीन बोलयांक चुकून 'गोवनीस्' म्हण सांगतात) कारवारी, मंगळुरी आनी नवायती. थोडे फकत 'गोंयची भास' आनी 'मंगळुरची भास' म्हण दोन गट करतात.

आतांच्या काळार साहित्याच्या मळार तीन मुखेल साहित्यीक बोलयो पर्जळतात. त्यो म्हणल्यार:

1. नागरींत बरयलली गोंयकार सारस्वतांची अंत्रुजी कोंकणी.
2. रोमींत बरयलली गोंयकार क्रिस्तांवांची बारदेशी कोंकणी.
3. कानडींत बरयलली केनरा क्रिस्तांवांची मंगळुरी कोंकणी.

अशे तरेन जायते बोलयो कोंकणींत आसात. आतां हांचे मदली खंयची प्रमाण बोली म्हण लेकची?

4.2. बोलयांक लागून कोंकणीचे उदरगतींत आडखळी:

आदमामान कोंकणी भाशेचो जल्म धाव्या शेंकड्यांत महाराष्ट्री प्रकृत/अपभ्रंषा

थावन फुट्न जाल्लो. तांतूं तत्सम संस्कृत उतरां तिणें तशेंच सांबाळल्यांत आनी कांय तद्‌भव उतरां आपणां मदें आटापल्यांत. देखुनूच तर तिका संस्कृत भाशेची म्हालगडी धूव म्हण लेकतात. 15 ते 16व्या शेंकड्या मेरेन खंयच्याय राजान तिका तेंको दिंवक नां. तिच्या खासा राय पुतांनी - राष्ट्रकूट, कदंब, सिल्हर, वी हांणीं तिका राज भास म्हण लेकूंक नां. हाका एक कारण म्हणल्यार, राय जरी कोंकणी भाशीक आसलले, ताची परजा, भोवमतान दुसरे भाशेची आसलली. कोंकणी साहित्याची बुन्याद घालपी युरोपी क्रिस्ती धर्म परगटणार आसलले, जांणीं आपलो धर्म परगटचे खातीर थळावे कोंकणी भाशेचो आदार घेतललो. 1556व्या वर्सा पुरतुगेजांनी एक छापखानो, गोंयांत स्थापलो आनी 1550 ते 1675च्या ह्या काळांत जायतीं कोंकणी पुस्तकां छापलीं. पूण मागीर आयलल्या मारेकार 'इंक्विजिशना' (1684-1895) उपरांत ह्या वावराचेर बंदी पडली. 17व्या ते 19व्या शेंकड्याच्या पयल्या अर्दा म्हणसर कोंकणी मांय काळकांत जियेली. मागीर गोंयांत 1858व्या वर्सा दो. कून्ह रिवेरान आपल्या इतिहासीक निबंधांत कोंकणीची तुस्त करुन समस्त गोंयकार तरनाट्यांक आपले भाशेची उदरगत करुंक उलो मारलो. ह्याच उल्याक जाप दिवन मों. दाल्गादान आपलो कोंकणी-पुरतुगेज (1893) आनी पुरतुगेज-कोंकणी (1905) शब्दकोश रचलो आनी मंगळुरांत फा. माफयेन इंग्लीश-कोंकणी (1883) आनी कोंकणी-इंग्लीश (1885) शब्दकोश रचलो.

पुरतुगेजांनी हिंदवांक आनी क्रिस्तांवांक दोन वेगळ्या विभागांनी दवरल्यान, तांची नांवां, आडनांवां, संस्कृती बदलून - ह्या दोनूय समाजां मदलो संपर्क तुटलो. क्रिस्तांवांचेर पुरतुगेज साहित्य चेपलें आनी हिंदवांनी आपुणूच जावन मराठी साहित्याक वेंग मारली. तर उगडास दवरची गजाल ही की, जर पोरण्या काबिजांत - बारदेस, तिसवाडी, साश्टी पुरतुगेजांच्या प्रभावान कोंकणी भंगली, तर नव्या काबिजांत - पेडणें, सत्तरी, दिवचलें, फोंडें, काणकोण, सांगें... शेजारचे मराठी भाशेच्या प्रभावान, हिस्पा भायर मराठी उतरां घेवन आमचे सादे सोंपे कोंकणी भाशेंत चड संस्कृत आनी मराठी उतरां रिगलीं. हो दाकलो मों. दाल्गाद आपल्या शब्दकोशाचे प्रस्तावनेंत दिता. क्रिस्तांवांनी बरपा रुपांत आनी उलोवन आमची भास जिवी दवरली जाल्यार, हिंदवांनी उलोवन आनी मराठी शिकून ती जिवाळ दवरली. असले अर्देकुरे परिस्थितींत आमची भास, गोंयांत तिच्या कुळारा, जियेलली.

4.3. लिपीवाद

कोंकणीचे लिपी विशीं मों. दाल्गाद मांगतात "एके पुर्वे कडले भाशेक खंयचेय अस्तंती भाशे कडसून मार्गदर्शन घेंवची गरज नां. कोंकणी भास आपले स्वताचे देवनागरी लिपयेंतूच बरोंवक जाय वा तिका समान आसलले कानडी लिपयेंत. तिचें रोमीकरण करचें पडलें जाल्यार, ती अशी एक तरा वापरुन करची, जी तरा संस्कृत

आतयचे आनी हेर देशी भासां खातीर वापरतात. कानडी लिपयेंतल्यान कोंकणी ध्वनी बरे तरेन दाक्रोवक जातात. तरी आसताना ती एक द्रविडी लिपी आनी गोंयची भास - 'कोंकणी' तर आर्य वंशांतली. म्हणतच तिची लिपी देवनागरीच आसूंक फावो, जशी तिच्या हेर भयण भासांची आसा".

मंगळूरचो कोंकणी वीर दो. लुवीस इनास मास्करेञ उर्फ 'आन्रांव', हांणीं कोंकणीचो फुडार पळोवन, तेन्नाच विसाव्या शेंकड्याच्या पयल्या अर्दांत लिपयेच्या वादा विशीं देवनागरी लिपयेची वकालत करुन म्हणललें, "दुबाव नासताना आमचे ब्राह्मण कुळयेचे कोंकणी भाशेक तिची आवय आजयेन न्हेसचें देवनागरी कापड भोव सोबतलें आनी कोंकणी भाशेचें धन चडतलें".

दो. प्रताप नायक म्हणतात, "गोंयांत क्रिस्तांवांचो तेंको देवनागरीक ना आनी सर्व हिंदवांचो कोंकणीक ना, देखून राजभास कायदो कागदार उरला. कोंकणी कडेन चार शेंकड्यां परस चड काळाची परंपरा आसलली नांवाजती रोमी लिपी भायर मारली आनी शेंबर वर्सांची सैत परंपरा नासलली आनी लोकांक नाका आसलले देवनागरी लिपयेक भितर घुसयली, रिगयली म्हणल्यार चूक जायत?" हाका जाप दिवन आमच्यान सांगूंक जाता की नागरी लिपयेक 900-1000 वर्सांची परंपरा आसा. पूण कांय कारणांक लागून ही परंपरा सतत उरली ना. पुरतुगेजांच्या काळार ती परंपरा तुटली. धाव्या शेंकड्यांत बरयलली देवनागरी कोंकणींत शील लेख कर्नाटकांतल्या, श्रावणबेळगोळांत, गोमटेश्वराच्या पांयां तळा कांतयललो मेळता. दो. जुजे पिरेरा परमाणें ह्या शील लेखाचो काळ 1116-1117 क्रि. उ. जायत. तशेंच सतराव्या शेंकड्यांत कोच्चीचे डच गव्हर्नर (राजपाल) वॉन रीड हाणें भारतीय वनस्पतींचेर एक ग्रंथ रचललो. ह्या ग्रंथाचे सुरवातेक तीन कोंकणी वैजांचें प्रमाणपत्र आसा - विनायक पंडित, अप्पु भट आनी रंगा भट. हो ग्रंथ 'हॉर्तुस इंडिकुस मलाबारिकुस', 1678 वर्सा छापललो, बारा खंडाचो ग्रंथ नागरी लिपयेंत आसा. हालींच हो ग्रंथ कोच्चीच्या विश्वविद्यालयांत भाशांतर करुन परतून छापचें काम सुरु जालां म्हण खबर मेळल्या. तरी पूण एक मात खरें, कोंकणी ग्रांथीक साहित्याची चड वाडावळ पंदराव्या शेंकड्या उपरांत पुरतुगेज धर्म प्रचारकां वरवीं, रोमी लिपयेंत जाली, जी आजून मेरेन तिगून आसा.

जेन्ना 1939व्या वर्सा कारवारांत पयली अखिल भारतीय कोंकणी परिषद भरलली, तेन्ना कोणेंय 'नागरी लिपयेचो' विरोद करूंक नां. पूण दुसरे वाटेन नागरी लिपयेच्या समर्थकांनी वास्तवीक रुपांत कांय केल्लेंय नां. जर त्या काळार कितें जाल्लें आनी मंगळुरांत आनी भोंवतणच्या कोंकणी वाठारांत एकमतान नेटान कोंकणी खातीर कितें तरी केल्लें जाल्यार आज आम्ची ही गत जाती ना. लिपये आनी प्रमाणीकरणा विशीं

जो घुसपा गोंदळ आमच्या कोंकणी पंडितांनी रचला, ताका लागून आज एकूच एक लिपी सारकी चलना आनी आजुनूय अखिल भारतीय मळार कोंकणीचें प्रमाणीकरण जांवक नां. उरफाटें, 'सगळ्यो लिपयो सांबाळुंया' आनी 'प्रमाणीकरण नाकाच' म्हणलो नवो वाद सुरु जाला.

4.4. प्रमाणीकरण नाकाच

प्रमाणीकरण नाकाच म्हणपी, कोंकणीचे तरेके लिपयेक आनी बोलयेक समान दरजो दियात म्हण मागतात. कोंकणी भास एका फुलांच्या मळ्या परीं, जंय वेगवेगळीं तरेचीं फुलां फुलतात आनी त्या मळ्याची सोबितकाय वाडयतात. प्रमाणीकरणाच्या नांवान आपली लिपी आनी आपली बोली थापून कोंकणी भाशेक जायतें लुकसाण जालां. देखून कोंकणी भास उरोंवक जाय जाल्यार, प्रमाणीकरणाचें पिशें सोडून, 'विविदतायेंत एकवट' हें सुत्र मनांत दवरुन कोंकणी मायेच्या दरेक लिपयेक आनी बोलयेक समान नदरेन पळोंवया.

हाचेर म्हजो खर विरोद आसा. एक लिपी आनी एक प्रमाण भास नासताना साहित्यांत वेगळोचार कित्याक करचो? अर्दो वेळ लिपयांतर आनी बोलयांचो अणकार करच्यांत वेतलो. चाळीस वर्सां जालीं, हांतूं कोंकणी एकरुपी कशी करूं येता हाचेर विचार करचे बदला आतांचे थोडे पंडित 'एकूच लिपी कित्याक आनी प्रमाणीकरण कित्याक?' म्हण विचारतात. 'सगळ्यो लिपयो फुलूं दीत आनी कोंकणीच्यो सगळ्यो तरा उरूं दीत'. प्रमाणीकरणाक 'बामणवाद' अशें नांव दिवन तिचे प्रगतींत आडखळी हाडून दवरल्यात आनी तेंय तिचे खुद्द कोंकणी आवय भाशेच्या पुतां धुवांनी. एके वाटेन आमी लिपी आनी भाशे खातीर झुजून आसात आनी दुसरे वाटेन इंग्लेज-गोंयकार, मराठी-गोंयाकर आनी इंग्लेज-मंगळुरकारांचो आंकडो दिसान दीस वाडतूच आसा. आमचो होच विभाजीत जावन गेल्लो कोंकणी समाज पळोवनूच, मराठीवादी आमचे भाशेक व्याकरण नां, लिपी नां, साहित्य नां आनी कोंकणी ही भासूच न्हय म्हण आमचेर किजिलां मारीत आसात. पूण संदेश श्रीकांत बांदेकार हाणें म्हणले परीं, जंय 450 वर्सां परकी सत्ते सकला रावून आमची भास बदलली नां, थंय हांकां कोण मीट घालीत? आदलो काळ कोंकणी एक भास म्हण सिद्ध करच्यांत गेलो आनी आतां जेन्ना आमचे भाशेक सगळी मान्यताय मेळल्या, आमी अंतर झूज झुजुन आसात.

'विविदतायेंत एकवट' ही कल्पना बरी आसा. पूण वास्तवीक रुपांत पळयल्यार, आमची कोंकणी मांय, 'मडवळाच्या मुण्या भाशेन, ना घराची, ना घाटाची' जाल्या. ही चत्राय दवरची. विविदतायेंत एकवट म्हणल्यार 'कोंकणी भास, जाय तशी घास' वा 'अशेंय बरय, तशेंय बरय, कशेंय बरय' म्हणले परीं जालें. फकत भास जिवी दवरुंया, अर्दी मेली जाल्यारुय कांय लुकसाण नां. तिका कशी ना कशी जिवी दवरल्यार

पुरो. तिचे प्रगतीची, उन्नतीची, उदरगतीची वा वाडावळीची खंत नाका. तशें जाल्यार आमी मराठी भास 'आमची भास' म्हण आपणायल्यारुय कांय आडखळ ना, कित्याक ती कोंकणीक एकदमूच लागीं. तिची मावशी भयण. कोंकणी परस ती अदीक विकसीत जाल्या. कोंकणीच्यो सगळ्यो बोलयो सांगाता मराठी भास लेगीत फुलोंवया. गोंयांत 50 टक्के परस वयर मराठी वाचपी, तोंडार कोंकणी बोली उलोवन आनी कागदार मराठी भास बरोवन वेव्हार करीत आसात. तांची देक घेंवया तर!

देखून एकवटान कोंकणीची आस्मिताय सांबाळुंया. नागरी कोंकणी समाज, रोमी कोंकणी समाज आनी कन्नड कोंकणी समाज म्हण असले उप समाज करचे नाकात. जे परीं अरबी लिपयेंत हिंदुस्तानी बरोवपी, आनी अरबी, फारसी, तुर्की शब्दावळींतल्यान उतरां घेवपी आपले भाशेक उर्दू म्हण पाचारुंक लागले आनी देवनागरी आपणावन संस्कृत शब्दावळींतल्यान उतरां घेवन, हिंदुस्तानी बरोवपी, आपले भाशेक हिंदी म्हण पाचारुंक लागले, असले वांटे आमच्या कोंकणी समाजांत आमी जांवक दिंवचे नाकात. 'एकवटांत बळ आसा' हें सुत्र आमी आपणांवया आनी ह्या चाळीस वर्सांनी खंय चूक जाल्या जाल्यार भोगसणें मागुंया आनी कोंकणीचे वादावळी खातीर वावरुंया. 'विविदतायेंतए एकवट' म्हणून, प्रत्येक लिपयेक आनी बोलयेक समान दरजो दियात म्हण मागपी आमच्या कोंकणी लेखकांचो इरादो कितें? पुरस्कारां जिकून, आपल्या पुस्तकांची चडांत चड खप जांवच्याक, तांचो सुवार्थ तरी न्हय मूं!

भाशेक प्रमाणीकरणाची गरज आसा. शिक्षणीक मळार, सरकारी वेव्हार करताना वा चार चौगां मदें उलयताना, बरयताना एक प्रमाणीकृत भास जाय पडता. मंगळुरकारांनी गोंयकारां भाशेन उलोवन आनी गावड्यांनी बामणां भाशेन उलोवन प्रमाणीकरण जायना. प्रमाणीकरण ही एक प्रक्रिया. प्रमाण जाल्ली भास, असा तशी स्थित्यात्मक उरना, ती प्रगत जायत वेता. पूण प्रमाण भास ही एका समाजाची गरज. एकल्या दोगांची गरज न्हय. देखून एकवटान अखिल भारतीय परिषदेंत, कोंकणी संस्थ्यांनी, भाशा मंडळांनी, साहित्य अकादेमीन, कोंकणी केंद्रांनी आनी संमेलनां वेळार झगडचें सोडून ह्या विपयाचेर चड भर दिल्यार बरें जायत. जर कोंकणीक तिच्या भयण भासां इतलो मान जोडूंक जाय जाल्यार, आख्ख्या कोंकणी समाजान एकवटान हो वावर करुंक जाय.

4.5. विभाजीत जाल्लो कोंकणी समाज

भारतीय भासां मदें कोंकणीचो पांवडो दिवन फा. माथेव आल्मेदान म्हणलां, "कोंकणी ही एक आधुनीक इंडो-आर्य गटांतली, इंडो-युरोपी कुटुंबांतली भास, जी दक्षिणांत उलयतात. हालींच ती गोंयची राजभास जाल्या. ही भास उलोवपी लोक गोंयां

आनी ह्या राज्या भोंवतणीं आसलले महाराष्ट्र, कर्नाटका, केरळांतल्या-दर्या तडेक आसपी थोड्या जिल्ल्यांनी आसात. तिचो संबंद संस्कृत कडे आसा आनी मदल्या इंडीक-प्रकृत आनी अपभ्रंषांतल्यान ती उपजल्या. 1975 दिसेंबरांत, ती एक स्वतंत्र भास म्हण साहित्य अकादेमीन तिका मान्यताय दिल्या''.

परदेसांत जेन्ना कोंकणी संमेलनां जातात तेन्ना नांव फकत एक ''कोंकणी संमेलन', पूण संस्थे चार - मंगळुकार क्रिस्तांव, मंगळुरकार हिंदू, गोंयकार क्रिस्तांव, गोंयकार हिंदू... हेर कोंकणी लोक केन्ना केन्ना मराठी संमेलनांत, ना जाल्यार कन्नडा संमेलनांत वा गुजराती संमेलनांत दिश्टी पडता. घडये कोंकणी समाजाची हीच विभाजीत जांवची परिस्थिती पळोवन 1939 इस्वेंत जेन्ना पयली अखिल भारतीय कोंकणी बसका जमल्ली, तेन्ना माधववाबान 'एक भास, एक लिपी, एक साहित्य, एक समाज' हें सूत्र दिल्लें. असो वांटललो भाशीक समाज भारतांत वा आख्ख्या संसारांत खंय आसचो नां. हालींच्या दिसांनी सिंधुदुर्ग, गोंय, कारवार आनी बेळगांव हे वाठार मेळोवन 'संयुक्त कोंकण' वा 'कोंकण प्रदेश' घडोंवचीं सपनां पळयत आसात. हो भुगोलीक एकवट हाडचे परस 'भाशीक एकवट' आमी पयलें हाडुंया. संयुक्त कोंकण केन्नाच घडचो नां. ताचे बदला एकरूपी कोंकणी घडोंवच्या पुण्य कामांत जीव खर्चुंया. 'संयुक्त कोंकण प्रदेशाची' सपनां सोडून 'संयुक्त कोंकणी' खातीर झुजल्यार अदीक बरें. एक प्रमाण भास आसल्यार आमच्या मांय देसा कडे, गोंया कडे संबंद दवरूं येता. तशेंच गोंया भायल्या कोंकणी लोकांक 'अनगोंयकार' म्हणून गाळी दिंवचे सोडूंक जाय. आमीय हे भुंयेचे, आदले गोंयकार. गोंयांत कोंकणी लोक लिपये खातीर आनी भाशे खातीर झगडतात, जेन्ना आमचोच कोंकणी लोक, थोड्या काळा उपरांत अल्प संख्यक जातलो.

गोंयच्या शाळांनी जी कोंकणी शिकयतात तांतूं बदलाव हाडची गरज आसा. क्रिस्तांव आनी भौसाक ती एक 'दुसरी भास' कशी दिसता. गोंयांत क्रिस्तांव तरनाटे भुरगे शाळेंत नागरी लिपी शिकून इगर्जेंत रोमी लिपी वापरून दिसपट्ट्या वावरांत इंग्लीश उलोवन, इंग्लीश नेमाळीं आनी पत्रां वाचून दीस काडतात. देखुनूच गोंयच्या शाळांनी जी कोंकणी शिकयतात तांतूं बदल हाडुंकूच जाय.

4.6. कोंकणीचें प्रमाणीकरण कशें करचें?

ह्या भागांत हांवें शणै गोंयबाब, दो. मु. बा. कुळकर्णी, दो. जुजे पिरेर, दो. प्रताप नायक आनी शेकीं कोंकणीच्या प्रमाणीकरणा विशीं म्हजो अभिप्राय दिला.

4.6.1. शणै गोंयबाबाचो अभिप्राय

कोंकणीच्या प्रमाणीकरणा विशीं शणै गोंयबाब म्हणतात, ''तिच्यो कितल्योय तरा आसल्यो जाल्यारूय, डॉ. ग्रियर्सन म्हणतात ते परमाणें तिगेले सामान्य सभाव गूण सगळ्यांत सारको आसा. देखून तिच्यो आनी पोट भास करची गरज नां. नवी बोली

रचची गरज नां. कोंकणी एकरुपी करुंक भौ. माधवबाब शानभाग हांणीं जो उपाय सुचयला तोच खरो. आमी जणेकले आमगेल्यो भांगराच्यो म्होरो बाजारांत हाडुंया. तिजोरेंत चावये कुलपांत दवरचें नाका. म्हणतच तांची थंय पारक जावन, जी म्होर बरी चलता, ती आपशींच लोक हातांत घेतलो. 'म्हजी म्होर बरी, म्हजी म्होर खरी' अशें म्हणून हटवाद करची निकालूस गरज नां."

तशेंच मुखार ते म्हणतात, "भौ दिनकरबाब देसायले म्हणणे भाशेन, आमी एक कोंकणी म्हयनाळें देवनागरी लिपयेंत काडून, तांतूं फकत काणयो आनी नवल कथा दिंवच्यो आनी त्यो कोंकणी लोकांनी आपणाक येता ते तरेन बरोंवच्यो आनी तश्योच छापच्यो म्हणतच थोड्याच वर्सांनी सगळ्या कोंकणी लोकांक रुचता आनी मानता तसली प्रमाण कोंकणी वयर सरतली." शणै गोंयबाबाची ही येवजण सद्या चालींत हाडूंक मातशे कष्ट, कारण आमी 'एक लिपी' म्हणली आजून मेरेन समस्त कोंकणी लोकांनी मानून घेंवक ना.

4.6.2. दो. सु. बा. कुळकर्णीचो विचार

कोंकणीचें प्रमाणीकरणा विशीं सांगताना, कुळकर्णीबाब आमकां कोंकणी विशीं अशी म्हायती दितात : "मराठी आनी कोंकणी ह्यो दोनूय भयण भसो महाराष्ट्री-अपभ्रंपा थावन आयलल्यो. पूण मराठी उलोवपी लोकांचो आंकडो, कोंकणी उलोंवप्यां परस चड आसलल्यान, तशेंच तांणीं वस्ती केल्ली भूंय कोंकणा परस चड आसलल्यान, मराठी भास चड वेगान विकसीत जाली. ते उपरांत स्वता कोंकणी लोकांनी आपली धार्मीक आनी साहित्यीक तान भूक भागोंवचे खातीर मराठी भाशेचो आदार घेतलो. पूण तोंडा वयली कोंकणी भास मात सोडूंक नां. तशेंच कोंकणी समाज ल्हान आसलल्यान, तांची संख्या ल्हान आसलल्यान फिरंग्यांचे अटक, अस्थीर समाजीक जिवीत जियेलल्यान, कोंकणी मांय तशीच सादी भोळी उरली." देखून 'कोंकणी भास सोंपी आनी मोवाळ.' तिचें सोंपेपण आनी मोवाळाय हें तिचें खाशेलेपण, जें आमी राकूंक जाय. बेश्टीं अडेचीं मराठी आनी संस्कृत उतरां चेपून तिका गोंदळांवची गरज नां. जाता नीज कोंकणी उतरां वापरुयां.

"पुरतुगेज येंवचे पांचशें वर्सां आदीं तिचो जल्म जाल्लो. ह्या काळांत थोडें भोव एकरुपपण तिचें आसललें, जें वेगवेगळ्या राजवटे उपरांत हांगा थंय शिंपडालें. तिका एक थारावीक नांव लेगीत नासललें. देखुनूच पुरतुगेजांनी तिका 'कानारीं', 'ब्राह्मणी' अशीं नांवां दिल्लीं. तशेंच धार्मीक आनी राजकीय मळार तिचो भोव थोडो वा कांयच उपेग जायनासलोसो दिसता. वेगवेगळ्या कारणांक लागून विदेशी धर्म प्रचारक कोंकणी शिकले. तांतूं पंडित जाले आनी ताणीं ग्रंथ रचले. पूण इंक्विजिशनाच्या काळार सगळें गोवर जावन गेलें." त्या वेळार भोंवतणच्या हेर भाशांचो प्रभाव कोंकणीचेर पडलो

ती प्रदेशीक बोलयो निर्माण जाल्यो. उत्तर कोंकणाचे - मालवणी, कुडाळी, पेडणेचे, चलेचे, सत्तरीचे कोंकणी बोलयांचेर मराठीचो चड प्रभाव आसा. मध्यम कोंकणाचे तकी बोलयेक जाका चुकून 'गोवनीज' वा 'गोंयची भास' म्हणतात, ताचेर तुगेज आनी ग्रांथीक मराठीचो प्रभाव आसा. दक्षिण कोंकणाचे कारवारी, मंगळुरी, ड्याळी बोलयेर कन्नड, तुळू आनी मल्याळमाचो खुबूच प्रभाव आसा. ह्या भाशेचीं रां थोडे पावटीं आसात तशींच कोंकणींत रिगल्यांत वा थोडे पावटी तिचें कणीकरणूय जालां. कोंकणीचें प्रमाणीकरण करताना ही गजाल आमी मनांत दवरुंक य.

6.3. दो. जुजे पिरेराची मांडणी

दो. जुजे पिरेर म्हणतात, "जायत्या विकसीत भाशांनी फुडल्यो पिळग्यो तांच्या र्वजांनी जी परंपरा उपजयल्या तिचेर आदारुन भाशेक साहित्य लाबयतात. तांणीं चलली उतरावळ, वाक्प्रचार वापरुन तांचे भाशेक आनीक गिरेस्त करतात. पूण कोंकणीच्या जिवितांत अशें जांवक शक्य नासलें. प्रत्येक कोंकणी बरोवपी कोंकणीचो थम बरोवपी भाशेन बरयता. हांचे पैकी एक म्हणल्यार शणै गोंयबाब. शामाच्या ळार थोडी तरी कोंकणी बरपावळ सुरु जाल्ली. पूण पुरतुगेजांच्या घुसपटेन तिचो ड फुडार जांवक नां. पूण एका वेगळ्याच रुपांत आमची कोंकणी मांय फुलली. र्मांतरा वरवीं कोंकणीचे साहित्यीक इतिहासांत दोन वांटे जाले - हिंदू आनी क्रिस्तांव हण. हिंदवांनी मराठी वेंगयली जाल्यार, पुरतुगेजांनी नव्या क्रिस्तांवांचेर आपली भास ापचो यत्न केलो. पूण थळावी भास शिकले बगर धर्म परगटचें अशक्य जालें. देखून थळाव्यो भासो शिकले. कोंकणी तशेंच मराठी शिकले. मराठींत गद्य बरयलें, जाल्यार कोंकणींत तांणीं पद्य बरयलें.

"बिस्प सायब इनासियो द सांता तेरेजा परमाणें 1725 वर्सा मेरेन कोंकणाच्या वेगवेगळ्या वाठारांनी रावतल्या कोंकणी लोकांक एकामेकाची भास समजानाशी जाताली खंय! तिच्यो जायत्यो बोलयो जाल्यो. हांतल्यो सात मुखेल साहित्यीक बोलयो म्हण उपजाल्यो. साश्टी, केरळी, कोड्याळी, कारवारी, बारदेशी, मंगळुरी आनी अंत्रुजी." जी 'प्रमाण एकरुपी कोंकणी भास' म्हण आदीं आसलली, जुजे पिरेरा परमाणें, ह्यो सात साहित्यीक बोलयो तिचेच अर्देकुरे अवतार. "एके वाटेन पळयल्यार एकरुपी कोंकणी भाशेच्या विभाजना वरवीं साहित्यीक एकवट तुटलो, पूण दुसरे वाटेन तुटलल्या ह्या सात साहित्यीक बोलयांनी कोंकणीक आनीक गिरेस्त केल्या. साश्टी बोलयेंत आदले प्रमाण भाशेचो उपेग करुन कविचा आनी पद्य रचलें, जाल्यार कोड्याळी, कारवारी आनी केरळी बोलयांनी पोरणे प्रमाण भाशेचे थोडे खाशेले गूण सांबाळल्यात. बारदेशींत पत्रकारिका, कादंबरीची रचना आनी रंग माचयेर तिचो उपेग

जालो. मंगळुरींत पद्य साहित्य आनी कविता पूर्ण नाटकांचो उगम जालो. अंत्रु कोंकणीन कवितांक विकसीत करुन, टिकात्मक बरप आनी कोंकणीपणाचें अस्ति राकलें. "साश्टी बोलयेंत पोरणे प्रमाण कोंकणीचीं तत्वां आजून आसात. पोरणे एकरू बोलये लागीं तिचो अतूट संबंद आजून तिगून आसा. तशेंच लातिनी तत्वां ति आपणांत आसपायल्यांत. तिचे व्याकरणी बांदावळींत लेगीत जायती प्रगती जाल्या. साश्टी बोलये विशीं म्हायती दिवन ते म्हणतात, 'कुठ्ठाळेच्या (साश्टी तालुको, गों शणै बामणांची बोली म्हणल्यार पोरणी प्रमाण कोंकणी. तांचे मदले जायते जण विवि कारणांक लागून कन्नडांत, कर्नाटक आनी केरळांत राबितो करुंक गेले." तुलुवाच्य नायका राजान आपल्या कन्नड राज्यांत, प्रत्येक गांवाक एक शानभागाक वा शणै चाकरेक दवरललो. "तांचेर त्या वाठारांतल्या बोलयांचो प्रभाव पडलो. कुठ्ठाळेंतू रावलल्यांचेर इनक्विजिशना उपरांत जायोत भायलो प्रभाव पडलो. उलटें, हांचेर च प्रभाव पडून तांचे बोलयेंत बदल जालो. पूण भायर वसणूक करुंक गेलल्या शणैंनी आजून पर्यान आपली 'पोरणी प्रमाण' भास सांबाळल्या साश्टीचो हेर बोलयां लागीं खेरीत संवंद आसा. थोडीं उतरां जीं मुळावे बारदेसकार वापरिनांत, तीं उत्तर मंगळुरकार क्रिस्तांव (बारदेशी मुळाचे) आजुनूय वापरतात. तशोंच नागरींत बरोवपी जायते कोंकणी लेखक अंत्रुजी बोलयेचे, जांचो साश्टी कुंजा कडे लागींचो संबंद आसा जुजे पिरेर मुखार म्हणतात, जायते "भक्त कवी आनी कवियत्री, जशे संत आयप्पा, राघवदास, शांतीबाय, जोगव्वा आनी आवडी मुळांत कुठ्ठाळेचे, जे सतराव्या शेंकड्यांत बासप्पा नायका पयल्याचे, राजवटे खाल फामाद जाल्ले. तांचीं गितां, पदां आजुनूय केरळांत तिगून उरल्यांत आनी हाका आमच्यान कोंकणी संत साहित्य म्हणूं येता. हांतलो चड प्रसिद्ध आसललो ग्रंथ म्हणल्यार, कोंकणींतलें 'गोड्डे रामायण." देखून कोंकणीतूय संत साहित्य आसा म्हण सिद्ध जालें तर.

उद्यावरच्या (उडपा, कर्नाटक) नारायण आचार्यान पयलो कोंकणी कोड्याळी मुळावो पुस्तक कोंकणी खातीर बरयललो आनी ताची हीं परंपरा सांबाळून हत्यांगडी नारायण रावान 1917व्या वर्सा कोंकणी व्युतपत्ती शास्त्रीय (etymological) शब्दकोश पुंजयललो." आर्विल्ल्या काळांत विज्ञानीक नदरेन तयार केल्लो अती उत्तम कोंकणी पुस्तक म्हणल्यार सुमित्र मंगेश कत्रेचें "द फॉर्मेशन ऑफ कोंकणी' हें पुस्तक. हालींच जेन्ना कोंकणी साहित्य समितीन कोंकणी भाशेच्या प्रमाणीकरणाचो वावर हाताळला, तेन्ना वयर दिल्लीं हीं पुस्तकां उपकाराक पडत.

आधुनीक कोंकणी साहित्यांत वयर सरलली 'फोंडेची तरा' वा 'अंत्रुजी' जरी उत्तर कोंकणी बोलयां मदली, तिचो पोरणे प्रमाण कोंकणी भाशे लागीं खेरीत संवंद आसा. जुवारी न्हंयेच्या सकलय आसलल्यान, ती मुळांत साश्टी वर्गांतली. तिका वयर

रुपी म्हापुरुष शणै गोंयबाब, जाणें इतिहास, धर्म, व्याकरण आनी जातीचो लेगीत उपेग ...न कोंकणी - मराठीवादाचो सासणाच्या सासणाक अंत केलो. गोंयकारां मदें कोंकणीपण ...ायलें. अंत्रुजींत गद्य, पद्य, रुंशोधन, टिकात्मक, धार्मीक, आदी साहित्याची वाड जाली.

इतलें सगट आसुनूय कोंकणी लोकां मदें साहित्यीक मळार प्रमाणीकरणाची गरज ...त्याक दिसूंक नां गाय, म्हण समजना. प्रमाणीकरणा विशीं जुजे पिरेर म्हणता, ...कोंकणी उलोवप्यांची उणी लोक संख्या, आर्थीक दुर्बळाय, शेजारच्या भाशांचो प्रभाव ...नी आपली भास विकसीत करची ना उमेद (आळसाय), भोवरुपी माहित्यीक बोलयो ...शेंच लिपयो - ह्यो सगळ्यो तिच्या परमाणीकरणांत आडखळी जावन उरल्यो. ...माणीकरण ही एक प्रक्रिया. आपशींच एक प्रमाण बोली वयर सरतली. आपशींच ...पीवाद, बोलीवाद सोंपतलो' म्हणल्यार जायना. तशेंच थोड्या कोंकणी पंडितांक ...वन एक प्रमाण भास घडयात म्हणल्यारुय जायना. 'प्रमाण भाशेंत लोकांचे उमाळे, ...ाहित्यीक गिरेस्तकाय आनी लोकांक समजता तसलें सामर्थ्य आसूंक जाय. पोरणे ...माण कोंकणींत हीं सगळीं तत्वां आसात, कारण आतां आसच्यो बोलयो हेच एकरुपी ...ोलये थावन उपजाल्यात आनी एके ना एके बोलयेंत तिचें हें तत्व तिगून उरलां.''

''देखून 'पोरणी प्रमाण कोंकणी' दोळ्यां मुखार दवरुन हेर बोलयांनी जें किते ...ामान्य आसा तें 'नवे प्रमाण कोंकणींत' आसपांवक जाता. थोडें जें किते दरेके बोलयेन ...ाकारलां तें आसपांवची गरज ना. पूण जें किते आमचे बोलयेंत नां, दुसऱ्याचे बोलयेंत आसा, तें प्रमाण कोंकणींत घेंव येता. तशेंच, पोरणे कोंकणी उतरावळीचेर शोध करुन ...तीं उतरां प्रमाण कोंकणींत आटापूंक जातात. उणीं पडल्यार दुसऱ्या भाशेंतल्यान - संस्कृत आवय कडल्यान घेंवया. हें कार्य सुफळ करुंक दोन मुखेल गजालींचेर लक्ष दिंवक जाय. एक दुडवांची गरज आनी दोन निसुवार्थ वावर. एक प्रमाण व्याकरण, शब्दकोश, उतरावळ छापूंक जाय. हांगा लिपयेची गरज आसा. तेन्ना मेरेन अंत्रुजी कोंकणी जी नागरी लिपयेंत बरयतात, ती वापरुंया,'' म्हण जुजे पिरेर आमकां सुचयता.

4.6.4. दो. प्रताप नायकाच्यो सुचोवण्यो

प्रमाणीकरण कितें आनी तें कशें करुं येता हाचें विशीं प्रताप नायकान जायतें बरयलां आनी थोड्यो स्पष्ट सुचोवण्यो लेगीत दिल्यात. ते म्हणतात, ''जेन्ना खंयचीय एक बोली वा उच्चाराचे, व्याकरणाचे, उतरावळीचे प्रकार अधिकृत वा प्रमाण म्हण सगळ्या लोकांनी मांदून घेतल्यार आनी वापरल्यार ते प्रक्रियेक भाशेचें प्रमाणीकरण म्हणतात.'' मुखार 'प्रमाणीकरण जांवच्याक कारणां कसली?' हाचे विशीं ते सांगतात, ''राजकीय, इतिहासीक वा समाजीक कारणांक लागून एका थळाची, समाजाची, धर्माची बोली प्रमाण जाता आनी ते प्रमाण बोलयेक 'भास' म्हणतात.'' प्रमाणीकरण कशें हाडूं येता हाचे विशीं तांचें मत - ''भारतांत लोकशाही आसा, आमी एकविसाव्या

शेंकड्यांत आसात. म्हणतच खंयच्याय एका प्रदेशाची, समाजाची, धर्माची, जातीचं बोली प्रमाण बोली म्हण सांगल्यार लोकांचो एकवट घडचो नां. प्रमाण बोली एक प्रक्रिया. ते मेरेन आमी देवनागरी लिपयेंत बरोवचें आनी वाचचें. काळ येतच प्रमाण बोली आपशींच जातली." ते स मळांनी कोंकणीच्या प्रमाणीकरणा विशीं सुचयतात

1. एक लिपी मांदून घेंवची पडतली.
2 बरोंवची एक प्रमाण रीत आसूंक जाय.
3. उतरावळींत प्रमाण अर्थ आसूंक जाय आनी वेगवेगळ्या जातीच्या, धर्माच्या आनी थळाच्या लोकांची उतरावळ पुजोंवक जाय.
4. उच्चारांत एक प्रमाण उच्चार मांदून घेंवक जाय.
5. उतरांची घडोवणी करताना, रुपविन्यासांत प्रमाणीकरण आसूंक जाय. बोली रूपां नाकारचीं पडतली.
6. व्याकरणांत एक प्रमाण व्याकरण घडोंवक जाय.

प्रमाण कोंकणी घडयताना ह्यो सगळ्यो सुचोवण्यो दोळ्यां मुखार दवरल्यार बरें जातलें.

4.6.5. म्हज्यो सुचोवण्यो

फकत एकाच समाजाची बोली प्रमाण बोली म्हण घेतल्यार वाद विवाद निर्माण जायत. देखून प्रमाण कोंकणींत सगळ्या कोंकणी समाजाचो आसपाव आसूंक जाय. जशें वयर सांगलां, प्रमाणीकरण ही एक प्रक्रिया. थोड्या काळा उपरांत एक प्रमाण बोली आपशींच वयर सरतली. देखून समस्त कोंकणी समाजाची उतरावळ पुजोंवया, थोडे नेम, वाक्य रचने खातीर, शुद्धलेखना खातीर थारावन, प्रमाणीकरणाचे हे प्रक्रियेक आदार दिंवया. पूण बरोंवक एकेच लिपयेची गरज आसा. एक प्रमाण व्याकरणाची आनी उतरां वापरूंक एक शब्दकोठी जाय. हो वावर करताना फकत एकाच समाजाचे लोकांनी सगळें थारायल्यार, त्याच समाजाचो प्रभाव पडतलो. देखून वेगवेगळ्या कोंकणी समाजांतल्या लोकांनी, बरोवप्यांनी आनी भास विज्ञानीकांनी मुखार येवन हो वावर केल्यार बरो. मागीर हे नेम दुसऱ्या पत्रकारांनी शिकचे आनी आपल्या नेमाळ्यां आनी पत्रां वरतीं समस्त वाचप्यांक कळीत करूं येतात. गोंयांत, कर्नाटकांत आनी कोचींत कोंकणी विषय शाळांनी आनी विश्वविद्यालयांनी शिकोंवचें जें भाग आमकां मेळलां, ताचो आमी फायदो घेवन मुखले कोंकणी पिळगेक वेवस्थीत रुपांत कोंकणी शिकोंवया. कोंकणी खातीर नेम थारायताना आमी संमत नांत जाल्यार वा खंयच्योय आडखळी उपरासल्यो जाल्यार उकते माचयेर येवन, भासा भास करुन त्यो सुटाव्यो करूंया. देखून कोंकणी साहित्य परिषदे वेळार वा संमेलनां वेळार जर सर्व कोंकणी संपादक एक मंच घडोवन, भाशे तज्ञां सांगाता मेळून हो वावर फुडें व्हेल्यार, प्रमाणीकरणाचे हे प्रक्रियेक चड नेट मेळतलें म्हण म्हाका खात्री आसा. प्रमाणीकरणा

शीं सुचयताना, हांव फकत साहित्याचे मळार, कागदां पत्रांच्या मळार, शिक्षणीक ळार, पत्रकारितेच्या मळार, प्रमाण भास वापरुंक सांगतां. उलयताना आपल्यो बोलयो लूंक हांव सांगी नां. रत्नगिरीचो मराठी मनीस घरा आनी वाड्यांत आपलीच राठी बोली उलयता जाल्यारुय शाळेंत आनी पत्र वेव्हार करताना प्रमाण मराठीचोच पर करता. अशें जाल्यार जेन्ना एक प्रमाण कोंकणी भास वयर मरतली, तेन्ना कोंकणी ळोवपी मनीस, जे वेगवेगळ्या राज्यांनी शिंपडलले आसात, तांचे मुखार लोक संपर्काक क सादी सोंपी एकरुपी कोंकणी, एक माध्यम जातलें.

सद्या साहित्याच्या आनी शिक्षणाच्या मळार गोंयांत अंत्रुजी बोलयेचो आनी र्नाटकांत मंगळुरी बोलयेचो उपेग जाता. जर आमी ह्या दोनूय बोलयांचेर बारिकमाणेन क्ष दिल्यार आमकां कळून येतलें की, अंत्रुजी ही मूळ साश्टी फांट्याची आनी मंगळुरी मंगळुरकार क्रिस्तांवांची) बारदेशी फांट्याची. जर हांचे मदें आमी सारकेपण घडयलें ाल्यार बारदेशी आनी साश्टी बोलयेंत सारकेपण हाडले परीं जालें. हें कशें करुं येता ाचे विशीं हांवें म्हज्या पांचव्या अवेस्वरांत वेवस्थतीत तरेन दिलां. शब्दकोश रचताना ो. प्रताप नायकांनी सुचयलले भाशेन D_1 (Dialect 1 - अंत्रुजी उतर) आनी D_2 Dialect 2 - मंगळुरी उतर) अशी खुणा दिवन दोनूय बोलयां मदलीं उतरां दिंवचीं आनी तांतल्यान, वाठारा परमाणे वेगळे अर्थ आसात जाल्यार, एक प्रमाण अर्थ थारांवचो. लिपयेचे बावतींत सगळ्यांक कळीत आमपी भारतीय नागरी लिपी वापरुंया. जांकां नागरी, रोमी आनी कानडी ह्या तिनूय लिपयांची सांगाता वळक नां, तांकां 'अमकी लिपी जाय' आनी 'आमकी लिपी नाका' म्हणचो कसलोच हक नां. अखिल भारतीय पांवड्यार एक केंद्र आसूंक जाय, जांतूं समस्त कोंकणी लोकांचो आमपाव आसूंक जाय. मागीर एकवटान आनी एकमतान कोंकणीच्या अध्यायना खातीर, शिकपा खातीर पाठ्यपुस्तकां, संदर्भ पुस्तकां, विश्वकोश, शब्दकोश, परिभाशीक कोश, प्रमाण व्याकरण, उतरावळ, शब्दकोठी, आदी रचची. कोंकणी जाणकारांनी आपणां मदें झगडचें बदला सर्व कोंकणी बोलयांक गुंटोवपी एक 'सामान्य सूत्' सोदून काडूंक जाय. कोंकणीची प्रमाण रीत शिकोंवचे खातीर गोंयांत, कर्नाटकांत, केरळांत, महाराष्ट्रांत आनी हेर वाठारांनी, जंय कोंकणी लोक रावता, ह्या जाग्यांनी जीं कोंकणी भाशा मंडळां आसात तांणीं कार्यशाळा आनी शिविरां दवरुन हे प्रमाणकृत भाशेचे वरोवपाचे नेम शिकोंव येता. लिपी आनी बोली हांची थारावणी, हो एक भावनात्मक विषय जाला. देखून कोणाकूच दुखय नासताना, फटय नासताना, एकवटान हो वावर करुंया.

सारस्वतांची देवनागरी लिपयेची अंत्रुजी कोंकणी आनी मंगळुरकार क्रिस्तांवांची कानडी लिपयेचे मंगळुरी कोंकणीचो जेन्ना मेळ जातलो तेन्ना हिंदू-क्रिस्तांव धर्मांचे कोंकणी बालयेचो, गोंय-कर्नाटका वाठारच्या कोंकणी बोलयेचो, साश्टी-बारदेशी मूळ

बोलयेचो, गोंय आनी कर्नाटकांतले मुखेल साहित्यीक बोलयेचो आनी नागरी-कानडी लिपयेचो मेळ जातलो. लिपयेचे बाबतींत कानडी लिपी वापरतल्यांनी जर नागरी लिपी आपणायल्यार बरी. हिंदी जाणा आसल्यान आमकां ती लिपी परकी न्हय. नागरी वापरतल्यांनी कानडी लिपी शिकोवन वेळ व्हगडांवचो नाका. नागरी लिपी आपणावन आमी आमच्या साहित्यीक म्हलगड्यांचें मतूय आमी पाळतले. NRI लोकां खातीर, नागरी आनी कानडी लिपीवाल्यांनी, इंग्लीशा वरवीं जाणा आसलले, रोमी लिपयेक आपणांवचे देड शाणेपणाचो थाराव घेंवचो नाका.

एकाच समाजाची बोली प्रमाण म्हण मांदचो हो प्रयोग निर्फळ जालो. हो दुसरो प्रयोग पारकून पळोंवया. कोंकणी विश्वांत आज मेरेन जें कितें घडलां ते एके वाटेन कोंकणीच्या फायद्याकूच म्हणुंया! 1939 थावन चलचो हो वावर, एकवटपणाचो वावर 'आपणाचेंच खरें' वा विविदतायेंत एकवट' म्हणून नष्ट करचो नाका. उगडास दवरात 'एकवटांत चड बळ आसा.' हें नवें सुत्र हांव कोंकणी परजे मुखार दवरतां.

5. कोंकणींत एकरुपपण हाडूंक म्हज्यो सुचोवण्यो

प्रमाणीकरण आनी एकरुपपण हे दोन वेगळे विषय म्हण आमच्यान सांगूंक जायना. प्रमाणीकरणाच्या संदर्भांत जशें प्रताप नायक म्हणतात, 'जेन्ना खंयचीय एक बोली वा उच्चाराचे, व्याकरणाचे, उतरावळीचे प्रकार अधिकृत वा प्रमाण म्हण सगळ्या लोकांनी मांदून घेतल्यार आनी वापरल्यार ते प्रक्रियेक भाशेचें प्रमाणीकरण म्हणतात.'' कोंकणी भाशेचें आजून मेरेन प्रमाणीकरण जांवक ना. हाका कारणां हजार, निबां साबार! कोंकणी लोक वेगवेगळ्या राज्यांनी शिंपडलले आसलल्यान, घडये प्रमाणीकरणाची गरज आजून दिसूंक ना. पूण कितेंय आसूं, आमी जर 'एक कोंकणी परजा' जाल्यार आमकां एकटावपी एक भास आसूंक जाय. प्रमाणीकरण ही एक प्रक्रिया. हे प्रक्रियेक नेट दिंवक, म्हजे सुचोवणे परमाणें आमी आतांच्या काळार कोंकणी भाशेंत एकरुपपण तरी हाडुंया. एकरुपपण हाडताना खंयचेय एके बोलयेक मुखेल सुवात आनी हेर बोलयांक अशुद्ध लेकूंक जायना. पूण ह्या बोलयांनी समान जें कितें आसा ताचो आदार घेवन नेम थारांवक जातात. म्हज्या ह्या अवेस्वरांत हांवें मंगळुरी क्रिस्तांवचे बोलयेचो, अंत्रुजी कोंकणी लागीं सर करुन मंगळुरी बोलयेंत आनी अंत्रुजी कोंकणी बोलयेंत एकरुपपण हाडचो यत्न केला. हांव मंगळुरी बोलयेचो आनी म्हाका अंत्रुजी बोली खबर आसलल्यान, हांव हो वावर करतां. दुसरे बोलयेच्या लोकांनी लेगून असलोच वावर आपले बोलये खातीर करुन, अखिल भारतीय पांवड्यार कोंकणींत एकरुपपण हाडूं येता. हांव जाणां हो वावर इतलो सोंपो न्हय. पूण प्रयत्न करुन तरी पळोंवया!

1. एकरुपपण हाडूंक म्हजो उपाय

पयले सुवातेर आमी एक गजाल उगडासांत दवरुंक जाय की - मराठी, हिंदी, कन्नड, तमिळ, आदी विकसीत भासां परीं 'एक प्रमाण कोंकणी' सभे माजार वापरुंक आमचे लागीं ना. जात, धर्म आनी प्रांत, मागीर लिपी आनी बोली ह्या सावार जालींनी कोंकणी मांय शिरकाल्या. आमी उलयललीच बोली आनी आमचीच लिपी शुद्ध म्हण पेंपरें वाजयल्यार जायना. कोंकणी उलोवपी प्रत्येक जातीक, प्रत्येक कातीक, प्रत्येका धर्माच्या, वाठाराच्या कोंकणी लोकांक आपलीच एक खाशेली कोंकणी अस्मिताय आसा. हेच आमचे अस्मितायेक आमी 'कोंकणी संस्कृती' म्हण मांदतात. एके जातीचें, धर्माचें वा बोलयेचें जें खाशेलेपण आसा, तें दुसऱ्यांनी वापरल्यार सारकें जायना. दाखलेक, गोंयच्या क्रिस्तांवांचे मांडे, दुल्पदां आनी तियात्र नागरी लिपयेंत बरोवन गांवक आनी म्हणूंक जातात? वा श्री. आमोणकार बाबाची 'रोमाळ कोंकणी ज्ञानेश्वरी' रोमी लिपयेंत बरोवन, ती वाचूंक सांगल्यार कशी जायत?

आज म्हणसर एक प्रमाण भास घडोंवक वा आपणांवक कोंकणी लोकांक केन्नाच गरज दिसूंक ना, अशें दिसता! एकवटान आमी केन्ना तरी प्रयत्न केला? ना जाल्यार हीच आमची आस्मिताय फाल्यां आमची अस्कतकाय जावन उरतली. कोंकणी फकत बोलये रुपांत वा वांटे फांटे जावन, दोन वेगळ्यो भासो कशे जिवे उरत. स्थळांतर धर्मांतर, विवीद लिपयो - तशेंच मराठीकरण, कानडीकरण, पुरतुगेजीकरण, इंग्लेजीकरण, मल्याळीकरणाक लागून एक आसलल्या आमचे कोंकणी संस्कृतायेंत वांटे जाल्यात. असल्या समस्येंत जर गोंयकारांनी एकरुपी कोंकणी रचूंक, बारदेसकारांनी आनी साश्टीकारांनी एकवटान, पुर्विल्ल्या धर्म परगटणारांनी घडयलले परीं एकरुपी ग्रांथीक कोंकणी घडूंक जाय आसलली. पूण गेलें तें गेलें. आतां रडून कांय फायदो नां. जें कितें आसा ताचोच फायदो घेंवया. बारदेशी मुळाची मंगळुरकार क्रिस्तांवांची मंगळुरी कोंकणी आनी साश्टी मुळाची गोंयकार सारस्वतांची अंत्रुजी कोंकणींत मेळ हाडून एकरुपी कोंकणी घडोंवया. आमचे मदें आसात तितलीं एकरुपी समान उतरां आमी वापरुंया आनी जंय नांत, थंय दुसऱ्या बोलयांतल्यान वा भाशेंतल्यान उश्णीं घेंवया. तशेंच, आसा तितली परिभाषीक उतरावळ पुंजोंवया आनी ना जाल्यार परिभाषीक उतरावळ घडोंवया.

'म्हज्यो सुचोवणेच्या ह्या दुसऱ्या भागांत हांवें कांय वास्तवीक सुचोवण्यो दिल्यांत. ह्यो म्हज्यो सुचोवण्यो, हांव तुमचे मुखार दवरतां. नागरी लिपये वरवीं एकरुपी - 'एक भास, एक लिपी, एक साहित्य' घडोंवच्या हेतून. म्हज्या ह्या वावराक 'बामणवाद' नांव दिवन भायर मारी नाकात. म्हाका कोंकणीच्यो सावार बोलयांची तशेंच रोमी, नागरी आनी कानडी लिपयांची, तशेंच कोंकणीच्या भयण भासो मराठी, हींदी आनी कन्नडाची

जाणीव आसा. पूण एक खेरीत चत्राय : हांव हांगा जें कितें सुचयतां तें फकत बरोवपांत एकरुपपण हाडच्याक. तोंडा वयली भास बदलूंक जाय म्हणलो म्हजो वाद न्हय वा म्हजें ही कोंकणी तरा समस्त कोंकणी लोकांचेर थापची म्हणली येवजण न्हय. फकत बरोवपांत, साहित्यांत, ग्रांथीक मळार कोंकणींत एकरुपपण हाडच्याक हो म्हजो ल्हानसो यत्न. मानवलें जाल्यार घेयात ना जाल्यार भायर मारात.

देवनागरी लिपी आमी आपणायली देखून हेर लिपयांचें कितें? त्या लिपयांनी आसलल्या पत्रांचें, पुस्तकांचें, नेमाळ्यांचें, आदी कितें? तीं बंद करचीं काय कितें? अशे प्रस्न आमच्या मनांत येंवक पुरो. हाका म्हजी जाप - हीं जीं कोंकणी पत्रां, पुस्तकां, नेमाळीं हेर लिपयांनी आसात तीं चलूं दीत. पूण ह्या प्रत्येक पत्रांत तशेंच नेमाळ्यांत वेवस्थीत रुपार एकरुपी कोंकणीचे नेम आनी ताची घडावळ कशी आसा, ते समस्त कोंकणी परजेक कळीत करोंव येता.

5.2. मंगळुरी आनी अंत्रुजी कोंकणी वरवीं एकरुपी कोंकणी बरोंवक म्हज्यो सुचोवण्यो

हे नेम जे हांवें दिल्यात ते फक्त हांगा दिलल्या उतरांकूच न्हय. असले तरेचे सगळ्या उतरांक लागू जातात. तशेंच हांवें आदली रीत - 'अ' आनी नवी रीत - 'न' म्हण खुणायल्या. आदली रीत म्हणल्यार मंगळुरी कोंकणी तरा आनी नवी रीत म्हणल्यार एकरुपपण हाडूंक अंत्रुजी तरा दोळ्या मुखार दवरुन, हांवें सुचयलली तरा. देखून 'अ' हें बोली रूप (मंगळुरी बराबर थोड्या हेर बोलयांची रुपां लेगीत हांगा दिल्यांत) आनी 'न' नवी प्रमाण कोंकणी रुप म्हण लेकचें. सुचोवण्यांक विवरण दिंवची गरज दिसना.

1. **सोडोवन बरोंवचीं उतरां आनी अक्षरां**

1. अ - करिजे, हाडिजे, भरिजे, येजे, वसाजे...
   न - करुंक जाय, हाडूंक जाय, भरूंक जाय, येंवक जाय, वचूंक जाय...
2. अ - हाडन, करन / कर्न, भरन / भर्न, सोडन, मेळन, घालन...
   न - हाडून, करुन, भरुन, सोडून, मेळून, घालून...
3. अ - हाडयां, करयां, दाकोयां, पळेयां, बरेयां, जियेंया, खायां...
   न - हाडुंया, करुंया, दाकोंवया, पळोंवया, बरोंवया, जियेंवया, खांवया...
4. अ - करना, सांगना, हाडना, घालना, भरना...
   न - करिना, सांगिना, हाडिना, घालिना, भरिना...
   करी नाका, सांगी नाका, हाडी नाका, घाली नाका, भरी नाका...
5. अ - म्हणयेत, करयेत, हाडयेत, सांगयेत, येवयेत, घेवयेत...
   न - म्हणूं येता, करुं एता, हाडूं येता, सांगूं येता, येवूं येता, घेवूं येता.
6. अ - मोर्न, अंतस्कर्न, चाकर्न...
   न - मरण, अंतस्करण, चाकरण...

7. अ - दिमी, आमशें, उडास, सैम, म्हळें, पींद, कुटाम, घुणाय, सकाणी, बाळान, हातान, हिनवांक, माणटा, कळटा, कळ्ळें, भल्लें, उल्लें, वणटीर, बुडटी...

न - दिंबी, आंबशें, सैंब, म्हणलें, उगडास, पींज, कुटुंब, घुंवडाय, सकाळीं, बाळांत, हातांत, हिंदवांक, मांडता, कळता, कळलें, भरलें, उरलें, वणतीर, बुडती...

चत्राय : जाणटो, नेणटो, पणटी, धू (wash), धूव (daughter)

मर - मेलें, कर - केलें, भायर - भायलें...

मांडता (arranges), मानता (respects), मांदता (accepts)

2. **निमाण्या स्वरांचेर चड भर दिलल्या प्रभावान घुसपावणी**

1. अ - रगात, उतार, वाचाप, वोकात, माजार, मांकाड, जाण, इश्टागाद...

न - रगत, उतर, वाचप, वकत, माजर, माकड, जडण, इश्टागत...

2. अ - मेळाना, दिसाना, खेळाना, दिसाना, वसाना, शिकाना, जल्माला...

न - मेळना, दिसना, खेळना, दिसना, वचना, शिकना, जल्मला...

3. अ - गोबोर, मांकोड, दुकोर, दोवोर, फातोर, पासोत, गाडांव...

न - गोबर, माकड, दुकर, दवर, फातर, पासत, गाडव.

3. **'अ', 'आ', 'ऑ' आनी 'ओ' ची घुसपावणी**

1. 'अ' चें 'ऑ' आनी 'ओ' जाल्ली चूक

अ - बोरें, नोंवें, सोकोल, पोयर, सो, फोट, बोस, मोत, मोन, भोट, सोपोण, सोंवय, पोद, गोंव...

न - बरें, नवें, सकयल, पयर, स, फट, बस, मत, मन, भट, सपन, संवय, पद, गंव...

बरें + पण = बरेपण

उणें + पण = उणेपण

उतरां + वळ = उतरावळ

नकेत्रां + वळ = नकेत्रावळ

2. 'आ' चें 'अ' जाल्ली चूक

अ - अत्मो, अजून, अखवें, अर्गा, अंको, अनंद, अडकळ, सबार...

न - आत्मो, आजून, आख्खें, आर्गा, आंको, आनंद, आडखळ, साबार...

3. 'अ' चें 'आ' जाल्ली चूक

अ - अपेक्षा, आमर, आचरण, आखेर, आपुरबाय, आपरुष, आयशीं, आजाप, जानवार, आडेची, आवेस्वर, आमास, आंवदूं, पात्तो...

न - अपेक्षा, अमर, अचरण, अखेर, अपुरबाय, अपरुप, अंयशीं, अजाप, जनावर, अडेची, अवेस्वर, अमास, अंदूं, पत्तो.

4. 'ओ' ची गरज

अ - मनजात, सयरो, खरज, संपलें, पंदा, दनपार, सपूत, सरप...

न - मोनजात, सोयरो, खोरोज, सोंपलें, पोंदा, दोनपार, सोपूत, सोरोप...

4. म्हाप्राणाच्या उच्चारा वरवीं घुसपावणी

1. 'म्ह' चें 'म' जाल्ली चूक

1. अ - मुजो, मुण, माका, मातारो, मयनो, मयमा, मुनीस, माहिती, मुणोन, मुंसर, मेळें...

न - म्हजो, म्हण, म्हाका, म्हातारो, म्हयनो, म्हयमा, मनीस, म्हायती, म्हणून, म्हणसर, म्हेंळें.

1. 'म्हण' = 'say', also introduces to a new clause.

देकीक : ताणें म्हणलें, "हांव आयलां म्हण कोणाक सांगी नाका."

2. म्हणून = म्हण + ऊन = having said.

जशें सांग + ऊन = सांगून

3. मराठींत 'म्हणून' = देखून (therefore)

हाका कोंकणींत 'म्हूण' अशें बरोंवया.

देकीक : ताणें सांगलें म्हूण, हांवें तशें केलें.

5. हेर भाशांच्या प्रभावन जाल्ली घुसपावणी

1. अ - आम्ही, तुम्ही, झालें, सांभाळ, उघड, मधें, बंध, शंभर, आधिं, अधिक, आधार, सादाहरण, उदाहरण...

न - आमी, तुमी, जालें, सांबाळ, उगड, मदें, बंद, शेंबर, आदीं, अदीक, आदार, सादारण, उदारण...

2. अ - येतेले, वेतेले, आसतेले, करतेले...

न - येतले, वेतले, आसतले, करतले...

3 अ - आसुल्लें / आसल्लें / आसलेलें / आशिल्लें...

नामुल्लें / नातल्लें / नासलेलें / नाशिल्लें...

('आसा' चें ना आसा = 'नास' लें जाता).

न - 'आमललें' आनी 'नासललें' अशें बरोंवया.

तशेंच 'आयललें, घेतललें, हाडललें, दवरललें... अशें बरोवया.

दिल्ले - दिलल्याक, केल्ले - केलल्याक.

4. अ - येतोलो, खातोलो, बसतोलो...

न - येतलो, खातलो, बसतलो...

5. अ - फालां, किताक, आमचा, खास्त...

न - फाल्यां, कित्याक, आमच्या, ख्यास्त...

6. अ - एकच, दोनच, हांवच...

न - एकूच, दोनूच, हांवूच...

6. कोंकणी भाशेची मोवाळाय सांबाळुंया!

1. अ - तारीख, काळोख, ऊठ, आठ, दुभाव, दाखय, वळख, राख, नखेत्र, एकठांय, दखीण, रुख, रोखडें, उखल...

न - तारीक, काळोक, ऊट, आट, दुबाव, दाकय, वळक, राक, नकेत्र, एकटांय, दकीण, रुक, रोकडें, उकल...

पूण मुखार, देखून, अखेर... अशींच बरोंवया. निबंध, प्रबंध, संशोधन हीं संस्कृत आनी हेर भाशेंत आसलल्या परीं बरोंवया.

7. मराठीचो प्रभाव कोंकणी - इंग्लीश नांवांचेर

1. अ - जुझे, जेझु, टी. व्ही., सलदान्हा, मसकारेन्हस...

न - जुजे, जेजू, टी. वी., साल्दाज, मास्करेज...

2. 'तत्सम' आनी तद्भव उतरां बरयताना

नक्षत्र (नकेत्र), शिक्षण (शिकप), रक्षण (राकण)

नक्षत्र = न + क् + <u>श</u> + त + र्. श घोळता आनी क उतरता.

तशेंच क्षेत्र (शेत), वृक्ष (रुक), दक्षिण (दकीण), दिशा (दिको), अपवाद (आडवाद), यथेष्ट (धाराळ), भाग्यवंत (भागेवंत), सत्यवंत (सतेवंत), प्रार्थना (प्रार्थन), राज्य (राज), स्वतः (स्वता), स्वामी (सोमी), सर्वेश्वर (सर्वेस्पर), समस्त (समेस्त)... कंसांत आसललीं नीज कोंकणी - तद्भव उतरां वापरुंया.

3. थोडीं कोंकणायललीं उतरां.

अंदाजो, इरादो, फायदो, दर्यो, सुर्यो, फायदो, संस्थो...

4. 'श' आनी 'ष' मदली घुसपावणी

1. नीज कोंकणी चालंत आसललीं उतरां 'श' घालून बरोंवया.

देकीक : साश्टी, कोश, नाश्टो, बेश्टें... आनी 'स' वापरुन : विस्वास, शीस, देस, प्रदेस (प्रदेशीक), परदेस (परदेशी)...

2. संस्कृतांतल्यान देंवून आयललीं उतरां मराठींत, हिंदींत, कन्नडांत, गुजरातींत आसात तशींच बरोंवया.

जशी : कष्ट, नष्ट, शिष्य, विषय, पुरुष, विशेषण, भविष्य, राष्ट्र, राष्ट्रपती, महाराष्ट्र, राष्ट्रकूट, परिषद, निषेध...

8. **'व' आनी 'वी' च्या उच्चारांनी जाल्ली घुसपावणी.**

1. अ - इसर, इकता, इचार, इंच, इबाड, इंगड...
   न - विसर, विकता, विचार, वींच, विबाड, विंगड...
2. अ - वोंक, वोक्ल, वोंट, वोड, वोंप, वोगो, वोत...
   न - ओंक, ओक्ल, ओंट, ओड, ओंप (offer), ओगो, ओत (fill, flow)...
3. अ - ओळोक, ओणोत, ओव्यो, ओंप, ओपार, ओलें, ओत...
   न - वळक, वणत, वोव्यो, वोंप (sow), वोपार, वोलें, वोत (sunlight)...
4. अ - ओळ, ओकात, ओरां, अळशीक, ओस्तूर...
   न - वळ, वकत, वोरां, हळशीक, वस्तूर...

9. **सोटोवन बरोंवच्या उतरांनी घुसपावणी**

1. थोडी नीज कोंकणी उतरां जशीं रोमी आनी कानडी लिपयांनी सुटोवन बरयतात तशींच बरोंवया.
   शिराप (श्राप), कुरपा (कृपा), अस्तरी (स्त्री), गिरेस्त (ग्रेस्त), बिरेस्तार (ब्रेस्तार), परमाणें (प्रमाणें), परतून (पर्तून), परगट (प्रगट), पिराय (प्राय), गरज (गर्ज), जागरुत (जागृत), परस (प्रास), गिराण (गृहण), गिरो (गृह), चंद्रीम (चंद्र), समदीर (समुद्र), अमरुत (अमृत), गुन्यांव (गुन्हा), प्रिथूम (पृथ्वी), धरण (धर्ण), धर्तरी (धरती), गुपीत (गुप्त), उस्वास (स्वास), सोपूत (शपथ), सुवात (स्वात), उपरांत (उप्रांत), रीण (ऋण), दुस्वास (द्वेष), परती पाळ (प्रतिपाळ), शीस (शिष्य), वस्तूर (वस्त्र), गिन्यान (ज्ञान), परजा (प्रजा, पर्जा), दरजो (दर्जो), वरफ (वर्फ), रीत (ऋत), परवा (पर्वा)...
   पाद्री, माद्री, वर्स हीं उतरां अशींच बरोंवचीं.
   दुकर + आक = दुकराक
   उतर + आक = उतराक
   मूळ रूप तशेंच दवरचें.
2. अ - चौकशी, चौवथो, चौदा...
   न - चोवकशी, चोवथो, चोवदा
   पूण चौग, चौक, चौकट, दौलत हीं उतरां अशींच बरोवचीं.
3. अ - पैशे, पैलो, पैस, पैण, वैर, वै, नै, थैं, खैं...
   न - पयशे, पयलो, पयस, पयण, वयर, व्हय, न्हय, थंय, खंय...
   पूण ऐन, सैंब, बैल, पै, सैतान, वैज, जैत, सैत, पैकी हीं उतरां अशींच बरोंवचीं.

10. व्य, व्ह, वे मदली घुसपावणी

1. अ - व्यापार, व्यापारी, व्यवहार, व्यवस्था...
   न - वेपार, वेपारी, वेवहार, वेवस्था...
2. अ - वेक्ती, वाकें, कार्यें, वेकरण...
   न - व्यक्ती, वाक्य, कार्य, व्याकरण...
3. अ - होकाल, होडलें, हेलें, होर होगडालें, होडें, नाता, निदता, नेसता...
   न - व्हकल, व्हडलें, व्हेलें, व्हर, व्हगडालें, व्हडें, न्हाता, न्हिदता, न्हेसता.
4. अ - स्वभव, संमत, स्वप्न, सहकार, संमेलन, संपूर्ण...
   न - सभाव, समत, सपन, सकार, समेळ, सपूर्ण...
   बेगीन, वेगीन आनी वेगीं हांतलें एक रूप प्रमाण थारांवया.

11. परसर्गाचे आदीं एकार बरोंवच्यांत घुसपावणी

1. हाचे पासत, ते खातीर, ताचे आदीं, म्हजे कडे, तुजे उपरांत...
   तशेंच एके पावटीं, एके आंकवारीक, एका वेळार, एका दादल्याक अशें बरोंवया.

12. अनुस्वार चुकोंवच्यांत घुसपावणी

1. अ - हास, केस, सोसो, भरवासो, लाकूड, लोंकाड...
   न - हांस, केंस, सोंसो, भरवांसो, लांकूड, लोखंड...
2. हाणें, ताणें, जाणें... हांचीं भोववचनां हाणीं, ताणीं, जांणीं अशीं बरोंवया.

13. 'प' आनी 'फ' च्या उच्चारांत घुसपावणी

1. अ - पाटीं, पाट, पाटल्यान, कापी, मापी...
   न - फाटीं, फाट, फाटल्यान, काफी, माफी...

14. हेर बोलयेंचो आदार घेवन घुसपावण्यो सुटोंवया

1. 'ओंक' चे बदला 'ूंक' वापरूंया.
   अ - मेळोंक, खेळोंक, शिकोंक, रावोंक, पावोंक, जेंवक, देंवक, रांवक...
   न - मेळूंक, खेळूंक, शिकूंक, रावूंक, पावूंक, जेवूंक, देंवूंक, रावूंक...
   अ - खाऊंक, येऊंक, धुऊंक, लाऊंक, बरऊंक, दाकऊंक, पळऊंक...
   न - खांवक, येंवक, धुंवक, लांवक, बरोंवक, दाकोंवक, पळोंवक...
   शिकूंक (to learn) शिकोंवक (to teach)
2. कोंकणींत केस, पोट, चाक, जल्म, झर ह्या उतरांचे उच्चार कॅस्, पॉट्, त्साक्, जल्म्, झर अशे जातात. पूण हे दाकोंवक चडीत कुरवो वापरची गरज ना. ए, ओ, च, ज, झ, हींच अक्षरां वापरूंया.

3. विषेश नांव दिताना 'लो' 'गेलो' हीं कुसां वापरची मेकळीक दिंवया.

देकीक : शांतीलें चेडूं, रामालो भाव, सुनीलागेलें घर, मोहनागेलें भाट...

4. 'म्हाका करुंक जाता' आनी 'ताका वाचूंक येता'

हांची 'म्हज्यान करुंक जाता' आनी 'ताच्यान वचूं येता'

हीं रुपां लेगीन आपणांवया.

5. अंत्रुजींत 'ताचे वरीं' हाचो अर्थ मंगळुरींत 'ताचे बरीं' जाता. पूण साश्टींत, 'ताचे वरीं' हाचो अर्थ 'ताचे बराबर' असो जाता. ही घुसपावणी आडोंवचे खातीर 'परीं' हें आदले कोंकणी रूप आपणांवया : 'ताचे परीं', 'तो ताचे भावा परीं दिसता' वा 'तो ताचे भावा भाशेन दिसता.'

6. मंगळुरींत 'व्हय गी ना' अशें बरोंवचे बदला, प्रमाण कोंकणींत 'व्हय काय ना', 'व्हय वा ना', 'व्हय की ना' हीं रुपां वापरुंया.

7. 'करप, बरप, वाचप, उलोवप, हाडप...' हीं भाववाचक नाम रुपां देखून क्रियापदांचें रूप बरयताना 'कर, बरय, वाच, उलय, हाड...' म्हण आपणांवया, आनी तांकां 'चे', 'ऊंक', 'वंक', 'ऊन', आदी कुसां लावन उतरां घडोंवया.

तशेंच पी/णार हीं कुसां लावन करपी दाकोंवया. देकीक बरयता, तो बरोवपी, करता, तो करपी... उलोवपी, सोडोवपी, सोडवनणार, परगटणार, बरयणार...

8. 'जाणां' हाचें विरोदार्थी उतर आदलें कोंकणी उतर 'नेणां' बरें जुळता - 'हांव जाणां' आनी 'हांव नेणां'. देखून 'हांव नकों / नकळों / नकळं' वा 'म्हाका खबर नां / गोत्तू नां' हें बरपी रुपांत वापरची गरज नां.

9. कोंकणींत समस उतरां अशीं बरोंवया -

पांयवाट, दीसरात, शीतकडी, तीसवाडी, चडुणें, फाटींमुखार, ऊटबस, येतावेता, अनभवार्थ, पुनरजल्म...

आप सुवार्थ, आप समर्पण, आप दमाव... हीं उतरां अशीं बरोंवया.

10. आनी, प्रती, दर, हर, जण ह्या उतरांक 'एक' ही कूस लावन घडललीं कोंकणी उतरां जीं हेर बोलयांनी वापरतात, ताका खेरीत अर्थ दिवन तीं आपणांवया.

आनी + एक = आन्येक (another one)

प्रती + एक = प्रत्येक (each one)

हर + एक = हरेक (each one)

दर + एक = दरेक (each one)

जण + एक = जणेक (each one)

देखून 'आनीक जाय' म्हणल्यार want more आनी 'आन्येक जाय' म्हणल्यार another one असो अर्थ धरचो. मंगळुरींत 'आनकी' हाचो अर्थ 'आजून' असो जाता. देकीक : 'तो आनकी येंवक ना' म्हणल्यार 'तो आजून पर्यांन येंवक ना.'

11. 'The name of our puppy is Tinku' हाचें कोंकणींत भाशांतर करताना 'आमच्या पेट्याचें नांव जावन आसा टिंकू' म्हणचे परस 'आमचे पेट्याचें नांव टिंकू. म्हणल्यार अदीक बरें. देखून 'God is love' = 'देव होच मोग.'

12. केद्‌ना, जेद्‌ना, कुरडो, चेरडो, मात्र, हरडें, चिरडी हीं आदलीं कोंकणी उतरां नव्या एकरुपी कोंकणींत -

केन्ना, जेन्ना, कुड्‌डो, चेडो, मात, हड्‌डें, चिड्‌डी... अशीं बरोंवया.

पूण नारल, जरलो, कुरली, परदो... हीं उतरां जशीं हेर लिपयांनी बरयतात तशींच बरोंवया.

हातीं, रातीं, पुस्तकीं, सर्गीं... हीं रुपां कवितेंत वापरूं येता.

15. आदली रीत आनी नवी रीत - एकरुपपण हाडच्याक

अ - काकूत, प्राम, निचेव, प्राचीत, मोमोर, कुमोक, मारिफात, कुटाम, भावद्‌थ, समोद्‌थ, लोंकाड, लोकाटो, नमान, शेमटी, सक्कड, केदाळा, तेदाळा, जेदाळा, ऐद्‌दो, केद्‌दो, तेद्‌दो, येद्‌दोळ, तेद्‌दोळ, केद्‌दोळ, व्हड्‌डोळ...

न - काकुळत, परम, निश्चय, प्रायश्चित, मत्सर, कुमक, मार्फत, कुटुंब, भावार्थ, समर्थ, लोखंड, लोखाटो, नमन, शेंपडी, सगट, केन्ना, तेन्ना, जेन्ना, येदो, केदो, तेदो, येदोळ, तेदोळ, केदोळ, व्हदोळ...

16. आंकडे बरोंवक नवी चाल शिकचे वदला दो. प्रताप नायकान सुचयलली अंतर राष्ट्रीय रीत वापरूंया.

एकवीस, बावीस... म्हणच्या वदला वीस आनी एक, वीस आनी दोन... म्हणुंया. आट, नव आनी शेंबर (एक <u>शें</u>) अशें बरोंवया.

17. कॅसेटींचेर, सी. डी., वि. सी. डीं चेर, गितांचीं, चलचित्रांची, तियात्रांचीं नांवां वरयताना सद्याक चालंत आसलले रोमी लिपयेचो वापर करुं येता.

तशेंच ई-टपाल, एस्. एम्. एस्. धाडताना हाचो उपेग करुं येता.

देकीक : 'आमचें नशीब' (Amchem Noxib). 'निर्मण' (Normonn). 'पाद्री' (Padri).

18. कोंकणींत जाग्यांचीं नांवां आनी क्रिस्तांवांचीं आडनांवां (आल्कुंजां) बरयताना रोमी आनी कानडी लिपयेची रीत वापरुंया.

देकीक : मालवण, वेंगुर्ले, पेदणें, म्हापशें, पुणे, ठाणे, गोंय, मुंबय, उडपा/उडीप, मंगळूर, कोची...

अनुस्वार चुकयनाशें चत्राय दिंवची.

19. व्याकरण आनी उतरावळ घडयताना सुचोवण्यो

1. एकरुपी कोंकणींत विवीद लिंग आनी वचनां आसताना क्रियापदांचीं रुपां -

   1. राम आनी लक्ष्मण घरा गेले.
   2. रोमी आनी नागरी कोंकणीच्यो दोन लिपयो.
   3. सीता आनी गीता घरा गेलीं.

   नामांचे लिंग एकूच आसल्यार, दोन समासम लिंगी नामांचें जें भोववचन रूप आसा, तेंच रूप क्रियापदाक लागता.

   1. घोव आनी बायल बाजारांत गेल्लीं.
      (पुल्लिंग + स्त्रीलिंग हांचें क्रिया रुप भोववचनी नपुंस्कलिंग)
   2. तो चेडो आनी तें चेडूं लग्न जालीं.
      (पुल्लिंग + नपुंस्कलिंग हांचें क्रिया रूप भोववचनी नपुंस्कलिंग)
   3. ती गाय आनी तें पाडूक तण खातालीं.
      (स्त्रीलिंग + नपुंस्कलिंग हांचें क्रिया रूप भोववचनी नपुंस्कलिंग)

      कन्नड भाशेच्या प्रभावान कोंकणी बरयताना/उलयताना चुकीची लिंगां घालची संवय सुदारुंया.

      देकीक : तो आशिर्वाद, ती बस, ती सायकल, तें कुंटुंब, तें नमन, तें लिंग, हें शुभवर्तमान, ती कूड (ते कुडिंत)...

2. एकरुपी कोंकणींत सामान्य आनी विकारी रुपां

पुल्लिंग

	सामान्य रूप		विकारी रूप	
आंत्य	एकवचन	भोववचन	एकवचन	भोववचन
अ	पूत	पूत	पुता -	पुतां -
आ	मामा	मामा	मामा -	मामां -
इ	हती खारवी बरोवपी	हती खारवी बरोवपी	हतया - खारख्या - बरोवप्या -	हतयां - खारख्यां - बरोवप्यां -
उ	नातू	नातू	नातवा -	नातवां -
ओ	घोडो	घोडे	घोड्या -	घोड्यां -

स्त्रीलिंग

	सामान्य रूप		विकारी रूप	
आंत्य	एकवचन	भोववचन	एकवचन	भोववचन
अ	कात	काती	काती -	कातीं -
आ	शाळा	शाळा	शाळे -	शाळां -
इ	बडी मुदी	बडयो मुदयो	बडये - मुदये -	बडयां - मुदयां -
उ	ताळू	ताळवो	ताळवे -	ताळव्यां -

नपुंस्कलिंग

	सामान्य रूप		विकारी रूप	
आंत्य	एकवचन	भोववचन	एकवचन	भोववचन
अ	घर	घरां	घरा -	घरां -
इ	तांतीं	तांतयां	तांतया -	तांतयां -
उ	चेडूं पोरसूं	चेडवां पोरसां	चेडवा - पोरसा -	चेडवां - पोरसां -
एं	केळें	केळीं	केळ्या -	केळ्यां -

3. एकरुपी कोंकणींत विभक्तींची बांदावळ आनी कारक

विभक्ती	कारक	इंग्लीशांत	Function	एकवचनांत	भोववचनांत
पयली	कर्तो	Nominative case	Subject	हांव, तूं, तो, माजरा...	आमी, तुमी, ते, माजरां...
दुसरी	कर्म	Accusative/ Objective case	Object	म्हाका, तुका, माजराक...	आमकां, तुमकां, माजरांक...
तिसरी	करण	Instrumental Case	Agent	हांवें, तुवें, माजरान...	आमी, तुमी, माजरांनी...
चोवथी	संप्रदान	Dative case	'to...'	म्हाका, तुका, माजराक...	आमकां, तुमकां, माजरांक...
पांचवी	अपादन	Ablative case	'from...'	थावन, सावन, पणजेच्यान, पासून...	
सवी	संबंद	Possessive/ Genetive case	'Possession'	म्हजो, जाचो, रामालो...	आमचो, जांचो, भुरग्यांलो...
सातवी	अधिकरण	Locative Case 1 Locative Case 2 Locative Case 3	Position Position Position	घरांत, उदकांत... झाडार, माडार... आमगेर, तुमगेर...	झाडांचेर, माडांचेर...
आटवी	संबोधन	Vocative Case	'Calling'	शंकर, शंकरा, पुता, धुवे ...	लोकांनो, भुरग्यांनो...

वर्तमान काळ - Present Tense

सादो वर्तमान काळ / अपूर्ण वर्तमान काळ - Simple Present (ता)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु./स्त्री./न.	हांव बसतां	आमी बसतात
दुसरो	पु./स्त्री./न.	तूं बसता	तुमी बसतात
तिसरो	पु./स्त्री./न.	तो, ती, तें बसता	ते, त्यो, तीं बसतात

पूर्ण वर्तमान काळ - Present Perfect (ला)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु.	हांव बसलां	आमी बसल्यात
	स्त्री.	हांव बसल्यां	आमी बसल्यात
	न.	हांव बसलां	आमी बसल्यात
दुसरो	पु.	तूं बसला	तुमी बसल्यात
	स्त्री.	तूं बसल्या	तुमी बसल्यात
	न.	तूं बसलां	तुमी बसल्यात
तिसरो	पु.	तो बसला	ते बसल्यात
	स्त्री.	ती बसल्या	त्यो बसल्यात
	न.	तें बसलां	तीं बसल्यांत

भूत काळ - PAST TENSE

सादो भूत काळ / पूर्ण भूत काळ - Simple Past (लो)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु.	हांव बसलों	आमी बसले
	स्त्री.	हांव बसलीं	आमी बसल्यो
	न.	हांव बसलें	आमी बसलीं
दुसरो	पु.	तूं बसलो	तुमी बसले
	स्त्री.	तूं बसली	तुमी बसल्यो
	न.	तूं बसलें	तुमी बसलीं
तिसरो	पु.	तो बसलो	ते बसले
	स्त्री.	ती बसली	त्यो बसल्यो
	न.	तें बसलें	तीं बसलीं

अपूर्ण भूत काळ - Past Imperfect (तालो)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु.	हांव बसतालों	आमी बसताले
	स्त्री.	हांव बसतालीं	आमी बसताल्यो
	न.	हांव बसतालें	आमी बसतालीं
दुसरो	पु.	तूं बसतालो	तुमी बसताले
	स्त्री.	तूं बसताली	तुमी बसताल्यो
	न.	तूं बसतालें	तुमी बसतालीं
तिसरो	पु.	तो बसतालो	ते बसताले
	स्त्री.	ती बसताली	त्यो बसताल्यो
	न.	तें बसतालें	तीं बसतालीं

अती पूर्ण भूत काळ - Past Perfect (ललो)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु.	हांव बसललों	आमी बसलले
	स्त्री.	हांव बसललीं	आमी बसलल्यो
	न.	हांव बसललें	आमी बसललीं
दुसरो	पु.	तूं बसललो	तुमी बसलले
	स्त्री.	तूं बसलली	तुमी बसलल्यो
	न.	तूं बसललें	तुमी वमललीं
तिमरो	पु.	तो बसललो	ते बसलले
	स्त्री.	ती बसलली	त्यो बसलल्यो
	न.	तें बसललें	तीं वमललीं

भविष्य काळ - FUTURE TENSE

निश्चित भविष्य काळ - Definite Future (तलो)

पुरुष	एकवचन		भोववचन
पयलो	पु.	हांव बसतलों	आमी बसतले
	स्त्री.	हांव बसतलीं	आमी बसतल्यो
	न.	हांव बसतलें	आमी बसतलीं
दुसरो	पु.	तूं बसतलो	तुमी बसतले
	स्त्री.	तूं बसतली	तुमी बसतल्यो
	न.	तूं बसतलें	तुमी बसतलीं
तिसरो	पु.	तो बसतलो	ते बसतले
	स्त्री.	ती बसतली	त्यो बसतल्यो
	न.	तें बसतलें	तीं बसतलीं

अनिश्चित भविष्य काळ - Indefinite Future

पुरुष	एकवचन	भोववचन
पयलो	हांव बसन	आमी बसूं
दुसरो	तूं बसशी	तुमी बसशात
तिसलो	तो, ती, तें बसत	ते, त्यो, तीं बसतीत

व्हयकारी आनी न्हयकारी क्रियापदां

	व्हयकारी (आमा)		न्हयकारी (ना)	
पुरुष	एकवचन	भोववचन	एकवचन	भोववचन
पयलो	हांव आसां	आमी आसात	हांव नां	आमी नांत
दुसरो	तूं आसा	तुमी आसात	तूं ना	तुमी नांत
तिसरो	तो, ती, तें आसा	ते, त्यो, तीं आसात	तो, ती, तें ना	ते, त्यो, तीं नांत

5. *परिभाषीक उतरावळ घडयताना से मा बॉर्जीस हांच्यो थोडे सुचोवण्यो मनांत दवरुंया*

1. धातूंची एक वळेरी तयार करची, जे वरवीं नवीं उतरां घडोंवक आनी वाचप्यांक तांचो अर्थ समजूंक सोंपें जातलें. (1940व्या वर्सा हो वावर हत्यांगडी नारायण रावान केल्लो आसा. हाचो फायदो घेंवक जाता)
2. हिंदी, मराठी, कन्नडा आनी गुजराती ह्यो कोंकणीच्यो लागशिलल्यो भासो. देखून रासवळ उतरावळीचें भांडार घडयताना ह्या भाशांनी जीं उतरां समासम अर्थान वापरतात, तशींच तीं कोंकणींत आपणांवया.
3. तीन लिंगांची जी सुविधा आसा, ती वापरुन उतरांक अर्थ दिंवया.
   देकीक : हो वेळ (समय), ही वेळ (दर्या देग). शब्दकोशांत आनी विश्वकोशांत उतरां बराबर लिंगूय दिंवचे.
4. लांबलचक उतरां टाळचीं. कोंकणी भास सादी सोंपी. कोंकणी भाशेची ही परंपरा सांबाळुंया.
5. इंग्लीशांतलें, कोंकणींत लिपयांतर करताना 'इ' चे बदलाक 'य', आनी 'उ'चे बदलाक 'व' घालची संवय सोडची.
6. तत्सम आनी तद्‌भव उतरांक थारावीक अर्थ दिवन तीं आमच्या उतरावळींत आसपावूंक जातात.
7. शुद्धलेखनाचे नेम पाळताना हेर भाशांनी 'ष' आसललें 'श' बरयल्यार हांशेंच जातलें.
   देकीक : 'पोषण, आकर्षक, घर्षण' 'हीं उतरां मराठी, हिंदी, कानडी, गुजराती आनी तशेंच तमिळ, तेलुगू, मल्याळमांत लेगीत अशींच बरयतात तेन्ना कोंकणींत पोशण, आकर्शक, घर्शण अशें बरयल्यार सारकें जायनां. ण, ट आनी य हांचें आदीं 'श' बरोंवची चाल जी हेर भासांनी नां, ती आमीय कोंकणीक नाकारल्यार बरें जातलें. तेच परीं 'क' वर्ग, 'ट' वर्ग आनी 'प' वर्ग हांच्या व्यंजनां आदीं 'ष' जशें हेर भारतीय भाशांनी बरयतात, तशेंच कोंकणींत बरोंवया. मूळ कोंकणी उतरांनी 'श' वापरल्यार जाता.
   देकीक : इश्ट, साश्टी, काश्टी, दिश्ट, पाश्ट, हुशार...
   देखून : पुरुष, उष्ण, राष्ट्र, द्वेष, आकर्षण, षटकोन, कृपी, निषेध, शिष्य, बहिष्कार, भविष्य, प्रदुषण, भाषण, विषेशण हीं उतरां अशीं बरोंवया.
   म्हजे सुचोवणे परमाणें जेन्ना 'समाजा'चें आमी 'ममाजीक' करतात, तेन्ना 'समाजीक' अशेंच बरोंवया. 'सामाजिक' वा 'समाजिक' बरोंवचें नाका. पूण एकूच स्वर आसलल्या उतरांनी अकाराचें आकार, ईचें ऐकार, एचें ऐकार

आनी ओचें औकार बरयल्यार जाता.

देकीक :

समाज - समाजीक, इतिहास - इतिहासीक, विज्ञान - विज्ञानीक, भुगोल - भुगोलीक, उद्योग - उद्योगीक, परिभाशा - परिभाशीक, कल्पना - कल्पनीक...

पूण धर्म - धार्मीक, अर्थ - आर्थीक, नीत - नैतीक, लिंग - लैंगीक, देव - दैवीक, लोक - लौकीक...

हे परीं कोंकणी मूळ उतरां रोकडींच कळतलीं.

मंगळुरी कोंकणींत आसलल्या उतरां परस प्रमाण कोंकणी उतरां वा एकरुपी कोंकणी उतरां वापरच्याक सुचोवण्यो (आज्ञार्थक आनी प्रेरणार्थक रुपां)

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
काणघे / काडन घे	घे
तिळशी	खबर दी
गोत्ता	जाणा
गोत्तुना	नेणा
गुणसी	गुणाकार कर
कुडसी	जोड, मेळय
भागसी	भागाकार कर
कळवी	वजा कर, उणें कर
घडसी	जोड, लाय
ओपसी	ओंपून दी
सुधारसी	सांबाळ
हरसी	स्तुती कर
होगोळशी	वाखाणचें
अळशी	पूस / खोड
गिच्ची	गिचमिडें बरय
सेरसी	भरती कर
मेचवोंक	मानवूंक
मुंदारसी	मुखार / फुडें व्हर

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
मस्तु / मुस्त	चड, जायते, साबार, खूब, धाराळ
विवरसी	विवरण दी
तिरसी	सोंपय, अखेर कर
मुगदी	काबार कर
मोस कर	घात कर / फटय
चेरको, चेल्लो	चेंडो, चलो
भोवश्या	चड करुन / भोव करुन
शेंकडो	टक्को, टक्के
मांडे बेच्चा	तकले फोडाफोड
दोण्णो	दांडो
उपद्र	त्राम, विघ्नां
बायिपाठ	तोंडपाठ
मुसकार	मुस्कट
बीग	थालें, कुलप
स्थळ	थळ
गुद्दू	छुमको, मुटी

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
गुद्दाळाय, गम्मत	दबाजो, मजा
वागील	दार
गोबळो	लोटो, पेलो, ग्लास, चेंबू
हेगे	दुस्वास, द्वेष
भाटी, कुरवें	दालें, पांटली
आस्त बदीक	भूंय भाट
पोट्टू	पाड, रितें
सालवालो	हारलो
पोक्री	मस्तो
चिक्कें	इल्लें, थोडें
कड्तील	प्रती, पुस्तिका
हळतान	मापान
ससी	रोंपी
गीट, गेरो	रेखा, रेग, वळ
कोकाय	लांब जीव
बिक्काता	कष्टाता
तडव	वेळ
गत्ती गाट	आळसाय
सोन्ने	शुन्य
गादो/वेसाय	शेत
समेत	सैत
वरेग	म्हणसर, मेरेन, पर्यान
तग्ग	सकयल
गेरसी, तोडपें	सूप
समा, हळत	सारकें
दोण	व्हडें, तारुं
चुरुक	हुशार, बुदवंत

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
हगूर	हळू
अनवार, इजा	त्रास, पिडापीड
आक्लास	धुमाळे
गलाटे	आवाज
कुवदी	मत्सर, जळण
केलशी	म्हाळो
धूर्त, मिस्तेर	खुणा, कुरु, गुपीत, घूट
सलगी	सडिळाय, धिलाय, सदळ, सैल, मेकळें
गुलोब	गुलाब
साक्स	गवाय, साक्षी
जुल्मान	दंड, ख्यास्त
जोडसी	जोड
तरजुमो	भाशांतर
तर्क	भासा भास
बोट्टू	थेंबो, टिंबो, थिवो
तेंकडो	कोवलें, केळकें
तडव	वेळ, उशीर
नेमियार	निरमी, नेमचें, निवड
प्रेतन, पेचाड	यत्न, प्रयत्न
पोंवता	गळता
उत्तीम	उत्तम
बांदखान	वंदखण
वहुशा	घडये
मनोभाव	मनोवृत्ती
वुडतुगाल	वुडती
वेंजार, वेजमेंत	आर्शिवादीत

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
सुंका	कट, पटी, दंड
भोंवारी	भोंवतणीं
माणको	वेवो
कोंडाटो	अपुरबाय
वडगा	उत्तर
तेनका	दक्षिण, दकीण
मुडला	उदेंत
पडला	अस्तंत
ज्यारी कर	कार्य रुपाक हाड
कुंबू / लड्ड	कोसमेलां
पोंटेला	पोंवशेला
तिळसोणी	कळोवणी, शिडकावणी, शिटकावणी
कालें	कितें
तोंद्रें	कष्ट, त्रास
ओंटे	ऊंट, करें
जाल	खळें, आंगण
गूंड	खोल
हळ्ळी	गांव
लेक्का	गणीत
म्हाग्गी	गुणावळी
बड्ड	धार नासलें
दड्ड	हुशार नासलो
कत्तें	गाडव, गाडूं
मंगा	माकड
फायस कर	छाप
सवाल	प्रश्न
कागात	कागद
सब्द	शब्द / उतर

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
सालीस / मुलभ	सोंपें
दाक्तेर	दोतोर, वैज
आसपत्र	हॉस्पिटल, रुग्णालय
कुटाम	कुंटुंब
सुत्तू	गोल, वर्तूळ, वाटकूळ
वोड्त	बाग
तीर्प	निर्णय, थाराव
मेट	पावल
हुशार ना	बरो ना
ओत्ताय	बळान, अट करुन, सक्तीन
अस्तिदार	भाटकार, धनी
हिताल, तोट	भाट, भूंय भाट
केप्पो	भेरो
जोर कर / गोवजी	भेश्टाय
सुत्तू	भोंवडी, गोल
माटें	भुंयार
मांडो	तक्ली, माथें, मस्तक
कुंटा	मोटवो
पेद्दो	पिसो
मड्डी, मळपी	मूर, गाळ
पिट्टासी	चामटो, कंजूस
कोबू	ऊस
आंगड	पसरो
आंगडीगार	पसरकार
अड्डी	अट
अत्रेग	अत्रेक
अनभोग	अणभव, अनुभव
आबळे	हो / ही पळे

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
अस्तम	अस्तंत
हांकार	अहंकार, हांवपण
आंकडो	आखाणो, आंगटो
आतासी	लाबय, मेळय, हातास
आपड	आफूड
आपलेस्ताकी	आपशीं, आपोआप
ओट्ट	वट, वांगडा, सांगाता
आरय	जमो कर, एकटांय कर
आलोचन	येवजण
येवची	येवजी
विश्यांत	विशीं, संदर्भांत
आसा कर	आसपाव, आटाप
आमसोर	अंवसर, गडबड, ताकतीक
विश्वे	कुडीचे सांदे
कुन्याद	मेवणो
कुद्रो	जुंवो, द्वीप

मंगळुरी कों. उतर	एकरुपी कों. उतर
मायाक	नांच जावचें
मुखांत्र	मार्फत, वरवीं
शेर	शार
आयलेवार	आजकाल, हालीं, सद्या
सिसर	मानगें, सुसर
सोल्लो	करार, कबलात
साकास	सवकास, हळू
हसत	हती
हांतुळण	हांतरुण
येस	भेस
तिद्दी	तपासून पळय
आवर	हुंवार
पिड्यार जालो, भायर पडलो, सरलो	मेलो, अंतरलो, मरण पावलो
बिट्टी काम	ल्हान काम, बारीक काम

7. ह्या उतरांचो एकूच अर्थ थारांवक जाय

उतर	मंगळुरांत अर्थ	गोंयांत अर्थ
झडटी	judgement	inventory list, search list
सोरो	alcohol	wine
नुस्तें	vegetable dish	fish
जायत	okay	may happen
तर्क	discuss	logic
पेटो	dog	puppy
प्रत्येक	especially	each and everyone
वेजार	feel bad	feel bored, feel bad
वेस	vocation	very well
व्रोंडो	tender coconut	undeveloped coconut
मोड	cloud storm	

6. समारोप

म्हज्या ह्या प्रबंधांत हांवें कोंकणी विशीं जें कितें म्हज्या काळजा मनांत आसललें, ते सगळे विषय हांगा दिल्यात. कोंकणी भाशेची आनी कोंकणी अस्मितायेची जागरुती गेलल्या शेंकड्यांत मात जाल्या. तेन्ना थावन आज मेरेन जायतें बरें जालां, जायतें भिगडालां. तरी कोंकणी जियेली. आमी जरी कोंकणी मांयेक एकवटान तेंको दिना जाल्यारुय कोंकणी जियेतली हांतूं कांयच दवाव नां. फाल्यां जर मराठी गोंयची राज भास जाली जाल्यारुय दिसपट्टो वेव्हार जिबेर कोंकणींतूच उलोवन जातलो. तशेंच हेर कोंकणी वाठारांनी लेगीत जरी थंयचे भाशेचो शेक आसलो जाल्यारुय कोंकणी मनीस घरा भितर तरी कोंकणी उलोवन ती जिवाळ दवरतलो. कोंकणी लोकांचो कोंकणी भाशे लागीं जो मोग आसा तांतूं म्हाका कांयच दुबाव नां. पूण आपल्या भयण भाशां परीं ती विकसीत आनी प्रगत जायत काय? हाचो म्हाका दुबाव लागता.

इतलें आसुनूय आमचो समाज वांटे जावन कोंकणी अस्मिताय जियेंवक कसो तयार आसा गाय, हें नियाळून दूख भोगता. कोंकणी आमची भास म्हणतच आमी समस्त कोंकणी लोकांनी मुखार येवन ती सांबाळूंक जाय. आमकां एकवटान गुंटूंक शिवाजी राय वा आनी एक माधव शानभाग येंवचो नां. आमीच तिचो सांवाळ करुंक जाय. कोंकणी मन्शा मुखार ही एक व्हडली जबावदारी. पूण हांव जाणां अशें जांवचें ना. काळांतरान आमच्या समाजांत दोन मुखेल वांटे जातले. घडये हाचीं बिंयां रोवून जाल्यांत.

कोंकणी भास सांबाळची कोणाकूच गरज दिसना. जांकां दिसता ती आपणाक खुशी आसले परीं ती सांबाळीत आयल्यात. तशेच सांबाळतले. 'एकवटांत चड बळ आसा. हाचें म्हत्व आमा कोंकणी लोकांक आजून मेरेन समजूंक ना. म्हजो हो प्रवंध वाचलल्या उपरांत एक दोन कोंकणी मनां जरी उजवाडीत जालीं जाल्यार, हांव म्हजो हो वावर सुफळ जालो म्हण चिंतपी. देखून आप आपणालीं कोंकणी उतरां पुंजोवन आमी आमची भास गिरेस्त करुंया.

संपादकाचो श्हरो

ह्या लेखनांत्ल्या संसोधिक विचारांची, वादांची आनी अभिप्रायेंची सग्ळी जवब्दारी लेखकाची; हांतुं आमी कसलीच तांत्रीक बद्लावण करुंक ना.

आदारावळ
संदर्भ पुस्तकांची वळेरी

1. कोंकणी शुद्धलेखनाचीं पुस्तकां

1. कोंकणी बरोंवची प्रमाण रीत (कानडी लिपयेंत) : प्रताप नायक आनी सांगाती, 2001, टॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
2. रोमी लिपयेंत कोंकणी बरोंवची रीत : प्रताप नायक, 2005, टॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
3. कोंकणी बरोंवची प्रमाण रीत (देवनागरी लिपयेंत) : प्रताप नायक आनी सांगाती, 2002, टॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
4. कोंकणी शुद्धलेखनाचे नेम : गोवा कोंकणी अकादेमी, 2003, गोंय
5. कोंकणी ऑर्तोग्राफी इन रोमन स्क्रिप्ट : दाल्गाद कोंकणी अकादेमी, 1988, पणजी - गोंय

2. कोंकणी व्याकरण पुस्तकां

1. कोंकणी व्याकरण - सहज अभ्यास : सुरेश जयवंत बोरकार आनी दामोदर केशव घाणेकार, 2004, राजहंस वितरण, पणजी - गोंय
2. कोंकणी व्याकरण : मा. फा. फिलीप नाजरेत आनी श्री. दिनेश पै, 1985, मंगळूर-कर्नाटक
3. सारकी आमची भास सोंपी - कोंकणी स्वः शिक्षक : फा. आंतोनियो एफ्. एक्स. रॉड्रिक्स, c.f.s.r. 1983

3 कोंकणी शब्दकोश आनी उतरावळी

1. कोंकणी-इंग्लीश शब्दकोश : फा. आंजेल्युस माफये, 1883, मद्रास पब्लिशींग हाउस, मद्रास
2. इंग्लीश - कोंकणी - हिंदी उतरावळ : पुंडलिक नायक, 2003, गोवा कोंकणी अकसादेमी, पणजी - गोंय
3. सब्दकोश : फा. क्रेमेन्स मोंतेर, 1967, कोंकणी बरयणारांचो एकवट, पिलार - गोंय
4. कोंकणी - इंग्लीश डिक्शनरी : सुरेश बोरकार आनी सांगाती, 2004, राजहंस वितरण, पणजी - गोंय
5. इंग्लीश - कोंकणी डिक्शनरी : प्रकाश थळी आनी सांगाती, 2004, राजहंस वितरण, पणजी - गोंय
6. कोंकणी शब्दकोश : श्रीपाद देसाय, 2000, पेडणें - गोंय

7. इंग्लीश - कोंकणी डिक्शनरी : गुरुनाथ केळेकार, 1994, फोकस प्रॅस, बेंगळूर - कर्नाटक
8. TSKK लिंग्विष्टिक ग्लॉसरी : फा. माथेव आल्मेद आनी सांगाती, तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
9. ऑक्सफर्ड सचित्र शब्दकोश : इ. सी. पार्नवेल आनी तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, 1992, ऑक्सफर्ड युनिवर्सिटी प्रॅस, ऑक्सफर्ड - मुंबय

4. कोंकणी शिकचीं पुस्तकां

1. लॅट्स लर्न कोंकणी : सुरेश जयवंत बोरकार, 2005, राजहंस वितरण, पणजी - गोंय
2. कोंकणी कलियोण : प्रेम कुमार, 2001, कोंकणी संस्थो, मंगळूर - कर्नाटक
3. कोंकणीचें गुरुपुस्तक : फा. क्रेसेन्स मोंतेर, 1962, पिलार - गोंय
4. TSKK कोंकणी मुळावो कोर्स : फा. माथेव आल्मेद, 2004, तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
5. सुलभ गोमंत भारती कोंकणी पाठ्यपुस्तकां : यत्ता पांचवी ते सातवी, शिक्षण संचालनालय, 2007, पणजी - गोंय
6. कोंकणी वाचनपाठ : यत्ता आठवी ते धावी, गोंय माध्यमीक आनी उच्च माध्यमीक शिक्षण मंडळ, 2007, परवरीं - गोंय
7. येया, कोंकणी शिकुंया 1 आनी 2 : सव्या आनी सातव्या वर्गाक कोंकणी पाठ्यपुस्तकां, गडग - कर्नाटक

5. कोंकणी कोर्स

1. कोंकणी संस्थो, सांत लुवीस म्हाविद्यालयाचो पि. जी. पदव्युत्तर कोंकणी कोर्स, मंगळूर - कर्नाटक

6. कोंकणी संदर्भ पुस्तकां

1. सोद - खंड 1 ते 13 : तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
2. डिस्क्रिप्शन ऑफ कोंकणी : फा. माथेव आल्मेद, 1989, तॉमास स्टीवन्स कोंकणी केंद्र, परवरीं - गोंय
3. समग्र शणै गोंयबाब - खंड 1 ते 4 : शांताराम वर्दे वालावलीकार, 2003, गोवा कोंकणी अकादेमी, फोंडें - गोंय
4. राकणो वज्रोत्सव अंको - आमची कोंकणी दायज : संपादपी - मा. वा. सामंतेल सिकेर, 1998, मंगळूर - कर्नाटक
5. कोंकणी भास, साहित्य आनी संस्कृताय : 2003, कोंकणी भाशा मंडळ, मडगांव - गोंय

6. कारबारी कोंकणी : भुषण भावे आनी सांगाती, 2001, राजहंस वितरण, पणजी - गोंय
7. अ हिष्ट्री ऑफ कोंकणी लिट्रेचर : डॉ. मनोहर सरदेसाय, 2000, साहित्य अकादेमी, नवी दिल्ली - भारत
8. लिट्ररी कोंकणी - अ ब्रीफ हिष्ट्री : दो. जुजे पिरेर, 1992, गोवा कोंकणी अकादेमी, पणजी - गोंय
9. कोंकणी भाषा - प्रकृती आणि परंपरा : डॉ. सु. बा. कुळकर्णी, 2007, गोवा कोंकणी अकादेमी, पणजी - गोंय

7. कोंकणी नेमाळीं आनी पत्रां

रोमी लिपयेंत

1. वावराड्यांचो इश्ट : पिलार - गोंय
2. दर म्हयन्याची रोटी : परवरीं - गोंय
3. रेनेवेसांव : पणजी - गोंय
4. गुलाब : पणजी - गोंय
5. द गोवन रिव्यू : मुंबय - महाराष्ट्र

देवनागरी लिपयेंत

1. कोंकण टायम्स : पणजी - गोंय
2. जाग : मडगांव - गोंय
3. सोद : TSKK परवरीं - गोंय
4. अमर कोंकणी : मंगळूर - कर्नाटक
5. सुनापरान्त - दिसाळें : पणजी - गोंय

कानडी लिपयेंत

1. राकणो : मंगळूर - कर्नाटक
2. दिवो : मुंबय - महाराष्ट्र
3. अमर कोंकणी मंगळूर - कर्नाटक

8. कोंकणी संदर्भ अंतर जाळार

1. G.S.B.com
2. TSKK.org
3. konkaniworld.com
4. daijidubai.com
5. mangalorean.com
6. goanet.com

